

XXXI.

SPRAWOZDANIE

z czynności

TOWARZYSTWA „KÓŁEK ROLNICZYCH“

ZA ROK 1913.

Biblioteka Jagiellońska

1002219952

LWÓW 1914.

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO TOWARZYSTWA KÓŁEK ROLNICZYCH.
CZCIONKAMI DRUKARNI POLSKIEJ WE LWOWIE, CHORAŻCZYŻNA 31.

XXXI.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

TOWARZYSTWA „KÓŁEK ROLNICZYCH”

za rok 1913.

LWÓW 1914.

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO TOWARZYSTWA „KÓŁEK ROLNICZYCH”.
CZCIONKAMI „DRUKARNI POLSKIEJ”, ul. CHORAŻCZYŃNY L. 31.

6317

III

Don

~~6612~~
637/8

o niepomyślnym roku 1912-tym, który wskutek sytuacji przedwojennej, oraz wskutek słoń i wczesnych mrozów dotkliwie dał się we znaki, nastąpiło w roku 1913 tem groźniejsze położenie, że obok przesilenia finansowego, objawiającego się w podrożeniu i ograniczeniu kredytu, spadła na kraj ponowna katastrofalna klęska długotrwałych słoń i powodzi, powodująca straty na setki milionów koron. Wstrząśnienie ekonomiczne, które wskutek tego kraj przechodził, odbić się musiało i na Towarzystwie Kółek rolniczych. — Nie wstrzymało wprawdzie jego rozwoju, jednak nie dopuściło do skutecznego podjęcia i przeprowadzenia różnych wskazanych prac tem więcej, że Zarząd główny jako kierujący organ Towarzystwa nie rozporządzał w roku sprawozdawczym tymi funduszami, co w poprzednich latach, mimo że preliminarz na rok ten zestawiony został z jak największą ostrożnością. Wstawiono do niego tylko normalne subwencje, jakie otrzymywano w poprzednich latach. Biorąc w rachubę trudne położenie finansowe tak państwa, jak i kraju, nie reflektowano na żadne dodatkowe zasiłki, mimo że przy rozroście Towarzystwa, wzrastającym zakresie jego prac i w powołaniu się na dodatnie wyniki dotychczasowej działalności, żądać byliśmy uprawnieni wydatniejszej, niż w poprzednich latach pomocy. Subwencje krajowe wstawiliśmy w preliminarz na kwotę K 96.300, subwencje zaś państwowe wspólnie z subwencją na cele hodowlane, pochodzące z odszkodowania za traktaty handlowe, w kwocie 200 tysięcy 960 koron. Ale i to niezwykle ostrożne prelimitowanie zawiodło nas i to bardzo dotkliwie. Z funduszy krajowych uzyskaliśmy zamiast prelimitowanej kwoty zaledwie 31.000 K, a więc ubytek wynosił 65.300 K. Również nie dopisały subwencje państwowe, gdyż uzyskaliśmy je w kwocie 174.630 K, a więc o 26.330 K poniżej preliminarza. Ogólny zatem ubytek subwencji wynosił kwotę 91.630 K.

Już w drugim kwartale sprawozdawczego roku, gdy nabrano przeświadczenia, iż na normalne wpływy subwencji krajowych liczyć nie można i że wypłata subwencji państwowych również dozna umniejszenia, a w każdym razie się opóźni, Zarząd główny przystąpić musiał do trudnego zadania stopniowego redukowania wydatków ustalonych w preliminarzu na r. 1913. Była to bolesna operacja, bo dokonywana z całą świadomością, że każde, nawet najdrobniejsze skreślenie jest raną, zadaną zdrowemu i rwącemu się do życia organizmowi. Ofiarą ubytku w subwencyach stały się przede wszystkim organizacje powiatowe, którym wstrzymać musiano dotąd udzielane zasiłki. Nagły wyłom poczynić dalej musiano w ważnej pracy kształcenia kobiet i wciągania ich do pracy społecznej za pomocą kursów gospodarstwa kobiecego. Nie mogliśmy na urządzenie ich łożyć tych kosztów, które poprzednio łożyliśmy, a prace na tem polu ograniczyć musiano do tych miejscowości, które na cele kursów złożyły same znaczniejsze ofiary. Zupełnie zamknąć musieliśmy praktyczne kursa handlowe mimo przeświadczenia, że dla składnic i sklepów Kółek rolniczych konieczny jest ciągły napływ odpowiednio wykształconego personelu handlowego. W biurze rolniczym wstrzymać musieliśmy obsadzenie dwu posad inspektorów rolniczych; redukcya taka sił fachowych miała w wyniku, że mimo usilnych prośb wielu Kółek rolniczych nie mogliśmy w nich urządzić kursów rolniczo-hodowlanych. Finansowe położenie Zarządu głównego byłoby o wiele trudniejsze jeszcze, gdyby nie znacznie wyższe wpływy z dochodów własnych. W preliminarzu wstawiono je na kwotę 63.533 koron, uzyskano zaś z końcem roku 84.938-61 koron; przyrost zatem wynosił w porównaniu z preliminarzem 21.405-61 koron. Podnieść musimy, iż zwiększenie własnych dochodów jest tem trudniejsze, że Zarząd główny po utworzeniu Związku ekonomicznego pozbawił się na rzecz tegoż najelastyczniejszego źródła dochodów, jakim właśnie są wpływy z obrotów handlowych. Dochody własne

składają się obecnie z wkładek członków wspierających, z opłat za legitymacye, dalej ze zwrotów Kółek rolniczych za lustracye handlowe, oraz za zboże udzielane do pól doświadczalnych, wreszcie z dochodów z wydawnictw, jak „Przewodnik“ i Kalendarz. Wpływom własnym zawdzięczamy, iż mimo znaczniejszego ubytku subwencji krajowych i państwowych zakończyliśmy rok jeszcze stosunkowo pomyślnie, bo tylko deficytem w kwocie 29.503·07 K, pokrytym chwilową pożyczką, zaciągniętą w Związku ekonomicznym.

Pod względem organizacyjnym był rok 1913 okresem wstępnym do ważnych reform wewnętrznych. Początek tym reformom dała zmiana statutu Towarzystwa Kółek rolniczych, przeprowadzona na Ogólnej Radzie w Złoczowie, a przyjęta w ostatecznym głosowaniu przez delegatów Ogólnej Rady jednogłośnie. Nowy statut zapewnia Towarzystwu większą spójność, a równocześnie ustala odpowiedzialność za majątek poszczególnych organizacji. Statut nowy zapewnił w myśl ogólnych życzeń poszczególnym Kółkom rolniczym dotychczasowy wpływ na Ogólną Radę, pozostawiając każdemu Kółku prawo wysyłania na nią delegata, o ile Kółko dopełni swoich zobowiązań, wskazanych statutem. Ponadto statut ten podniósł liczbę członków, pochodzących z wyboru delegatów na 30, podczas gdy dawniejszy statut dopuszczał do wyboru tylko 24.

Odpowiednio do nowego statutu opracowany został pod koniec roku 1913 i w początkach 1914 r. regulamin Towarzystwa, określający szczegółowo wszelkie czynności, jakie poszczególne organizacje, ich Zarządy i członkowie mają do wykonania.

Mimo trudnych warunków ubiegłego roku, mimo klęsk elementarnych i grożącego przesilenia ekonomicznego, Towarzystwo Kółek rolniczych wykazuje stały rozrost. Z końcem 1913 r. liczba członków Kółek rolniczych zaopatrzonych w legitymacye wynosiła 79.561. Kółek rolniczych, które nadesłały sprawozdania za rok 1913 wykazujemy 1.862, w stosunku do ubiegłego roku o 158 więcej. Według sprawozdań nadesłanych przez Kółka rolnicze wartość własnych budynków Kółek rolniczych wynosiła 1.822.069 K, podczas gdy w roku ubiegłym wykazano ją na kwotę 1.526.775 K, przyrost zatem wynosi 295.294 K. Zebrań w Kółkach rolniczych odbyło się w ciągu roku razem 59.353, podczas gdy w roku ubiegłym było ich 54.845. Straży pożarnych istnieje obecnie przy Kółkach rolniczych 510, a w ciągu roku przybyło ich 27.

Jak co roku, tak i w roku sprawozdawczym nie usuwały się Kółka rolnicze od ofiar na cele ogólnego dobra. W roku 1913 złożyły na ten cel kwotę 20.945 K.

Na ogólną liczbę Kółek rolniczych, wymoszącą 2.098, tylko 908 prowadzi przedsiębiorstwa handlowe. Z przedsiębiorstw tych handlowych prowadzonych jest we własnym zarządzie na wspólny rachunek członków 478 sklepów. W udziałach złożono na przedsiębiorstwa te 619.878 K.

Jak to już w zeszłorocznym sprawozdaniu nadmieniliśmy, Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych przystąpił do rejestrowania większych przedsiębiorstw handlowych, utworzonych w łonie Towarzystwa. W zeszłorocznym sprawozdaniu wymieniliśmy 11 zarejestrowanych Składców Kółek rolniczych, obecnie posiadamy ich 23. Przekształcenie dawnych Składców na rejestrowane stowarzyszenia jest w pełnym toku, powstające zaś obecnie nowe Składnice organizują się od razu, jako stowarzyszenia zarejestrowane.

Na ruch handlowy przedsiębiorstw Kółek rolniczych dają pogląd podane w odnośnym dziale sprawozdania wyniki lustracyi, przeprowadzonych w roku 1913 w 379 sklepikach. Wykazują one roczną sprzedaż towarów na 13,845.626 K.

Centralna organizacja handlowa Towarzystwa: „Związek ekonomiczny Kółek rolniczych“ przekształcony został w roku 1913 ze stowarzyszenia, opartego na ustawie z r. 1906, na stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką na ustawie z 1873 roku. — Dostawy Związku ekonomicznego, którego działalność rozciąga się wyłącznie na członków Tow. Kółek rolniczych, wynosiły w 1913 roku 6,393.711 koron. — Pierwszy bilans Związku za czas od 1. kwietnia do 31. grudnia 1913 r. wykazał 37.819 K 74 h zysku, z którego po wypłacie dywidendy i przeniesieniu części zysku na rok następny, 30 tysięcy koron przekazano do funduszu rezerwowego, przeznaczając oprócz tego 2.000 K Zarządowi głównemu na subwencyonowanie maszyn do wspólnego użytku członków Kółek rolniczych, a 1.447 K 56 h na koszt utworzenia biura rewizyjnego.

Obszerniejsze dane o naszej pracy i o jej wynikach zawierają sprawozdania z poszczególnych działów. Składają one zarazem dowód, że w każdym kierunku staraliśmy się spełnić ciążący na nas obowiązek podnoszenia kulturalnego i ekonomicznego włościanstwa.

I.

Sprawozdanie z czynności Zarządu głównego.

A) Sprawy ogólne.

I. Stan obecny Towarzystwa.

Organizacje lokalne.

Stan liczebny żywotnych organizacji lokalnych Towarzystwa, to jest Kółek rolniczych, przedstawia się następująco:

Jak dział III. sprawozdania wykazuje, dopełniło obowiązku przepisane statutem i przedłożyło sprawozdanie za 1913 r. Kółek rolniczych 1.852

do tego doliczyć należy z Kółek rolniczych, zawiązanych w drugiej połowie 1913 r., które nie były zobowiązane do przedłożenia sprawozdania rocznego 30

razem stan z końcem 1913 r. 1.892

W r. 1914 zawiązało się w czasie od 1. stycznia do 10 maja 206

istnieje więc obecnie należycie zorganizowanych Kółek rolniczych 2098

Jak corocznie tak i w bieżącym roku bierzemy w rachubę tylko te Kółka rolnicze, które istnienie swe stwierdzają przedłożeniem sprawozdania rocznego ma wydanym przez Zarząd główny formularzu.

Daty pod tym względem z ostatniego dziesięciolecia, wykazujące stały postęp, tak się przedstawiają:

Sprawozdanie roczne z czynności przedłożyło: za rok 1903 — 972 Kółek rolniczych

„ „ 1904 — 1094 „ „

„ „ 1905 — 1189 „ „

„ „ 1906 — 1235 „ „

„ „ 1907 — 1295 „ „

„ „ 1908 — 1340 „ „

„ „ 1909 — 1470 „ „

„ „ 1910 — 1536 „ „

„ „ 1911 — 1641 „ „

„ „ 1912 — 1704 „ „

„ „ 1913 — 1862 „ „

Związki powiatowe.

Kółka rolnicze są zorganizowane w Związki powiatowe w 53 powiatach pod kierownictwem wybranych Zarządów powiatowych. W 15 powiatach wykonują opiekę i kontrolę nad Kółkami rolniczymi Delegacye powiatowe, mianowane przez Zarząd główny. W 15 powiatach nie istnieją dotąd ani Zarządy powiatowe, ani Delegacye; Kółka rolnicze tych powiatów stoją na razie pod bezpośrednim nadzorem Zarządu głównego. Szczegóły o organizacjach powiatowych zawiera dział II. niniejszego sprawozdania.

Związek krajowy.

Na czele Krajowego Związku Kółek rolniczych stoi Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych, w skład którego wchodzi delegaci władz i instytucji krajowych, oraz członkowie z wyboru. Okres urzędowania obecnego Zarządu głównego rozpoczął się w roku 1911 po wyborach dokonanych na Ogólnej Radzie w Przemyślu. Nowe wybory odbędą się na Ogólnej Radzie w r. 1914.

Członkowie zwyczajni.

Członków zwyczajnych, z których każdy należec musi do jednego z istniejących Kółek rolniczych i zaopatrzone być musi w imienną legitymacyę, wydaną przez Zarząd główny a doręczoną przez Zarząd miejscowego Kółka rolniczego, liczyło Towarzystwo według zeszlórocznego sprawozdania z zestawieniem po dzień 31-go maja 1913 r. 78.422 do końca roku przybyło 11.139

Stan z dniem 31. grudnia 1913 89.561

Z dniem 1. stycznia 1914, rozpoczęło się nowe trzecieletie 1914—1916. — Do dnia 31. maja wystawiono na nowy okres 66.846 legitymacyi.

Członkowie zwyczajni opłacają wkładki roczne do Kasy miejscowego Kółka rolniczego w wysokości ustalonej przez Ogólne Zebranie tegoż Kółka. Przewidziana wysokość wkładki rocznej wynosi 120 K.

Do kasy Zarządu głównego Towarzystwa nie opłacają członkowie zwyczajni żadnych wkładek. Co trzy lata jedynie zobowiązani są zaopatrzyć się w kartę legitymacyjną, za którą uiszczają należność 10 hal. od karty.

Członkowie uczestnicy.

Członkowie uczestnicy, przyjmowani przez Zarządy powiatowe i opłacający wkładkę 2 korony rocznie do kasy organizacji powiatowej, wprowadzeni zostali przy zmianie statutu, uchwalonej na XI. Ogólnej Radzie w Krakowie w 1909 roku.

Statystykę członków uczestników prowadzi Zarząd powiatowe.

Członkowie wspierający.

Członkowie wspierający, przyjmowani przez Zarządy powiatowe i przez Zarząd główny, opłacają wkładkę roczną (w kwocie conajmniej 8 K) do kasy Zarządu głównego. Połowa jednak tych wkładek przynależy Zarządom powiatowym. Na mocy uchwały Ogólnej Rady w Przemyślu w r. 1904 wprowadzone zostało do statutu Towarzystwa postanowienie, że każde Kółko rolnicze obowiązane jest zapisać się na listę członków wspierających Towarzystwa, a tem samem przyczyniać się do częściowego pokrycia kosztów administracyjnych organizacji krajowej i organizacji powiatowych.

Wkładkę członka wspierającego uiszczało w roku kalendarzowym 1913:

1498 Kółek rolniczych w kwocie	11.761·06 K
37 instytucji, stowarzyszeń i	
240 osób prywatnych	2.640·06 „
razem	14.401·12 K

a że według sprawozdania z r. 1912 wpływy z wkładek wynosiły 13.130·60 K wzrosły przeto o 1.271·52 „

W porównaniu z rokiem 1912 uzyskaliśmy z wkładek od Kółek rolniczych o 608·96 K więcej, zaś od instytucji i stowarzyszeń oraz osób prywatnych o 671·56 K więcej.

Zarządowi głównemu przysługuje prawo zniesienia Kółku rolniczemu wkładki lub całkowitego od niej uwolnienia. Kółka rolnicze spełniają jednak z roku na rok coraz sumienniejszą powinność statutu obowiązkiem. Świadczą o tem następujące zestawienia wkładek rocznych członka wspierającego, opłaconych przez Kółka rolnicze od r. 1905, t. j. od pierwszego roku obowiązkowej opłaty:

w 1905 r. —	595 Kółek roln.	wpłaciło	4.759 K
„ 1906 „ —	836 „ „ „		6.135 „
„ 1907 „ —	872 „ „ „		6.449 „
„ 1908 „ —	1100 „ „ „		7.871 „
„ 1909 „ —	1137 „ „ „		8.611 „
„ 1910 „ —	1165 „ „ „		9.071 „
„ 1911 „ —	1174 „ „ „		9.254 „
„ 1912 „ —	1349 „ „ „		11.152 „
„ 1913 „ —	1498 „ „ „		11.761 „

Z wpływów wkładek członków wspierających Towarz. 50% przekazywano Zarządom powiatowym, które się o to odniosły; do funduszu żelaznego przekazano 30%, resztę zużytkowano na potrzeby bieżące Towarzystwa.

Wykaz szczegółowy członków wspierających podany jest w osobnym dziale sprawozdania p. t. „Członkowie wspierający“ str. 9.

Członkowie założyciele.

Obecnie liczy Towarzystwo 84 członków-założycieli, których wykaz osobno jest podany w dziale „Członkowie założyciele“ str. 8.

Członkowie protektorowie.

Członkami protektorami Towarzystwa Kółek rolniczych byli: ś. p. ks. Kardynał Alb'ın Duna-jewski, ś. p. ks. Arcybiskup Isaak Mikołaj Isako-wicz, ś. p. Bolesław Augustynowicz i ś. p. Stanisław Brykcyński.

Obecnie jest protektorem Towarzystwa dr. Bronisław Dulęba, mianowany przez Ogólną Radę we Lwowie 1912 r. (wykaz na str. 8).

II. Fundusze Towarzystwa.

Własne dochody.

Na własne dochody Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych składają się następujące pozycje wpływow do kasy w roku kalendarzowym 1913:

a) Wkładki członków wspierających:	
I. Kółek rolniczych	11.761·06 K
II. Instytucji, stowarzyszeń i osób prywatnych	2.640·06 „
b) Opłaty członków Kółek rolniczych za karty legitymacyjne	747·98 „
c) Zwroty Kółek rolniczych za lustracje handlowe	29.323·15 „

d) Zwroty Kółek rolniczych za zboża do doświadczeń	3.707·66 „
e) Odsetki od chwilowej lokacji gotówki	1.074·21 „
f) Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewodnika“	21.227·94 „
g) Ze sprzedaży i ogłoszeń kalendarza	6.593·25 „
h) Ze sprzedaży wydawnictw	1.037·52 „
i) Ze sprzedaży ksiąg handlowych	3.714·45 „
j) Wkładki Straży pożarnych	778·— „
k) Odsetki od funduszu żelaznego	1.600·— „
l) Dywidenda od wkładki w Zwią-	

zku ekonomicznym Tow. Kółek rolniczych	733·33 „
Razem	84.938·61 K

W porównaniu z preliminarzem na rok 1913, w który wstawiono tytułem dochodów własnych 63.533·— „
uzyskano ponad preliminarz 21.405·61 K

Oprócz wyżej wymienionych własnych dochodów osiągnięto jeszcze dalsze, które wogóle nie były objęte preliminarzem. Składają się na nie następujące pozycje:

a) Składki na dom	54·20 K
b) Wkładki członków założycieli	250·— „
c) Zwroty za kursa i wykłady rolnicze	130·— „
d) Opłaty uczestnictwa kursu rolniczego	1.770·47 „
e) Opłaty uczestnictwa kursu gospodyń wiejskich	1.900·— „
f) Subwencje na kursa pożarnicze	1.050·— „
g) Rada powiatowa we Lwowie na wykłady rolnicze	1.000·— „
h) Ze sprzedaży książek	689·87 „
i) Subwencja na propag. zbytu jaj	500·— „
Razem	7.344·54 K

Jeżeli wpływy te doliczymy do poprzednio wykazanych, to własne dochody wynoszą razem 92.283·15 „
a nadwyżka w porównaniu z preliminarzem na rok 1913 wynosi 28.750·15 K

Już w sprawozdaniu za rok 1912 wskazaliśmy na to, że Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych, począwszy od roku 1912 nie czerpie żadnych dochodów z działu handlowego. W poprzednich latach zaliczał Zarząd główny do dochodów własnych:

- pro wizy z dostaw, uskutecznionych do Kółek rolniczych,
- pro wizy przy pośrednictwie w sprzedaży materiału rzeźnego.

Co do pierwszej pozycji, to wpływy z pośredniczącej działalności handlowej przekazano Związkowi ekonomicznemu Kółek rolniczych. Z objęciem tych wpływów Związek ekonomiczny pokrywa również wszelkie koszty, połączone z prowadzeniem akcji handlowej Towarzystwa. Co do pozycji pod b), to Zarząd główny nie pobiera żadnych pro wizji z pośrednictwa sprzedaży materiału rzeźnego od chwili, gdy ukonstytuowała się galicyjska Spółka zbytu bydła i trzody chlewnej.

Subwencje krajowe.

Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych preliminował na rok 1913 następujące subwencje, udzielane w poprzednich latach z fundusów krajowych:

- A) Sejmu:
- na koszt zakładania Kółek i ich lustracye 15.000·— K
 - na koszt administracyjne 4.000·— „

- na lustratorów handlowych 11.000·— „
 - na praktyczne kursa handlowe 4.000·— „
 - na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych 20.000·— „
 - na utrzymanie i koszty podróży 2 wędrownych nauczycieli rolnictwa 9.000·— „
 - na „Przewodnik Kółek rolniczych“ 3.000·— „
 - na popieranie działalności Kółek rolniczych w poszczególnych powiatach 27.500·— „
- B) Wydziału krajowego:
- na chomonty dla krów 800·— „
 - na kursa gospodyń wiejskich 2.000·— „
- Razem 96.300·— K

Uzyskano natomiast:

- na koszty zakładania i lustracye Kółek rolniczych 15.000·— K
 - na koszty administracyi 4.000·— „
 - na lustratorów handlowych 11.000·— „
 - na „Przewodnik Kółek rolniczych“ 1.000·— „
- Razem 31.000·— K

W stosunku do preliminarza ubytek wynosi 65.300·— „

Subwencje państwowe.

A. Normalne subwencje.

Tytułem subwencji państwowych wstawiono w preliminarz Zarządu głównego na rok 1913 następujące pozycje:

- na ogólne koszty zarządu, lustracye i wydawnictwo „Przewodnika Kółek rol.“ bezpośrednio z c. k. Ministerstwa rolnictwa za r. 1912 30.000·— K
- na utrzymanie praktycznych kursów handlowych bezpośrednio z c. k. Ministerstwa rolnictwa za rok 1912 2.000·— „
- na subwencyonowanie maszyn i narzędzi rolniczych dla wspólnego użytku członków bezpośrednio z c. k. Ministerstwa rolnictwa za rok 1913 10.000·— „
- na inspektora mleczarstwa bezpośrednio z c. k. Ministerstwa rolnictwa za rok 1913 4.000·— „
- na organizację handlu materiałem rzeźnym bezpośrednio z c. k. Ministerstwa rolnictwa za r. 1913 10.000·— „
- na wędrowną naukę gospodarstwa rolnego przez c. k. Towarzystwo gospodarskie za rok 1913 12.500·— „
- na wzorowe gnojownie i popieranie produkcji roślin pastewnych na r. 1913 przez c. k. Towarzystwo gospodarskie 4.500·— „
- na wzorowe gnojownie przez c. k. Towarzystwo gospodarskie zaległość za r. 1912 2.250·— „
- na wędrowną naukę rolnictwa przez c. k. Towarzystwo rolnicze 3.500·— „

j) na propagandę uprawy roślin pastewnych przez c. k. Towarzystwo rolnicze za r. 1912 i 1913	11.600.— „
Razem	90.350.— K

Uzyskano natomiast:

a) na ogólne koszty zarządu, lustracye i wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	20.000.— K
b) na kursa handlowe	—.— „
c) na subwencyonowanie maszyn	10.000.— „
d) na inspektora mleczarstwa	4.500.— „
e) na organizację handlu materiałem rzeźnym	10.000.— „
f) na lustracye rolnicze i sadownictwo przez c. k. Towarzystwo gospodarskie	13.600.— „
g) na wzorowe gnojownie przez c. k. Towarzystwo gospodarskie na rok 1913	4.500.— „
h) na wzorowe gnojownie przez c. k. Towarzystwo gospodarskie zaległość za rok 1912	2.250.— „
i) na wędrowną naukę rolnictwa przez c. k. Towarzystwo rolnicze	3.480.— „
j) na rośliny pastewne przez c. k. Towarzystwo rolnicze zaległość za rok 1912	5.800.— „
k) na rośliny pastewne przez c. k. Towarzystwo rolnicze na rok 1913	—.— „
Razem	74.130.— K

Ponadto uzyskano ponad preliminarz na kursa gospodyń wiejskich przez c. k. Towarzystwo gospodarskie

500.— „

razem wpływy wyniosły

74.630.— K

Wobec preliminarza okazuje się ubytek

15.720.— K

B. Z funduszków traktatowych.

Preliminowano:

a) resztę za rok 1912	44.001.— K
b) zaliczka na rok 1913	66.609.— „
Razem	110.610.— K

uzyskano zaś tytułem reszty subwencyi za r. 1912 i zaliczkę na subwencyę na rok 1913 łącznie

100.000.— „

ubytek zatem wynosi

10.610.— „

łącznie z poprzednio wykazanym ubytkiem

15.720.— „

uzyskano z funduszków państwowych w r. 1913 mniej

26.330.— K

Inne subwencye i wpływy:

W dziale tym preliminarzowano:

a) od Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń na cele ogólne	600.— K
b) od Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń na organizację ochot-	

niczych Straży pożarnych Kółek rolniczych	8.000.— „
c) od Rad powiatowych na cele ogólne	250.— „
Razem	8.850.— K

uzyskano zaś łącznie

8.815.— „

ubytek w dochodach wynosi zatem

35.— K

ponieważ od Rad powiatowych zamiast preliminowanych 250 koron otrzymaliśmy tylko 215 koron.

Fundusz żelazny.

Fundusz żelazny Towarzystwa, zostający w administracyi Zarządu głównego, poczęto gromadzić w r. 1901, przelewając do niego z funduszu obrotowego wkładki członków-założycieli. Wynosiły one wtedy K 2.400. Nieznaczna tę kwotę uzupełniano w następnych latach dalszymi wpływami wkładek, z wydawnictwa Kalendarza, oraz przekazywaniem na mocy uchwał Zarządu głównego do funduszu żelaznego części wpływów, osiągniętych z wkładek członków wspierających. Od roku 1909 na podstawie postanowień statutu, uchwalonego na XI. Ogólnej Radzie w Krakowie, obowiązany jest Zarząd główny przynosić corocznie do funduszu żelaznego oprócz wkładek złożonych przez członków założycieli conajmniej 30% wkładek członków wspierających.

Z dniem 31. grudnia 1913 wynosił fundusz żelazny 54.718²⁹ K.

Powstał on z następujących wpływów:

1. z wkładek członków założycieli	19.240.— K
2. z dobrowolnych opłat po 20 h od członków Kółek rolniczych z roku 1904	224.30 „
3. z 10% wkładek członków wspierających z r. 1906, dołączonych do funduszu żelaznego w myśl uchwały Zarządu głównego	774.67 „
4. z nadwyżki z wydawnictwa Kalendarza Kółek roln. na r. 1905	61.04 „
5. z nadwyżki z wydawnictwa Kalendarza Kółek roln. na r. 1906	548.45 „
6. z odsetek dopisanych po dzień 6. maja 1907	1.068.84 „
7. z 40% wkładek członków wspierających z r. 1907, dołączonych do funduszu żelaznego w myśl uchwały Zarządu głównego	3.276.38 „
8. z 40% wkładek członków wspierających z roku 1908 na mocy uchwały jak poprzednia	3.915.12 „
9. z nadwyżki w dochodzie z wydawnictwa Kalendarza Kółek rolniczych na rok 1909	1.482.91 „
10. z 30% wkładek członków wspierających z r. 1909	3.212.10 „
11. z nadwyżki z wydawnictwa Kalendarza Kółek roln. na r. 1910	840.19 „
12. 30% wkładek członków wspierających z r. 1910	3.368.34 „

13. z nadwyżki w dochodzie z wydawnictwa Kalendarza Kółek rolniczych na r. 1911	1.055.12 „
14. z 30% wkładek członków wspierających z r. 1911	3.453.28 „
15. z odsetek dopisanych po dzień 31. grudnia 1912	1.300.— „
16. z nadwyżki Kalendarza Kółek rolniczych z r. 1912	1.040.43 „
17. z 30% wkładek członków wspierających z r. 1912	3.939.18 „
18. z 30% wkładek członków wspierających r 1913	4.317.94 „
19. z odsetek dopisanych po dzień 31. grudnia 1913	1.600.— „
razem	54.718.29 K

a że według sprawozdania w roku 1912 wynosił 48.800.35 „
 przeto wzrósł o kwotę 5.917.94 K

Fundusz składek.

Fundusz składek, złożonych na budowę domu Towarzystwa wynosił według zeszłorocznego sprawozdania 27.565.82 K
 po dzień 31. grudnia powiększył się o 104.20 „
 wynosi obecnie 27.670.02 K

Zamknięcie rachunków za 1913 r.

Zamknięcie rachunków Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych za r. 1913 wykazuje:
 w przychodzie 315.960.30 K
 w rozchodzie 345.463.37 „
 niedobór 29.503.07 K

Został pokryty zaciągniętą pożyczką w Związku ekonomicznym Kółek rolniczych.

III. Zarząd główny i biuro Zarządu głównego oraz Związku ekonomicznego.

Skład Zarządu głównego.

W skład Zarządu głównego wchodzi 24 członków z wyboru, 18 członków delegowanych przez władze i instytucje krajowe i 6 członków kooptowanych.

Wybór członków do Zarządu głównego nastąpił na XIII. Ogólnej Radzie w Przemyslu w r. 1911. Mandat członków tych trwa do roku 1914.

W składzie członków z wyboru w roku sprawozdawczym nie nastąpiła żadna zmiana.

W składzie członków delegowanych w stosunku do roku poprzedniego nastąpiły następujące zmiany:

Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych delegował do Zarządu głównego w miejsce p. Wojciecha Biechońskiego, dra Witolda Lewickiego.

Konsystorz arcyb. obrz. łac. we Lwowie nie mianował na razie na miejsce zmarłego ś. p. ks. Adama Wesolińskiego żadnego delegata.

W gronie członków wybranych przez kooptację na dniu 31. grudnia 1913 r. nie nastąpiła żadna zmiana.

Zarząd główny odbył w 1913 r. trzy posiedzenia.

Skład Zarządu głównego podany jest w osobnym dziale pod napisem „Skład Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych“ na str. 18.

Wydział wykonawczy.

W składzie Wydziału wykonawczego nastąpiła w roku sprawozdawczym tylko tyle zmiana, iż w miejsce delegata c. k. Towarzystwa gospodarskiego, p. Franciszka Biesadeckiego, wszedł do tegoż Wydziału książ Leon Puzyna. Ponadto wybrano p. Dr. Tadeusza Kudelkę zastępcą skarbnika,

a Dr. Jakóba Tomalskiego zastępcą sekretarza Towarzystwa.

Wydział wykonawczy odbył w 1913 r. dziesięć posiedzeń. — Prócz tego odbyły się liczne posiedzenia komisji: prezydyjalnej, rolniczej, handlowej i organizacyjnej.

Delegaci Zarządu głównego.

Jako delegaci Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych należą:

Do krajowej Komisji dla spraw rolniczych, prezes Towarzystwa P. Artur Zaremba Cielecki.

Do Komitetu c. k. Towarzystwa Gospodarskiego Pp.: Artur Zaremba Cielecki i Michał Plezia.

Do Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Pp.: Dr. Bronisław Dulęba i Jan Babicz.

Do Centralnego Wydziału Towarzystw rolniczych Pp.: Artur Zaremba Cielecki, Dr. Bronisław Dulęba, Dr. Kazimierz Miczyński i Telesfor Adamski. W roku 1913 nie odbyło się żadne posiedzenie Centralnego Wydziału.

Do sekcji hodowlanej c. k. Towarzystwa gospodarskiego Pp.: Dr. Mieczysław Dalkiewicz i Józef Haller.

Do sekcji hodowlanej c. k. Towarzystwa rolniczego Pp.: Dr. Mieczysław Dalkiewicz i Karol Dydusiak.

Z delegatów tych zrezygnował Dr. Dalkiewicz; nowy wybór w jego miejsce dotąd nie został przeprowadzony.

Do państwowej Rady rolniczej Dr. Kazimierz Miczyński, dyrektor Akademii rolniczej w Dublanach.

Do państwowej Rady kolejowej Pp.: Telesfor Adamski, a jako zastępca Edward Maurizio.

Do Rady nadzorczej Galicyjskiej Spółki zbytu bydła i trzody chlewnej Pp.: Maryan Jaroszyński

i Telesfor Adamski, a jako zastępca Dr. Bronisław Duleba.

Biuro Zarządu głównego.

W składzie Biura Zarządu głównego nastąpiła w stosunku do ubiegłego roku ta zasadnicza zmiana, iż przeprowadzono rozdział między urzędnikami, pracującymi w Zarządzie głównym Towarzystwa Kółek rolniczych, a urzędnikami, czynnymi w Związku ekonomicznym Towarzystwa Kółek rolniczych. Siły biurowe, które w 1911 r. pracowały w dziale kasowym, buchalteryjnym i w dziale Agencji handlowej tak rolniczej, jak i spożywczej, przeniesione zostały na etat Związku ekonomicznego. — W bieżącym roku podajemy przeto osobno skład urzędników biura Zarządu głównego, a osobno Związku ekonomicznego.

Wykaz urzędników podany jest w osobnem zestawieniu na str. 19—21.

W składzie biura Zarządu głównego nastąpiły w ciągu 1913 r. i w początkach 1914 r. następujące zmiany:

Z dniem 1. stycznia 1914 r. przeniesieni zostali z biura Zarządu głównego do Związku ekonomicznego następujący urzędnicy: Włodzimierz Prowiński, Marya Wdowicka, Jadwiga Kolarzowska, Rozalia Szuplakówna i Zofia Petrykiewiczówna.

W dziale rolniczym nastąpiły następujące zmiany:

Z dniem 1. czerwca 1913 r. ustąpił z biura inspektor rolniczy, p. Bronisław Staniszewski, zaś dnia 1. sierpnia 1913 r. inspektor rolniczy p. Leon Kossak. Z powodu braku funduszków posad chwilowo nie obsadzano, dopiero z początkiem 1914 r. powołani zostali na ich miejsce: p. Jan Marszałkiewicz z dniem 1. lutego 1914 r. i p. Michał Szczepański z dniem 1. kwietnia 1914 r. Inspektor zaś rolniczy, p. Jan Szczepański przeszedł z dniem 1. września 1913 r. na etat Związku ekonomicznego.

W dziale ogólnym po ustąpieniu p. Ludwika Świeżawskiego przyjęty został z dniem 1. lutego 1914 r. p. Franciszek Kornaga jako urzędnik działu oświatowego. Do prowadzenia zaś spraw organizacji powiatowych przyjęty został p. Władysław Pytlak z dniem 1. kwietnia 1914 r.

Z biura organizacji handlu materiałem rzeźnym ustąpił z dniem 1. sierpnia 1913 r. p. Władysław Wąsowicz, zaś z działu obrony pożarnej p. Zdzisław Markowski z dniem 31. grudnia 1913 roku.

Z grona nauczycielskiego na praktycznych kursach handlowych ustąpił p. Konstanty Ablamowicz; na jego zaś miejsce został mianowany nauczycielem rachunkowości p. Józef Warywoda, który w czasie chwilowego zwinięcia kursów pełnił czynności lustratora handlowego.

Z biura rolniczego ustąpili inspektorowie Pp.: Leon Kossak i Bronisław Staniszewski. W miejsce ich powołany został insp. Stanisław Wierzbicki.

Statystyka czynności biurowych.

Protokół podawczy wykazuje w 1913 roku 26.565 ekshibitów Zarządu głównego i 71.961 ekshibitów Związku ekonomicznego, razem 98.526, wobec 71.584 w r. 1912. przyrost wynosi 28% w ciągu roku.

W porównaniu z latami ubiegłymi protokół przedstawia się następująco:

w r. 1908	—	35.395	ekshibitów
„ „ 1909	—	42.355	„
„ „ 1910	—	47.359	„
„ „ 1911	—	57.419	„
„ „ 1912	—	71.584	„

W r. 1912 wysłano z biura Towarzystwa według szczegółowego wykazu ekspedytu i w porównaniu z latami poprzednimi:

	r. 1910	r. 1911	r. 1912	r. 1913
listów	43680	43680	69281	73752
kart koresp.	8536	8536	12169	27986
listów polec.	550	550	1028	1566
przek. pien.	6668	6668	4932	1481
paczek	1679	1817	2130	1885
druków p. op.	7027	8706	8305	11890
telegramów	184	436	428	606

Doręczono we Lwowie za filurą do władz i instytucji 1.651.

Oprócz tego przeprowadzono ekspedycję 36 numerów „Przewodnika Kółek rolniczych“, rozsyłanego w 5.300 egzemplarzach.

Kronika pośmiertna.

W dniu 8. października 1913 r. zmarł **Janusz hr. Tyszkiewicz**. Ś. p. Zmarły był przez szereg lat członkiem Zarządu głównego naszego Towarzystwa i Delegatem Zarządu głównego na powiat kołbuszowski. Kółkami rolniczymi i ich sprawami zajmował się Zmarły zawsze żywo i gorąco i z Jego śmiercią powstaje w szeregach kółkowych bolesna szczerba, która nie prędko zapewne da się wyrównać.

* * *

Dnia 10. marca 1914 zakończył swój pracowity i zasłużony żywot ks. **Adam Wesoliński**, proboszcz z Rzęsny polskiej i redaktor „Gazety Niedzielnej“, w 47 r. życia, a 23 kapłaństwa. Zmarły był członkiem Zarządu gł. Towarzystwa Kółek rolniczych z wyboru w latach 1899 do 1908, zaś w dwu ostatnich trzechleciach, t. j. od r. 1908—1914 wchodził w skład Zarządu głównego, jako delegat konsystorza metropolitalnego obrz. łać. we Lwowie. Był to wybitny pracownik na niwie Kółek rolniczych. Powołany niedawno temu na probostwo do Rzęsny polskiej pod Lwowem zajął się natychmiast gorliwie tamtejszem Kółkiem, jak i Kółkiem w Brzuchowicach. W Rzęsny polskiej zaraz po przybyciu zorganizował kasę Raiffeisena i czytelnię. Brał on żywy udział we wszystkich sprawach dotyczących podniesienia dobrobytu włościan.

* * *

W dniu 4. maja 1914 zasnął w Panu po długich a ciężkich cierpieniach ś. p. **Antoni Świeżawski** w 77 roku życia. Ś. p. Świeżawski był jednym z pierwszych uczniów byłej wyższej szkoły rolniczej w Dublinach, następnie zaś przez długie lata dyrektorem niższych szkół rolniczych. Jako znakomity rolnik zajmował się przez całe życie szerzeniem wiedzy rolniczej nie tylko wśród uczniów swoich, których całe szeregi wykształcił, ale i wśród członków Kółek rolniczych. Przez długie lata należał on jako członek wspierający do naszego Towarzystwa, zajmował w Zarządach powiatowych, do których przynależał, wybitne stanowiska i chętnie wygłaszał wykłady z zakresu rolnictwa, ażeby podnieść poziom wiedzy rolniczej wśród swoich słuchaczy.

* * *

Z szeregu pracowników, powołanych przez Zarząd główny do wprowadzenia w wykonanie myśli i planów, mających na celu umocnienie ekonomiczne włościańskiej ludności, ubył ś. p. **Teodor Popławski**, jeden z najwybitniejszych, najsuwnięjszych i najpracowitszych, a idei przewodniej Towarzystwa gorąco i z serdecznym umiłowaniem oddanych. Nieubłagana śmierć zabrała z ważnego posterunku wytrawnego kierownika z wyrobionym i jasnym poglądem na powierzone jego pieczy sprawy, sumiennego zwierzchnika, świecącego każdemu przykładem pedantycznego spełniania obowiązków, zwierzchnika, budzącego wiedzą swoją zawodową posłuch i poważanie, a zacnością swego charakteru przywiązanie i miłość.

Rozstał się na zawsze z Towarzystwem, któremu się całym sobą, czynem i sercem oddawał, rozstał się z pracą, w której jedną z najważniejszych dźwigni odrodzenia i przyszłej wolności naszej upatrywał, ś. p. Teodor Popławski — w 66 roku życia, a w 14 roku swojej niestrudzonej i obfitej w owoce służby pod sztandarem Kółek rolniczych.

Powolał go Pan do siebie w dniu 1. kwietnia b. r. w Krakowie.

Ś. p. Teodor Popławski powołany został do do biura Towarzystwa z dniem 1. maja 1900 r., gdy na podstawie wniosków, przedłożonych przez ówczesnego referenta spraw rolniczych, profesora Pomorskiego, Zarząd główny uchwalił utworzyć osobny oddział rolniczy z sił w rolnictwie tak teoretycznie, jak i praktycznie należycie wyszkolonych. Był on pierwszym, którego do tego biura powołano, gruntowna zaś zawodowa wiedza i dokładna znajomość stosunków włościańskich wysunęła go odrazu na czoło tego biura. Został mianowany jego kierownikiem, a następnie po znacznym rozszerzeniu się agend rolniczych dyrektorem oddziału rolniczego. Z chwilą zaś, gdy utworzony został Związek ekonomiczny Kółek rolniczych powołano go z pełnym zaufaniem na jednego z dyrektorów.

Zasłużył się wobec rolnictwa krajowego całym szeregiem pouczeń z różnych działów gospodarstwa, odznaczających się gruntownym i do potrzeb włościaństwa zastosowaniem opracowaniem.

Cześć Ich pamięci!

IV. Wykaz członków protektorów, członków założycieli i członków wspierających Towarzystwa.

A) *Protektorowie Towarzystwa.*¹⁾

1. † Ks. Kardynał Albin Dunajewski, biskup krakowski.	3. † Bolesław Augustynowicz.
2. † Isaak Mikołaj Isakowicz, arcybiskup lwowski obrz. orm.	4. † Stanisław Brykczyński.
	5. Dr. Bronisław Dulęba.

B) *Członkowie założyciele.*²⁾

1. † Augustynowicz Bolesław (w r. 1883).	38. Rada powiatowa w Łańcucie (w r. 1906).
2. Sapięha Władysław, książę (w r. 1884).	39. Biliński Leon, dr. (w r. 1906).
3. Cielecki Zaremba Artur (w r. 1884).	40. † Czartoryski Jerzy, książę (w r. 1906).
4. † Potocki Artur, hr. (w r. 1885).	41. Lanckoroński Karol, hr. (w r. 1906).
5. † Lech Władysław Waclaw (w r. 1885).	42. Rada powiatowa w Mieciu (w r. 1906).
6. † Sękowski Stefan (w r. 1891).	43. Teodorowicz Józef, Arc. lwow. obrz. orm. (w r. 1906).
7. Dulęba Bronisław dr. (w r. 1892).	44. Wiesiołowski Adolf (w r. 1906).
8. † Badeni Stanisław, hr. (w r. 1896).	45. Związek handlowy Kółek roln. (w r. 1906).
9. Lubomirski Andrzej, książę dr. (w r. 1900).	46. Potulicki Franciszek, hr. (w r. 1906).
10. † Borkowski Dunin Jerzy, hr. (w r. 1900).	47. Adam Ernest, dr. (w r. 1906).
11. Reprezentacja kr. st. m. Lwowa (w r. 1900).	48. Bilczewski Józef, Arcyb. lwow. obrz. łac. (w r. 1906).
12. Lerski Jan (w r. 1901).	49. Rada powiatowa w Kołomyży (w r. 1907).
13. Lanckoroński Zbigniew, hr. (w r. 1902).	50. Rada pow. w Kamionce strum. (w r. 1907).
14. Wydział Rady powiatowej w Buczaczu (w r. 1902).	51. Rada pow. w Dąbrowie (w r. 1907).
15. Wydział Rady powiatowej w Jarosławiu (w r. 1903).	52. Zarząd powiatowy Kółek rolniczych w Krakowie (w r. 1907).
16. Wydział Rady pow. w Brzesku (w r. 1903).	53. Rey Mikołaj, hr., dr. (w r. 1907).
17. Jaroszyński Maryan (w r. 1904).	54. † Szeptycki Jan, hr. (w r. 1907).
18. † Piech Józef (w r. 1904).	55. Rada pow. w Limanowej (w r. 1907).
19. Bohdanowicz Oroszeny Stanisław (w r. 1904).	56. Rada pow. w Cieszanowie (w r. 1907).
20. Baworowski Emil, hr. (w r. 1904).	57. Rada pow. w Trembowli (w r. 1907).
21. Wydział Rady powiatowej w Tarnobrzegu (w r. 1905).	58. Rada pow. we Lwowie (w r. 1907).
22. † Gniewosz Włodzimierz, star. (w r. 1905).	59. Mieroszeski Henryk, hr. (w r. 1907).
23. Sanguszkowa Konstancja, ks. (w r. 1906).	60. Bittner Mikołaj (w r. 1907).
24. Sanguszek Roman, książę (w r. 1906).	61. Rada pow. w Bochni (w r. 1907).
25. Badeni Stanisław Henryk, hr. (w r. 1906).	62. Rada pow. w Białej (w r. 1907).
26. Horodyski Leon (w r. 1906).	63. Oddział c. k. Towarz. gospod. w Rudkach (w r. 1908).
27. Hupka Jan, dr. (w r. 1906).	64. † Sychowski Teodor (w r. 1908).
28. † Potocki Andrzej, hr. (w r. 1906).	65. Rada pow. w Kolbuszowej (w r. 1908).
29. Tarnowski Stanisław, hr. (w r. 1906).	66. Cieński Tadeusz (w r. 1908).
30. Tchórznicki Aleksander (w r. 1906).	67. Mars Jan (w r. 1908).
31. Lubomirska Marya, księżna (w r. 1906).	68. Caro Leopold, dr. (w r. 1909).
32. Tarnowski Zdzisław, hr. (w r. 1906).	69. Michałowski Władysław, hr. (w r. 1911).
33. Götz Okocimski Jan (w r. 1906).	70. Rada pow. w Krakowie (w r. 1911).
34. Horodyński Zbigniew (w r. 1906).	71. Rada pow. w Stryju (w r. 1911).
35. Kółko rolnicze w Okulicach (w r. 1906).	72. Kędzior Andrzej (w r. 1911).
36. Turnau Jerzy (w r. 1906).	73. Stadnicki Stanisław, hr., J. E. (w r. 1911).
37. Lewicki Witold, dr. (w r. 1906).	

Z wymienionych członków założycieli Towarzystwa złożyli: Eksc. Andrzej hr. Potocki, Zdzisław hr. Tarnowski i Związek handlowy Kółek rolniczych po 1000 K., Eksc. Karol hr. Lanckoroński 500 K., pozostali po 200 K.

¹⁾ Protektorami Towarzystwa mianuje Rada Ogólna osoby, które szczególne zasługi położą około urzędowania celów Towarzystwa (§ 46. statutu).

²⁾ Każda osoba wyznania chrześcijańskiego, która złoży jednorazowo 200 K. staje się członkiem założycielem (§ 6. ustęp 4. i § 41. lit. d. statutu).

74. Bank rolniczy (w r. 1912).
75. Bilik Mikołaj, dr., we Lwowie (w r. 1912).
76. Brzeziński Bruno we Lwowie (w r. 1912).
77. Bełdowski Wł. w Krakowie (w r. 1912).
78. Wolański Władysław, hr. w Rzepińcach (w r. 1912).
79. Błociszewski Leon w Poznaniu (w r. 1912).

80. Kapituła metrop. obrz. rzym. kat. we Lwowie (w r. 1912).
81. Krzczunowicz Waleryan w Jaryczowie (w r. 1912).
83. Rada pow. w Wadowicach (w r. 1913).
84. Kapituła katedralna w Krakowie (w r. 1913).

C) Członkowie wspierający.¹⁾

(wymienieni są ci, którzy w r. 1913 uiszczyli wkładkę odnośnie do poz. I. a) przychodu w zamknięciu rachunków).

I. Kółka rolnicze.

Biała.

1. Bestwina 8 K, 2. Bestwinka 8 K, 3. Biała 8 K, 4. Bielany 8 K, 5. Bujaków 8 K, 6. Bulowice 3 K, 7. Bystra 8 K, 8. Czaniec 8 K, 9. Dankowice 8 K, 10. Hałcnów 8 K, 11. Janowice 8 K, 12. Kobiernice 8 K, 13. Komorowice 8 K, 14. Kozy 8 K, 15. Leszczyny 8 K, 16. Łęki 8 K, 17. Małec 8 K, 18. Międzybrodzie żywieckie 16 K, (r. 1913 i 1914)
19. Osiek 8 K, 20. Pisarzowice 8 K, 21. Porąbka 8 K, 22. Szczyrk 8 K, 23. Wilamowice 8 K, 24. Wilkowice 8 K, 25. Witkowice 8 K. — Razem 203 K.

Bóbrka.

1. Brzozdowce 8 K, 2. Sokołówka 8 K, 3. Stare Sioło 16 K, 4. Szpilczyna 16 K (r. 1913 i 1914), 5. Wodniki 8 K. — Razem 56 K.

Bochnia.

1. Besów 8 K, 2. Bochnia 8 K, 3. Barczków 8 K, 4. Bogucice 8 K, 5. Brzezie 8 K, 6. Brzeźnica 8 K, 7. Buczków 4 K, 8. Chełm 8 K, 9. Chodenice-Trinitatis 8 K, 10. Cerekiew 8 K, 11. Chronów 8 K, 12. Drwinia 8 K, 13. Dziewin 8 K, 14. Gawłówek 4 K, 15. Grabie uzmańskie 8 K, 16. Jazy 8 K, 17. Jodłówka 5 K, 18. Kobyłe 2 K, 19. Kołanów 4 K, 20. Królówka 8 K, 21. Krzeczów 3 K, 22. Krzyżanowice 8 K, 23. Leszczyna 4 K, 24. Lipnica mурowa 8 K, 25. Łąki 8 K, 26. Łapczyca 16 K, 27. Łęzkowice 8 K, 28. Majkowice 8 K, 29. Mikłuszowice 8 K, 30. Mieszkowice 8 K, 31. Niepołomice 16 K (r. 1912 i 1913), 32. Podłęże 16 K (r. 1912 i 1913), 33. Pogwizdów 8 K, 34. Rajbrot 16 K (r. 1913 i 1914), 35. Rzezawa 4 K, 36. Siedlec 8 K, 37. Stanisławice 8 K, 38. Świątniki dolne 8 K, 39. Szczytniki 8 K, 40. Targowisko 8 K, 41. Tarnawa 8 K, 42. Trzciana 8 K, 43. Uście solne 8 K, 44. Wiśnicz stary 8 K, 45. Wola batorska 8 K, 46. Wola zabierzowska 8 K, 47. Wrzepia 8 K, 48. Wyrzyce 8 K, 49. Zbydniów 8 K, 50. Żegocina 8 K, 51. Wiatowice 8 K (na rok 1914). — Razem 406 K.

Bohorodczany.

1. Bohorodczany 8 K.

Borszczów.

1. Germakówka 8 K, 2. Głębocek 8 K, 3. Krzywce 16 K (r. 1912 i 1913), 4. Mielnica 8 K, 5. Wołkowce 8 K. — Razem 48 K.

Brody.

1. Dubie 5 K, 2. Leszniów 8 K, 3. Palikrowy 8 K, 4. Pieniaki 8 K, 5. Podkamień 8 K, 6. Ponikowica mała 8 K, 7. Suchowola 16 K (r. 1912 i 1913). Razem 61 K.

Brzesko.

1. Biadoliny radłowskie 8K, 2. Bogumiłowice 8 K, 3. Borzęcin dolny 8 K, 4. Borzęcin górny 8 K, 5. Brzesko 16 K (r. 1913 i 1914), 6. Bucze 3 K, 7. Dąbrówka morska 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Dębno 8 K, 9. Grabno 8 K, 10. Jasień 8 K, 11. Kwików 8 K (r.1914), 12. Łętowice 8 K, 13. Łoniowa 8 K, 14. Łopień 8 K, 15. Łysa góra 8 K, 16. maszkienice 4 K, 17. Mokrzyska 16 K (r. 1912 i 1913), 18. Niedźwiedza 8 K, 19. Niwka 8 K, 20. Okocim 16 K (r. 1913 i 1914), 21. Olszowa 8 K, 22. Olszyny 8 K, 23. Paleśnica 8 K, 24. Porąbka uszevska 16 K (r. 1913 i 1914), 25. Poręba spytkowska 4 K, 26. Przyborów 8 K, 27. Przybysławice 8 K, 28. Radłów 8 K, 29. Rudka 8 K, 30. Ruda kameralna 8 K, 31. Strzelce małe 8 K, 32. Strzelce wielkie 8 K, 33. Sufczyn 8 K, 34. Szczurowa 8 K, 35. Tworkowa 8 K, 36. Tymowa 8 K, 37. Wał Ruda 8 K, 38. Wokowice 4 K, 39. Wola radłowska 8 K, 40. Zaborów 8 K, 41. Wojakowa 8 K, 42. Złota 8 K, 43. Lusławice 8 K (r. 1914). — Razem 367 K.

Brzeżany.

1. Buszcze 8 K, 2. Chatki 5 K, 3. Dryszczów 4 K, 4. Helenków 8 K, 5. Horodyszcze 8 K, 6. Liwiatyn 8 K, 7. Narajów 8 K, 8. Taurów 8 K, 9. Urmań 1 K. — Razem 58 K.

Brzozów.

1. Barycz 12 K (r. 1913 i 1914), 2. Blizne 8 K, 3. Borkówka 8 K, 4. Domaradz 8 K, 5. Dydnia 8 K, 6. Dylągowa 8 K, 7. Dynów 8 K, 8. Golcowa 4 K,

¹⁾ Członkiem wspierającym Towarzystwa staje się każda osoba wyznania chrześcijańskiego, która zostanie do Towarzystwa przez Zarząd powiatowy, względnie Zarząd główny przyjęta, z obowiązkiem płacenia na cele statutem określone przynajmniej 8 K. rocznie (§ 6. ustęp 3. statutu).

9. Górki 8 K, 10. Haczów 8 K, 11. Harta 8 K, 12. Humńska 8 K, 13. Izdebski 8 K, 14. Jabłonka 4 K, 15. Jasienica 8 K, 16. Jasionów 16 K (r. 1913 i 1914), 17. Malinówka 8 K, 18. Niebocko 4 K, 19. Nozdrzec 8 K, 20. Orzechówka 8 K, 21. Przysietnica 8 K, 22. Stara wieś 8 K, 23. Trześniów 4 K, 24. Turzepole 8 K, 25. Wesoła 4 K, 26. Wzdów 16 K (r. 1913 i 1914), 27. Wydnna 16 K (r. 1913 i 1914), 28. Zmienica 8 K, 29. Jachonka 8 K. — Razem 236 K.

Buczacz.

1. Barysz 8 K, 2. Buczacz 8 K, 3. Duliby 8 K, 4. Dźwinogród 8 K, 5. Folwarki 8 K, 6. Huta nowa 4 K, 7. Jazłowiec 8 K, 8. Koropiec 8 K, 9. Korosciatyn 8 K, 10. Kowalówka 9 K, 11. Monasterzyska 10 K, 12. Nagórzanka 8 K, 13. Olesza 4 K, 14. Petlikowce stare 8 K, 15. Podzameczek 8 K, 16. Porchowa 8 K, 17. Pyszkowce 8 K, 18. Trybuchowce 8 K, 19. Wojciechówka 8 K. — Razem 147 K.

Chrzanów.

1. Babice 4 K, 2. Byczyna 8 K, 3. Ciężkowice 8 K, 4. Dąbrowa marodowa 8 K, 5. Długoszyn 8 K, 6. Grojec 8 K, 7. Gromiec 8 K, 8. Jankowice 8 K, 9. Jeleń 8 K, 10. Krzeszowice 8 K, 11. Kwaczała 16 K (r. 1912 i 1913), 12. Mętków mały 8 K, 13. Nowa góra 4 K, 14. Okleśnia 8 K, 15. Paczółtowice 8 K, 16. Rózkochów 8 K, 17. Rudawa 16 K (r. 1913 i 1914), 18. Sanka 8 K, 19. Siersza 8 K, 20. Szczakowa 8 K, 21. Wola filipowska 4 K, 22. Zagórze 8 K, 23. Zalas 8 K. — Razem 188 K.

Cieszanów.

1. Cewków 8 K, 2. Cieszanów 8 K, 3. Deutschbach 4 K, 4. Folwarki 8 K, 5. Huta stara 8 K, 6. Lubaczów 8 K, 7. Lipsko 8 K, 8. Łukawiec 8 K, 9. Narol wieś 8 K, 10. Nowe sioło 8 K, 11. Oleszyce stare 12 K (r. 1912 i 1913), 12. Płazów 12 K (r. 1912 i 1913), 13. Ruda różaniecka 8 K, 14. Zabiała 8 K. — Razem 112 K.

Czortków.

1. Czortków 16 K, 2. Kosów 8 K, 3. Nagórzanka 8 K, 4. Pauszówka 8 K, 5. Połowce 16 K (r. 1912 i 1913), 6. Skorodyńce 8 K, 7. Świdowa 8 K, 8. Szmańkowce 16 K (r. 1912 i 1913), 9. Zablótówka 8 K, 10. Zwiniacz 40 K (r. 1910—1914), 11. Ułaskowce 8 K. — Razem 144 K.

Dąbrowa.

1. Bieniaszowice 8 K, 2. Borki 6 K, 3. Ćwików 8 K, 4. Grady 8 K, 5. Gręboszów 8 K, 6. Gruszów wielki 8 K, 7. Jadowniki mokre 8 K, 8. Karsy 8 K, 9. Kłyż 4 K, 10. Laskówka chorążska 4 K, 11. Maniów 8 K, 12. Mędrzechów 8 K, 13. Miechowice małe 8 K, 14. Nieczajna 8 K, 15. Odporyszów 4 K, 16. Oleśnica 8 K, 17. Olesno 8 K, 18. Otfinów 8 K, 19. Radgoszcz 16 K, 20. Radwan 8 K, 21. Sieradza 8 K, 22. Sikorzyce 8 K, 23. Słupiec 8 K, 24. Świebodzin 8 K, 25. Szczucin 8 K, 26. Uście jezuickie

8 K, 27. Wola rzelichowska 8 K, 28. Wólka mędrzechowska 8 K, 29. Zalipie 8 K, 30. Zabrze 8 K, 31. Żelazówka 8 K. — Razem 242 K.

Dobromil.

1. Dobromil 8 K, 2. Jureczkowa 8 K, 3. Pacław 8 K, 4. Pietnice 8 K, 5. Posada nowomiejska 8 K, 6. Tarnawka 8 K, 7. Leszczawa dolna 4 K. — Razem 52 K.

Dolina.

Dolina 8 K.

Gorlice.

1. Biecz 8 K, 2. Bystra 8 K, 3. Głęboka 4 K, 4. Glinik maryampolski 8 K, 5. Gorlice 8 K, 6. Kobylanka 8 K, 7. Kwiatonowice 8 K, 8. Libusza 16 K (r. 1913 i 1914), 9. Luźna 8 K, 10. Mszanka 8 K, 11. Moszczenica 8 K, 12. Ropa 8 K, 13. Rozembarg 8 K, 14. Rzepiennik biskupi 16 K (r. 1912 i 1913), 15. Radocyna 3 K, 16. Siary 8 K, 17. Staszkówka 8 K, 18. Strożówka 8 K, 19. Strzeszyn 8 K, 20. Szalowa 8 K, 21. Szymbark 16 K (r. 1913 i 1914), 22. Ropica ruska 8 K, 23. Turza 8 K, 24. Wojtowa 8 K, 25. Wola Lużańska 8 K. — Razem 215 K.

Gródek.

1. Bar 8 K, 2. Biała góra 8 K, 3. Czerlany 8 K, 4. Doliniany 8 K, 5. Janów 8 K, 6. Mszana 8 K, 7. Obroszyn 8 K, 8. Powiatno 11 K (r. 1912 i 1913), 9. Przedmieście czerl. 8 K, 10. Rodatycze 16 K (1913 i 1914), 11. Rotenhan 16 K (1912 i 1913), 12. Wołczuchy 8 K. — Razem 115 K.

Grybów.

1. Biała niżna 8 K, 2. Biała wyżna 8 K, 3. Bobowa 8 K, 4. Brzana górna 16 K (r. 1912 i 1913), 5. Ciężkowice 8 K, 6. Grybów 8 K, 7. Gródek 8 K, 8. Jastrzębia 8 K, 9. Kąclowa 8 K, 10. Kamionka wielka 8 K, 11. Lipnica wielka 8 K, 12. Mogilno 8 K, 13. Mystków 8 K, 14. Połna 8 K, 15. Ptaszkowa 8 K, 16. Siedliska 8 K, 17. Siolkowa 8 K, 18. Stara wieś Strzylawka 8 K, 19. Wilczyńska 16 K (1913 i 1914), 20. Wojnarowa 8 K, 21. Zborowice 8 K. — Razem 184 K.

Horodenka.

1. Czernelica 2 K, 2. Dżurków 8 K, 3. Olejowia-Korolówka 3 K. — Razem 13 K.

Husiatyn.

1. Chłopówka 8 K, 2. Chorostków 8 K, 3. Czarnokońce wielkie 3 K, 4. Hadyńkowce 4 K, 5. Jabłonów 3 K, 6. Kluwińce 8 K, 7. Kociubińce 9 K, 8. Kociubińczyki 4 K, 9. Kopyczyńce 8 K. — Razem 53 K.

Jarosław.

1. Adamówka 8 K, 2. Bystrowice 8 K, 3. Chorzów 8 K, 4. Cieszacin mały 8 K, 5. Cieszacin wielki 8 K, 6. Dunkowice 8 K, 7. Jankowice 8 K, 8.

Jodłówka 8 K, 9. Kolonia 8 K, 10. Kidałowice 8 K, 11. Kaszyce 4 K, 12. Krasne 8 K, 13. Laszki 16 K (r. 1913 i 1914), 14. Łapajówka 8 K, 15. Lowce 8 K, 16. Majdan sieniański 8 K, 17. Morawo 8 K, 18. Munina 8 K, 19. Ostrów 4 K, 20. Ożańsk 8 K, 21. Pawłowa 8 K, 22. Piwoda 8 K, 23. Pawłosiów 8 K, 24. Przedm. gór. leż. 8 K, 25. Przedmieście górne ad Pruchnik 8 K, 26. Rączyna 8 K, 27. Rączyna II. 4 K, 28. Różniatów 16 K (1912 i 1913), 29. Rozwienica 8 K, 30. Radymno 8 K, 31. Rudolowice 8 K, 32. Rzęplin 8 K, 33. Tapin 8 K, 34. Tuczepy 10 K, 35. Tyniowice 6 K, 36. Węgierka 8 K, 37. Więzownica 8 K, 38. Wierzba 8 K, 39. Wola węgierska 8 K, 40. Zarzecze 8 K. — Razem 328 K.

Jasło.

1. Bączal 8 K, 2. Bierówka 4 K, 3. Biezdziatka 8 K, 4. Biezdzedza 8 K, 5. Brzezówka 8 K, 6. Brzyska 8 K (r. 1913) i 8 K (r. 1914), 7. Chrzastówka 8 K, 8. Czelunica 6 K, 9. Czerma 8 K, 10. Dębowiec 8 K, 11. Dobrynin 8 K, 12. Dułabka 16 K (r. 1912 i 1914), 13. Glinik niemiecki 8 K, 14. Hankówka 2 K, 15. Jasło 8 K, 16. Jareniówka 8 K, 17. Kaczorowy 8 K, 18. Kłodawa 4 K, 19. Kołaczyce 8 K, 20. Lublica 8 K, 21. Leżyny 8 K, 22. Niepla 8 K, 23. Ołpiny 8 K, 24. Osobnica 8 K, 25. Przysieki 2 K, 26. Potakówka 4 K, 27. Roztoki 4 K, 28. Sądkowa 4 K, 29. Samokłęski 8 K, 30. Sieklówka 8 K, 31. Siedliska 4 K, 32. Sobniów 8 K, 33. Sowina 4 K, 34. Świerchowa 6 K, 35. Szebnie 8 K (r. 1912) i 8 K (r. 1913), 36. Tarnowiec 8 K, 37. Trzcinią 8 K, 38. Ujazd 4 K, 39. Umieszcz 4 K, 40. Warzyce 8 K, 41. Wola dębowiecka 8 K, 42. Wróblowa 4 K, 43. Zarzecze 8 K, 44. Lubla 8 K, 45. Żółków 8 K. — Razem 350 K.

Jaworów.

1. Bonów 8 K, 2. Krakowiec 8 K, 3. Lubienie 8 K, 4. Rehberg 8 K, 5. Wielkie Oczy 16 K (r. 1913 i 1914). — Razem 48 K.

Kałuż.

1. Czereszki 8 K, 2. Dołha wojniłowska 8 K, 3. Kałuż 8 K, 4. Kopanki 8 K, 5. Niegowce 8 K, 6. Podmichale 8 K, 7. Tomaszowce-Dębina 8 K, 8. Tomaszowce-Marcela 8 K, 9. Las wierzchniański 8 K. — Razem 72 K.

Kamionka strumiłowa.

1. Berbeki 8 K, 2. Budki nieznanowskie 8 K, 3. Jazienica polska 8 K, 4. Kozłów 8 K, 5. Milatyn nowy 8 K, 6. Obydów 8 K, 7. Pawłów 4 K, 8. Suszno 3 K, 9. Witków nowy 8 K. — Razem 63 K.

Kolbuszowa.

1. Brzostowa góra 8 K, 2. Górno 8 K, 3. Huta komorowska 8 K, 4. Mazury 8 K, 5. Nienadówka 8 K, 6. Przedbórz 8 K, 7. Przyłek 4 K, 8. Raniżów 8 K, 9. Sokołów 8 K, 10. Spie 8 K, 11. Trzeboś 8 K, 12. Werynie 8 K, 13. Wola raniżowska 8 K,

14. Wola rusinowska 8 K, 15. Zarębki 8 K, 16. Dziukowiec 8 K, 17. Majdan k. Kolb. 16 K (r. 1912 i 1913), 18. Dęba 16 K (r. 1912 i 1913). — Razem 156 K.

Kołomyja.

1. Berezów niżny 8 K, 2. Cieniawa 4 K, 3. Kamionki wielkie 8 K, 4. Peczeniżyn 4 K, 5. Podhajczyki 3 K, 6. Święty Stanisław 8 K, 7. Turka 8 K. — Razem 43 K. i

Kosów.

1. Moskałówka 8 K.

Kraków.

1. Babice 3 K, 2. Bolechowice 8 K, 3. Branice 8 K, 4. Bronowice małe 8 K, 5. Bronowice wielkie 8 K, 6. Chełm 8 K, 7. Cholerzyn 8 K, 8. Czuliówek 8 K, 9. Giebułtów 8 K, 10. Kamień 8 K, 11. Kościelniki 11 K (r. 1912 i 1913), 12. Kryspinów 8 K, 13. Liszki 8 K, 14. Lubocza 8 K, 15. Mników 8 K, 16. Modlniczka 4 K, 17. Morawica 16 K (r. 1913 i 1914), 18. Nowa wieś szlachecka 8 K, 19. Olszanica 8 K, 20. Piekary 8 K, 21. Rusocice 8 K, 22. Rybna 8 K, 23. Tonie 8 K, 24. Wola justowska 8 K, 25. Wołowice 8 K, 26. Wyciąże 16 K (r. 1913 i 1914), 27. Zabierzów 8 K. — Razem 222 K.

Krosno.

1. Białobrzegi 8 K, 2. Bóbrka 8 K, 3. Bratkówka 8 K, 4. Chorkówka 8 K, 5. Dobieszyn 2 K, 6. Głowienka 8 K, 7. Iwonicz 8 K, 8. Jasionka 8 K, 9. Kobylany 16 K (r. 1913 i 1914), 10. Kombornia 8 K, 11. Kopytowa 8 K, 12. Kłoczyna 16 K (r. 1913 i 1914), 13. Krościenko niżne 16 K (r. 1913 i 1914), 14. Krościenko wyżne 8 K, 15. Krosno 8 K, 16. Lubatówka 8 K, 17. Lubatowa 8 K, 18. Leki 8 K, 19. Leżany 16 K (r. 1913 i 1914), 20. Miejsce piastowe 4 K, 21. Myścowa 8 K, 22. Odrzykonia 8 K, 23. Polanka Karol 8 K, 24. Potok 8 K, 25. Rogi 8 K, 26. Równe 8 K, 27. Sporne 8 K, 28. Szczepańcowa 16 K (r. 1912 i 1913), 29. Targowiska 8 K, 30. Turaszówka 8 K, 31. Wojkówka 8 K, 32. Wrocanka 8 K, 33. Oddział kobiet w Rogach 8 K, 34. Oddział kobiet w Leżanach 8 K, 35. Oddział kobiet w Krościenku niżnem I. 8 K. — Razem 310 K.

Limanowa.

1. Dobra 8 K, 2. Glisne 8 K, 3. Jurków 16 K (r. 1912 i 1913), 4. Kamienica 8 K, 5. Kamionka mała 16 K (r. 1912 i 1913), 6. Krasne Lasocice 8 K, 7. Lubomierz 8 K, 8. Lętowe 8 K, 9. Mordarka 8 K, 10. Mszana dolna 8 K, 11. Mszana górna 7 K, 12. Nowe Rybie 8 K, 13. Niedźwiedz 8 K, 14. Olszówka 8 K, 15. Pasierbiec 4 K, 16. Przyszowa-Ogrojec 4 K, 17. Raba niżna 8 K, 18. Sechna 16 K, 19. Skrzydlna 8 K, 20. Słomka 8 K, 21. Słopnice królewskie 8 K, 22. Stara wieś 8 K, 23. Stroża 8 K, 24. Szyk 3 K, 25. Ujanowice 8 K, 26. Zbludza 8 K, 27. Janowice 8 K. — Razem 228 K.

Lisko.

1. Czaszyn 8 K, 2. Haczew 8 K, 3. Łukawica 8 K, 4. Polana 8 K, 5. Poraż 8 K, 6. Ropienka 8 K, 7. Średnia wieś 8 K, 8. Ustrzyki dolne 8 K. — Razem 64 K.

Lwów.

1. Biłka szlachecka 8 K, 2. Biłohorszcze 8 K, 3. Brzuchowice 16 K (r. 1913 i 1914), 4. Chrusno nowe 8 K, 5. Czyszki 8 K, 6. Dawidów 8 K, 7. Dmytrowice 8 K, 8. Dornfeld 8 K, 9. Dublany 8 K, 10. Einsiedel 8 K, 11. Glinna 8 K, 12. Hodłowica 8 K, 13. Hołosko wielkie 8 K, 14. Kleparów 8 K, 15. Kozielniki 8 K, 16. Krotoszyn 8 K, 17. Kukizów 8 K, 18. Kuhajów 8 K, 19. Lesienice 4 K, 20. Lany 8 K, 21. Maliczkowice 8 K, 22. Mostki 8 K, 23. Nagórzany 8 K, 24. Ostrów 8 K, 25. Pikułowice 4 K, 26. Podborce 8 K, 27. Prusy 8 K, 28. Pustomyty 8 K, 29. Rakowiec 4 K, 30. Rzęsna polska 16 K (r. 1913 i 1914), 31. Sichów 8 K, 32. Siemianówka 8 K, 33. Sokolniki 8 K, 34. Tołszczów 8 K, 35. Wołków 8 K, 36. Zaszków 5 K, 37. Zimna woda 8 K, 38. Zimna wódka 8 K, 39. Zubrza 8 K, 40. Żydatycze 8 K, 41. Pasięki halickie 8 K, 42. Oddział kobiet w Biłce szlach. 8 K. — Razem 337 K.

Łańcut.

1. Albigowa 8 K, 2. Białobrzegi 8 K, 3. Białobrzegi II. 8 K, 4. Brzoza królewska 8 K, 5. Brzoza stadnicka 8 K, 6. Budy łańcuckie II. 16 K (r. 1912 i 1913), 7. Czarna 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Czarna-Podbórz 8 K, 9. Dębina 8 K, 10. Grodzisko dolne 8 K, 11. Handzlówka 8 K, 12. Husów 8 K, 13. Jelna 8 K, 14. Korniaktów 8 K, 15. Kosina 16 K, 16. Krzemienica 8 K, 17. Leżajsk 8 K, 18. Łańcut 16 K (r. 1913 i 1914), 19. Łopuszka wielka 8 K, 20. Medynia głogowska I. 8 K, 22. Medynia głogowska II. 8 K, 23. Podzwierzyniec 8 K, 24. Przedmieście łańcuckie 8 K, 25. Rakszawa I. 8 K, 26. Rakszawa II. 16 K (r. 1913 i 1914), 27. Rogóźno 8 K, 28. Ruda 8 K, 29. Sarzyna 8 K, 30. Smolarzyny 8 K, 31. Sonina 16 K (r. 1912 i 1913), 32. Strażów 8 K, 33. Wierzawice 16 K (r. 1913 i 1914), 34. Wola dalsza 8 K, 35. Wysoka 8 K, 36. Wydrze 8 K, 37. Żołyńca 8 K. — Razem 352 K.

Mielec.

1. Biały bór 16 K, 2. Babule 4 K, 3. Borki niżnie 4 K, 4. Chorzelów 8 K, 5. Czajkowa 8 K, 6. Czermin 8 K, 7. Dulcza wielka 8 K, 8. Gizowa 3 K, 9. Gliny małe 8 K, 10. Jaślany 8 K, 11. Jamy 2 K, 12. Łączki brzeskie 8 K, 13. Młodochów 8 K, 14. Ostrówek 6 K, 15. Padew narodowa 16 K (r. 1913 i 1914), 16. Podleszany 8 K, 17. Ruda 8 K, 18. Rzemień 4 K, 19. Rzechów 8 K, 20. Rzyńska 12 K, 21. Schönanger 5 K, 22. Trzciana 8 K, 23. Tuszów narodowy 8 K, 24. Tuszym 6 K, 25. Wola pławska 8 K, 26. Zaborcze 9 K (r. 1912 i 1913), 27. Zarównie 12 K (r. 1912 i 1914), 28. Zdziarzec 8 K. — Razem 219 K.

Mościska.

1. Balice 8 K, 2. Husaków 8 K, 3. Jędrzejówka 8 K, 4. Krysowice 8 K, 5. Myślatycze 8 K, 6. Przedmieście 4 K, 7. Pnikut 8 K, 8. Rańdochońce 8 K, 9. Rządowice 8 K, 10. Strzelczyńska 8 K, 11. Tamanowice 8 K, 12. Trzcieniec 8 K, 13. Wola małnowska 8 K, 14. Zakościele 8 K, 15. Złotkowiec 8 K, 16. Dołhomociska 8 K, 17. Królin 8 K, 18. Sądowa Wisznia 8 K, 19. Stojące 8 K, 20. Twierdza 8 K. — Razem 156 K.

Myślenice.

1. Bieńkówka 16 K (r. 1913 i 1914), 2. Biertowice 8 K, 3. Bystra 8 K, 4. Głogoczków 8 K, 5. Górna wieś 8 K, 6. Grzechynia 8 K, 7. Jachówka 8 K, 8. Jawornik 8 K, 9. Juszczyń 16 K (r. 1912 i 1913), 10. Krzyszkowice 8 K, 11. Krzywaczka 8 K, 12. Lętownia 8 K, 13. Maków 8 K, 14. Naprawa 8 K, 15. Pcim 8 K, 16. Raba wyżna 8 K, 17. Skawa 8 K, 18. Skomielna czarna 8 K, 19. Spytkowice 8 K, 20. Sulkowice 8 K, 21. Trzebusia 8 K, 22. Wieprzec 8 K, 23. Wola radziszowska 8 K, 24. Żarnówka 8 K, 25. Zaryte 8 K, 26. Zawoja 8 K. — Razem 224 K.

Nadwórna.

1. Bednarówka 8 K, 2. Kamienna 8 K, 3. Nadwórna 16 K (r. 1912 i 1913), 4. Wołosów 8 K. — Razem 40 K.

Nisko.

1. Bieliniac 8 K, 2. Beliny 8 K, 3. Cholewiana góra 8 K, 4. Golce 8 K, 5. Gwoździec 16 K (r. 1912 i 1913), 6. Jeżowe 8 K, 7. Kłyżów 8 K, 8. Kończyce 3 K, 9. Kopki 8 K, 10. Koziańca 8 K, 11. Raclawice 8 K, 12. Rudnik 8 K, 13. Steinau 8 K, 14. Stróża 8 K, 15. Tarnogóra 8 K, 16. Ulanów 8 K, 17. Nart nowy 8 K, 18. Nart stary 8 K. — Razem 152 K.

Nowy Sącz.

1. Brzezna 4 K, 2. Chomranice 4 K, 3. Czerniec 8 K, 4. Dąbrówka niemiecka 8 K, 5. Gostwica 8 K, 6. Gołkowice polskie 8 K, 7. Jelna 8 K, 8. Lipie 6 K, 9. Lęka 4 K, 10. Marcinkowice 8 K, 11. Mostki 8 K, 12. Muszyna 8 K, 13. Naszacowice 5 K, 14. Nawojowa 8 K, 15. Nowy Sącz 8 K, 16. Obidza 8 K, 17. Piwniczna 8 K, 18. Podegrodzie 8 K, 19. Rożnów 8 K, 20. Sienna 8 K, 21. Świniarsko 8 K, 22. Tęgoroz 8 K, 23. Trzyceń 5 K, 24. Wielogłowy 8 K, 25. Wola kurowska 8 K, 26. Zabrzeż 8 K, 27. Zagorzyn 8 K. — Razem 196 K.

Nowy Targ.

1. Białka 16 K (r. 1913 i 1914), 2. Biały Dunajec 8 K, 3. Bukowina 10 K (r. 1912 i 1913), 4. Chochół 8 K, 5. Cichie 8 K, 6. Długopole 3 K, 7. Dział 3 K, 8. Dzianicz 6 K, 9. Klikuszowa 8 K, 10. Kowaniec 8 K, 11. Krościenko 8 K, 12. Maruszyna 8 K,

13. Murzacichle 8 K, 14. Maniówy 8 K, 15. Nowy Targ 8 K, 16. Ochotnica 5 K, 17. Odrowąż 8 K, 18. Olcza 8 K, 19. Pieniążkowice 5 K, 20. Poronin 8 K, 21. Rogoźnik 4 K, 22. Sieniawa 8 K, 23. Skrzypne 8 K, 24. Szaflary 8 K, 25. Szczawnica 8 K, 26. Tylmanowa 4 K, 27. Witów 8 K, 28. Zakopane 8 K, 29. Załuczne 8 K. — Razem 216 K.

Oświęcim.

1. Babice 8 K, 2. Bachowice 8 K, 3. Brzeszcze 8 K, 4. Brzezinka 8 K, 5. Dwory I. 8 K, 6. Dwory II. 8 K, 7. Gierałtowiec 8 K, 8. Grodzisko 8 K, 9. Grojec 8 K, 10. Jawiszowice 8 K, 11. Monowice 8 K, 12. Piotrowice 8 K, 13. Połanka wielka 8 K, 14. Poręba wielka 8 K, 15. Przeciszów 8 K, 16. Przybradz 16 K (r. 1912 i 1913), 17. Rajsko 8 K, 18. Ryczów 8 K, 19. Śmolice 8 K, 20. Spytkowice 8 K, 21. Trzebieńczyce 8 K, 22. Włosienica 8 K. — Razem 184 K.

Pilzno.

1. Błażkowa 8 K, 2. Borowa 8 K, 3. Brzostek 12 K (r. 1912 i 1913), 4. Chotowa 8 K, 5. Czarna 5 K, 6. Demborzyn 9 K (r. 1912 1913), 7. Dembowa 8 K, 8. Dobrków 8 K, 9. Dulczówka 24 K (r. 1912 i 1914), 10. Gembiczyna 8 K, 11. Głobikówka 8 K, 12. Gorzejowa 8 K, 13. Januszkowice 8 K, 14. Jastrząbka stara 8 K, 15. Jodłowa 8 K, 16. Kamienica dolna 4 K, 17. Lubcza 8 K, 18. Łęka górna 16 K, 19. Mokre 8 K, 20. Nawsie 8 K, 21. Przerzuty bór 4 K, 22. Siedliska 8 K, 23. Słotowa 8 K, 24. Wiewiórka 4 K, 25. Woła brostecka 4 K, 26. Zasów 8 K, 27. Zwiernik 4 K. — Razem 222 K.

Podhaje.

1. Bieniawa 8 K, 2. Dobrowody 8 K, 3. Hnilcze 8 K, 4. Korzowa 8 K, 5. Panowice 4 K, 6. Rosochowaciec 4 K, 7. Toustobaby 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Wiśniowczyk 4 K, 9. Zawałów 8 K. — Razem 68 K.

Przemysł.

1. Babice 16 K (r. 1912 i 1913), 2. Bachórzec 8 K, 3. Bolestraszyce 8 K, 4. Drohobyczka 16 K, 5. Dubiecko 8 K, 6. Grochowce 8 K, 7. Książce 8 K, 8. Kosztowa 8 K, 9. Krasiczyn 8 K, 10. Kruhel mały 8 K, 11. Krzywca 4 K, 12. Kunkowice 4 K, 13. Łętownia 8 K, 14. Lipowiec 8 K, 15. Maćkowice 8 K, 16. Medyka 8 K, 17. Miżyniec 8 K, 18. Nienadowa 8 K, 19. Niżankowice 8 K, 20. Ostrów 8 K, 21. Pikulice 8 K, 22. Prałkowce 8 K, 23. Przedmieście lwowskie 8 K, 24. Sielnica 8 K, 25. Szechynie 8 K, 26. Tarnawce 8 K, 27. Ujkowice 8 K, 28. Woła krzywiecka 8 K, 29. Wyszatyce 8 K, 30. Zasanie 16 K (r. 1913 i 1914), 31. Żurawica 8 K. — Razem 248 K.

Przemysłany.

1. Białe 5 K, 2. Hanaczów 8 K, 3. Kopań 3 K, 4. Kurowice 8 K, 5. Łahodów 4 K, 6. Majdan lipowiecki 8 K, 7. Połtew 4 K, 8. Przemysłany 8 K,

9. Równe 8 K, 10. Siworogi 8 K, 11. Wyżniany 8 K, 12. Zagumienka 4 K, 13. Zeniów 8 K. — Razem 84 K.

Przeworsk.

1. Budy Przeworskie 8 K, 2. Dembów 8 K, 3. Gać 8 K, 4. Głogowiec 8 K, 5. Grzeska 8 K, 6. Hądle kańczudzkie 8 K, 7. Hucisko jaworznickie 8 K, 8. Jagieła 8 K, 9. Kańczuga 8 K, 10. Łopuszka wielka 8 K, 11. Maćkówka 8 K, 12. Manasterz 12 K (r. 1912 i 1913), 13. Medynia kańczudzka 4 K, 14. Mikulice 16 K (r. 1912 i 1913), 15. Mokrastrona 8 K, 16. Niżatyce 8 K, 17. Nowosielce 8 K, 18. Pantalowice 8 K, 19. Rozborze 16 K (r. 1912 i 1913), 20. Siedlecza 8 K, 21. Siennów 8 K, 22. Sietesz 8 K, 23. Studzian 8 K, 24. Świętoniowa 8 K, 25. Tryńcza 8 K, 26. Ubieszyn 8 K, 27. Ujezna 8 K, 28. Urzejowice 8 K, 29. Zagórze 5 K, 30. Zakręcie 4 K, 31. Żuklin 8 K, 32. Chodakówka 8 K. — Razem 265 K.

Rawa ruska.

1. Bełzec 16 K (r. 1912 i 1913), 2. Magierów 8 K, 3. Szczerzec 8 K. — Razem 32 K.

Rohatyn.

1. Bukaczowce 8 K, 2. Firlejów 8 K, 3. Herbutów 8 K, 4. Horodyska 16 K (r. 1912 i 1913), 5. Ludwikówka 6 K, 6. Łopuszna 8 K, 7. Łukawiec 8 K, 8. Martynów nowy 8 K, 9. Radwanów 8 K, 10. Rohatyn 8 K, 11. Sarnki dolne 8 K, 12. Słobódka konkolnicka 8 K, 13. Żurów 2 K. — Razem 104 K.

Ropczyce.

1. Będziemyśl 8 K, 2. Bobrowa 4 K, 3. Borek wielki 8 K, 4. Brzeziny 8 K, 5. Brzeźnica 8 K, 6. Brzezówka 8 K, 7. Bystrzyca 8 K, 8. Dębica 8 K, 9. Gawrzyłowa 8 K, 10. Glinik 8 K, 11. Gnojnica 8 K, 12. Góra motyczna 8 K, 13. Góra ropczycka 8 K, 14. Grabiny 4 K, 15. Gumńska 8 K, 16. Iwierzyce 8 K, 17. Korzeniów 8 K, 18. Kozodrza 8 K, 19. Lubzina 8 K, 20. Łopuchowa 6 K, 21. Nagorzyn 8 K, 22. Nawsie 8 K, 23. Niedźwiada 8 K, 24. Nockowa 8 K, 25. Ocieka 8 K, 26. Okonin 8 K, 27. Olchowa 8 K, 28. Ostrów 4 K, 29. Paszczyzna 8 K, 30. Pietrzyjowa 3 K, 31. Pustynia 8 K, 32. Ropczyce 8 K, 33. Sędziszów 8 K, 34. Sepnica 4 K, 35. Sielec 8 K, 36. Skrzyszów 8 K, 37. Stobierna 8 K, 38. Wielopole skrzyńskie 8 K, 39. Wiercany 8 K, 40. Witkowice 8 K, 41. Wolica 5 K, 42. Wolica piaskowa 8 K, 43. Zagorzyce 8 K, 44. Zawada 8 K, 45. Łączki kucharskie 8 K. — Razem 334 K.

Rudki.

1. Bieńkowa Wisznia 8 K, 2. Chłopy 8 K, 3. Czajkowice 8 K, 4. Czernichów 8 K, 5. Koniuszki siemianowskie 8 K, 6. Mileczyce 16 K (r. 1913 i 1914), 7. Nowosiółki gość. 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Piorhorce 8 K, 9. Rudki 8 K, 10. Rumno 8 K, 11. Tuli głowy 8 K. — Razem 104 K.

Rzeszów.

1. Babica 8 K, 2. Błażowa dolna 8 K, 3. Błażowa górna 8 K, 4. Błędowa zgłobieńska 8 K, 5. Boguchwała 16 K (r. 1913 i 1914), 6. Borek nowy 8 K, 7. Borek stary 8 K, 8. Bratkiowice 8 K, 9. Bzianka 16 K (r. 1913 i 1914), 10. Chmielnik 8 K, 11. Cierpisz dolny 4 K, 12. Dąbrowa 8 K, 13. Dylągówka 8 K, 14. Futoma 4 K, 15. Górka 8 K, 16. Hadle szklarskie 8 K, 17. Hyżne 8 K, 18. Jasionka 8 K, 19. Jawornik polski 8 K, 20. Kąkolówka 12 K (r. 1912 i 1913), 21. Kielanówka 12 K (r. 1912 i 1913), 22. Kraczkłowa 8 K, 23. Krasne 8 K, 24. Lubienia 8 K, 25. Lutoryż 8 K, 26. Łąka 8 K, 27. Łukawiec dolny 8 K, 28. Łukawiec górny 8 K, 29. Miłocin 6 K, 30. Mrowla 16 K (r. 1913 i 1914), 31. Niechobrz 8 K, 32. Palikówka 8 K, 33. Piątkowa 4 K, 34. Pobitno 8 K, 35. Przybyszówka 8 K, 36. Przybyszówka górna 8 K, 37. Rudna mała 8 K, 38. Rudna wielka 8 K, 39. Słocina 8 K, 40. Staroniwa 8 K, 41. Staromieście 8 K, 42. Stobierna 8 K, 43. Terliczka 8 K, 44. Trzciana 8 K, 45. Trzebowisko 8 K, 46. Błażowa Wilczak 8 K, 47. Wola kąkolowska 8 K, 48. Wola zgłobieńska 8 K, 49. Woliczka 8 K, 50. Wólka pod lasem 8 K, 51. Wysoka 8 K, 52. Zabratówka 16 K (r. 1912 i 1913), 53. Zaczernie 8 K, 54. Zalesie 8 K, 55. Zgłobień 4 K, 56. Pogwizdów 8 K. — Razem 478 K.

Sambor.

1. Biskowice 8 K, 2. Brześciany 8 K, 3. Burczyce nowe 8 K, 4. Czukiew 8 K, 5. Czyżki 8 K, 6. Dublany 8 K, 7. Kalinów 8 K, 8. Olszanik polski 2 K, 9. Radłowice 8 K, 10. Rakowa 8 K, 11. Sambor 8 K, 12. Sambor-Powodowa 16 K (r. 1913 i 1914), 13. Sambor-Średnia 8 K, 14. Sasiadowice 8 K, 15. Strzałkowice 8 K, 16. Uherce zapłatyńskie 8 K, 17. Wojutyczę 8 K. — Razem 138 K.

Sanok.

1. Bażanówka 16 K (r. 1913 i 1914), 2. Besko 4 K, 3. Bykowice 8 K, 4. Bzianka 8 K, 5. Długie 16 K (r. 1912 i 1913), 6. Falejówka 3 K, 7. Głębokie 8 K, 8. Jędruszkowce 4 K, 9. Jaćmierz 12 K, 10. Klimkówka 8 K, 11. Milcza 8 K, 12. Nadolany 8 K, 13. Niebieszczany 8 K, 14. Nowosielce 8 K, 15. Nowotaniec 8 K, 16. Pakoszówka 8 K, 17. Pielnia 1 K, 18. Posada dolna 8 K, 19. Posada górna 8 K, 20. Posada jaćmierska górna 8 K, 21. Posada olchowska 8 K, 22. Posada sanocka 8 K, 23. Posada zarszyńska 2 K, 24. Rymanów 8 K, 25. Sanok 8 K, 26. Strachocina 8 K, 27. Posada jaśliska 8 K. — Razem 202 K.

Skafat.

1. Chmieliska 8 K, 2. Grzymałów 8 K, 3. Hałuszczyńce 8 K, 4. Kaczanówka 8 K, 5. Kołodziejówka 8 K, 6. Krasne 8 K, 7. Mołczanówka 4 K, 8. Mysłowa 4 K, 9. Okno 8 K, 10. Ostapie 8 K, 11. Panasówka 16 K (r. 1912 i 1913), 12. Rosochowaciec 8 K, 13. Stary Skafat 16 K (r. 1912 i 1913), 14.

Zadniszówka 5 K, 15. Zarubińce 1 K, 16. Żerebki królewskie 8 K. — Razem 125 K.

Śniatyn.

1. Trójca 6 K, 2. Załucze 4 K. — Razem 10 K.

Sokal.

1. Krystynopol 8 K, 2. Poturzyca 8 K. — Razem 16 K.

Stanisławów.

1. Błudniki 8 K, 2. Bryń 8 K, 3. Delejów 8 K, 4. Halicz 8 K, 5. Jeziorko 8 K, 6. Jezupol 8 K, 9. Kończaki nowe 2 K, 10. Krymidów 8 K, 11. Łany 16 K (r. 1912 i 1913), 12. Maryampol 8 K, 13. Meducha 8 K, 14. Tumirz 4 K, 15. Uhrynów szlachecki 8 K, 16. Uzin 8 K, 17. Wołczków 16 K. — Razem 126 K.

Stary Sambor.

1. Laszki murowane 8 K, 2. Stary Sambor 8 K, 3. Towarnia 8 K, 4. Wołcza dolna 8 K. — Razem 32 K.

Stryl.

1. Daszawa 8 K, 2. Dołhe 8 K, 3. Felizienthal 8 K, 4. Miertinki 4 K. — Razem 28 K.

Strzyżów.

1. Baryczka 4 K, 2. Cieszyna 8 K, 3. Dobrzechów 16 K (1913 i 1914), 4. Godowa 8 K, 5. Gogolów 8 K, 6. Grodzisko 2 K, 7. Gwoździanka 8 K, 8. Gwoźnica dolna 8 K, 9. Gwoźnica górna 8 K, 10. Jaszczurowa 4 K, 11. Jawornik niebylecki 16 K (1912 i 1913), 12. Jazowa 2 K, 13. Kalembina 16 K (r. 1912 i 1913), 14. Korzucowa 8 K, 15. Kozłówek 8 K, 16. Lutcza 8 K, 17. Łączaki 8 K, 18. Łęki 8 K, 19. Markuszów 8 K, 20. Niewodna 8 K, 21. Nowa wieś czudecka 8 K, 22. Połomyja 8 K, 23. Różanka 8 K, 24. Strzyżów 8 K, 25. Szufnarowa 8 K, 26. Wiśniowa 8 K, 27. Wojaszówka 8 K, 28. Wysoka 5 K, 29. Wysoka gródeczna 8 K, 30. Wyżne 8 K, 31. Zaborów 8 K, 32. Żyznów 8 K, 33. Tułkowie 4 K. — Razem 261 K.

Tarnobrzeg.

1. Antoniów 8 K, 2. Charzewice 8 K, 3. Chmielów 8 K, 4. Cygany 8 K, 5. Dąbrówka pniowska 8 K, 6. Dęba 16 K (r. 1912 i 1913), 7. Domacyny 3 K, 8. Dzików 4 K, 9. Furmany 4 K, 10. Gorzyce 8 K, 11. Grębów 8 K, 12. Jadachy 5 K, 13. Majdany zbydniowski 16 K (r. 1912 i 1913), 14. Miechocin 16 K (r. 1912 i 1913), 15. Motycze szlacheckie 8 K, 16. Nadbrzezie 8 K, 17. Nowiny 8 K, 18. Obojno 8 K, 19. Piaski 8 K, 20. Radomyśl 8 K, 21. Rozalin 4 K, 22. Skowierzyn 8 K, 23. Sobów 8 K, 24. Sokolniki 8 K, 25. Szlęczaki 16 K (r. 1912 i 1913), 26. Trzeźń 8 K, 27. Turbia 8 K, 28. Wielowieś 8 K, 29. Wola rzeczycka 3 K, 30. Wólka turebska 8 K, 31. Wrzawy 8 K, 32. Żabno 8 K, 33. Zakrzów 2 K, 34. Zaleszany 8 K, 35. Zbydniów 8 K. Razem 281 K.

Tarnopol.

1. Bajkowce 8 K, 2. Baworów 8 K, 3. Borki wielkie 8 K, 4. Bucniów 8 K, 5. Cebrów 4 K, 6. Chodacków wielki 8 K, 7. Czernielów mazowiecki 8 K, 8. Dołżanka 3 K, 9. Czołhańszczyzna 4 K, 10. Draganówka 8 K, 11. Dyczków 8 K, 12. Grabowiec 8 K, 13. Ihrowica 8 K, 14. Janówka 12 K (r. 1912 i 1913), 15. Kokutkowce 16 K (r. 1912 i 1913), 16. Ładyczym 8 K, 17. Łozowa 8 K, 18. Łuczka 8 K, 19. Mikulińce 8 K, 20. Nastasów 8 K, 21. Ostrów 4 K, 22. Płotycz 8 K, 23. Poczapińce 8 K, 24. Smykowce 8 K, 25. Tarnopol 8 K, 26. Tarnopol II. 8 K, 27. Zabojki 8 K, 28. Zagrobela 8 K, 29. Zaścianka 16 K (r. 1912 i 1913), 30. Oddział kobiet w Czernielowie mazowieckim 4 K. — Razem 239 K.

Tarnów.

1. Brzozowa 8 K, 2. Bistuszowa 8 K, 3. Chojnik 8 K, 4. Dąbrówka infulacka 8 K, 5. Dąbrówka tuchowska 8 K, 6. Gromnik 8 K, 7. Gumńska 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Janowice 4 K, 9. Jastrząbka nowa 8 K, 10. Kowalowa 8 K, 11. Krzyż 8 K, 12. Lisia góra 8 K, 13. Lisia góra II. 8 K, 14. Lubaszowa 8 K, 15. Lękawica 8 K, 16. Meszna opacka 8 K, 17. Meszna szlachecka 8 K, 18. Mikołajowice 8 K, 19. Niedomice 16 K, 20. Nowodworze 8 K, 21. Pawężów 8 K, 22. Rzędzin 3 K, 23. Siedliska 8 K, 24. Siemiechów 8 K, 25. Skrzyszów 8 K, 26. Świerczków 8 K, 27. Szynwałd 8 K, 28. Tuchów 8 K, 29. Wola rzędzińska 2 K, 30. Wierzchosławice 8 K, 31. Zaczarnie 4 K, 32. Żukowice nowe 8 K, 33. Żukowice stare 4 K, 34. Zbyłtowska góra 8 K. Razem 265 K.

Tłumacz.

1. Bohorodyczyn 8 K, 2. Chorosna 8 K, 3. Grabcz 8 K, 4. Hołosków 8 K, 5. Hostów 8 K, 6. Jezierzany 8 K, 7. Mołodyłów 8 K, 8. Niżniów 16 K, 9. Ottynia 8 K, 10. Pszeniczniki 8 K, 11. Tarnawica polna 6 K, 12. Tłumacz 8 K. — Razem 102 K.

Trembowla.

1. Boryczówka 8 K, 2. Drachów 8 K, 3. Hleszczawa 4 K, 4. Iwanówka 8 K, 5. Janów 8 K, 6. Kobylówłoki 8 K, 7. Łoszniów 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Podhajczyki 8 K, 9. Strusów 8 K, 10. Tiutków 5 K, 11. Warwaryńce 8 K. — Razem 89 K.

Turka.

1. Wołcze 8 K,

Wadowice.

1. Baczyn 8 K, 2. Barwałd średni 8 K, 3. Bołęcina 8 K, 4. Brzezinka 8 K, 5. Choczniak 8 K, 6. Frydrychowice 8 K, 7. Głębowice 4 K, 8. Inwałd 8 K, 9. Jaroszowice 8 K, 10. Kaczyna 8 K, 11. Kalwarya 8 K, 12. Klecza górna 3 K, 13. Leńcze 8 K, 14. Lękawica 8 K, 15. Marcyporeba 8 K, 16. Podlesie 8 K, 17. Ponikiew 8 K, 18. Przytkowice dolne 8 K, 19. Przytkowice górne 8 K, 20. Roczyny 3 K, 21. Rzyki 8 K, 22. Stanisław dolny 4 K, 23. Stry-

szów 16 K (r. 1912 i 1913), 24. Sułkowice 8 K, 25. Targanice I. 8 K, 26. Tłuczań górna 8 K, 27. Wadowice 8 K, 28. Wieprz 8 K, 29. Wysoka 8 K, 30. Zagórnik 8 K, 31. Zakrzów 8 K, 32. Zebrzydowice 8 K, 33. Zembrzyce 8 K. — Razem 254 K.

Wieliczka.

1. Bieńkowice 8 K, 2. Bierzanów 16 K (r. 1913 i 1914), 3. Bilczyce 14 K (r. 1912 i 1913), 4. Biskupice 8 K, 5. Bodzanów 8 K, 6. Brzegi 8 K, 7. Brzezowa 8 K, 8. Chorągiewka 8 K, 9. Czasław 8 K, 10. Czechówka 8 K, 11. Gaj 8 K, 12. Gdów 8 K, 13. Grabie 8 K, 14. Grajów 8 K, 15. Gruszów 8 K, 16. Kobierzyn 8 K, 17. Korabniki 8, 18. Koźmice małe 3 K, 19. Krzęcin 8 K, 20. Krzesławice 8 K, 21. Krzyszkowice 8 K, 22. Libertów 8 K, 23. Lyczanka 8 K, 24. Mietniów 8 K, 25. Mogilany 8 K, 26. Poznachowice dolne 8 K, 27. Raciborsko 8 K, 28. Radziszów 8 K, 29. Rybitwy 8 K, 30. Rząka 3 K, 31. Sidzina 8 K, 32. Siercza 8 K, 33. Skotnicki 8 K, 34. Śledziejowice 6 K, 35. Stojowice 8 K, 36. Taszyce 8 K, 37. Tynec 8 K, 38. Wiśniowa 10 K (r. 1912 i 1913), 39. Włosań 2 K, 40. Wróblowice 4 K, 41. Zakliczyn 8 K, 42. Zegartowice 8 K, 43. Zręczyce 2 K, 44. Lipnik 8 K, 45. Przebieczany 8 K, 46. Siepraw 8 K, 47. Jurczyce 8 K, 48. Nowa wieś 5 K. — Razem 391 K.

Zaleszczyki.

1. Myszków 8 K, 2. Tłuste 8 K, 3. Zaleszczyki 8 K. — Razem 24 K.

Zbaraż.

1. Berezowica mała 8 K, 2. Czahary 8 K, 3. Hrycowce 8 K, 4. Jacowce 8 K, 5. Koszlaki 8 K, 6. Kretowce 8 K, 7. Kurniki 8 K, 8. Opryłowce 8 K, 9. Toki 8 K, 10. Prosołce 5 K, 11. Strykówka 8 K, 12. Wałachówka 8 K, 13. Zbaraż 1 K. — Razem 100 K.

Zborów.

1. Gontowa 12 K (r. 1912 i 1913), 2. Hukalówce 8 K, 3. Jackowce 4 K, 4. Jezierna 8 K, 5. Nesterowce 8 K, 6. Olejów 8 K, 7. Pomorzany 8 K. — Razem 56 K.

Złoczów.

1. Biały Kamień 8 K, 2. Firlejówka 8 K, 3. Hucisko oleskie 8 K, 4. Kniaże 8 K, 5. Kondratów 8 K, 6. Nowosiółki 8 K, 7. Pietrycze 16 K (r. 1913 i 1914), 8. Skwarzawa 8 K, 9. Usznia 8 K, 10. Wicyń 8 K, 11. Woroniaki 8 K. — Razem 96 K.

Żółkiew.

1. Glińsko 8 K, 2. Kłodno 8 K, 3. Kupiezwola 3 K, 4. Przedzrymichy małe 16 K (r. 1913 i 1914), 5. Różanka 8 K, 6. Strzemień 4 K. — Razem 47 K.

Żydaczów.

1. Antoniówka 8 K, 2. Machliniec 8 K, 3. Nowe sioło 8 K, 4. Ruda Kochawina 8 K, 5. Wola obła-

źnicka 4 K, 6. Żyrawa 8 K, 7. Zabłotowce 8 K. — Razem 52 K.

Żywiec.

1. Bładzonka 8 K, 2. Cięcina 8 K, 3. Cisiec 8 K, 4. Czernichów 8 K, 5. Gilowice 8 K, 6. Juszczyna 8 K, 7. Kamesznica 8 K, 8. Kocierz 8 K, 9. Kocurów 8 K, 10. Koleby 8 K, 11. Korbielów 16 K, 12. Koszarowa 8 K, 13. Krzyżowa 8 K, 14. Lachowice 8 K, 15. Łękawica 2 K, 16. Łodygowice 8 K, 17. Miłowka 8 K, 18. Międzybrodzie żywie-

ckie 8 K, 19. Moszczańca 8 K, 20. Okrainik 8 K, 21. Ostre 8 K, 22. Pewel mała 16 K (r. 1913 i 1914), 23. Pietrzykowice 8 K, 24. Radziechowy 8 K, 25. Raycza 8 K, 26. Rycerka dolna 8 K, 27. Rychwałd 8 K, 28. Sienna 5 K, 29. Ślemień 16 K (r. 1912 i 1913), 30. Sporysz 8 K, 31. Świnna 4 K, 32. Stryszowa 8 K, 33. Szare 16 K (r. 1913 i 1914), 34. Trzebinia 8 K, 35. Zabłocie 8 K, 36. Żabnica 8 K, 37. Zadziole 8 K, 38. Zasepnica 8 K, 39. Żywiec 8 K, 40. Oczków 8 K, 41. Rychwałdek 16 K. — Razem 355 K.

Ogółem z 77 powiatów od 1498 Kółek rolniczych wpłynęło 11.761-06 koron.

II. Stowarzyszenia i instytucje.

1. Bazar czernichowski 8 K, 2. Bratnia Pomoc Mikuszowice 8 K, 3. Bractwo św. Anny, Gręboszów 16 K (rok 1912 i 1913), 4. Konwent OO. Cystersów, Szczyrzyce 8 K, 5. Konwent OO. Dominikanów, Żółkiew 8 K, 6. Oddział Tow. gospodarskiego, Lwów 8 K, 7. Oddział Tow. gospodarskiego, Tarnopol 8 K, 8. Oddział Tow. gospodarskiego, Kołomyja 8 K, 9. Oddział Tow. gospodarskiego, Sokal 8 K, 10. Pamer i Spółka, Lwów 8 K, 11. Rada powiatowa, Brody 8 K, 12. Rada powiatowa, Brzeżany 8 K, 13. Rada powiatowa, Grybów 8 K, 14. Rada powiatowa, Horodenka 8 K, 15. Rada powiatowa, Jasło 8 K, 16. Rada powiatowa, Kosów 8 K, 17. Rada powiatowa, Mościska 8 K, 18. Rada powiatowa, Przemyślany 20 K, 19. Rada powiatowa, Ropczyce 8 K, 20. Rada powiatowa, Tarnopol, 8 K,

21. OO. Redemptoryści, Maksymówka 8 K, 22. OO. Redemptoryści, Węldzisz 8 K, 23. Rodzina Maryi, Lomna 8 K, 24. Spółka agronomów, Lwów 8 K, 25. Spółka magazynowa, Bochnia 8 K, 26. Towarzystwo rolnicze okręgowe, Nowy Sącz 8 K, 27. Tow. okręgowe rolnicze, Ropczyce 8 K, 28. Tow. przemysłu chemicznego, Lwów 8 K, 29. Tow. pedagogiczne, Lwów 8 K, 30. Galic. Tow. górnicze, Siersza 8 K (r. 1912), 31. Tow. pedagogiczne, Przemysł 8 K (r. 1912), 32. Tow. akcyjne dla przemysłu naftowego, Bitków 8 K, 33. Zarząd powiatowy Kółek roln., Buczacz 8 K, 34. Zakład fundacyi im Sadowskiego, Czortków 8 K, 35. Zarząd dóbr, Rudki 16 K (r. 1912 i 1913), 36. Związek stow. zarobkowych i gospodarczych, Lwów 20 K, 37. Zwierzchność gminy, Czyżówka 8 K.

III. Osoby prywatne.

1. Abrahamowiczowa, Lwów 8 K, 2. Telesfor Adamski, Lwów 8 K, 3. Józef Adamczyk, Łękawica 8 K, 4. K. Bartmański, Spas 16 K (r. 1913 i 1914), 5. Kapitan Franciszek, Babisz 8 K, 6. Józef Bartmański, Tadanie 8 K, 7. Michał Balik, Modlniczka 8 K, 8. Dr. Szymon Bernadzikowski, Lwów 8 K, 9. Gustaw Bizanz 8 K, 10. Juliusz hr. Bielski, Rychlice 8 K, 11. Włodzimierz Biliński, Lwów 8 K, 12. Jędrzej Bielecki, Lwów 8 K, 13. Wiktor Bobrowski, Witków 8 K, 14. Maryan Bohaczek, Krosno 8 K, 15. Stanisław Brach, Staszkówka 8 K, 16. Julian br. Brunicki, Podhorce 8 K, 17. Tadeusz Burzyński, Uhrymów średni 24 K (od r. 1912 do 1914), 18. Ks. Buchon, Milatyn nowy 8 K, 19. Juliusz Bykowski 8 K, 20. Karol Barkiet, Podsadki 8 K, 21. Stanisław Błahut, Dział 8 K, 22. Piotr Bielecki, Dobrynin 16 K, 23. Franciszek Blok, Munina 16 K (od r. 1912 do 1914), 24. Marcelli Balko, Kaszyce 8 K (r. 1912), 25. Bolkówna, Besów 8 K, 26. Dr. Zdzisław Chmielowski, Lwów 8 K, 27. Ks. Chwirut, Witkowice 8 K, 28. Bronisław Ciechulski, Zbydniów 8 K, 29. Florentyna Cieńska, Jabłonów 8 K, 30. Dr. Teofil Ciesielski, Lwów 8 K, 31. T. Cieśliński, Przemysł 8 K, 32. Adam ks. Czartoryski, Sieniawa 24 K, 33. Stanisław Czerwiński, Gaik 8 K, 34. Włodzimierz Czaykowski, Pietniczany 8 K,

35. Ks. Józef Czerkies, Laszki 8 K, 36. Maciej Czekaj, Nowa Wieś 5 K, 37. Wincenty Czyżewski, Sokolniki 16 K (r. 1913 i 1914), 38. Franciszka Chorostowska, Raclawice 16 K (r. 1912 i 1913), 39. Jan Cwykiel, Niegłowice 5 K, 40. Jan Cholewa, Wysoka 8 K, 41. Dr. Mieczysław Dalkiewicz, Lwów 8 K, 42. Maciej Delikatny, Kowalówka 8 K, 43. Henryk Dolański, Radłów 8 K, 44. Stanisław Dolański, Baranów 8 K, 45. Ks. Władysław Dobrowolski, Nowe Rybie 8 K, 46. Seweryn Dolański, Grębów 8 K, 47. Mikołaj Dobrowolski, Pustomyty 16 K (r. 1912 i 1913), 48. Dr. Feliks Družbacki, Prałkowce 8 K, 49. Adam Maryan Dunikowski, Lososina 8 K, 50. Ks. Stanisław Dutkiewicz, Tarnów 12 K (r. 1912 do 1914), 51. Stefan Dunikowski, Bilczyce 16 K (r. 1912 i 1914), 52. Stanisław Dymczak Bystra 8 K, 53. Antoni Dzierżanowski, Zielona 8 K (r. 1912), 54. Jan Dykas, Zdzierzec 16 K, 55. Tomasz Dień, Kawęczyn 4 K, 56. Franciszek Dobrowolski, Pustomyty 16 K (r. 1912 i 1913), 57. Michał Delikat, Woliczka 8 K, 58. Karol Franc, Lwów 8 K, 59. Józef Froń, Horodenka 8 K, 60. Antonina Klisowiczowa 16 K (r. 1912 i 1913), 61. Maciej Fatla, Skrzypne 8 K, 62. Franciszek Garczyński, Lwów 8 K, 63. Józef Gałęziewicz, Lwów 8 K, 64. Dr. Kazimierz Gąsior, Jawornik polski 8 K, 65. Antoni Gątasz, Bieliny

16 K (r. 1912 i 1913), 66. Fabian Gałat, Dulcza wielka 8 K, 67. Antoni Gebauer, Żywiec 8 K, 68. Dr. Stanisław Głabiński, Lwów 16 K (r. 1912 i 1913), 69. Ks. Kazimierz Głowiński, Chorostków 8 K, 70. † Adam hr. Gołuchowski, Husiatyn 8 K, 71. Stanisław Grabowski, Hodowica 16 K, 72. Stanisław Gromnicki, Oleksińce 8 K, 73. Henryk Groblewski, Szymbark 16 K (r. 1913 i 1914), 74. Wanda Gąsiorowska, Brzuchowice 4 K, 75. Teodor Górniak, Iwanówka 16 K (r. 1912 i 1913), 76. Jan Hamakowski, Dziedziłów 8 K, 77. Onufry Hanowski, Połowce 10 K, 78. Jędrzej Hajduk, Rożnów 8 K, 79. Franciszek Jabłoński, Kalwarya paławska 16 K (r. 1912 i 1913), 80. Feliks Jakiełła, Jasionka 8 K (r. 1912), 81. Kazimierz Jampolski, Łowcza 8 K, 82. Romuald Jarosik, Otfinów 8 K, 83. Konstanty Jasiński, Lwów 8 K (r. 1912), 84. Tadeusz Jaworski, Biały Kamień 8 K (r. 1914), 85. Franciszek Jędrzejczyk, Gogołów 8 K, 86. Ks. Władysław Jelonek, Czernichów 8 K, 87. Jędrzej Jamrozik, Wyszatyce 16 K (r. 1912 i 1913), 88. Wojciech Kalata, Szaflary 16 K (r. 1912 i 1913), 98. Jan Kandefer, Iwonicz 8 K, 90. Ignacy Kasiński, Mielec 3 K, 91. Władysław Kalisz, Turza 16 K (r. 1912 i 1913), 92. Waclaw Kaszubski, Domaradz 8 K, 93. Władysław Kępiński, Moszczanica 8 K, 94. Jan Kerth, Dąbrówka niemiecka 8 K, 95. Jan Kielar, Niewodna 8 K, 96. ks. Dr. Michał Kołodziej, Sucha 16 K (r. 1912 i 1913), 97. ks. dr. Adam Kopyczyński, Gawłuszowice 8 K, 98. Ida Kopecka, Jarosław 8 K, 99. Ks. Andrzej Kopacz 8 K, 100. Leopold Korzeny, Brzozdowce 8 K, 101. Antoni Kosinacz, Biskupice radłowskie 6 K, 102. Karol Kostka, Świętoniowa 8 K, 103. Adam Kozłowiecki, Huta 8 K, 104. Andrzej Koziółek, Bujaków 16 K (r. 1912 i 1913), 105. Julian Krupa Moszczany 8 K, 106. Wincenty Kraiński, Perespa 8 K, 107. Ks. Leon Kroszyna, Kobylany 4 K, 108. Karol Kruzenstern, Szczerzec 8 K, 109. Mikołaj Kulczycki, Tadanie 8 K, 110. Dr. Władysław Kubik, Lwów 8 K, 111. Mikołaj Krzysztofowicz, Załucze 8 K, 112. Dr. Tadeusz Kudelka, Lwów 8 K, 113. Edmund Krzesz, Lwów 8 K, 114. Józef Krokowski, Jagielnica 16 K (r. 1913 i 1914), 115. A. Kijania Wyciąże 8 K, 116. Jan Kołowiej, Brandwica 4 K, 117. Józef Kitajczyk, Boryczówka 16 K (r. 1912 i 1913), 118. Paweł Kołodziej, Borek Nowy 8 K, 119. Józef Kindlarski, Nadolany 8 K, 120. Helena Latochowa, Przedmieście czerlańskie 8 K, 121. Leon Łapiński, Królówka 8 K, 122. Józef Kubiształ, Lysa góra 8 K, 123. Alojzy Liner, Łopuszna 8 K, 124. Ludwik Łonicki, Przemyśl 8 K, 125. Witołd Łoziński, Potok 8 K, 126. Alfred Maly, Wołowe 8 K, 127. Stanisław Macudziński, Kopaliny 8 K, 128. Szczepan Morozowicz, Jagielnica 8 K, 129. Dr. Szczepan Mikołajski, Lwów 16 K (r. 1912 i 1913), 130. Franciszek Mikuś, Bączal dolny 8 K, 131. Stanisław Miczyński, Przetakówka 8 K, 132. Ks. Maciej Miętuś, Lubzina 8 K, 133. Włodzimierz Malczewski, Lwów 8 K, 134. Hipolit Morgenbeser, Lwów 8 K, 135. Edward Morgenbeser, Łosznów 16 K (r. 1913 i 1914), 136. Edward Maurizio, Lwów 16 K (r. 1912 i 1913), 137. Alfred Münter, Nadyce 8 K, 138. Józef Mreniec, Porąbka 8 K, 139. Moczul-

ski, Rodatycze 8 K, 140. Tomasz Mirocha, Stronie 16 K, 141. Anna Niementowska, Wiedeń 8 K, 142. Józef Nocek, Jodłowa 8 K, 143. Kazimierz Ober-tyński, Stronibaby 8 K, 144. Jan Ogiegło, Frydrychowice 8 K, 145. Ks. Kanonik J. Olender, Lwów 8 K, 146. Stanisław Orski, Żurawno 8 K, 147. Adam Ożarówski, Borynicze 8 K, 148. Dr. Stefan Pawlik, Dąblany 8 K, 149. Dr. Jan Pawlikowski, Lwów 40 K (r. 1912 i 1913), 150. Ks. Franciszek Pawlikowski, Mielec 8 K, 151. Ks. Biskup Józef Pelczar, Przemyśl 8 K, 152. Antoni Pieńkosz, Wyżne 16 K (r. 1912 i 1913), 153. Jan Piecuch, Boguchwała 16 K (r. 1912 i 1913), 154. Józef Pikuła, Leśniowice 8 K, 155. Bolesław Pilatowski, Dubie 8 K, 156. Dr. Tadeusz Pilat, Lwów 8 K, 157. Michał Plezia, Turka 8 K, 158. Dr. Celestyn Podlewski, Tarnopol 8 K, 159. Antoni hr. Potocki, Olsza 16 K (r. 1912 i 1913), 160. Leon Podlewski, Lwów 8 K, 161. Józef Pomorski, Warszawa 8 K, 162. Franciszek Polewka, Jawornik 6 K, 163. Stefan Potemta, Pielnia 8 K, 164. Piotr Przyborowski, Mikłuszowice 16 K (r. 1912 i 1913), 165. Karolina Przybylska, Komopnica 8 K, 166. Maryan Purzycki, Lwów 8 K, 167. Jan Rachwał, Cerekiew 8 K, 168. Ludwik Rataj, Zagórzycze 16 K (r. 1912 i 1913), 169. Dr. August Rodakiewicz, Lwów 10 K, 170. Dr. Ludwik Roehr, Lwów 8 K, 171. Dr. Kazimierz Ruppert, Kraków 8 K, 172. Piotr Różycki, Kryspinów 8 K, 173. Jan Rozumek, Gilowice 8 K, 174. Ks. Szczęsny Rudnicki, Wielowieś 16 K (r. 1912 i 1913), 175. Jan Rudkowski, Lwów 8 K, 176. Stanisław Rybicki, Lwów 30 K (r. 1912 i 1913), 177. Tomasz Rylski, Lwów 8 K, 178. Dr. Henryk Sawczyński, Lwów 8 K, 179. Wincenty Satalewski, Kraków 8 K, 180. Julian Sala, Myślenie 8 K, 181. Ks. Władysław Sarna, Przemyśl 8 K, 182. Kasper Seredyński Krasne 4 K, 183. Wojciech Sender, Grabie 8 K, 184. Juliusz Sienkiewicz, Derzów 8 K, 185. Ks. Stanisław Siara, Krasne 8 K, 186. Józef Sigmunt, Brudniki 8 K, 187. Wojciech Siemiginowski, Zagórze konkoleńskie 8 K, 188. Antoni Szeliga, Klikuszowa 8 K, 189. Karol Skorupa, Gumniska 8 K (r. 1914), 190. Kaz. Siwek, Radgoszcz 16 K (r. 1912 i 1913), 191. Władysław Skibniewski, Balice 16 K (r. 1912 i 1913), 192. Dr. Aleksander Skibniewski, Hliboka 8 K, 193. Ks. Marceł Slepicki, Kraków 8 K, 194. Tadeusz Smarzewski, Lwów 16 K (r. 1912 i 1913), 195. Dr. Franciszek Stefczyk, Lwów 8 K, 196. Jan Starek, Wierzawice 16 K, 197. Tadeusz Starzyński, Derewnia 8 K, 198. Dr. Jan Sterkowicz, Nowy Sącz 10 K, 199. Teodor Stańf, Frysztak 8 K, 200. Szczepan Stożek, Górna wieś 8 K, 201. Otto Suchocki, Piadyki 4 K, 202. † Antoni Świeżawski, Lwów 8 K, 203. Marya Świeżawska, Przemyśl 8 K, 204. Kazimierz Szumski, Borysław 8 K, 205. Julian Szancer, Przemyśl 8 K, 206. Piotr Szczepański, Okniany 4 K, 207. ks. Karol Szałaśny, Oświęcim 8 K, 208. Jan Słowik, Żabnica 8 K, 209. Ks. Dr. Jan Ślusarz, Lwów 8 K, 210. Sz. Słupski, Burkanów 10 K, 211. Stanisław hr. Tarnowski, Dzików 8 K, 212. Dr. Andrzej Tarnawski, Kosów 8 K, 213. Stanisława Tarnawiecka, Bykowce 8 K, 214. Władysław Tchórznicki, Nadyby 8 K, 215. Henryk Tchórznicki, Pisa-

rowce 8 K, 216. Stanisław Torosiewicz, Rusiłów 8 K, 217. Dr. Jakób Tomalski, Lwów 8 K, 218. Grzegorz Tomcio, Lukawica 8 K, 219. Jan Turkuł, Zmi-brody 8 K, 220. Adolf Turnau, Tyszkowice 8 K, 221. Lucyan Turnau, Suchowola 10 K, 222. Karol Turski, Łuczyce 3 K, 223. Jan Urbański, Niżniów 16 K (r. 1913 i 1914), 224. Tomasz Ujejski, Chle-wiska 16 K (r. 1913 i 1914), 225. Jan Vivien, Lwów 8 K, 226. Antoni Wajda, Przemyśl 8 K, 227. Ks. Jó-zef Waligóra, Komorowice 8 K, 228. Ks. Wawsz-czak, Kowalów 8 K, 229. Władysław Wąsowicz, Lwów 8 K, 230. Józef Walatek, Burczyce nowe 16

K (r. 1912 i 1913), 231. Leopold Wischnitzer, Wola justowska 16 K (r. 1912 i 1913), 232. Bartłomiej Wiertek, Bronowice wielkie 8 K, 233. Ks. Władysław Władyka, Wzdów 8 K, 234. Ks. Wojakowski, Kamionka strumiłowa 8 K, 235. Franciszek Wój-cik, Wyciąże 8 K, 236. Władysław Woronicki, Zło-czów 8 K, 236. Dr. Władysław Wróblewski, Kra-ków 8 K, 237. Stanisław Zaliwski, Osowce 8 K, 238. Ks. Józef Zajkowski, Lwów 8 K, 239. Kazi-mierz Zbyszewski, Szkoło 8 K, 240. Adam Zieliński, Majdan Zbydniowski 8 K.

Ogółem od 37 Stow. i Instytucji oraz 240 osób prywatnych wpłynęło 2.640.06 K.

V. Skład obecny Zarządu głównego i Wydziału wykonawczego Tow. Kółek roln.

Członkowie z wyboru.

1. Artur Zaremba Cielecki.
2. Adamski Telesfor.
3. Babicz Jan.
4. Dr. Bernadzikowski Szymon.
5. Bohaczek Maryan.
6. Dr. Dalkiewicz Mieczysław.
7. Dr. Duleba Bronisław .
8. Dr. Grabski Stanisław.
9. Jaroszyński Maryan.
10. Karaś Adam.
11. Malicki Mikołaj.
12. Dr. Miczyński Kazimierz.
13. Dr. Pawlikowski Gwalbert Jan.
14. Plezia Michał.
15. Dr. Podlewski Celestyn.
16. Rylski Tomasz.
17. Ks. Siara Stanisław.
18. Hr. Skarbek Aleksander.
19. Sobek Jan.
20. Dr. Stefczyk Franciszek.
21. Tworek Michał.
22. Wiącek Wojciech.
23. Wielguś Franciszek.
24. Wójcik Franciszek.

Członkowie delegowani przez Władze i Instytucje.

1. Ks. Adam Wesoliński, delegat Konsystorza arcyb. obrz. rz. kat., Lwów.
2. Ks. Ajtal Bilinkiewicz, delegat Konsystorza arcyb. obrz. gr. kat., Lwów.
3. Ks. Wiktor Piotrowicz, delegat Konsystorza arcyb. obrz. orm., Lwów.
4. Ks. Władysław Jelonek, delegat Konsystorza bisk. obrz. rz. kat., Kraków.
5. Ks. Władysław Sarna, delegat Konsystorza bisk. obrz. rz. kat., Przemyśl.
6. Ks. Hilary Pańkowski, delegat Konsystorza bisk. obrz. gr. kat., Przemyśl.
7. Ks. dr. Adam Kopyciński, delegat Konsystorza bisk. obrz. rz. kat., Tarnów.
8. Ks. Aleksander Baczyński, delegat Konsystorza bisk. obrz. gr. kat., Stanisławów.
9. Dr. Tadeusz Pilat, delegat Wydziału kraj.
10. Dr. Henryk Sawczyński, delegat Wydziału krajowego.
11. Dr. Michał Kociuba, delegat Rady szkolnej krajowej.
12. Mieczysław Zaleski, delegat Rady szkolnej krajowej.
13. Dr. Jan Rozwadowski, delegat c. k. Tow. gospodarskiego.
14. Leon kn. Puzyna, delegat c. k. Tow. gospodarskiego.
15. Dr. Józef Raczyński, delegat c. k. Tow. rolniczego.
16. Dr. Władysław Wróblewski, delegat c. k. Tow. rolniczego.
17. Włodzimierz Malczewski, delegat Tow. Wzaj. Ubezp.
18. Dr. Witold Lewicki, delegat Związku stow. zar. i gosp.

Członkowie kooptowani.

1. Dr. Szczepan Mikołajski, Lwów.
2. Dr. Tadeusz Kudelka, Lwów.
3. Dr. Jakób Tomalski, Lwów.
4. Dr. Tadeusz Rylski, Lwów.
5. Dr. Ludwik Röhr, Lwów.
6. Stanisław Orski, Żurawno.

Wydział wykonawczy Towarzystwa.

1. Prezes: Artur Zaremba Cielecki.	4. Sekretarz: Telesfor Adamski.
2. Pierwszy wiceprezes: Dr. Bronisław Dułęba.	5. Skarbnik: Tomasz Rylski.
3. Drugi wiceprezes: Maryan Jaroszyński.	

Członkowie.

1. Dr. Szymon Bernadzikowski.	10. Dr. Jan Rozwadowski.
2. Leon kn. Puzyna.	11. Dr. Henryk Sawczyński.
3. Dr. Mieczysław Dalkiewicz.	12. Dr. Władysław Wróblewski.
4. Dr. Stanisław Grabski.	13. Dr. Szczepan Mikołajski.
5. Mikołaj Malicki.	14. Dr. Tadeusz Kudelka.
6. Dr. Kazimierz Miczyński.	15. Dr. Jakób Tomalski.
7. Dr. Jan Gwalbert Pawlikowski.	16. Dr. Tadeusz Rylski.
8. Dr. Tadeusz Pilat.	17. Dr. Ludwik Röhr.
9. Dr. Józef Raczyński.	

VI. Biuro Centralne Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych.

Skład z dniem 1. kwietnia 1914.

Telesfor Adamski, dyrektor.
Dr. Jakób Tomalski, dyrektor.

Dział ogólny.

Władysław Pytlak.	Franciszek Kornaga
Marya Świeżawska.	Helena Ehrlichówna.
Olga Honheiserowa.	Michalina Wacykówna.
Marya Wilczyńska.	Helena Suchorowska.
Zofia Wójcikówna.	Wanda Studzińska.

Dział rolniczy.

Teodor Popławski, dyrektor.

Jan Marszałkowicz.	Władysław Wasowicz.
Henryk Gautier.	Stanisław Wierzbicki.
Józef Haller.	Andrzej Zaremba.
Stefan Maleczyński.	Helena Magierowska.
Tadeusz Stamirowski.	

Dział handlowy.

Stanisław Sadowski.	Jan Tyczyński.
Stanisław Dzierża.	Zygmunt Wojaczyński.
Gustaw Kwiatkowski.	Eugeniusz Starschedel.
Norbert Przyborowski.	Celina Sieklucka.
Joachim Sołtys.	

Praktyczne kursa handlowe.

Kazimierz Skocki.

Józef Warywoda.

Sekcja handlu materiałem rzeźnym.

August Krogulski.

Obrona pożarna.

Józef Sroka.

Pszczelnictwo.

Wojciech Mendychowski.

„Przewodnik Kółek rolniczych“.

Redakcja.

Telesfor Adamski, naczelny redaktor.

Tadeusz Stamirowski, odpowiedzialny redaktor
i stały współpracownik działu rolniczego.

Teodor Popławski, stały współpracownik działu
rolniczego.

Ponadto stałymi współpracownikami są pp. inspektorzy biura rolniczego.

Ekspedycya.

Wdowicka Lucya.

Stefania Komersówna.

VII. Związek ekonomiczny Towarzystwa Kółek rolniczych.

Dyrekcya.

Telesfor Adamski, dyrektor.

Teodor Popławski, dyrektor.

Włodzimierz Prowiński, dyrektor.

Maryan Purzycki, zastępca.

Jan Szczepański, zastępca.

Dział kasowy i buchalteryjny.

Józef Gałęziewicz.

Antoni Kochman.

Władysław Knurkiewicz.

Helena Klimkowska.

Stefania Solska.

Stanisława Malinowska.

Jadwiga Kolarzowska.

Jadwiga Czerwińska.

Marya Reindłowa.

Dział rolniczy.

Longin Izbiński.

Zygmunt Petrykiewicz.

Franciszek Grzesik.

Zofia Petrykiewicz.

Helena Podgórska.

Stanisława Jankowska.

Janina Kapuścińska.

Dział spożywczy.

Leon Szczawiński.

Mieczysław Postępski.

Waleryan Nowicki.

Konrad Czarnik.

Marya Stuchłówna.

Janina Stuchłówna.

Marya Orzechówna.

Katarzyna Wojtówna.

Zofia Halikowska.
Roman Modelski.
Antoni Prokiesz.
Zofia Babiakówna.
Ludomira Trzeciakowska.

Zofia Margoldówna.
Jadwiga Tarnawiecka.
Aleksander Osuchowski.
Rozalia Szuplakówna.

Dział węglowy.

Floryan Węglowski.
Stanisław Pachulski.

Urszula Mustafowicz.

Ekspedycja.

Marya Wdowicka.

Antonina Kozłowska.

Ponadto podczas Akcyi zapomogowej byli zatrudnieni:

Karol Mrozowski.
Konstanty Ciszkiwicz.
Antoni Ostrowski.
Helena Absengerówna.

Anna Świdzińska.
Wanda Zielińska.
Marya Sosnowska.

B) Sprawy rolnicze.

Ktokolwiek krytycznym okiem zbada dane, dostarczone przez statystykę ostatnich dziesiątków lat, przekona się, że stosunki gospodarcze naszego kraju ulegają stałym, a głęboko sięgającym ewolucyom i przemianom. Obowiązkiem statystyka jest zmiany te zarejestrować, większym jednak jeszcze obowiązkiem zarówno ozymników kierowniczych w państwie i kraju, jak i instytucyi, rozwój ekonomiczny mających na celu, zmiany w ustroju gospodarstwa krajowego rozważyć, przyczyny ich zbadać i swój program działania odpowiednio do zmieniających się warunków przystosować.

Pierwszym z tych, statystyką stwierdzonych faktów, jest ten, że ludność małorolna Galicyi stale powiększa swój stan posiadania roli i że, odliczywszy lasy, skupiła już obecnie w swym ręku około 4/5, czyli około 80% obszaru rolnego naszego kraju. Z faktu tego wynika, że dziś w pierwszym rzędzie od małego rolnika zależy rozwój i rozkwit gospodarstwa rolnego i w ślad za tem idące bogactwo lub ubóstwo kraju, jasną bowiem jest rzeczą, że najlepsze nawet wyniki gospodarcze, uzyskane na obszarach wielkich, łącznie jednak tylko 1/5 część kraju tworzących, nie są w stanie zadecydować o dobrobycie kraju, o ile 4/5 ziemi, w ręku małego rolnika pozostającej, dodatnich nie wyda wyników.

Z faktu tego wynika obowiązek miarodajnych czynników rządowych i krajowych, aby w interesie dobrobytu i bogactwa kraju, odpowiednią i większą opieką otoczyły małego rolnika w Galicyi, jak to miało miejsce wówczas, gdy jego znaczenie w gospodarstwie krajowym mniejszem było, jak obecnie, a to przez wydatniejsze subwencjonowanie tych instytucyi, których bezpośrednim celem jest właśnie podnoszenie oświaty rolniczej wśród ludu wiejskiego i gospodarcze podniesienie t. z. małej własności.

Z faktu tego wynika dalej obowiązek owych instytucyi, aby we właściwym miejscu o poparcie owych celów jak najusilniej się starały, a równocześnie, aby starały się jak najwydatniejszą pracą, mądrze obmyślaną i przeprowadzoną planem swych czynności, najkrótszą możliwie drogą, doprowadzić do rozbudzenia wśród ludu poczucia potrzeby oświaty rolniczej, potrzeby ulepszania go-

spodarstwa, wprowadzania ulepszonych narzędzi, meliorowania łąk i pól, doświadczeń połowych, dalej szerzenia idei asocyacyi, umożliwiającej wykorzystanie tych gałęzi gospodarczych, których pojedynczy rolnik, albo w całej pełni, albo niedostatecznie wykorzystać nie jest w stanie, jednym słowem, tego wszystkiego, co do podniesienia i ulepszenia gospodarstw włościańskich, a przez to do podniesienia ich dobrobytu przyczynić się może.

Drugim objawem, przez statystykę stwierdzonym, jest wzrastająca ilość kobiet w stosunku do ilości mężczyzn, występująca coraz wybitniej, zwłaszcza w zachodniej Galicyi, spowodowana ruchem emigracyjnym, w którym znacznie więcej bierze udział mężczyzn, jak kobiet. — Ubytek ten przeważnie mężczyzn w sile wieku jest tak dużym, że „stratą tą dałoby się zaludnić kilka powiatów, jak Karyntya lub Kraina“ (Wiad. statystyczne Dr. Tad. Pilata — tom XXIV., str. 18), a skutkiem niego ogromna ilość gospodarstw małorolnych w Galicyi powierzona jest kobietom, które bez pomocy męskiej prowadzić je muszą. — Objaw ten w połączeniu z koniecznością przystosowania się do zmieniających się ekonomicznych stosunków w kraju i warunków podaży i popytu na płody rolne, których ciężar przesuwa się stale w Galicyi od kierunku produkcji zbożowej, ku kierunkowi produkcji mleka i mięsa (przybyło krów dojnych 84.000 sztuk, a trzody około 600.000 sztuk. — Vide Stat. Dr. Pilata, tom XXIV.), a więc ku tym gałęziom, które jak hodowla trzody i krów dojnych u nas przeważnie w rękach kobiet pozostają, wkłada na nas obowiązek objęcia oświatą rolniczą i całych tych rzesz kobiet włościańskich, które dotąd i potrzeby oświaty rolniczej nie odczuwały i sposobności do nabycia jej nie miały. — Z pewną dumą przypisujemy sobie, że inicjatywa do tego kierunku pracy wyszła z łona naszej organizacyi, a pięknie rozwijające się Oddziały kobiece Kółek rolniczych i wielką frekwencyą cieszące się kursa dla małorolnych gospodyń, w których organizacyi Towarzystwo nasze żywy udział bierze, wskazują, że droga, którąśmy w tym zakresie wytknęli, jest racjonalną i praktyczną.

Trzecim wreszcie stwierdzonym objawem

jest niestety postępujące w niepokojącej mierze rozdrobnienie gruntów włościańskich i wzrastająca stale ilość karłowych gospodarstw. Powód jej leży w doktrynerskich zasadach wolnomyślnych, które znalazły swój wyraz w konstytucji 1867 roku i my jako Towarzystwo Kółek rolniczych nie mamy ingerencji do prawodawczego zapobieżenia złemu, jakie wskutek tego ludność nasza włościańska ponosi; niemniej jednak zatrwajające te objawy wkładają na nas obowiązki osłabiania przynajmniej złych skutków, jakie one przynoszą, kiedy zapobiedz im nie jesteśmy w stanie, a to przez propagandę wśród ludności, aby ziemię swą jednemu tylko synowi przekazywała w spadku, innym zaś zapewniała byt poza rolą, jako wyszkolonym rzemieślnikiem i przemysłowcom. Tam zaś, gdzie mamy już do czynienia z gospodarstwem karłowem, propagować usunięcie z nich konia, jako zwierzęcia pociągowego, a zastąpienie go krową, dalej propagować warzywnictwo, pasiecznictwo i hodowlę drobnego inwentarza.

Na tem tedy tle objawów ekonomicznych i społecznych należy rozpatrywać sprawozdania Oddziału rolniczego Zarządu głównego Kółek rolniczych, bo właśnie na tym Oddziale, a nie na innym, spoczywa cała odpowiedzialność za zaniedbanie, czy za spełnienie wynikających z nich obowiązków, rzecz naturalna w ramach środków, w jakie Oddział ten przez miarodajne czynniki wyposażony został.

Mówimy wyraźnie w miarę środków, a poprzemy to kilku przykładami. Oświata rolnicza ludu włościańskiego spoczywa w znacznej mierze w obecnych stosunkach na barkach Towarzystwa Kółek rolniczych. — To fakt! Środkiem do celu wiodącym są dłuższe lub krótsze kursa rolnicze, hodowlane, mleczarskie, ogrodnicze etc., jak również doświadczenia polowe, subwencyonowanie maszyn i narzędzi etc., etc. — Do spełnienia tego celu nieodzowni są odpowiednio ukwalifikowani, wyszkoleni i doświadczeni ludzie. — Nie byłoby chyba ich nadmiaru, gdyby każdy z nich miał pod swoją opieką jeden powiat polityczny, obejmujący w przecięciu w Galicyi 100 gmin i około 100.000 mieszkańców — tymczasem wobec tego, że w roku sprawozdawczym Towarzystwo Kółek rolniczych mogło otrzymać zaledwie sześciu inspektorów rolniczych, działalność każdego z nich obejmowała w przecięciu po dwanaście do trzynaście powiatów i ludność rolniczą, dochodzącą do miliona — dla mleczarstwa i ogrodnictwa, łącznie z pasiecznictwem, stało do dyspozycji Towarzystwa po jednym tylko ukwalifikowanym instruktorem na cały kraj.

Również w zakresie doświadczeń polowych rzeczywista potrzeba kraju wymaga, aby w każdym dziale (doświadczenia nawozowe z odmianami zbóż, łąkowe etc.), robić ich po kilka tysięcy rocznie, podczas gdy fundusze, jakie Towarzystwo nasze na te cele otrzymuje, wystarczają zaledwo na zrobienie tylko drobnej ich czastki.

W zakresie propagandy przegania krów, z drobnej, na ten cel przeznaczonej, dotacyi zaledwo jesteśmy w stanie dostarczyć rocznie kilkudziesięciu par uprzęży na krowy, członkom Kółek rolniczych, a subwencyonowanie narzędzi ulepszonych do uprawy roli, z powodu szczupłych funduszy ograniczać ze szkodą kraju do minimum.

Nie chcemy dalszych cytować przykładów, i te bowiem nieliczne, któreśmy wymienili, wskazują dowodnie, że subwencje i dotacje, jakie Towarzystwo nasze, na wypełnienie ciężących na niem obowiązków w zakresie rolniczym otrzymuje od Rządu i Kraju, nie stoją w żadnym stosunku ani do wielkości tych zadań, ani tem mniej do rzeczywistej potrzeby kraju i jego małoprolnej ludności rolniczej.

Miejmy nadzieję, że na przyszłość zmieni się ten stan na lepsze i że miarodajne czynniki rządowe i krajowe dojdą do przekonania, że rozwój ekonomiczny małoprolnych gospodarstw jest dziś najpierwszym postulatem krajowym, a wtedy niewątpimy, że i Towarzystwu Kółek rolniczych, jako instytucji do popierania tego rozwoju najwięcej powołanej, nie zabraknie funduszy na spełnienie owych nieodzownych celów.

Specjalnie co do roku sprawozdawczego 1913 zaznaczyć musimy, że był on dla naszej rolniczej działalności podwójnie niekorzystny, raz dlatego, że z powodu znanych wypadków znaczna część szczupłych naszych dotacyi rządowych i krajowych nie została nam wypłacona, wskutek czego działalność naszą z wielką szkodą dla kraju musieliśmy niestety w wielu kierunkach ograniczyć, znaczna zaś część doświadczeń polowych z powodu ciągłych ulew i powodzi całkowicie zniszczoną została.

Działalność rolnicza Towarzystwa Kółek rolniczych pozostawała pod kierunkiem Komisji rolniczej, złożonej z Dr. Kazimierza Miczyńskiego jako przewodniczącego, Dr. Mieczysława Dalkiewicza, dyrektora Telesfora Adamskiego, Dyr. Teodora Popławskiego, Prof. Adama Karpińskiego, jako referentów poszczególnych działów, a dalej z członków z wyboru kooptacyi i akcesu pp. Dra Tadeusza Pilata, Dra Tadeusza Kudelki, Mikołaja Malickiego, Dra Józefa Raczyńskiego, Dra Jakóba Tomalskiego.

Organem wykonawczym było Biuro, tworzące Oddział rolniczy biur T. K. r. i stojące pod naczelnym kierownictwem dyr. Teodora Popławskiego. — Pracowali w niem roku 1913: Stamirowski Tadeusz, inspektor rol.; Maleczyński Stefan, insp. rol.; Zaremba Andrzej, insp. rol.; Wasowicz Władysław, insp. rol.; Gautier Henryk, insp. rol.; Haller Hellenburg Józef, insp. mleczarstwa; Kossak Leon, insp. rol. (do 1. sierpnia); Staniszewski Bronisław, insp. rol. (do 1. maja) i Wierzbicki Stanisław, instruktor sadownictwa.

Działalność Oddziału rolniczego w poszczególnych oddziałach pracy wykazują w dalszym ciągu zamieszczone osobne z nich sprawozdania.

I. Nauczanie żywym słowem, pismem i drukiem.

A) Kursa gospodarczo-weterynaryjne.

Sprawozdanie z trzy- i cztero-dniowych kursów.

Rozwodzić się nad potrzebą i korzyściami tych kursów uważamy za zbyteczne, gdyż już od szeregu lat mają one ustaloną opinię. Zaznaczamy tylko z przyjemnością, że i w roku sprawozdawczym spotkały się one z uznaniem kółkowców, o czym świadczyła stale wzrastająca liczba uczestników. O zainteresowaniu wykładami wnioskować można było z licznych interpelacji, z jakimi spotykali się prelegenci, oraz z podziękowań, nadsyłanych Zarządowi głównemu za urządzenie takich kursów, jak niemniej i z podziękowań, jakich nie szczędzono prelegentom za udzielone pouczenia i wyjaśnienia. Pociuszającym również objawem zainteresowania kursami był liczny udział na nich gospodyń wiejskich. Za dowód zrozumienia przez ludność wiejską potrzeby nauki zawodowej, posłużyć wreszcie mogą liczne zgłoszenia z różnych okolic kraju o kursa, z których niestety nie wszystkie mogły być uwzględnione z powodu znacznych kosztów, połączonych z ich urządzeniem. Brak funduszków na ten cel szczególnie dotkliwie dał się odczuć w roku sprawozdawczym, w którym Towarzystwo nasze pozbawione częściowo zostało zwykłych subwencji.

Pomimo tych trudnych warunków, Zarząd główny w poczuciu swych obowiązków i znaczenia działalności oświatowej, urządził w porozumieniu i przy współudziale Zarządów powiatowych i miejscowych czynników, 20 kursów krótko-trwałych (o 16 mniej, jak w roku 1912).

Program tych kursów obejmował wiadomości z zakresu rolnictwa, hodowli i weterynaryi, uzupełnionej tam, gdzie zachodziła potrzeba, pouczeniami z mleczarstwa, warzywnictwa i sadownictwa.

Prelegenci zastosowywali stale podawane wiadomości do warunków gospodarskich danej okolicy.

W celu dokładnego zapoznania kółkowców z zadaniami naszego Towarzystwa i z drogami, jakimi dąży do ich urzeczywistnienia, pierwsza godzina wykładów poświęcona była społeczno-gospodarczej działalności Kółek rolniczych. W miejscowościach, gdzie znajdują się kościoły, otwarcie kursu poprzedzało nabożeństwo. Poniżej podajemy miejscowości, w których odbyły się kursa krótko-trwałe, daty, liczbę słuchaczy i słuchaczek, oraz nazwiska prelegentów.

W roku sprawozdawczym kursa te odbywały się :

1. W Radomyślu n. S. (pow. Tarnobrzeg) w dniach 8., 9., 10. i 11. stycznia przy udziale 100 mężczyzn i 75 kobiet. Wykładali pp.: Masior, Skuciński, Wierzbicki i Zaremba.

2. W Baranowie (pow. Tarnobrzeg) w dniach 13., 14., 15. i 16. stycznia przy udziale 25 mężczyzn i 10 kobiet. Wykładali pp.: Masior, Skuciński, Wierzbicki i Zaremba.

3. W Sułkowicach (pow. Myślenice) w dniach 20., 21., 22. i 23. stycznia przy udziale 60 mężczyzn i 60 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Skuciński, Wierzbicki i Zaremba.

4. W Krotoszynie (pow. Lwów) w dniach 20. i 21. stycznia przy udziale 40 mężczyzn i 10 kobiet. Wykładali pp.: Haller, Kossak, Staniszewski, Szczepański i Zagrodzki.

5. W Żeniowie (pow. Przemyślany) w dniach 10., 11. i 12. lutego przy udziale 50 mężczyzn i 10 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Wąsowicz i Zagrodzki.

6. W Wierzchosławicach (pow. Tarnów) w dniach 17., 18. i 19. lutego przy udziale 40 mężczyzn i 30 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Kossak i Skuciński.

7. W Zborowie w dniach 17., 18. i 19. lutego przy udziale 60 mężczyzn. Wykładali pp.: Lech, Wąsowicz i Zaremba.

8. W Łękach (pow. Strzyżów) w dniach 24., 25. i 26. lutego przy udziale 40 mężczyzn i 56 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Skuciński i Staniszewski.

9. W Kalembinie (pow. Strzyżów) w dniach 27., 28. i 29. lutego przy udziale 64 mężczyzn i 11 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Skuciński i Staniszewski.

10. W Płotyszu (pow. Tarnopol) w dniach 3., 4. i 5. marca przy udziale 60 mężczyzn i 10 kobiet. Wykładali pp.: Kossak, Lech i Wąsowicz.

11. W Byczkowcach (pow. Czortków) w dniach 4., 5. i 6. marca przy udziale 56 mężczyzn i 39 kobiet. Wykładali pp.: Maleczyński i Staniszewski.

12. W Tyśmienicy (pow. Tłumacz) w dniu 27. marca przy udziale 10 mężczyzn i 8 kobiet. Wykładali pp.: Wąsowicz, Wierzbicki, Zagrodzki i Zaremba.

13. W Hadyńkowcach (pow. Husiatyn) w dniach 5., 6. i 7. czerwca przy udziale 50 mężczyzn i 15 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Lech i Zaremba.

14. W Lutoryżu (pow. Rzeszów) w dniach 5., 6. i 7. czerwca przy udziale 36 mężczyzn i 12 kobiet. Wykładali pp.: Kuschée, Maleczyński i Wąsowicz.

15. W Kraczkowej (pow. Rzeszów) w dniach 9., 10. i 11. czerwca przy udziale 50 mężczyzn i 10 kobiet. Wykładali pp.: Kuschée, Maleczyński i Wąsowicz.

16. W Berku nowym (pow. Rzeszów) w dniach 20., 21. i 22. listopada przy udziale 60 męż-

czyni i 35 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Skuciński i Zaremba.

17. W Maksymówce (pow. Zbaraż) w dniach 1., 2. i 3. grudnia przy udziale 53 mężczyzn i 3 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Lech i Zaremba.

18. W Poczapińcach (pow. Tarnopol) w dniach 4., 5. i 6. grudnia przy udziale 82 mężczyzn i 5 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Lech i Zaremba.

19. W Lachowicach (pow. Żywiec) w dniach 11., 12. i 13. grudnia przy udziale 27 mężczyzn i 21 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Zagrodzki i Zaremba.

20. W Witkowicach (pow. Biała) w dniach 15., 16., 17. i 18. grudnia przy udziale 38 mężczyzn i 16 kobiet. Wykładali pp.: Gautier, Skuciński, Wierzbicki i Zaremba.

Z zestawienia powyższych danych wynika, że w zachodniej Galicyi odbyło się 11 kursów w 7 powiatach, a we wschodniej 9 kursów w 8 powiatach. Ogółem 20 kursów w 15 powiatach — z nich 15 trzy-dniowych i 5 cztero-dniowych.

Z inspektorów Zarządu głównego wykładali pp.: Haller na 1 kursie, Gautier na 11, Kossak na 3, Maleczyński na 3, Staniszewski na 4, Szczepański na 1, Wąsowicz na 6 i Zaremba na 11.

Instruktor sadownictwa p. Wierzbicki wykladał na 5 kursach.

Z poza kursu rolniczego wykładali pp.: Dr. Lech, powiatowy lekarz weterynaryi w Tarnopolu, na 5 kursach, Skuciński, st. powiatowy lekarz weterynaryi w Rzeszowie, na 8, Zagrodzki, lekarz weterynaryi Wydziału krajowego, na 4, Kuschee, dyrektor szkoły rolniczej w Miłocinie, na 2 i Masior, były inspektor Zarządu głównego, a obecnie inspektor powiatowy w pow. Tarnobrzeg, na 2.

Ogólna liczba biorących udział w tych kursach wyniosła 1.437, w tem mężczyzn 1.001 i kobiet 436. Przeciętna na każdym kursie — 70. Kurs w Tyśmienicy z powodu małej liczby słuchaczy trwał tylko 1 dzień, a kurs w Krotoszynie 2 dni, gdyż trzeciego dnia przypadła we Lwowie uroczystość narodowa, w której wzięli udział prawie wszyscy Kółkowcy.

B) Miesięczne i dłuższe kursa rolników włościan.

Kilkoletnia działalność naszego Towarzystwa na polu oświaty zawodowej, rolniczej i hodowlanej, szerzonej żywym słowem i piśmem, sprawiła, że oświecenijszej części naszego włościanstwa nie wystarczały już pouczenia kilkodniowe, które pobieżny szkic jedynie poprawnej gospodarki dawać mogły i jeszcze więcej szkicowe i pobieżne traktowanie błędów i usterek dotychczasowego sposobu gospodarowania.

Chcąc tej odzywającej się i coraz bardziej odczuwanej potrzebie naszych członków zadość uczynić, postanowił Zarząd główny przejść do urządzania obok dotychczasowych trzy- i cztero-dniowych kursów gospodarsko-weterynaryjnych także miesięcznych kursów dla rolników włościan, na których mogłyby być po wytknięciu błędów i wad dotychczasowej gospodarki włościańskiej szczegółowo i wyczerpująco omówione sposoby umiejętnej gospodarki. Jakkolwiek kursa takie pierwotnie ze znaczniejszym były połączone kosztem, którego lwia część pochłaniało wiktołowanie uczestników kursu, nie zawahał się Zarząd główny przystąpić do ich wprowadzenia.

Po pierwszym doświadczeniu kosztu tego rodzaju kursu znacznie się zmniejszyły, a nawet się prawie pokrywają opłatami uczestników, które oznaczono na 20 K od osoby.

Wobec znacznego rozszerzenia czasu nauki, musiał i plan pouczeń nie tylko być rozszerzonym, ale i uzupełnionym w porównaniu z kursami trzy-dniowymi względnie cztero-dniowymi. Rozszerzony został nie tylko szczegółowszem traktowaniem wszystkich spraw gospodarki małorolnej, jak rolnictwa, hodowli, weterynaryi, sadownictwa i owocarstwa, warzywnictwa i pszczelnictwa, lecz tak-

że pouczeniami z dziedziny mleczarstwa, rybołówstwa i zarządu gospodarczego, a dalej pouczeniami o zdrowotności w rodzinie, chaćcie, zagrodzie i gminie, tudzież wiadomościami z dziedziny ważnych ustaw, jak o zarządzie gminnym, kredycie hipotecznym, księgach gruntowych, kupnie na raty, urzędach rozjemczych i sporach ewikcyjnych. Nadto okazała się potrzeba dodania pouczeń i ćwiczeń praktycznych z zakresu korespondencyi, potrzebnej rolnikom włościanom, tudzież wiadomości o obowiązkach względem rodziny i społeczeństwa, jakoteż o organizacyi społecznej w ogólności, a o organizacyi Kółek rolniczych w szczególności. Ćwiczeniami w śpiewie pieśni narodowych i patryotycznych chętnie urozmaicali sobie uczestnicy monotoność życia niwy-szkolnego. Nauka o obowiązkach względem Boga zamykała niejako cykl pouczeń, dobranych dla małorolnych gospodarzy.

Na pouczenia z dziedziny rolnictwa, hodowli, weterynaryi, sadownictwa, owocarstwa, warzywnictwa i pszczelnictwa, przeznaczonych było 100 godzin; na wszystkie zaś nauki uzupełniające 30 godzin. Szczegółowy rozkład godzin normował codzienne pouczenia od godziny 8-mej rano do 6-tej wieczorem z dwugodzinną przerwą obiadową. Pouczenia wygłaszane były przez 6 godzin; ostatnie zaś 2 godziny każdego dnia obracano na powtarzanie wyłożonych przedmiotów celem pogłębienia i utrwalenia ich w pamięci uczestników. Niektóre przedmioty, jak sadownictwo i warzywnictwo, ilustrowano obrazami świetlnymi, jak również wykłady z dziedziny zdrowotności na pierwszym kursie w Rzemieniu. Każdy przedmiot wykładany był przez zawodowego prelegenta, czy

to wyznaczonego z ramienia Zarządu głównego z pomiędzy inspektorów zawodowych, czy to zjeźdanego z pomiędzy innych zawodowców, jak lekarzy, prawników i t. d. Na każdym kursie wykładano 11 prelegentów.

Zaznaczyć tu winniśmy, że na omawianych kursach wprowadziliśmy pożyteczną bardzo nowość, a mianowicie samoistne wykłady uczestników kursu na temat, zadany przez odnośnego prelegenta. Wprowadziliśmy zaś ten środek dydaktyczny nie tylko dla lepszego utrwalenia przedmiotu w pamięci uczestników, lecz dla ośmielenia i wyrobienia z pomiędzy nich prelegentów, którzyby rozpowszechniali zdobytą na kursie wiedzę pomiędzy swoimi sąsiadami, czy to na zebraniach kółkowych, czy to innych. Rzecz się dobrze przyjęła, a uczestnicy okazali wszędzie nie tylko ochotę, ale i nie małe zdolności do oddawania zdobytej wiedzy swoim współpracownikom nie tylko w prywatnych rozmowach, ale i na zgromadzeniach.

Kursa takie długotrwałe musiały z natury rzeczy ograniczyć się do tych jesiennych i zimowych

miesięcy, w których rolnik dysponuje wolniejszym czasem. Dlatego odbyły się one pierwszy w miesiącach styczniu i lutym, drugi w listopadzie i grudniu 1913 r. Rygor szkolny zabezpieczyliśmy sobie przymusowo własnoręcznie podpisanymi deklaracjami uczestników kursu, którzy przyjęte na siebie obowiązki spełniali zupełnie zadowalniająco przez taktowne i przyzwoite zachowanie się, jakoteż przez zadowalniająco regularne uczęszczanie na kurs.

Jeden z naszych inspektorów rolniczych, p. Stefan Maleczyński, kierował obu kursami, przebywając stale na miejscu, podczas gdy wszyscy inni prelegenci dojeżdżali na wykłady w oznaczonych dniach i godzinach.

Pierwszy z kolei kurs odbył się w Rzemieniu w powiecie mieleckim, w czasie od 9. stycznia do 3. lutego; drugi zaś w Albigowej w powiecie łańcuckim, w czasie od 17. listopada do 18. grudnia ubiegłego roku. Poniższa tabelka uwidoczni nam statystykę uczestników obu kursów według płci, samodzielności gospodarczej, miejsca zamieszkania, powiatów i wieku.

	Uczestników													odpadło	ukończyło kurs
	było														
	ogółem	mężczyzn	kobiet	samo-wolnych	pomocni-ków	miejscowych	zamieszko-wych	z obrębu powiatu	skądinąd	poniżej 20 lat	między latami		ponad 40 lat		
											21-30	31-40			
Rzemień	36	36	—	11	25	4	32	34	2	9	19	8	—	1	35
Albigowa	45	43	2	26	19	37	8	41	4	7	24	11	3	—	45
Razem	81	79	2	37	44	41	40	75	6	16	43	19	3	1	80

Nasuwa się teraz pytanie, czy zapoczątkowane kursa przyniosły rzeczywiście oczekiwane korzyści uczestnikom, a w dalszym rzędzie także ich sąsiadom i okolicznemu włościanstwu? — Sądząc po zadowoleniu uczestników, ich jasnych i trafnych odpowiedziach, ich chęci do dalszej nauki, ich zabieraniu się do poprawnej gospodarki, ich wielokrotnie wyrażonemu życzeniu, aby „te

nauki dłużej trwały“ — możemy ze spokojem wyznać, że kursa te spełniają swoje zadanie i zastępują dzisiaj kilkumiesięczne kursa rolnicze, urządzane za granicą. Czyniąc zadość życzeniom włościan, przedłużył Zarząd główny następne kursa do pięciu nawet tygodni, a obecnie ustalił czas ich trwania na sześć tygodni, podwyższając opłatę z 20 K na 25 K.

C) Współdziałanie inspektorów rolniczych w kursach dla gospodyń wiejskich.

Sprawa kursów gospodyń wiejskich omówiona zostanie oddzielnie poniżej, tu więc tylko zaznaczyć chcemy, jaki udział w kursach tych wzięli nasi inspektorowie rolniczy. — Mianowicie:

a) W H a n d z l ó w c e (pow. Łańcut), w czasie od 7/I. do 15/III. 1913 — prowadził wykłady rolnicze i hodowlane inspektor rolniczy, p. Leon Kossak, wykłady z zakresu weterynaryi lekarz weter., p. Julian Kalisz.

b) W R o g a c h (pow. Krosno), w czasie od 7/I. do 18/III. 1913 — prowadził wykłady rolnicze i hodowlane insp. rolniczy, p. Henryk Gautier, o higienie zaś inwentarza i pomocy w nagłych wypadkach u bydła wykladał p. Józef Jan Neumann, dyr. kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole, zaś o mleczarstwie, profesor tejże szkoły, p. Bronisław Gąsienica.

c) W K o r c z y n i e (pow. Krosno), w czasie

od 13/I. do 29/III. 1913 — prowadził wykłady rolnicze, hodowlane i mleczarskie insp. mleczarstwa, p. Józef Haller.

d) W Chorkówce (pow. Krosno), w czasie od 28/X. 1913 do 10/I. 1914 — prowadził wykłady o rolnictwie, hodowli i mleczarstwie insp. mleczarstwa, p. Józef Haller, zaś wykłady z dziedziny warzywnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa instr. ogrodnictwa, p. Stanisław Wierzbicki.

e) W Gorzycach (pow. Tarnobrzeg), w czasie od 14/X. do 22/XII. 1913 — wykładał o rolnictwie i hodowli p. Jan Masiar, inspektor powiatowy w Tarnobrzegu, zaś o warzywnictwie i sa-

downictwie instr. ogrodnictwa, p. Stanisław Wierzbicki.

Prócz powyższych kursów, współdziałaliśmy w 3-miesięcznym kursie dla Ziemianek, urządzonym w Szynwałdzie (pow. Tarnów), od 15/IV. do 15/VII. 1913. Z naszego ramienia wykładał tam o hodowli bydła i o kooperatywie w odniesieniu do gospodarstw wiejskich, insp. mleczarstwa, p. Józef Haller.

Dalej, w kursach dla małorolnych gospodyń odmiennego typu, bo 8—10 miesięcy trwających, w Szynwałdzie i Białym Kamieniu, na których o hodowli i mleczarstwie wykładał również insp. mleczarstwa, p. Józef Haller.

D) Wykłady na Zgromadzeniach powiatowych i w Kółkach rolniczych.

Pouczenia na zgromadzeniach powiatowych i okręgowych odbywały się tylko na wyraźne życzenia Zarządów powiatowych. Wykłady odbyły się:

1. O ubezpieczeniu bydła od wypadków: w Bórzecinie słuchaczy 60; w Cieszanowie słuchaczy 28; w Dubiecku słuchaczy 150; w Sieklówce słuchaczy 13.

2. O działalności Kółek rolni-

czych: w Dąbrowie słuchaczy 24; w Kołomyji słuchaczy 63.

3. O wychowie cieląt: w Brzozowie słuchaczy 120; w Tarnobrzegu słuchaczy 34. — Razem słuchaczy 682.

Co do wykładów w Kółkach rolniczych te były bardzo liczne i cieszyły się powodzeniem, aby zaś obraz tych wykładów przedstawić dokładnie i jasno, umieszczamy w osobnym zestawieniu:

Nazwa miejscowości	w y k ł a d a n o o										Liczba słuchaczy
	działalności Kółek roln.	Uprawy roli	siewie i nasieniu	roślinach, pastwiskach i łąkach	nawożeniu	drenowaniu	żywieniu bydła	wychowie cieląt	ubezpiecz. bydła	hodowli świń	
Bruchowice	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	70
Rzęsna polska	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	152
Kszywcyce	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	15
Mikulice	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	60
Rozwienica	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	51
Lesienice	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	15
Zuchorzyce	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	21
Jaryczów stary	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	35
Grzęda	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	21
Kukizów	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	58
Barysz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	64
Biłka szlachecka	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	30
Żydaticze	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	60
Zboiska	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	18
Hołosko wielkie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	27
Domaradz	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	126
Blizne	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	250
Orzechówka	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	270
Jasienica	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	80
Jasionów	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	40
Humniska	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	150
Turzepole	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	90
Trześniów	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	120
Wzdów	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	98
Górki	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	80
Grabownica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Niebocko	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	110
Krzemienica	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	24
Dydnia	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	30
Besko	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	41
Zbludza	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	190
Rybarzowice	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	64
	5	7	5	10	5	5	16	8	3	2	2520

Udział inspektorów rolniczych w tych wszystkich wykładach przedstawia się następująco: Henryk Gautier pouczał 12 razy, Józef Haller pouczał 4 razy, Stefan Maleczyński pouczał 12 razy,

Władysław Wąsowicz pouczał 13 razy, Andrzej Zaremba pouczał 33 razy.

Razem było wszystkich pouczeń 74 przy udziale 3028 słuchaczach.

E) Druki i pisma.

Nie inniej ważne jak pouczenia żywym słowem, które stosunkowo w nielicznych tylko miejscowościach odbywać się mogą, są pouczenia udzielane drukiem i pismem.

W „Przewodniku Kółek rolniczych“ i naszych wydawnictwach pomieściliśmy cały szereg artykułów, obejmujących niemal wszystkie działy gospodarstwa wiejskiego. W artykułach tych opartych na nauce i doświadczeniu, pisanych o ile możliwości jasno i przystępnie, a umieszczanych we właściwym czasie, staraliśmy się usilnie zaznajomić czytelników z postępami w dziedzinie wiedzy rolniczej i w ten sposób rozszerzać i utrwalać w pamięci nabyte na kursach wiadomości.

Tak z umieszczanych w „Przewodniku“ „Głosów ze wsi“, jak i z pism nadchodzących do biura rolniczego, przekonujemy się z przyjemnością, że pouczenia te nie idą na marne, owszem przyczyniają się znacznie do rozszerzania koła światłych gospodarzy, którzy stosują a siebie nabyte wiadomości, zdając sobie dokładnie sprawę z przyczyn i skutków swego postępowania.

W roku ubiegłym umieszczono w „Przewodniku Kółek rolniczych“ 79 prac treści gospodarczej, hodowlanej i weterynaryjnej, między tym obszerniejszą pracę: „Co rolnik wiedzieć ma o roli, uprawie i nawożeniu“, która dopiero w bieżącym roku zostanie ukończoną. Pouczenia obszerniejsze uzupełniamy radami i wskazówkami, których cały szereg w ostatnim roczniku „Przewodnika“ znalazł pomieszczenie. Bardzo ciekawym jest dział „Głosy ze wsi“, w których członkowie naszego Towarzystwa w sposób bardzo zajmujący sprawy swoje omawiają. Niestety ze względu na szczupłe ramy naszego „Przewodnika“, mała tylko część tych głosów może być umieszczoną.

W Kalendarzu Kółek rolniczych na rok 1914 pomieszczono następujące prace treści gospodarczej: „Najważniejsze choroby i szkodniki zbóż“, „Kości i jego wychów“, „Przeróbka owoców“.

Działalność naszą w kierunku pouczania uzupełniają liczne pisma, wysyłane z biura rolniczego w odpowiedzi na przesłane przez członków Kółek zapytania, prośbę o radę i wskazówki w sprawach natury gospodarczej. Ująć w cyfry działalności tej nie można, zaznaczamy więc tylko, że zapytania te były bardzo liczne i że starano się zawsze odpowiadać na nie rychło, jasno, a zarazem wyczerpująco.

Książek i wydawnictw sprzedano między członków za kwotę 329 K 07 h.

F) Konkursowe prace pisemne.

Już od szeregu lat stawiamy corocznie członkom naszym rozmaite tematy do opracowania z różnych dziedzin gospodarstwa jako to: z rolnictwa, hodowli zwierząt domowych, sadownictwa, owocarstwa, warzywnictwa i pszczelnictwa, ze spółkowej działalności na wsi i t. d.

Konkursowymi pracami dajemy każdemu członkowi podjętą do chwalebego odznaczenia się między towarzyszami zawodowymi, do współdziałania w tej ważnej dla nas sprawie, wyznaczamy za najlepsze prace w tym zakresie pewne nagrody pieniężne z funduszów Towarzystwa.

W Nr. 5. „Przewodnika Kółek rolniczych“ z dnia 10. lutego 1913 roku ogłosiliśmy 10 tematów, i to: 6 ściśle rolniczych, 3 z dziedziny hodowli bydła i świń, 1 z dziedziny działalności współdzielczej.

Nadesłano ogółem 30 prac. Z tych 7, jako nie odpowiadające warunkom konkursu lub też nie nadające się do nagrody, dla lichej treści nie brano pod uwagę; z powodu pobieżnego traktowania rzeczy, uznano dalszych 7 prac za mierne. Z pozostałych 16 prac uznano jedną za bardzo dobrą, 15 zaś za dobre.

W porównaniu z latami poprzednimi (56 w 1912 r. i 59 w 1911 r.) wpłynęło w roku sprawozdawczym znacznie mniej prac. Tłómaczyć to należy nastrojem naszych członków pod wpływem klęsk niszczących niejednemu całe plony.

1. Na temat: „**Jakie zmiany wprowadziłem w uprawie roli w porównaniu z uprawą wedle dawnej mody? Czy i jakie są z tego korzyści i dlaczego?**“ — wpłynęło prac 13; nagrodę uzyskali następujący członkowie: 1. Stanisław Hyjek z Padwi narodowej (pow. Mielec) — 20 koron, 2. Jan Skrzypek z Wojsławia (pow. Mielec) — 10 koron, 3. Andrzej Mikrut z Wiewiórki (pow. Pilzno) — 10 koron, 4. Grzegorz Domin ze Szklar (pow. Rzeszów) — 10 koron.

2. Na temat: „**O ile gnój (obornik), przechowany pod bydłem w stajni lub na dobrze urządzonej gnojowni, jest lepszy, aniżeli gnój, utrzymywany starodawną modą? Jak się o tem przekonałem i ile na tem zyskałem?**“ — wpłynęło prac 5; na-

grodzieni za prace: 5. Franciszek Kurdziewicz ze Strzałkowic (pow. Sambor) — 20 k. 6. Jan Paliwoda z Bajkowiec (pow. Tarnopol) — 20 k. 7. Antoni Łuczyński z Ceniawy (pow. Kołomyja) — 10 k. 8. Franciszek Dłuski z Brzezówki (pow. Jasło) — 10 k.

3. Na temat: „**Czem zastępuję gnój (obornik) na odległych i nieprzystępnych polach? Od ilu lat to robię i jak to na glebę tych pól wpływa? Co to kosztuje i jak się opłaca?**“ — nadesłano 4 prace; nagrodzeni za opracowania następujący: 9. Józef Kraiński z Okleśni (pow. Chrzanów) — 20 k. 10. Józef Korzab z Wyżnego (pow. Strzyżów) — 10 k. 11. Michał Plezia z Turki k. Kołomyji (pow. Kołomyja) — 10 k.

4. Na temat: „**Jakimi sposobami ulepszyłem swoją łąkę i jakie mam z tego korzyści?**“ — wpłynęły 3 prace; nagrodzeni za opracowania następujący: 12. Franciszek Hyla z Nowej wsi szlacheckiej (pow. Kraków) — 15 k. 13. Jan Wyroba z Chelma (pow. Kraków) — 10 k.

5. Na temat: „**Jakie poczyniłem doświadczenia ze zostawianiem cieląt przy krowach lub przysadzaniem ich, a jakie z pojeniem cieląt ze skopca zaraz po ich urodzeniu?**“ — wpłynęły 3 prace; nagrodzeni za opracowania: 14. Michał Antos z Przybytkowic (pow. Wadowice) — 20 k.

6. Na temat: „**Jak karmię prosiaki od urodzenia aż do 10-ciu miesięcy wieku i jak mi się to opłaca?**“ — nadesłano jedną pracę; nagrodzony: 15. Alfred Mikołaj Marcinowski z Ceniawy (pow. Kołomyja) — 25 k.

7. Na temat: „**Opisać spółkowe włościańskie przedsiębiorstwo — czy to będzie dzierżawa folwarku, czy gorzelnia lub piekarnia, rzeźnia lub hodowla ryb, wyrobnia cementu lub cegielnia,**

mleczarnia — słowem jakiegokolwiek włościańskie spółkowe przedsiębiorstwo“, — nadesłano jedną pracę; nagrodę otrzymał: 16. Jan Czarnik z Wiercan (pow. Ropczyce) — 20 k.

Nie nadesłano natomiast żadnej pracy na następujące tematy:

8. „**W jakim następstwie się w mem gospodarstwie poszczególne rośliny po sobie? Czy to porządek stały? Czy jest zwyczajowy w gminie, czy też różny u różnych gospodarzy? Dla czego to następstwo uważam za dobre i opłacające się? Od jak dawna ten tryb gospodarstwa prowadzę?**“

9. „**Jakie zmiany wobec założenia u mas mleczarni spółkowej wprowadziłem w mem gospodarstwie wogóle, a w szczególności w płodozmianie?**“

10. „**Jak żywią mleczne krowy w stosunku do ich wydajności? Jak urządziłem w tym celu żłoby? Jaka i w jaki sposób zadaję im karmę?**“

Ogółem więc rozdzielono nagród 16 na łączną kwotę 240 koron, które przedstawiają się w następującem ugrupowaniu:

1 po 25 K. = 25 K.
6 po 20 K. = 120 K.
1 po 15 K. = 15 K.
8 po 10 K. = 80 K.

Z prac nagrodzonych drukowane były w „Przewodniku Kółek rolniczych“ członków, wyszczególnionych pod liczbami porządkowemi: 5, 6, 14 i 15.

Ocena nadesłanych prac była skrupulatna i wszechstronna; wszystkie bowiem prace były przez dotyczących referentów dokładnie przestudowane, a po ocenie przedstawione komisji do nagród.

G) Popieranie akcji melioracyjnej.

1) Drenowanie pól.

Jak ważną melioracją, jeżeli nie najważniejszą, jest drenowanie pól dla większości ról naszego kraju, a przede wszystkim ról włościańskich, wykazały ostatnie dwa lata klęsk deszczowych.

Na drenowanych rolach ostały się w najważniejszej części czy to okopowe rośliny, czy zbożowe, czy pastewne — na niedrenowanych, a potrzebujących drenowania, wszystkie rośliny uprawne wygniły bez wyjątku doszczętnie. Klęska stąd ogromna dla rolnictwa. W rozmiarach tej klęski musimy dopatrywać się ważności i zarazem konieczności odwadniania tych ról, które tego potrzebują. Jakkolwiek nie zaniedbywaliśmy wskazywać przy każdej sposobności na ważność i konieczność drenowania ról czy w artykułach, drukowanych w „Przewodniku Kółek rolniczych“ czy to w korespondencyach do członków, żądających objaśnień w tym względzie, czy to żywem słowem na każdym dłuższym lub krótszym kursie, na każdej wycieczce rolniczej i t. d., to jednak musimy przyznać, że praca nasza pouczająca i agitacyjna

nie odniosłaby takiego skutku, jaki osiągnęliśmy w roku sprawozdawczym, dzięki porównywaniu pól na rolach drenowanych a niedrenowanych. Drenowane pola u bliższych i nawet dalszych sąsiadów były najlepszymi rzecznikami tej melioracji. Nawet najoporniejsi i najniechętniejsi milki, a często nawet przystępowali do spółek drenarskich na równi z uświadomionymi rolnikami. Co więcej — nawet najbiedniejsi, którym koszta drenowania z powodu klęsk najbardziej dały się odczuć, namawiali drugich do drenowania, widząc w niem niejako deskę swojego ratunku.

Łatwą więc była propaganda w przedmiocie tej melioracji w roku sprawozdawczym. Trudniejsze było uzyskanie wykonania projektów drenowania u Wysokiego Wydziału krajowego, który wskutek niefunkcjonowania Sejmu nie mógł dysponować na ten cel dostatecznymi funduszami.

Mimo to więcej, aniżeli w poprzednim roku zdołaliśmy zawiązać spółek drenarskich, a mianowicie: 11 wobec 7 w roku 1912, a podania ich przedłożyć Wydziałowi krajowemu z należnem

poparciem. Dzięki przychylności krajowego Biura melioracyjnego i postanowieniom Wysokiego Wydziału krajowego otrzymała za naszym orędownictwem opracowany projekt drenowania 201 morgów miejscowość Pietrzykowice, powiatu żywieckiego; decyzję zaś, aby takie projekty były przez inżynierów krajowych wygotowane w ciągu roku 1914, otrzymały następujące wiadomości: Witkowie, powiat Biała, na 130 mg.; Łapczyca, powiat Bochnia, na 327 mg.; Domaradz, powiat Brzozów, na 81 mg.; Trzeźniów, powiat Brzozów, na 208 mg.; Wojciechówka k. Piławy, powiat Buczac, na 183 mg.; Lubenia, powiat Rzeszów, na 195 mg.; Skrzyszów, powiat Tarnów, na 233 mg. i Lyczanka, powiat Wieliczka, na 138 mg. Za naszym wpływem i staraniem będzie w najbliższym czasie na pewne zdrenowanych 1495 mg. Mała to wprawdzie ilość wobec reszty czekającej drenowania, lecz w każdym razie dość znaczna.

2) Melioracje łąk i pastwisk.

Jakkolwiek zapoczątkowaliśmy przed czterema laty pracy nad podniesieniem w kraju kultury łąkowej i pastwiskowej i podnieśliśmy ją we wielu miejscowościach, to jednakże praca ta nie mogła w całości przy nas pozostać dla braku funduszy, potrzebnych na wydatne podniesienie tej kultury.

W ślad za nami, poczynszy od 1906 r., rozwijały i rozwijają dotąd podobną działalność c. k. Towarzystwa rolnicze i gospodarskie w Krakowie i we Lwowie. Od roku 1910 ujął Wydział krajowy sprawę melioracji łąk i pastwisk w jednolitą akcję, pozyskawszy na ten cel fundusze ze zna-

nego odszkodowania dla rolników za traktaty handlowe z Rumunią i Serbią.

Od tej chwili działalność nasza na tem polu ograniczyła się tylko do pouczeń, zachęcań i do przeprowadzania doświadczeń nawozowych. W roku sprawozdawczym obok doświadczeń nawozowych, o których jest mowa na innem miejscu, zachęcaliśmy przy każdej nadarzającej się sposobności do osuszania mokrych łąk i pastwisk, podnosząc bezskuteczność, a przynajmniej nieopłacalność wszelkiej innej pracy na nich przed osuszeniem. Rzecz o umiejętnem pielęgnowaniu lepszych łąk i pastwisk, opłacającym się ich nawożeniu czy to nawozami sztucznymi czy to kompostem, o zamianie nieużytków na sztuczne wydajne pastwiska; o umiejętnem zbieraniu i przechowywaniu paszy łąkowej; o umiejętnem użytkowaniu poprawionych pastwisk przez kolejne wypasanie ogrodzonych jego części — to wszystko było przedmiotem starannych częstych pouczeń, udzielanych żywym słowem lub pismem przez naszych inspektorów rolniczych.

Owoce naszej pracy są coraz liczniejsze zgłoszenia od Kółkowców w sprawie zakupu nawozów sztucznych na łąki, nasion doborowych traw na mieszanki i wreszcie w sprawie zakładania sztucznych pastwisk i nowych łąk.

Zaznaczyć musimy ku chwale naszych członków, że sprawa polepszenia łąk i pastwisk znajduje u nich coraz większe zrozumienie, a sprawa zakładania sztucznych pastwisk nawet bez oglądania się na zapomogę coraz to szersze zastosowanie.

H. Gospodarstwo mleczne i włościańskie Spółki mleczarskie.

Dzięki tyloletnim pouczeniom i usilnym staraniom, podjętym nad skierowaniem włościańskich gospodarstw ku hodowli podniosła się w całym kraju produkcja paszy. W dziesięcioleciu od roku 1901 do 1911 wzięto więcej roli pod uprawę ziemniaków o 75.261 ha, pod uprawę koniczyny o 53.644 ha, równocześnie przybyło 54.572 ha łąk i zasiewu mieszanek, a było natomiast 195.757 ha ugoru. Jedynie tylko uprawa buraków pastewnych nie dotrzymuje kroku z wielką szkodą dla gospodarstwa mlecznego

W każdym razie jednak zwiększona produkcja paszy, stając się podstawą do racjonalniejszej hodowli bydła mlecznego, daje możność powstaniu gospodarstw mlecznych. Zwłaszcza tam, gdzie z ogólnym postępem przyjęła się praca współdzielcza, gdzie producenci mleka, w dobrze zrozumianym interesie własnym łączą się w Spółki mleczarskie, tam powstają z czasem najlepiej rentujące się gospodarstwa mleczne. Dodatnie wyniki w tym kierunku przekonują zatem o skuteczności

nieustannej propagandy uprawy roślin pastewnych i okopowych oraz melioracji łąk i pastwisk w celu zwiększenia produkcji odpowiedniej paszy.

Równocześnie ze zwiększeniem paszy powiększa się produkcja mleka, ale jeszcze daleko do osiągnięcia średniej mleczności, przy jakiej można dopiero mówić o opłacalności krowy (t. j. 2.400 litrów rocznie). Sama zwiększona produkcja paszy nie jest wystarczająca, trzeba jeszcze wprowadzić racjonalne żywienie krów przy lepszym użytkowaniu paszy i dbać o lepszy wychów cieląt, by dojść z czasem do mleczniejszych krów, a także nie można zapominać, że odpowiednie dojenie i wydajanie wpływa znakomicie na podniesienie mleczności. W tych kierunkach prowadzone pouczenia oraz informowania włościan o korzyściach Spółkowych mleczarń uzupełniały akcję Wydziału krajowego nad zakładaniem Spółek mleczarskich.

Od roku 1912 współpracujący w tej akcji inspektor mleczarstwa miał już sposobność zapoznać

się ze stanem hodowli w kraju i przekonał się, że na przeszkodzie do lepszego postępu w tej gałęzi gospodarstwa leży w pierwszym rzędzie nieodpowiedni wychów cieląt, nieracjonalne żywienie krów bez wszelkiej kontroli mleczności, złe dojenie i brak zrozumienia korzyści ze Spółek mleczarskich przy obawie strat, lub jakiego przymusu z chwilą stania się członkiem takiej Spółki.

Wskutek zapoznawania celu hodowli użytkowej, napotyka się często (zwłaszcza w zachodniej części kraju) wśród wybitnych przedstawicieli hodowców, takie zdanie, że Spółki mleczarskie niszczą hodowlę, bo gospodarz, chcąc mieć jak największe korzyści ze Spółki mleczarskiej, nie przychowuje cieląt. Ale przecie celem hodowli jest zwiększenie dochodu przez zwiększenie mleczności. Ponieważ osiągnąć to można tylko przez odpowiedni dobór hodowlany i kontrolę mleczności, przeto gospodarz małorolny, widząc wzrastające dochody przy istnieniu Spółki mleczarskiej, zaczyna cenić odpowiednio krowę mleczną i przychówek od niej i z tego powodu nie pozbywa się tak łatwo ciełeczki od dobrej dójki. Wysprzedawaniu cieląt mogą zapobiegać tylko Związki hodowlane, jeżeli hodowca będzie miał pewność, że, należąc do Związku hodowlanego, potrafi uzyskać za starannie wychowaną sztukę hodowlaną odpowiednią ceną hodowlaną, a nie targową. Z chwilą założenia Spółki mleczarskiej staje się krowa dobrodziejstwem, gdy w zwykłych warunkach była niejako ciężarem lub złem koniecznym, jako droga fabryka gnoju.

Usilnem staraniem naszym było słowem i piśmem zachęcić włościan do lepszego wyzyskania dotąd odłogiem leżącego bardzo rentownego działu gospodarstwa małorolnego, zwłaszcza w obecnych czasach, gdy ogromnie wzmożła się konsumpcja nabiału, szczególnie masła i sera. Kraj nasz za te dwa artykuły spożywcze wysyła za granicę kilkanaście milionów koron rocznie, bo produkcja krajowa nie pokrywa zapotrzebowania kraju, gdy przecież 1¹/₂ miliona krów mogłaby nie tylko wyżywić ludność całego kraju, ale jeszcze nadmiar nabiału powinien pokrywać brak w Europie.

Niestety rok sprawozdawczy, zostający pod wpływem klęsk elementarnych i wstrząśnień ekonomicznych, nie mógł przynieść tak dodatnich wyników pracy nad organizowaniem Spółek mleczarskich, jakich w normalnym roku oczekiwać było można. Niejednokrotnie nawet dobrze rozpoczęta akcja, rokująca znakomite wyniki musiała być przerwana z powodu nieprzewidzianych wypadków, jak to miało miejsce w powiecie przemyskim.

W tych ciężkich warunkach, w jakich się znajdowali gospodarze małorolni dziwić się było trudno, że nawet najchętniejsi do wszelkiego postępu włościanie nie chcieli rozpoczynać nowej rzeczy i w ostatniej chwili odstępywali od założenia Spółki mleczarskiej, wobec obawy braku paszy i mleka choćby na potrzeby domowe. Zdarzały się nawet

wypadki, że gospodarze wyprzedawali już w lecie bydło rogate, w obawie, że w razie wojny i tak im zabiorą. Takie masowe wyprzedawanie bydła pojawiło się znowu w jesieni z powodu obawy przezimowania. Więc i na te niezdrowe zjawiska trzeba było pilną zwrócić uwagę, by ludność uchronić przed jeszcze większymi szkodami

Pouczano o sposobie użycia złej paszy bez szkody dla zwierząt i o racjonalnem żywieniu przy użyciu pasz pomocniczych, jak n. p. suszonych wyłóków z buraków cukrowych i zwiększonym użyciu pasz treściwych (otrąb i makuchoń). Wreszcie udzielano odpowiednich informacyi w sprawie wad mleka i zapobieganiu im, ponieważ z powodu wilgoci, a paszy i ściółki spleśniałej, zdarzały się wypadki ciągłego i gorzkiego mleka.

Nieprzerwane słoty i wylewy wpłynęły nader ujemnie na ilość produkcji mleka i na zdrowotność krów, a brak dobrej paszy będzie ujemnie oddziaływał jeszcze w roku 1914. Wydajność mleka z tego powodu wypadła na ogół poniższej przeciętnej normalnej mleczności, a w wielu miejscach spadła nawet o 50%, stanowi zatem ten ubytek ogromną rubrykę w gospodarstwie krajowym tembardziej, że ten znaczny ubytek okazał się głównie w lecie, a więc w porze, która w latach normalnych daje nam największą obfitość mleka.

Powodem była nadmierna wilgoć na pastwiskach, co spowodowało także choroby bydła, zwłaszcza na wschodzie motyliec.

1. W szczególności polegała akcja mleczarska na pouczeniach w Kółkach rolniczych w kierunku powiększenia produkcji mleka i masła, o korzyściach z kontroli mleczności, o korzyściach z włościańskich Spółek mleczarskich i o sposobie ich zakładania.

W tym celu wykladał inspektor mleczarstwa w Łętowni, Kuńkowcach, Ostrowie, Miżyńcu, Medyce, Żurawicach, Bolestraszcach i Wyszatycach powiatu przemyskiego; w Okocimie górnym i w Łoniach powiatu brzeskiego; w Żydatyczach, Zboiskach i Hołosku wielkiem powiatu lwowskiego; w Bystrej, Siedzinie, Skomielnie białej i Jordanowie powiatu myślenickiego; Świerchowej powiatu jasielskiego i w Zborowie w czasie urzędzonego tam kursu.

Z pouczen na tych zgromadzeniach korzystało ogółem 760 słuchaczy, w czem 15% gospodyń wiejskich. W wyniku tych pouczeń i wskazówek udzielonych wpłynęły w ciągu roku zgłoszenia o pomoc w założeniu Spółek mleczarskich z następujących miejscowości: Miżyniec, Kuńkowce, Łętownia i Bolestraszyce powiatu przemyskiego; Świerchowa powiatu jasielskiego i Toustogłowy powiatu zborowskiego.

2. Informowaliśmy także Zarządy powiatowe, które się do nas zwracały w sprawie zakładania Spółek mleczarskich czy to piśmem, czy przez inspektora mleczarstwa, który brał udział w posiedzeniach Zarządów lub zgromadzeniach powia-

towych Kółek rolniczych: w Łańcucie, Przemyślu, Brzesku i Sanoku, gdzie referował sprawę gospodarstwa mlecznego, Spółek mleczarskich i projektowanych związkowych mleczarni w Łańcucie i Przemyślu; poczem wpłynęły zgłoszenia z powiatu brzeskiego z miejscowości Zdrochec, Marinkowce i Uszew.

3. Inspektor mleczarski prowadził wycieczkę gospodyń wiejskich i pań ziemianek, będących na kursie w Szynwałdzie do Krajowej Szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, do Krajowej Szkoły rolniczej w Miłocinie, do Albigowej i do Handzlówki, w celu zwiedzenia tych zakładów oraz postępowych gospodarstw i włościańskich Spółek mleczarskich. Takie wycieczki są najlepszym środkiem żywej propagandy, ponieważ nic tak nie potrafi przekonać, jak odpowiedni przykład. Szczególnie gospodynie wiejskie po naocznym przekonaniu się o wielkich korzyściach ze Spółek mleczarskich, stają się ich gorliwymi zwolenniczkami. Przekonują się bowiem, iż z chwilą, gdy powstaje Spółka mleczarska, odpada kobiecie kłopot z wyrobem masła i jego sprzedażą. Odtąd mają bez żadnego kłopotu na pierwszego każdego miesiąca gotówkę w domu.

4. Inspektor mleczarstwa pouczał również na trzydniowych kursach, jak i na miesięcznym kursie małorolnych gospodarzy, oraz na trzymiesięcznych kursach małorolnych gospodyń, co zostało uwzględnione w dziale kursów.

5. Informowaliśmy Biuro mleczarskie Wydziału krajowego co do istnienia warunków dla założenia Spółek mleczarskich w miejscowościach, które się zgłaszały o pomoc w założeniu Spółki mleczarskiej. W tej akcji brały udział także niektóre Za-

rzędy powiatowe, a między innymi Zarządy powiatowe w Wieliczce i Brzozowie rozciągały żywą propagandę z wielkim skutkiem. Powstały zatem Spółki mleczarskie w Mietniowie, Krzywaczce, Brzegach, Bierzanowie pow. wielickiego; w Domaradzu i Goicowej powiatu brzeskiego; w Machnówku powiatu sokalskiego; Iwanówce powiatu trembowelskiego i Cichem powiatu nowotarskiego (przy współudziale Rady powiatowej).

6. W porozumieniu z Biurem mleczarskim Wydziału krajowego zwiedził inspektor mleczarstwa mleczarnię w Bachórze powiatu przemyskiego, w celu przekonania się o powodach różnych niedomagań i z tego powodu wynikłych utyskiwań ze strony dostawców mleka.

Brał on również udział w V. dorocznym zebraniu Delegatów Związku mleczarskiego we Lwowie. Na tym zjeździe Delegatów Spółek mleczarskich wygłosił referat „O żywieniu krów mlecznych, a w szczególności o gatunkach i użyciu pasz treściwych“. Referat ten był drukowany w gazecie mleczarskiej, organie Biura mleczarskiego.

7. Inspektor mleczarstwa brał udział w egzaminie końcowym w Krajowej Szkole mleczarskiej w Rzeszowie, a wreszcie w posiedzeniach Sekcji hodowlanej i mleczarskiej przy Komitecie c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego jako Delegat Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych i współdziałał w pracach Komisji reform hodowlanych.

Dopełnieniem wyżej wymienionej pracy na polu mleczarstwa były artykuły o żywieniu krów mlecznych, o paszach, o obchodzeniu się z nabiałem, o użyciu chudego mleka, maślanki i serwatki drukowane w „Przewodniku Kółek rolniczych“.

II. Nauczanie demonstracyjne.

A) Zbiorowe wycieczki rolnicze.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że zbiorowe wycieczki rolnicze pod kierunkiem doświadczonych i wykształconych rolników bardzo skutecznym są środkiem krzewienia wiedzy rolniczej.

Jest to rodzaj nauki pogładowej, najlepiej kształcącej, najbardziej przemawiającej do umysłu naszego małorolnego gospodarza.

Unaocznianie wad lub zalet w danym gospodarstwie włościańskim albo też dworskim, na polu lub w podwórzu, lub w stajni tego lub owego sąsiada, wywołuje oczekiwany skutek, to jest chęć naśladowania dobrych wzorów i osiągnięcia przez to pieniężnych korzyści, tudzież chęć unikania strat, dostrzeganych w zwiedzanych gospodarstwach. Szkoda, że ten skuteczny środek szerzenia praktycznej wiedzy rolniczej tak mało na ogół znajduje uznania u naszych włościan. Za mało bezwarunkowo odbywa się tych zorganizowanych wycieczek.

Nieznane nam są prawdziwe przyczyny, tamujące spopularyzowanie tego znakomitego środka dydaktycznego. Przypuścić jednak mamy prawo, że odgrywa tu niepoślednią rolę brak zachęty do nich tak ze strony poszczególnych Zarządów Kółek rolniczych, jak i Zarządów powiatowych. Wiemy z doświadczenia, że włościanin nasz niejedyn musi być pobudzony i zachęcony do udziału w „nowościach“, choćby one najoczywistsze wykazywały dlań korzyści.

To też mniemamy, że następne lata obfitować będą w tego rodzaju wycieczki. Nie da się zaprzeczyć, że rok sprawozdawczy, rok ogromnych klęsk rolniczych, miał swoją właściwą tamującą przyczynę. Nie było bowiem warto w ubiegłym roku oglądać szkód i strat niezawinionych, a spowodowanych deszczami, gradami i wylewaniami. Najchętniejszy Kółkowiec nie miał w roku

sprawozdawczym ochoty do wycieczki, pozostając pod ubezwładniającem prawie wrażeniem doznanych i gdzieindziej widzianych klęsk i szkód.

Pod względem urządzania takich wycieczek wyróżniał się corocznie w chwalebny sposób przemyski Zarząd powiatowy Kółek rolniczych, który nawet w ubiegłym roku zdołał ich trzy zorganizować.

I tak odbyły się w ciągu miesiąca czerwca ubiegłego roku wycieczki rolnicze: w T a r n a w c u

pod kierownictwem insp. roln. p. Andrzeja Zaremby w Woli krzywieckiej pod kierunkiem insp. roln. p. Stefana Maleczyńskiego, i w Żurawicy pod kierunkiem insp. roln. p. Władysława Wąsowicza.

Sądzymy, że przy dobrych chęciach Zarządów miejscowych i powiatowych oraz przy dobrej woli ogółu Kółkowców urządzimy w następnych latach więcej takich zbiorowych wycieczek — tanich, bo niekosztujących nic poszczególnych uczestników.

B) Próby z nawozami sztucznymi.

a) Nawożenie pod oziminę tomasyną i superfosfatem z dodatkiem soli potasowej i saletry chilijskiej.

W ogłoszeniu z 20. lipca 1912 roku wezwano członków Kółek rolniczych do zgłoszenia się o nawozypod oziminę, celem przeprowadzenia doświadczeń, które nawozy i na jakim gruncie podnoszą najwięcej plony.

W tym celu oświadczyliśmy gotowość udzielenia pod ściśle określonymi warunkami nawozów:

1. na 200 doświadczeń na ziemię lżejsze, wyznaczając dla każdego na jesień tomasynę, sól potasową, a na wiosnę saletrę chilijską. Każde doświadczenie obejmowało 5 poletek po 300 m².

Przeznaczono na poletko 1. nic, na 2. tomasynę, sól potasową i saletrę chilijską, na 3. sól potasową i saletrę chilijską, na 4. tomasynę i saletrę chilijską, na 5. tomasynę i sól potasową.

2. na 200 doświadczeń na ziemię mocniejsze, wyznaczając dla każdego na jesień superfosfat i sól potasową, a na wiosnę saletrę chilijską i tak:

Na poletko 1. nic, 2. superfosfat, sól potasową i saletrę, 3. sól potasową i saletrę chilijską, 4. superfosfat i saletrę chilijską, 5. superfosfat i sól potasową.

Wskutek ogłoszenia powyższego zgłosiło się o nawozy ad 1. — 232, ad 2. — 158 członków. Na pierwsze udzielono 200, i to na zachód 120, a na wschód 98; na drugie 142 doświadczeń i to 98 na zachód i 44 na wschód.

Ulewnie deszcze, trwające przez całe lato i jesień i liczne wylewy rzek zniszczyły w znacznej mierze skutki poczynionych prób, wskutek czego wielu członków nawet sprawozdań nie nadesłało. Z doświadczeń na lżejszych ziemiach nadesłano 94 i to z zachodu 64, ze wschodu 30; z doświadczeń na ziemiach cięższych 46 sprawozdań i to z zachodu 31, ze wschodu 15.

Na doświadczenia te zużyto nawozów: tomasyny z marką gwiazda 75 q, superfosfatu 35.5 q, soli potasowej 53.30 q, saletry chilijskiej 32.75 q, w ogólnej wartości 2.800 K — których udzieliły nam zjednoczone fabryki fosfatów i kalisyndykat za pośrednictwem generalnego zastępcy p. Józefa Karracha, za co niniejszem składamy gorące podziękowanie. Koszta przesyłki wyniosły około 900 K. Chociaż w niewielu miejscowościach, jak to powyżej zaznaczyliśmy, długotrwałe i ulewnie deszcze, jakoteż kilkakrotne wylewy rzek zniszczyły skutki poczynionych doświadczeń, to z wielu stron odebraliśmy także sprawozdania, z których

Lp. porząd.	Imię i nazwisko	Miejscowość i powiat	R o d z a j		Ostatnie nawożenie obornikiem w roku	Przedplon	Plony w ziarnie z jednego poletka po 300 m ²				
			gleby	zboża			I.	II.	III.	IV.	V.
							Nic	tomas. s i p o t a s a l .	sól potas. saletr.	tomas. saletr.	i sól potas.
1	Maciej Wawraszek	Brzoza stad. Łańcut	pól-piaskowa	żyto	1910	owies	38	73	45	60	61
2	Marcin Adamski	Babice Chrzanów	glinka z piaskiem	"	1910	ziemniaki	30	60	48	40	38
3	Jakób Sawa	Czajkowa Mielec	gliniasto-piaszczysta	"	1908	żyto	24	46	31	35	41
4	Jan Kaleta	Górki Brzozów	pruchniczna	"	1910	ziemniaki	42	67	60	63	65
Przeciętny plon z poletka							33.5	61.5	46	49.5	51
Przeciętny plon z morga							636	1168	874	940	969

L. porządk.	Imię i nazwisko	Miejscowość i powiat	R o d z a j		Ostatnie nawożenie obornikiem na wiosnę w roku	Przedplon	Plony w ziarnie poletka po 300 m ²				
			gleby	zboża			I.	II.	III.	IV.	V.
							Nic	supft. sól. p. i sal.	sól potas. i sal.	superfosfat i sal.	supft. i sól potas.
w k i l o g r a m a c h											
1	Michał Dudek	Łyczanka Wieliczka	cięższa pruchnica	żyto	1912	ziemniaki	28	46	33	42	44
2	Walenty Toczek	Nozdrzec Brzozów	średnia	"	1911	jęczmień	25	70	50	55	65
3	Franciszek Matys	Łyczanka Wieliczka	ciężka pruchnica	"	1910	owies	25	48	30	45	43
4	Józef Stec	Wojśław Mielec	ciężka rędzina	"	1911	pszenica	44	62	43	58	56
Przeciętny plon z poletka							30·5	56·5	39	50	52
Przeciętny plon z morga							579	1073	741	950	988

wynika, że użyte nawozy, mianowicie na tych poletkach, gdzie użyto wszystkich trzech nawozów, wydały znakomite rezultaty. Nawet tam, gdzie później ulewne deszcze i powodzie nie dozwoliły należyście sprzątnąć zboża i przekonać się, o ileby nawozy te podniosły plon w ziarnie, widzieli już gospodarze na oko bujniejszy wzrost słomy i dorodniejsze kłosa. W kilka dni po użyciu saletry chilijskiej, widziano ciemny, aż bury kolor oziminy i następny szybki wzrost ich.

Oto kilka najwybitniejszych dat z nadesłanych sprawozdań. — (Tabela na str. 33 odnosi się ad 1, zaś na str. 34 ad 2).

Opinie, jakie robiący doświadczenia o skuteczności nawozów wydali, brzmią: ad a) Maciej Wawraszek i Jan Kaleta: „żuźle i saletra najlepiej się opłaca“; Jakób Sowa: „na wszystkich trzech nawozach były znaczne różnice, niemal drugie tyle“; Adam Bartosz z Wolicy piaskowej: „ozimina na tomasynie miała nadzwyczaj ładny wygląd, na soli potasowej szła gorzej; na ziemiach uboższych bez zastosowania nawozów sztucznych jest bardzo ciężko gospodarować, gdyż samym obornikiem gruntu nie poradzi się znawozić“. Edward Mierzwowiec z Baranowa: „podczas wzrostu zauważyłem wielką różnicę pomiędzy zbożem na sztucznym nawożeniu, a bez nawozu! rośliny bowiem na nawożeniu były ciemne i grube, zaś bez nawozu nikłe i blade, jakby bez życia“. Klemens Domaradzki z Ząszkowa: „już w jesieni było poznać, gdzie siano nawóz sztuczny, a szczególnie tam, gdzie siano tomasynę i sól potasową, a gdy na wiosnę posiano saletrę, odniosło nadzwyczaj dobry skutek; na przyszłość będę siał nawóz sztuczny, bo się opłaca, i drugich do tego zachęczę“.

ad 2. Michał Dudek z Łyczanki: „najlepiej działa superfosfat“; Walenty Toczek z Nozdzca: „gdzie nie było nawozu, nie było pszenicy“. Józef Stec z Mielca: „najlepszym nawozem na nasze grunty, o ile się na swoim gruncie i na gruntach są-

siadów, przeprowadzających doświadczenia, przekonalem, jest superfosfat i saletra chilijska; na soli potasowej zboże było gorsze, aniżeli na pierwszej parceli bez nawozu“. Jan Łątka z Siedlisk: „na drugim i czwartym poletku pszenica była dorodna, to jest wielka i gęsta, zaś na trzecim poletku bujna, ale cienka, na piątym nieco tęższa, a na pierwszym niższa i rzadsza; najwięcej opłaca się na naszej ziemi superfosfat i saletra chilijska“.

Najlepsze plony, bo prawie jeszcze raz takie jak bez nawozu, wydała zatem na lżejszych polach tomasyna razem z solą potasową i saletrą chilijską, potem tomasyna z solą potasową, w trzecim rzędzie tomasyna z saletrą chilijską. Gorzej opłacała się sól potasowa z saletrą, a najgorsze zboże było tam, gdzie nie było żadnych nawozów sztucznych.

Tak samo działał superfosfat z solą potasową i saletrą chilijską na gruntach mocniejszych.

b) Nawożenie pod oziminy wapnem palonym i mielonym.

Ze względu na wielki wpływ wapna na fizyczny skład i ustrój ziemi i na odpowiedni rozwój roślin wezwaliśmy członków naszych do robienia prób z wapnem palonym i mielonym. Ogłosiliśmy, że udzielimy za darmo i oplatnie po 100 kg wapna tego na każde doświadczenie, które miało być przeprowadzone w ten sposób, że z trzech poletek po 300 m², na pierwsze miano dać po 34 kg, na drugie po 66 kg wapna, a na trzecie nic, — udzielając przytem potrzebnych wskazówek, kiedy i jak wapna użyć należy. Doświadczeń miało być 500 i to po pięć do jednego Kółka.

Zgłoszeń, odpowiadających warunkom wpłynęło 200 i tyle też przeprowadzono doświadczeń, udzielając na każde po 100 kg wapna. Ponieważ jednak wapno powinno być dane do stosunkowo suchej roli i za suchego powietrza, w roku zaś tym suchego powietrza prawie nie było, więc część

doświadczeń w jesieni wcale nie mogła być przeprowadzona i wapno pozostawiono pod wiosenne zasiewy, druga część wykonaną została na mokrej roli i wśród deszczów i dlatego należytych skut-

ków nie wydała. Z tej części, która wykonaną została jakkolwiek w możliwych warunkach, odebraliśmy 80 sprawozdań, które wyrażają się co do sprzętu ziarna w następujących liczbach:

Liczba porz.	Imię i nazwisko	Miejscowość i powiat	R o d z a j		Ostatnie nawożenie obornikiem w roku	Przedplon	Plony w ziarnie poletka po 300 m ²		
			gleby	zboża			I.	II.	III.
							34 kg	66 kg	nic
							Wapna azot. kg		
1	Tomasz Haref	Jastrzębia Grybów	średnio-ciężka	pszenica	1912	owies	32	40	29
2	Józef Łątkiewicz	dtto	glinka nie-przepuszcz.	dtto	1912	owies	25	34	19
3	Piotr Grządziel	Smolice Oświęcim	przepuszcz. lekka	żyto	1912	ziemniaki	100	130	84
4	Ag. Zajdel	Głowienka Krosno	glinka	dtto	1912	koniczyna	150	180	140
Przeciętny plon z poletka							86	90	68
Przeciętny plon z morga							1634	1710	1292

Opinie zaś otrzymaliśmy następujące: Tomasz Haref z Jastrzębki: „co do wzrostu, to na poletku, gdzie było zasiane 66 kg wapna, to zdaleka odróżniało się wyspokością; co do ziarna zaś to słoty wszystko powaliły i zrosło wszystko częścią na pniu, częścią w snopkach. Tylko koniczyna okazała się w jesieni na wapniowych poletkach bardzo piękna“.

Piotr Grządziel: „zauważyłem, że najlepszy rezultat był co do słomy i co do ziarna na parceli, gdzie było dane 34 kg wapna“.

Franciszek Gałuszka z Bładzonki: „uważam wapno za skuteczne, młoda koniczyna w jesieni była o wiele ładniejsza“.

Wojciech Bał z Dobryni: „ponieważ role nasze cierpią na brak wapna, więc po dodaniu tegoż zauważyć można szybszy rozkład nawozu i dobry wzrost roślin“.

Jakób Gołąb z Trzecieszy: „zauważyłem, że w tym polku, gdzie było siane wapno, to ziemia zmieniła się na lepszą i spodziewam się że w tym roku urodzaje będą lepsze“.

Z doświadczeń z wapnem będą zdawane jeszcze sprawozdania w r. 1914.

Wapna udzieliła nam Krajowa Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublinach, za co Jej niniejszem składamy podziękowanie.

c) Nawożenie pod zboża jare wapnem azotowem.

Wapno azotowe jest jednym z najnowszych nawozów sztucznych; a ponieważ włościanin nasz jest w poglądach swych bardzo konserwatywnym, więc bywa też w użyciu nowych nawozów bardzo niedowierzającym i wstrzemięźliwym. Na ogłoszone 100 doświadczeń zgłosiło się tylko 33 członków. Przyczyną tego było nie tylko niedowierzanie względem nowych rzeczy, lecz i pewna

obojętność i zniechęcenie po nieszczęśliwym dla rolnictwa roku 1912, w którym słoty długotrwałe i wylewy rzek zniszczyły wszelką pracę rolnika, a więc i doświadczenia z nawozami.

Doświadczenia z wapnem azotowem urządziliśmy w ten sposób, że z trzech poletek po 300 m², daliśmy na I. poletko 3 kg (co wypadła około 60 kg na morg), na II. poletko nic, na III. poletko 6 kg (czyli około 110 kg na morg), radząc użyć go przeważnie pod korzeń, t. j. przed siewem zboża, względnie i na łeb, czyli po zejściu zboża. Sprawozdań nadesłano nam 18, które stwierdzają dobre skutki użycia tego nawozu, o ile kłęski żywiołowe nie zniszczyły zboża.

Tomasz Mękina z Nowej wsi użył wapna ogólnie i pisze, że jęczmień w dwóch dniach żółkł zupełnie (co bywa zwykle) i zdawało się, że wszystko wyginie. Później przyszedł obfity deszcz, jęczmień odżył i wyrósł znacznie wyższy i bujniejszy, aniżeli ten bez wapna. Ziarna wydało I. półko 48 kg, II. 32 kg, a III. 52 kg.

Dmytro Fornalczyk z Zaszkowa sprzątnął z I. półka 484 kg, z II. 398 kg, a z III. 494 kg.

Tomasz Kuna z Chmielnika (użył przed siewem zboża) pisze: „na wapnie tak z miesiąc po siewie nie było żadnej różnicy, potem owies był czarniejszy, bujniejszy i większy. Zalecam przeto wszystkim gospodarzom wapno azotowe pod owies, bo się opłaci“.

Józef Bobka, Michał Piekarz, Jan Gorlach i Michał Pels z Woli Dalszej piszą: „Donosimy, że sprawozdania z pionu poletek nie możemy zdać, bo pola nasze były przez Wisłok kilkakrotnie zalane i woda wszystko doszczętnie zniszczyła. Tylko to nadmieniamy, że wapno z początku zboże wypaliło, a później ono bardzo pięknie rosło, aż radość była“.

Józef Michno z Czarnej donosi: „Wapno użyte było pod owies (przed siewem), który odznaczał się we wzroście bardzo ślicznie, przerósł owies bez wapna zasiany o jakie 30 cm, wykłosił się bardzo ślicznie i pomimo wielkich wichrów nie wyległ, ale później z powodu kilkakrotnych wylewów Wisłoka został zupełnie zniszczony“.

d) Nawożenie pod okopowe.

Próby były robione w ten sam sposób jak przeszłego roku, a więc ze solą potasową 40% oraz z tomasyną i w tych samych ilościach.

Rozesłano nawozy sztuczne do zachodniej Galicyi na prób 280, do wschodniej na prób 272. Z tych jednak ilości otrzymaliśmy sprawozdań z zachodniej Galicyi 88, ze wschodniej 64, a w tych jeszcze była niepodana ilość wykopanych ziemniaków z powodu zupełnego zgnicia na zachodzie w 38 sprawozdaniach, a na wschodzie w 26.

U tych co nie przysłali wcale sprawozdań, o ile można było zasięgnąć informacji, powodem głównym było wygnicie ziemniaków na poletkach próbnych. Z pozostałych sprawozdań widać wprawdzie różnice pewne, czy to skutkiem tomasyny, lub soli potasowej, ale bardzo niewyraźne, co tłumaczyć możemy zbytnią wilgotnością w roli zeszłego roku. Ogólnie w podgórskich okolicach więcej skutkowała tomasyna, niż sól potasowa, co znowu można kłaść na karb braku w tamtejszych gruntach wapna, którego dostarczyliśmy w tomasynie. Na gruntach piaszczastych widać wyraźnie po większych zbiorach okopowych, że działała lepiej sól potasowa.

Ponieważ rezultaty tegoroczne nie odpowiadały wymogom, jakich żądamy od tych prób, więc musimy podjąć takie same doświadczenia w przyszłych latach.

e) Próby nawożenia łąk.

I. Nawożenie jesienne żuźlami i kainitem.

Z uwagi na doniosłość nawożenia łąk przeprowadzamy doświadczenia, udzielając zgłaszającym się członkom bezpłatnie nawozów sztucznych pod warunkiem, że próby doświadczalne nie będą przeprowadzane na łąkach mokrych albo też na łąkach niebronowanych.

Tą drogą zmierzamy do unaocznienia członkom naszym korzyści, wynikających z umiejętnego stosowania dobrze dobranych i niezafałszowanych nawozów sztucznych, użytych w odpowiedniej ilości na jeden morg.

W jesieni 1912 r. urządziliśmy 100 doświadczeń poletkowych po 2 w siedzibie jednego Kółka rolniczego, rozdzielając je tak, że na powiaty we wschodniej połaci kraju przypadło ich 40, a powiaty zachodnie otrzymały ich 60. Próby doświadczalne przeprowadzono na czteropoletkowych półkach, z których każde obejmowało 2.000 m² (około 1/3 morga), czyli 4 działki po 500 m² według poniższego wzoru:

	20 m	20 m	20 m	20 m	
	1 półko	2 półko	3 półko	4 półko	
25 m	25 kg żuźli	50 kg kainitu	Nic	25 kg żuźli i 50 kg kainitu	25 m

W przeliczeniu na morg wynosiły dawki nawozowe po 288 kg żuźli i 575 kg kainitu. Ogółem zużyto na 100 półek doświadczalnych — 50 q żuźli i 100 q kainitu, których koszt wraz z przewozem przyjąć należy okragło na 550 K.

Jaki znalazło odzew wśród rzesz naszych członków wezwanie nasze do zgłoszeń na omawiane łąkowe pola doświadczalne; ile przypadło uwzględnionych doświadczeń na zachodnią, a ile na wschodnią połac kraju w poszczególnych powiatach, uwidocznili następujące zestawienie:

	zgłoszonych		z Kółek rolniczych	z powiatów	uwzględnionych z Kółek rolniczych z powiatów		
	procentowo	ogółem			z Kółek rolniczych	z powiatów	z powiatów
Ze wschodniej połaci kraju podań	29.8	45	25	17	40	20	16
Z zachodniej połaci kraju podań	70.2	106	53	21	60	30	18
Z całego kraju i podań	100	151	78	38	100	50	34

Zeszłoroczna klęska słoń i wylewów musiała siłą rzeczy unicestwić także wszelkie wyniki doświadczeń poletkowych, gnojąc lub zalewając nie tylko pierwsze pokosy siana, ale także i pokosy potrawów (otawy) i to prawie wszędzie bez wyjątku.

W następującem zestawieniu unaocznili się nam fatalny wpływ znanych klęsk elementarnych:

	Nadeślanych						brakując. z powodu		Razem
	z Kółek rolniczych	z powiatów	bezwartościowych	niewypetnionych	częściowych	zupelných	słoń	niewiadomego	
Ze wschodniej połaci kraju sprawozdań	10	9	—	10	4	4	—	22	40
Z zachodniej połaci kraju sprawozdań	29	15	—	10	16	9	—	25	60
Z całego kraju sprawozdań	39	24	—	20	20	13	—	47	100

Znacznego braku sprawozdań, bo 47% ogółu doświadczeń nie możemy tłumaczyć zanikiem poczucia obowiązku właścian lub lekceważeniem znaczenia tych doświadczeń, lecz raczej usprawiedliwioną w tym roku niechęcią ich do rozpamiętywania dotkliwie bolesnych skutków z doznanych klęsk.

Z tych zaś kilku sprawozdań zupełnych (13), nie można żadnych wyprowadzać wniosków z powodu nikłej ich ilości i sprzecznych nieraz zapamiętań na opłacalność użytych nawozów.

Przestając jedynie na zaznaczeniu, że we wszystkich nadesłanych sprawozdaniach, częściowych i zupełnych, zgadzają się nasi członkowie z tem, że nawozy użyte skutkowały, poprawiając wzrost i bujność traw, możemy wyrazić nadzieję, że doświadczenia lat następnych dadzą się wykonać w normalnych warunkach i przyniosą oczekiwaną korzyść gospodarstwu łąkowemu.

2. Nawożenie wiosenne żuźlami i 40% solą potasową.

Pragnąc umożliwić przeprowadzanie doświadczeń poletkowych z nawozami sztucznymi coraz szerszemu kołu naszych członków, z których nie jeden w jesieni nie mógł mimo chęci podjąć się tego zadania z jakichkolwiek powodów, mając z drugiej strony na celu zdobycie podstawy do oceny, która wczesnem nawożeniem łąk da się u naszego włościaństwa skuteczniej i pożyteczniej przeprowadzić — urządzamy od szeregu lat także wiosenne doświadczenia łąkowe z nawozami sztucznymi, dobierając do żuźli sól potasową czterdziestoprocentową w miejsce kainitu.

Urządziliśmy tych doświadczeń poletkowych również 100 i to także po 2 w jednej miejscowości pod takimi samymi warunkami, jak jesienne i według takiego samego wzoru półkowego przy użyciu 50 q żuźli i 20 q soli potasowej czterdziestoprocentowej, których wartość wraz z kosztami przewozowymi przyjąć należy na okrągło 846 K.

Przeliczone na mógg wynosiły dawki nawozowe 288 kg żuźli, jak przy jesiennych i 115 kg 40% soli potasowej.

Podając poniżej wzór tych pólek oraz zestawienia zgłoszeń nadesłanych i uwzględnionych, tudzież przesłanych sprawozdań, przestaniemy na tem, gdyż wytłómaczenie ich jest takie samo, jak

jesiennych, ponieważ przyczyny, które zniszczyły tamte doświadczenia, działały także na wiosenne, wywołując takie same skutki.

	20 m	20 m	20 m	20 m
	1 poletko	2 poletko	3 poletko	4 poletko
25 metr.	25 kg. tomasyny	10 kg. 40% soli potasowej	bez nawożenia	25 kg. tomasyny i 10 kg. 40% soli potasowej
				25 metr.

	Zgłoszonych		z Kółek rolniczych	z powiatów	uwzględnionych	z Kółek rolniczych	z powiatów
	procent towo	ogółem					
Ze wschodniej połaci kraju podań	37.97	60	30	19	34	17	16
Z zachodniej połaci kraju podań	62.03	98	49	20	66	32	20
Z całego kraju podać	100	158	79	39	100	49	36

	Nadesłanych						brakując. z powadzt		Razem
	z Kółek rolniczych	z powiatów	bezwartościowych	niewypełnionych	częściowych	zupełnych	słów	niewiadomego	
Ze wschodniej połaci kraju sprawozdań	12	12	—	7	15	—	—	12	34
Z zachodniej połaci kraju sprawozdań	20	15	—	10	13	10	—	33	66
Z całego kraju sprawozdań	32	27	—	17	28	10	—	45	100

C) Próby z odmianami roślin.

1. Z odmianami zbóż.

Pół próbnych zbożowych założono w jesieni 1912 roku i na wiosnę 1913 roku razem 728, t. j. 480 pół próbnych ze zbożami ozimymi, a 248 ze zbożami jaremi. Z powodu zeszłorocznych klęsk elementarnych znaczna część zboża na polach próbnych uległa częściowemu lub też całkowitemu zniszczeniu. Pomimo niesprzyjających warunków klimatycznych, wykazały nowe doborowe odmiany zbóż znaczną nadwyżkę w plonach w stosunku do dawniej uprawianego zwyrodniałego zboża. Przeprowadzający próby ze zbożami zaznaczali to z uznaniem i zadowoleniem w sprawozdaniach z przeprowadzonych doświadczeń.

I. Z pszenicą urządzono w jesieni 1912 roku 190 pół, t. j. 93 pół w 31 powiatach wschodnich, a 97 pół w 26 powiatach zachodnich.

Z prób tych nadesłano 130 sprawozdań, mianowicie 62 sprawozdań ze wschodu a 68 z zachodu. Do prób użyto następujących odmian pszenicy: Ostki Mikulickiej, Gółki Mikulickiej i Łozinki-Gółki. Górowała i w tym roku ostka nad swoimi współzawodniczkami zwłaszcza na ziemiach lepszych, tak co do jakości jak i ilości plonu oraz odporności na burze i zimno.

Z pszenic białych okazała się Łozinka cokolwiek lepszą od Gółki, zwłaszcza na gruntach gorszych, była ona też odporniejszą od Gółki. Różnice

jednak były małe, bo i Gółka Mikulicka z małymi wyjątkami okazała się w próbach odmianą dobrą i plenną, a szczególnie na lepszych gruntach.

II. **Z żytem** założono w jesieni 1912 r. — 190 pól próbnych, t. j. 100 pól w 33 powiatach wschodnich, a 90 pól w 24 powiatach zachodnich.

Sprawozdań nadeszło razem 133, t. j. 69 ze wschodu, a 64 z zachodu. Do prób użyto odmian żyta polskiego i petkuskiego. Obie odmiany tak jak w latach ubiegłych, tak też i obecnie okazały się bardzo odpowiedniami dla małorolnych gospodarzy i zadowolili bardzo przeprowadzających doświadczenia.

Żyto polskie było lepsze na gruntach lżejszych i miało wszędzie lepszą słomę od petkuskiego. To ostatnie znów odznaczało się pięknem dorodnym ziarnem i wyższymi plonami, zwłaszcza na ziemiach lepszych. Na wielu półkach próbnych nie można było przekonać się o zaletach tych odmian żyta z tego powodu, że plony były przez słoty i burze bardzo uszkodzone.

III. **Z jęczmieniem ozimym** założono w roku sprawozdawczym 100 pól. Powiększono ilość prób w porównaniu z rokiem poprzednim, z tego powodu, że zgłoszeń o jęczmień ozimy na próby było bardzo wiele, udał się bowiem w r. 1911/12 doskonale. Niestety w r. 1912/3 jęczmień ozimy z małymi wyjątkami nie dopisał tak dalece, że postanowiono w następnych latach już prób z tym jęczmieniem nie urządzać. Jest to zboże delikatne i mało odporne i pewniejszy zawsze jest jęczmień jary w dobrej odmianie, aniżeli ozimy. Wymarza łatwo, jeżeli nie jest uprawiony w miejscu zacisznym i ochronionym od wiatrów różnych, pozatem na ziemiach słabszych daje liche plony, a co najgorsze, że ptaki, dla których stanowi ulubiony przysmak, wyrządzają w nim ogromne spustoszenia i szkody tak dalece, że nieraz niszczą jęczmień doszczętnie. Przy wyjątkowo więc tylko sprzyjających warunkach można tę odmianę jęczmienia uprawiać.

Ze 100 pól próbnych w jęczmieniu ozimym otrzymaliśmy 56 sprawozdań, z których połowa wykazuje, że jęczmień zupełnie nie dopisał na polach doświadczalnych. Z tych 100 poletek doświadczalnych było 44 urządzonych w 20 powiatach w zachodniej Galicyi, a 56 w 19 powiatach wschodniej części kraju.

IV. **Z owsem** założono na wiosnę 1913 r. 124 pól próbnych, t. j. 69 pól w 25 powiatach zachodnich i 55 w 26 powiatach wschodnich. Sprawozdań z prób z owsem nadeszło razem 86, mianowicie 48 z zachodu, a 38 ze wschodu.

Do prób użyto trzech odmian owsa: Złociaka, Zwycięzcy (Sieges) i odmiany „Ligovo“. Wszystkie trzy odmiany wydały bardzo dobre plony na poletkach doświadczalnych. Odmiany Złociak i Ligovo kilkakrotnie już wysyłano z bardzo dobrym skutkiem członkom Kółek na próby. Zwycięzca zaś dopiero drugi raz był do prób użyty. W roku sprawozdawczym najmniej stosunkowo zadowolili rolników owies Ligovo, z powodu bowiem ciągłych slot wybujał zanadto i wyległ, ziar-

no więc nie było należycie wypełnione i wykształcone, — natomiast Złociak i Zwycięzca walczyły z sobą o lepsze, a chociaż ten ostatni przewyższył w plonie Złociaka w kilkunastu próbach, przecież tenże w rezultacie okazał się lepszym, zwłaszcza na glebach uboższych, mniej zasobnych w pokarmy roślinne.

V. **Z jęczmieniem jarym** założono z wiosną 1913 r. również 124 pól doświadczalnych, a mianowicie 68 w 24 powiatach zachodnich, a 56 pól w 27 powiatach wschodnich. Sprawozdań z prób nadeszło 83, z których 49 z zachodu, a 34 ze wschodniej Galicyi. Z trzech odmian jęczmienia użytych do prób, t. j. odmian Hanna, Bohemia i Hanusia, najlepszą okazała się Bohemia, odmiana, którą od kilku lat sprowadzamy z Fautenthal w Czechach i stosujemy z bardzo dobrym skutkiem na pola doświadczalne. Jest to jęczmień gruby, dorodny i jasny, wydaje zwłaszcza na lepszych glebach wysokie plony w ziarnie i słomie. Na gleby uboższe odpowiedniejszymi okazały się Hanna i Hanusia. Pierwszy w latach poprzednich bardzo zadawalniające wydawał plony w ziarnie i słomie na różnych glebach. W roku sprawozdawczym mniej zadowolili przeprowadzających próby, był bowiem drobny w ziarnie i z powodu ciągłych slot nie wydał takich wysokich plonów, jak w latach normalnych. Hanusia w kilkunastu próbach okazała się lepszą od Hanny i to na glebach żyźniejszych.

* * *

W jesieni 1913 r. założono ogółem 290 pól próbnych ze zbożami ozimymi, t. j. 150 z żytem i 140 z pszenicą. Jęczmienia ozimego do prób na rok 1913/14 nie użyto z powodu powyż podanych.

Na wiosnę 1914 zaniechano zakładania pól doświadczalnych ze zbożami jaremi, a to z tego powodu, że wskutek klęsk elementarnych zeszłorocznych i braku odpowiedniego nasienia do siewu wiosennego sprowadzono bardzo wiele nasienia owsa i jęczmienia i to przeważnie w doborowych odmianach z zagranicy. Dlatego też w tym anormalnym roku zakładanie pól próbnych zbożowych było bezcelowem.

2. Z odmianami ziemniaków.

Próby z odmianami ziemniaków zapoczątkowane przez nas w 1906 r., dokonane zostały i w roku sprawozdawczym.

Na 370 zgłoszeń z zachodniej Galicyi uwzględniono 182 i na 298 zgłoszeń ze wschodniej Galicyi uwzględniono 212, ogółem 400.

W porównaniu z rokiem ubiegłym mniej o 200. Próby objęły 27 powiatów zachodnich i 29 wschodnich. Zostały one przeprowadzone na tych samych zasadach, co w latach poprzednich. Dlatego pomijamy je w tegorocznym sprawozdaniu, odsyłając interesujących się tą sprawą do sprawozdań za ubiegłe lata.

Do każdej próby użyto 2 odmian, nadesłanych przez Zarząd główny i trzeciej miejscowej. Doświadczenia robione były z następującymi odmianami: Świteziami na 166 poletkach, Gawronkami na 214, Mitrą na 136, Bohunami na 60, Bojarami na 60, Bonarami na 60, Królewiczami na 4 poletkach.

Rok sprawozdawczy, który tak smutnie zapisał się w pamięci rolników całego kraju, wpłynął również bardzo ujemnie na wykonanie tych prób, gdyż niebывале opady deszczowe, wylewy rzek i wczesne przymrozki jesienne utrudniły w znacznym stopniu roboty związane z uprawą ziemniaków, a w wielu warunkach całkiem prawie uniemożliwiły. Skutek był ten, że w wielu wypadkach zaniechano nawet zbioru, a w pozostałych plon wypadł bardzo niepomyślnie, przyczem ziemniaki były nadsute i nietrwałe.

Taki stan rzeczy odbił się również na dokładności przeprowadzonych prób i spowodował, że na 400 gospodarzy, biorących w nich udział, przysłało sprawozdań tylko 184 z zachodniej (z 21 powiatów) i 89 ze wschodniej Galicyi (z 20 powiatów), a i z tych wielu kierowało się jedynie poczuciem ciężącego na nich obowiązku..

Nie też dziwnego, że i wyciągnięcie z nadesłanych sprawozdań jakichś pewnych wniosków staje się trudnem. Jeden wszakże wyraźnie się nasuwa, mianowicie znaczenie i korzyści tych prób, gdyż za bardzo nielicznymi wyjątkami wykazała się wyższość nowych odmian w porównaniu z miejscowymi zarówno pod względem wysokości plonu, jak i odporności na gnicie.

Pod tym względem Świtezie i Gawronki, podobnie jak i w latach ubiegłych, wybiły się na pierwsze miejsce. Z pozostałych odmian Mitra okazała się mało plenna, mało odporna na gnicie, dość smaczna. Bohuny — nietrwałe, mało plenne, smaczne. Lepsze wyniki od Bohunów dały Bojary i Bonary, choć i one nie wytrzymują konkurencyi ze Świteziami i Gawronkami.

Co się tyczy uprawy, to na ogół była ona dość staranna, zwłaszcza odnośnie do obróbki, chociaż spotkać się można i z wadliwą. I tak w kilku wypadkach poletki zostawione były nawet niezorane przed zimą, znacznie częściej podorane tylko, a głęboka orka wykonana dopiero na wiosnę.

Wszystkie poletka z małymi tylko wyjątkami były gnojone, natomiast nie spotykamy się prawie zupełnie z użyciem nawozów zielonych i sztucznych tak wskazanych w dzisiejszych czasach, kiedy każdemu gospodarzowi powinno zależeć na wyprodukowaniu jak największej ilości okopowych z danej powierzchni, czego w wielu razach nie da się uzyskać bez zastosowania wspomnianych nawozów.

3. Z roślinami pastewnymi.

Trwający jeszcze do dzisiejszego dnia system gospodarki włościańskiej, w którym wytwórstwo

zbożowe ma ogromną przewagę nad uprawą roślin pastewnych z ujmą dla ogólnej opłacalności gospodarstwa i z bardzo widoczną szkodą dla krajowej hodowli bydła, spowodował nas do systematycznego corocznego wprowadzania od szeregu lat między naszych członków uprawy różnych roślin pastewnych, jak: buraków półcukrowych, marchwi pastewnej, końskiego zębu, lucerny i seradeli. Naturalnie, że zdajemy sobie także sprawę i z tego, iż wprowadzenie tych roślin do gospodarstwa małorolnego, ułatwiając racjonalniejszą hodowlę bydła i powodując staranniejszą koniecznie uprawę roli, wpływa tem samem dodatnio nie tylko bezpośrednio na podniesienie się hodowli bydła, ale także pośrednio na wydatniejsze plony zbożowe, jednym słowem na zwiększenie się opłacalności gospodarstwa małorolnego.

To też, jak w latach poprzednich, rozestaliśmy nych roślin zgłaszającym się naszym członkom, a przedewszystkiem członkom nowo założonych tnie w mniejszych ilościach nasiona tych pożytecztakże w roku sprawozdawczym zupełnie bezpłatnie Kółek rolniczych, rozumie się do okolic, w których ich uprawa mało lub wcale nie jest znana i posiadających odpowiednie warunki dla uprawy i rozwoju danej lub danych roślin.

Rozpowszechniając uprawę roślin pastewnych sposobem zachęty, nie możemy jej odrazu wprowadzić do danego gospodarstwa we większym rozmiarze, lecz jedynie na wzór próbnych poletek.

Zgodnie z tą zasadą wyznaczaliśmy na jedno doświadczenie i ilość nasienia i wielkość przypadającego pod nie półka.

Wedle tego przeznaczaliśmy:

buraków półcukrowych Vilmorin'a $\frac{1}{2}$ kg. na 100 sąż. kw. czyli 8 kg. na 1 mórg;
marchwi pastewnej olbrzymiej zielonogłowej $\frac{1}{2}$ kg. na 100 sąż. kw., czyli 4 kg. na 1 mórg;
końskiego zębu amerykańskiego 5 kg. na 140 sąż. kw., czyli 58 kg. na 1 mórg;
lucerny francuskiej 4 kg. na 400 sąż. kw., czyli 20 kg. na 1 mórg;
seradeli 6 kg. na 400 sąż. kw., czyli 24 kg. na 1 mórg.

Na ogólną ilość 201 prób rozestaliśmy nasienia:

buraków półcukrowych Vilmorin'a $41\frac{1}{2}$ kg.;
marchwi pastewnej olbrzymiej zielonogłowej $6\frac{1}{2}$ kg.;
końskiego zębu amerykańskiego 135 kg.;
lucerny francuskiej 116 kg.;
seradeli 216 kg.

Wartość przesłanych nasion wraz z kosztami ekspedycyjnymi i przesyłkowymi albo przewozowymi wynosiła 567 kor. 21 hal.

Zmniejszenie się ilości doświadczeń poletkowych (887 w 1912 r.) należy tłumaczyć tą okolicznością, że w roku sprawozdawczym oznaczyliśmy ściśle dla jednego doświadczenia ilość nasienia i wielkość potrzebnego pod nie poletka, podczas kiedy w latach poprzednich wolno było

naszym członkiem bez jakichkolwiek ograniczeń użyć dowolnej ilości nasienia na dowolnej przestrzeni. Nasze zarządzenia, mające na celu nie tylko wprowadzenie jednolitości w przeprowadzanie tych prób, lecz przede wszystkim pokaźniejsze uwydatnienie użyteczności tych karm, nabierających przy większych zbiorach wymowniejszego znaczenia w gospodarce włościanskiej, aniżeli przy zbiorze z 10 lub 20 metrów kw. — powstrzymało niezawodnie wielu od urządzenia ich, wprawdzie chętnych i sumiennych Kółkowców, ale nie rozporządzających obszarem wymaganego pólka. Najmniejszej wątpliwości nie ulega, że także słotna jesień 1912 roku, niedozwalająca na należyte przygotowanie roli pod okopowe i pastewne, wywarła swój wpływ na zniżkę doświadczeń.

Te okoliczności podnosimy z naciskiem, aby uchronić naszych członków rolników przed ujemnym sądem o nich i powstrzymać ogół społeczeństwa od mylnego wnioskowania, któreby się musiało narzucić bez podania prawdziwych przyczyn.

Wpływ tego zarządzenia ustał już w bieżącym roku 1914, w którym ilość prób podniosła się do 452.

Z rozesłanych 201 prób otrzymaliśmy zaledwie 79 sprawozdań, to jest 39,30%, czyli trochę więcej, jak jedną trzecią część.

Następujące zestawienia rozesłanych prób i nadesłanych sprawozdań z nich rzucą także swoje światło na rozmiary elementarnych kłesk zeszłorocznych. One bowiem były prawie jedynym powodem, dla którego nasi doświadczający włościanie nie mogli zdać żadnego sprawozdania, bo nie mieli z czego zdawać, gdyż próby zostały zniszczone albo słotami albo wylewami i to w całości lub w znacznej części.

	rozesłane próby							
	buraków	marchwi	końskiego zęba	lucerny	seradeli	razem		
						wszystkich	z Kółk	z powiatów
Do wschodniej połaci kraju	25	9	12	6	5	57	18	10
Do zachodniej połaci kraju	58	17	15	23	31	144	32	20
Do całego kraju	83	26	27	29	36	201	50	30

Do wschodniej połaci kraju
Do zachodniej połaci kraju
Do całego kraju

	nadesłane sprawozdania					
	buraków	marchwi	końskiego zęba	lucerny	seradeli	razem
Ze wschodniej połaci kraju	1	1	7	4	2	15
Ze zachodniej połaci kraju	22	7	5	14	16	64
Z całego kraju	23	8	12	18	18	79

Ze wschodniej połaci kraju
Ze zachodniej połaci kraju
Z całego kraju

Z tak szczupłej liczby sprawozdań, w dodatku nie wszystkich zupełnych, nie można oczywiście wyprowadzać niezawodnych wniosków, lecz otrzymać jedynie tylko niejakie wskazania.

Co do buraków półcukrowych Vilmorin'a, to stwierdzić możemy na podstawie poprzednich i ostatnich zgodnych sprawozdań, że uprawa ich zdobywa sobie wprawdzie powoli, ale trwale coraz większe zastosowanie i uznanie u włościan, którzy w tej odmianie znajdują buraki wytrzymałsze na dłuższe przechowywanie, dosyć pełne, a przedstawiające nierównie wydatniejszą, bo prawie trzykrotnie użyteczniejszą karmę od innych, szumnie reklamowanych, ołbrzymio się rozrastających, ale nadmiernie wodnistych odmian, polegających łatwemu zepsuciu. Mechaniczna uprawa roli pod buraki, ich siew, ich plewienie, motyczkowanie i płużkowanie, wykazują ciągły, coraz bardziej zadowalający postęp w myśl wskazówek, udzielanych przez nasze Biuro rolnicze.

Również w nawożeniu roli pod buraki obserwujemy znaczny postęp, polegający nie tylko na jesiennym prawidłowym nawożeniu obornikiem, ale także na częstym użyciu nawozów sztucznych obok obornika, a przede wszystkim kaimitu.

Jedna tylko praca około uprawy buraków nie zaznacza pożądanego postępu, to jest ich przerywanie czyli pojedynkowanie, które zbyt późno wykonują zazwyczaj nasi włościanie przez jednostronny wzgląd na paszę z podrośniętych buraków. Oczywiście powoduje takie zapatrywanie i postępowanie zniżkę plonu z buraków.

Niski ich plon w roku sprawozdawczym był jednakże głównie skutkiem kłesk elementarnych. Z nadesłanych 23 sprawozdań dwa tylko stwierdzają zupełnie normalny, nieuszkodzony niczem wzrost. W tych dwóch wypadkach mamy w przeliczeniu na 1 mórg średnie zbiory, bo 224 q i 256 q, odpowiadające zupełnie niższej kulturze ról włościańskich. Wszystkie inne sprawozdania podkreślają zniszczenie plonu przez słoty i wylewy i wykazują śmiesznie niskie zbiory, wahające się między 16 q a 136 q z jednego morga.

Marchew pastewna znajduję również coraz więcej zasłużonego uznania i chwalona jest jako dobra i smakowita karma dla krów, przede wszystkim dojnych. Również i w jej uprawie zaznacza się stały postęp. W roku sprawozdawczym ucierpiała ona jednak od słot i wylewów o wiele więcej, aniżeli buraki. W dwóch tylko sprawozdaniach wykazują rolnicy dość zadowalniający zbiór, a mianowicie 320 q i 400 q z jednego morga; we wszystkich innych znanych nam wypadkach widzimy skargi jak: „wygniła“, „wymokła“, „zamulona“ i t. p.

Koński ząb — ta znakomita a tak mało przez naszych włościan dotąd uprawiana roślina pastewna, zaczyna jednak coraz więcej jednać sobie zwolenników łatwością w uprawie, niewybrednością co do gleby, a głównie niezmiernymi korzyściami nie tylko jako pasza zielona, ale i jako karma suszona, podawana we formie sieczeni. W roku sprawozdawczym zbyt mało mogła być suszona,

dlatego też spasana była prawie wyłącznie w stanie zielonym. Nawet w tym roku powszechnych klęsk wyrastał koński żąb do 2¹/₂ m., a nawet do 3 m. wysokości i wydawał z 5 kg. nasienia 2¹/₂ lub 3 silne parokonne fury zielonej paszy, w jednym zaś wypadku nawet 8 dobrych fur. Wypróbowana a nieoceniona jego użyteczność będzie dla nas i w następnych latach bodźcem do coraz bardziej wzmoczonego rozpowszechniania uprawy tej prze wybornej, a stosunkowo bardzo taniej paszy.

Ubiegły rok klęsk rolniczych najbardziej może dał się we znaki uprawie lucerny francuskiej, która w przeważnej części znanych nam wypadków „zniszczała“, „wygniła“, „niepowschodziła“, „wygineła“. Nadesłane nam sprawozdania wykazują jednak wielkie jeszcze braki w wyborze roli, w sposobie jej użyżniania, w przygotowawczych uprawkach i wogóle w całej uprawie tej drogocennej rośliny. Za największą wadę w uprawie lucer-

ny uznać musimy nałogowe jej wypasanie, które tłómaczyć można wielkim brakiem pastwisk, potępić jednak należy jak najsurowiej. Spodziewamy się, że za kilka lat po liczniejszych doświadczeniach i częstszych pouczeniach ze strony naszych inspektorów rolniczych, przy kontrolnych objazdach wejdzie uprawa tej znakomitej pod każdym względem paszy na właściwe tory.

Jedna seradela cieszy się w roku sprawozdawczym pomyślnym rozwojem z powodu deszczów, ponieważ na suchych lekkich przepuszczalnych gruntach lub nawet czystych piaskach, gdzie ani konicze, ani inne rośliny pastewne udać się nie mogą, wydała znakomite pokosy albo zielonej paszy, albo też siana, a niekiedy obok siana dostarczyła także nasienia. Wszędzie, gdzie ją wprowadzamy lub rozpowszechniamy, okazuje się prawdziwym dobrodziejstwem i chętnie jest uprawiana przez włościan.

D) Premiowanie lepszego obchodzenia się z obornikiem.

Ponieważ w roku sprawozdawczym fundusze, przeznaczone na premie za ulepszone stajnie do przechowywania obornika i wzorowe gnojownie, były bardzo szczupłe, więc zmuszeni byliśmy ograniczyć naszą akcyę tylko do 18 powiatów, t. j.: Brzesko, Kolbuszowa, Limanowa, Myślenice, Nisko, Nowy Targ, Borszczów, Cieszanów, Husiatyn, Jaworów, Kołomyja, Lwów, Nadwórna, Przemyśl, Przemyślany, Śniatyn, Trembowla i Zaleszczyki. Są to powiaty, w których członkowie Kółek dotychczas albo wcale nie posiadają premiovanych gnojowni albo tylko bardzo niewielką ilość. Poza tem przyjmowaliśmy zgłoszenia o premie od tych członków Kółek rolniczych z innych powiatów, którzy zgłosili się o premie w r. 1912, jednakże z powodu bardzo poważnych przeszkód nie byli w stanie gnojowni na czas wykończyć.

Pomimo bardzo niesprzyjających warunków i rozmaitych przeszkód, z jakimi musieli walczyć nasi rolnicy w nieszczęsnym roku 1913-ym, roku powszechnej klęski, przecież z 83 zgłoszonych do nagrody gnojowni i stajen wykonano 50, mianowicie 48 gnojowni wzorowych i dwie stajnie ulepszone do przechowywania obornika. I to jest najlepszym dowodem, że nasi małorolni gospodarze odczuwają z roku na rok coraz więcej potrzebę racjonalnego obchodzenia się z obornikiem i uchronienia go od strat.

Gnojownie i stajnie wykonane zostały z małymi wyjątkami bardzo poprawnie i prawidłowo według wzorów i przepisów, wydanych przez Zarząd główny, ze znacznym nakładem kapitału i pracy.

Wszystkie te gnojownie i stajnie zostały przez inspektora rolniczego na miejscu dokładnie zbadane, naszkicowane i opisane, poczem cały elaborat przedłożony został Wydziałowi wykonawczemu. Ogółem przyznano 50 nagród pieniężnych, z których:

za ulepszone stajnie:

1 nagroda w kwocie 150 K

1 „ „ „ 100 K

za wzorowe gnojownie:

2 nagrody po 100 K = 200 K

20 nagród po 80 K = 1600 K

9 nagród po 75 K = 675 K

9 nagród po 70 K = 630 K

3 nagrody po 60 K = 180 K

2 nagrody po 40 K = 80 K

2 nagrody po 35 K = 70 K

Razem 50, — w łącznej kwocie 3835 K., mianowicie 3585 kor. za 48 gnojowni, a 250 kor. za 2 ulepszone stajnie. Z tej kwoty przypada na zachodnią część kraju 3445 koron za 45 gnojowni i jedną stajnię, a na wschodnią 390 koron za 3 gnojownie i jedną stajnię.

E) Używanie krów do zaprzęgu.

Przewidywania nasze, że sprawa propagandy używania krów do zaprzęgu, sprawa, która wobec ciągle postępującego rozdrabniania gruntów włościańskich staje się coraz aktualniejszą, pójdzie nareszcie żywszym krokiem, w roku sprawozdawczym całkowicie się nie sprawdziły.

Wskutek braku budżetu krajowego, nie otrzymaliśmy bowiem zwykłej, 800 koron wynoszącej dotacyi krajowej na ten cel, musieliśmy więc w naszej akcji ograniczyć się tylko na szczupłą dotacyę rządową. Przytem i zgłoszeń o chomaty dla krów w tym klęskowym roku niezmiernie było

mało, gospodarze bowiem więcej zatroskani ciągłymi deszczami i powodzią nie skorzy byli do wprowadzania do swych gospodarstw jakichkolwiek nowości.

Ilość rozdanych za darmo uprzęży dla wspólnego użytku spadła wskutek tego do minimum, mianowicie dano je tylko: Józefowi Ponikowskiemu w Ponikowicy pow. Brody i Stanisławowi Doboszowi w Sieprawiu pow. Wieliczka.

F) Chów drobnego inwentarza.

a) Drób.

Ważną tę gałąź dochodu, a zwłaszcza w małopolskich gospodarstwach, popieraliśmy wszędzie, gdzieśmy mieli ku temu sposobność, a mianowicie przez rozmaite artykuły w „Przewodniku Kółek rolniczych“, na kursach kobiecych i przez udzielanie rad i wskazówek licznie się do nas zgłaszającym gospodarzom, co do wyboru ras drobiu, sposobu i miejsca nabycia ich, sprzedaży i t. p. Popieraliśmy przytem działalność specjalnie w tym względzie istniejących Towarzystw, jak krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie i Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu.

Nie mając wyznaczonych żadnych środków na praktyczne popieranie hodowli drobiu, zakupiliśmy z własnych funduszy jako premie za wcześnie nadesłanie rocznych sprawozdań Kółek rolniczych: 7 trójek kaczek rasy Peking, a mianowicie dla Kółek rol. w Rudołowicach, Złotej, Jeżowem, Laszkach muniowanych, Białej, Poroninie i Gręboszowie; 4 trójki kur Minorek dla Kółka rol. w Żurowie, Budach łańcuckich, Samborze, Dolinie i w Draganówce i jedną trójkę kur Urjandottów dla Kółka rol. w Radymnie.

b) Króliki.

W dziale tym zaznaczamy, że, nie posiadając specjalnych funduszy na zakładanie względnie

Ponadto członkom Kółek rolniczych z tych powiatów, w których już przynajmniej cztery na wzór za darmo rozdane upręże się znajdują, na zamówienie wysyłaliśmy upręże z potrąceniem 25 procent kosztu tytułem subwencji. Ilość zgłoszeń na te częściowo subwencyjonowane upręże, była w roku sprawozdawczym dość mała, a z pośród nich uwzględniliśmy z braku funduszy tylko 16.

na premiowanie królikarni, działalność naszą z konieczności ograniczyliśmy do udzielania zgłaszającym się adresów hodowców, wskazówek o wyborze rasy, o pielęgnowaniu, żywieniu, i wyprawie skórek króliczych i t. p. wiadomości.

Ponadto umieszczaliśmy w „Przewodniku Kółek rolniczych“ artykuły, uzupełniające te wiadomości, zwłaszcza bardzo cenny artykuł o wyprawie skórek bez włosa pióra pana Zapalskiego, właściciela dóbr Januszkowce (poczta Brzostek), znanego hodowcy królików, który dla rozwoju tego działu hodowli położył nie małe zasługi i jest jednym z głównych dostawców materiału rozplodowego dla naszych członków.

Oprócz pana Zapalskiego wymienić możemy następujących hodowców królików, pp.: Berskiego, sekretarza Filii kr. Tow. chowu królików w Krakowie, ul. Szkolna 54; księdza Środonia w Jeźmiernej, p. loco; Surmę w Limanowej, p. loco; Morozowicza w Jagielnicy, p. loco i Buchelta w Rozwadowie, p. loco.

W nabywaniu królików rozplodowych pośredniczyliśmy w roku sprawozdawczym 29 razy, mianowicie dla zachodniej Galicyi 20, a dla wschodniej — 9.

III. Sadownictwo i ogrodnictwo.

Akcyę w zakresie powyższym prowadził instruktor sadownictwa, p. Stanisław Wierzbicki.

Opierała się ona na zwiedzaniu sadów i udzielaniu porad fachowych na miejscu, na wykładach w Kółkach, uzupełnianych demonstracyami w sadach, na urządzeniu kilkunastu kursów sadowniczo-warzywniczych, na urządzeniu kursów przeszczepiania drzew starszych, na udzielaniu wskazówek pisemnych i pośredniczeniu w dostarczaniu subwencyjonowanych drzew i krzewów owocowych.

Kursów sadowniczo-warzywniczych odbyło się w roku sprawozdawczym 4, na których było ogółem słuchaczy 166, w tem 20 kobiet.

Kursów przeszczepiania drzew odbyło się 4, w których brało udział 79 słuchaczy, a mianowicie: na kursach sadowniczo-warzywniczych w Staromieściu 40 słuchaczy, 20 kobiet; Wapowcach 30 słuchaczy, 5 kobiet; Drohobyczce 40 słuch.; Chmielowie 36 słuchaczy. Na kursach przeszczepiania drzew w Dębicy 21, Ropczycach 18, Sędziszowie 30, Wielopolu 10. — Ogółem na kursach przeszczepiania drzew owocowych było 250 słuchaczy, w czem mieści się 25 kobiet.

Wykłady na kursach hodowlano-weterynaryjno-sadowniczych odbywały się przy pomocy obrazów świetlnych: w Radomyślu nad Sanem,

Baranowie, Sułkowicach, Tyśmienicy i Witkowicach.

Wzorowych sadów założono tylko 1 w Jadachach, sadzenie to odbyło się wobec licznie zebranych sąsiadów okolicznych szkół i dziatwy szkolnej.

Wykłady na kursach dla małorolnych w Rzemieniu i Albigowej, oraz na kursach dla gospodyń wiejskich w Gorzycach i Chorkówce przeprowadzono praktycznie w ogrodzie i przy obrazach świetlnych, ze szczególnem uwzględnieniem warzywnictwa, przechowywania owoców i przeróbki owoców na własny użytek i sposobem fabrycznym.

Wykłady odbyły się w 12 powiatach, w 52 miejscowościach, wobec 2619 mężczyzn i 375 kobiet, a mianowicie:

w pow. białskim: Witkowice 38 słuchaczy, 16 kobiet;

w pow. brzozowskim: Blizna 250, Orzechówka 270, Jasienica 100, Domaradz 80, Humniska 150, Brzozów 150, Turzepsze 40, Jasionów 34, Trześniów 90, Wzdów 60, Górki 200, Grabownica 60 i 30 kobiet, Niebocko 80 i 30 kobiet, Krzemienica 21 i 3 kobiety, Dydnia 30;

w pow. krośnieńskim: Chorkówka 24 kobiet;

w pow. łańcuckim: Albigowa 45;

w pow. kolbuszowskim: Majdan kolbuszowski 24;

w pow. mieleckim: Rzemień 36, Dobryń 30, Białobory 16 i 10 kobiet, Tuszyna 10, Podleszany 34, Rzochów 52, Rzędzianowice 6, Złotniki 34, Chrzastowa 20, Schönanger 18, Czermin 86, Surowa 24, Gliny małe 40 i 15 kobiet, Borowa 166, Krzemienica 22, Górki 16;

w pow. myślenickim: Sułkowice 60 i 60 kobiet;

w pow. przemyskim: Wapowce 35, Przedmieście dąbieckie 80 i 50 kobiet, Drohobyczka 40;

w pow. ropczyckim: Dębica 21, Ropczyce 18, Sędziszów 30, Wielopole 10, Będzinyśl 20;

w pow. rzeszowskim: Staromieście 40 i 10 kobiet, Sokołów 16;

w pow. przemysłańskim: Przemysły 30.

w pow. tarnobrzeskim: Goszyce 26, Jadachy 30, Chmielów 36.

Na objazdy i wygłoszenie wykładów zużyto 113 dni.

W roku sprawozdawczym dostarczono członkom Kółek rolniczych ogółem 7139 drzew i 727 krzewów owocowych, wartości 5.929 kor. 30 hal., w szczególności dostarczono: dla wschodniej części kraju 3051 drzew i 362 krzewów; dla zachodniej części kraju 4088 drzew i 365 krzewów owocowych, a mianowicie: 4170 jabłoni, 1495 grusz, 1013 śliw, 240 czereśni, 201 wiśni, 10 orzechów włoskich, 10 karłów, 368 agrestów i 359 porzeczek.

IV. Pszczelnictwo.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się ogólną klęską pszczelnictwa, z powodu ustawicznych śróć, pszczoły nie mogły uzbierać dostatecznej ilości miodu na swoje wyżywienie i z braku pożywienia wielka ilość pni już latem z głodu ginęła.

Wskutek ogólnej klęski podjęto staranie o dostarczenie potrzebnej ilości cukru dla podkarmiania pszczół, a zgłaszającym się członkom Kółek rolniczych dostarczono do jesiennego podkarmiania, by pszczoły mogły zimę przeżyć, 45.040 kg. cukru denaturowanego za ogólną kwotę 19.634 kor. 58 hal.

Jako instruktor działał tak samo, jak w poprzednich latach, p. Wojciech Mendychowski.

Objechał on w r. 1913 powiat mielecki, udzie-

lając pouczeń praktycznych w następujących miejscowościach: Dobryń, Białobrzegi, Tuszyna, Podleszany, Rzochów, Rzędzianowice, Złotniki, Chrzastów, Schönanger, Czermin, Surowa, Gliny małe, Borowa, Krzemienica i Pławie.

Pszczelnictwo w powiecie mieleckim prowadzą amatorzy przeważnie w kłodach, a tylko nieznaczna część w ulach snozowych, a bardzo mało w ulach zamkowych słowiańskich.

Starsi pszczelarze bardzo nieufnie przyjmują porady i pouczenia, a ulegając dawnym przesądom, wzbraniają wstęp do swych pasiek.

We wszystkich tych miejscowościach demonstrowano i pouczano o racjonalnej gospodarce w pasiece.

C) Działalność handlowa.

Uwagi ogólne.

Działalność handlowa Towarzystwa Kółek rolniczych obejmuje dwa główne działy: organizacyjno-kontrolny i dział ściśle handlowy.

Podstawa całej działalności jest jedna i niezmienna: skupienie wszystkich wysiłków gospodarczych w sposób wskazany statutami naszego Towarzystwa, — dla pomnożenia dobra ogólnego; ta jedność jest rzeczywistą i niewzruszoną podstawą organizacji handlowej, której nie zdołały i nie zdołają podkopać żadne usiłowania nieprzyjaznych czynników; przekonanie o potrzebie solidarności gospodarczej i zjednoczenia dążeń gospodarczych, owianych duchem obywatelskim, rozszerza się w całym społeczeństwie z elementarną wprost siłą i stanowi podstawę naszych organizacji współdzielczych. Towarzystwo nasze wstąpiło od samego początku na tę drogę, — a dzisiejszy rozwój idei i organizacji współdzielczych jest najlepszym dowodem, że obrana droga jest jedynie właściwą i zejść z niej nigdy nie można.

W zakresie technicznym należy oddzielić dział organizacji i kontroli od działu ściśle handlowego. Dział pierwszy ma za zadanie ująć w określone

ramy gospodarcze dążenia naszej organizacji; ogólny kierunek jest już oddawna nakreślony: podstawą są wiejskie sklepy Kółek rolniczych, a składnice Kółek rolniczych są ogniwem pośrednim pomiędzy tymi sklepami wiejskimi, a Centralnym organem handlowym Towarzystwa. W granicach tych, naturalnie wytworzonych ram, Zarząd główny tworzy i nadzoruje poszczególne stopnie organizacji handlowej.

Dział drugi ma na celu techniczne ujęcie i uregulowanie handlu i pośrednictwa w nabywaniu wszelkich potrzebnych artykułów; w tym względzie organem centralnym Towarzystwa jest Związek ekonomiczny Kółek rolniczych we Lwowie, który z drobnej części biura centralnego przekształcił się w stowarzyszenie zarejestrowane i obejmuje organizacje Towarzystwa Kółek rolniczych, utworzone dla zaspakajania handlowych potrzeb ich członków.

Odpowiednio do tego podziału podajemy poniżej sprawozdanie z czynności organizacyjno-kontrolnych i z czynności ściśle handlowych.

Dział Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych.

I. Lustracje sklepów Kółek rolniczych.

Lustracje zarządzano:

1. celem wprowadzenia w ruch przedsiębiorstwa handlowego Kółka rolniczego, jeżeli Ogólne zebranie uchwaliło je założyć, a Zarząd główny odnośną uchwałę zatwierdził;

2. celem udzielania pomocy przy organizowaniu i zakładaniu składnic powiatowych, powstających na podstawie instrukcji, wydanej dla tylicze składnic przez Zarząd główny;

3. celem przeprowadzenia opieki i kontroli nad istniejącymi składnicami i sklepami, przyczem: w pierwszym rzędzie kierowano lustracje do tych przedsiębiorstw, które potrzebowały fachowej handlowej pomocy przy obliczaniu ustępujących sklepikarzy lub przy nieporozumieniach, powstałych w zarządzie przedsiębiorstw;

4. celem uregulowania stosunków tych przedsiębiorstw, które nieprawidłowo były prowadzone;

5. celem zbadania stanu przedsiębiorstwa handlowego Kółka rolniczego, które wniosło podanie o 3% pożyczkę z funduszu krajowego;

6. celem usunięcia stosunku dzierżawnego przedsiębiorstwa handlowego i przemiany tegoż na przedsiębiorstwo prowadzone na wspólny rachunek członków;

7. celem zabezpieczenia prawnego majątku nieruchomego Kółka rolniczego.

Lustracje te zarządzano bądźto na prośbę odnośnych Kółek rolniczych, bądź też na mocy przywołującego Zarządowi głównemu prawa z urzędu, co Zarząd główny czynił wówczas, gdy uznał potrzebę przeprowadzenia lustracji, a Zarządy od-

nośnych Kółek rolniczych nie zgłaszały się o ich przeprowadzenie.

Czynności lustratorów handlowych w r. 1913 spełniali:

- a) inspektor handlowy Stanisław Sadowski;
- b) lustratorowie handlowi:

1. Stanisław Dzierża, 2. Gustaw Kwiatkowski, 3. Norbert Przyborowski, 4. Joachim Sołtys, 5. Jan Tyczyński, 6. Józef Warywoda, 7. Zygmunt Wojaczyński;

- c) asystent handlowy Jan Einbacher.

P. Sadowski przeprowadził w ciągu 1913 roku 35 lustracji Składczy, które wymagają znacznie więcej czasu, niż lustracje sklepów wiejskich; do niego również należało organizowanie nowych Składczy, z powodu czego odbywać musiał wiele zgromadzeń; w razie potrzeby, nie przeprowadzając ściślejszej lustracji, odbywał wizytacje w poszczególnych Składczy. Szczegółowe zestawienie prac podano na str. 56.

P. Dzierża przeprowadził 58 lustracji, p. Kwiatkowski 39, p. Przyborowski 14, p. Sołtys 60, p. Tyczyński 66 i p. Warywoda 4, przyczem zaznaczyć należy, że jako kierownik praktycznych kursów handlowych w Ciężkowicach i to dopiero od połowy roku, na lustracje udawać się mógł tylko dorywczo; p. Wojaczyński 41; p. Einbacher 2; (ustąpił z początkiem roku), razem zatem wykonali 379 lustracji.

Z 266 lustracji, przeprowadzonych w r. 1913 dla zestawienia bilansu przedsiębiorstw handlowych, podane są wyniki na str. 47.

W roku ubiegłym przeprowadzono takich lustracji 185, obecnie zatem o 81 lustracji więcej, co w porównaniu z rokiem 1912 jest znacznym postępem, pomimo tego, że przybył jeden lustrator, który jednak samoistnie funkcje sprawował przez 8 miesięcy, inny znów przez 3 miesiące był chory.

Poniżej podano szczegółowy spis dokonanych lustracji. (Nie wzięto tutaj w rachubę stawiennictwo na terminach sądowych w sprawach Kółek rolniczych, których była znaczna ilość, a na których stawali wszyscy z lustratorów z wyjątkiem p. Warywody).

Zestawienia prac, przeprowadzonych w roku 1913 przez inspektora handlowego p. Stanisława Sadowskiego:

I. GRUPA.

Udział w zgromadzeniach założycielskich Składczy i sklepów Kółek rolniczych w powiatach: bóbreckim: 1) Chodorów (1),*) jarosławskim: 2—5) Jarosław (5), limanowskim: 6—7) Mszana dolna (2), myślenickim: 8—9) Zawoja (3), przemyskim: 10) Przemyśl (1), rzeszowskim: 11) Rzeszów (1), sanockim: 12) Rymanów (1),

*) Liczba w nawiasie umieszczona obok miejscowości oznacza ilość dni.

tarnowskim: 13—14) Tarnów (2), tłumackim: 15—16) Tłumacz (3), 17) Tyśmienica (1), złoczowski: 18) Sasów (1), żywieckim: 19—20) Sucha (2).

II. GRUPA.

Czynności wstępne celem puszczenia w ruch Składczy, w powiatach:

jarosławskim: 1—4) Jarosław (4), limanowskim: 5—6) Mszana dolna (4), sanockim: 7) Rymanów (1), tłumackim: 8) Tłumacz (2).

III. GRUPA.

Urządzenie składczy i sklepu Kółka rolniczego, puszczenie w ruch i współdziałanie w sprzedaży towarów, w powiatach:

jarosławskim: 1) Jarosław (16), limanowskim: 2) Mszana dolna (21), nowo sądeckim: 3) Nowy Sącz, filia I. (6), sanockim: 4) Rymanów (14), tłumackim: 5) Tłumacz (13).

IV. GRUPA.

Wizytacje informacyjne, w powiatach:

białskim: 1) Biała (1), brzeskim: 2) Brzesko (1), grybowski: 3—8) Grybów (9), jarosławskim: 9) Jarosław (2), kałuskim: 10) Kałusz (1), nowo sądeckim: 11—14) Nowy Sącz (18), ropczyckim: 15) Dębica (2), samborskim: 16—18) Sambor (3), sanockim: 19) Rymanów (6), tarnowskim: 20) Tuchów (1).

V. GRUPA.

Ścisłe lustracje handlowe, połączone z zestawieniem bilansu, w powiatach:

białskim: 1) Biała (4), brzozowski: 2) Brzozów (5), gorlickim: 3—4) Gorlice (6), grybowski: 5) Grybów (6), jasielskim: 6—8) Jasło (6), nadworniańskim: 9) Nadworna (4), nowo sądeckim: 10) Nowy Sącz (11), nowotarskim: 11) Krościenko n. D. (3), 12—13) Nowy Targ (14), 14) Zakopane (7), ropczyckim: 15) Dębica (16), samborskim: 16) Sambor (8), tarnowskim: 17) Tuchów (8), wadowickim: 18—19) Kalwarya (5), złoczowski: 20) Złoczów, Sasów (7), żywieckim: 21—22) Żywiec (6).

VI. GRUPA.

Czynności jako inspektora na praktycznych kursach handlowych w Ciężkowicach 5 razy (co zajęło 11 dni).

VII. GRUPA.

Wyjazd w sprawie zakupna towarów:

1) Tryest (6).

VIII. GRUPA.

Wyjazd do Składnic w sprawach personalnych, w powiatach:

grybowski: 1) Cieżkowice (1), 2) Grybów (1),
kołomyjskim: 3—4) Kołomyja (2),
krośnieńskim: 5) Krosno (1),
nowotarskim: 6) Szczawnica (1),
ropeczyckim: 7) Dębica (1), 8) Ropeczyce (1),
żywieckim: 9—10) Żywiec (2).

P. Stanisław Dzierża:

I. GRUPA.

Brał udział w Walnych zgromadzeniach Kółek rolniczych, celem założenia Sklepów Kółek rolniczych w następujących miejscowościach:

1) Kosina, 2) Pantalowice, 3) Radymno, 4) Niżankowice, 5) Dąbrówka wisłocka, 6) Januszkowice, 7) Manasterz, 8) Zagórze, 9) Sietesz, 10) Krystynopol, 11) Horyniec, 12) Pruchnik.

II. GRUPA.

Prócz powyższych czynności przeprowadził p. Dzierża lustracje w następujących powiatach:

bialskim: 1) Osiek,
bocheńskim: 2) Kłaj, 3) Podłęże, 4) Wola batorska,
brzeskim: 5) Strzelce wielkie,
brzozowski: 6) Harta,
buczackim: 7—8) Kocropec,
cieszanowski: 9) Horyniec,
czortkowski: 10) Nagórzanka,
grybowski: 11) Lipnica wielka,
jarosławski: 12) Pruchnik, 13) Radymno,
jasielskim: 14) Czerмна, 15) Dębowiec, 16) Ołpiny,
kolbuszowski: 17) Sokółów, 18) Werynia,
kosowski: 19) Pistryń,
lwowski: 20) Brzuchowice,
łańcuckim: 21) Albigowa, 22—23) Handzlówka, 24) Kosina, 25) Krzemienica, 26) Rakszawa II., 27) Rogóźno, 28) Sonina, 29) Wola dalsza, 30) Wydrze, 31) Wysoka,
mieleckim: 32) Dąbrówka wisłocka, 33) Rzemień,
mościskim: 34) Sułkowszczyzna,
myślenickim: 35) Górna wieś, 36) Krzywaczka,
nowo-sądeckim: 37) Brzezna, 38) Rożnów,
pilzneński: 39—40) Januszkowice,
podhajeckim: 41) Nowosiółka,
przemyskim: 42) Bachórzec, 43—44) Grochowce,
przeworskim: 45) Pantalowice, 46) Ubieszyn, 47) Zagórze,
radziechowski: 48) Witków nowy,
ropeczyckim: 49) Ocieka,
rudeckim: 50) Chłopy,
sanockim: 51) Posada dolna,
sokalskim: 52) Krystynopol,
tarnobrzeskim: 53) Radomyśl n. S.,

tarnowski: 54) Jastrząbka nowa, 55) Wierzchosławice, 56—57) Żukowice nowe,
wielickim: 58) Brzezowa.

P. Gustaw Kwiatkowski w powiatach:

brzeżańskim: 1) Kozłów,
buczackim: 2) Monasterzyska,
dąbrowskim: 3) Dąbrowa, 4) Szczucin, 5—7) Zabno,
gorlickim: 8) Biecz, 9) Gorlice, 10) Siary,
grybowski: 11) Cieżkowice, 12) Grybów,
jasielskim: 13) Jasło,
kałuskim: 14) Kałusz,
kołomyjskim: 15) Gwoździec, 16—18) Kołomyja,
krośnieńskim: 19) Krosno,
nadwórniańskim: 20) Bitków, 21) Nadwórna,
nowo-sądeckim: 22) Nowy Sącz,
nowo-tarskim: 23) Chochołów, 24) Krościenko n. D., 25) Szczawnica, 26) Witów,
przemyskim: 27) Nienadowa,
rohatyńskim: 28) Rohatyn,
ropeczyckim: 29) Dębica,
strzyżowski: 30) Gwoźnica, 31) Lubla,
tarnopolskim: 32) Tarnopol,
tłumackim: 33—34) Ottynia,
wadowickim: 35) Wadowice,
złoczowski: 36) Sássów, 37) Złoczów,
żydaczowski: 38) Żydaczów,
żywieckim: 39) Żywiec.

P. Norbert Przyborowski w powiatach:

bialskim: 1) Leszczyny, 2—3) Szczyrk,
brodzkim: 4) Podkamień, 5) Ruda brodzka, 6) Suchowola,
brzeskim: 7) Grabno, 8) Łętowice, 9) Strzelce wielkie, 10) Zdarzec ad Zabawa,
brzeżańskim: 11) Podwysokie,
buczackim: 12) Barysz,
cieszanowski: 13) Huta różaniecka,
dąbrowskim: 14) Nieciecza, 15) Ujście jezuickie,
drohobyckim: 16) Medenice,
jasielskim: 17) Dobrynia,
kałuskim: 18) Dolna wojniłowska,
lwowski: 19) Brzuchowice, 20) Siemianówka,
łańcuckim: 21) Leżajsk,
mościskim: 22) Pnikut,
myślenickim: 23) Głogoczów, 24) Jachówka,
oświęcimskim: 25) Gierałtowiec, 26) Grodzisko, 27) Grojec, 28) Jawiszowice, 29) Monowice, 30) Smolice, 31) Włosienica,
przemyskim: 32) Przemysłany,
przeworskim: 33) Gniewczyna,
rohatyńskim: 34) Podkamień, 35) Skomorochy stare,
rzeszowski: 36) Błażowa, 37) Dąbrowa,
samborskim: 38) Dublany, 39) Nadyby, 40) Radłowice, 41) Rakowa,
skałackim: 42) Krasne,
strzyżowski: 43) Przybówka,
tarnobrzeskim: 44) Antoniów, 45) Chwałowice, 46) Grębów, 47) Trześń, 48) Zalesie,
tarnopolskim: 49) Chodacków wielki, 50) Płotycz,

Zestawienie za rok 1913 wyników lustracyi handlowych w sklepach Kółek rolniczych, prowadzonych we własnym zarządzie.

L. porządk.	Nazwa powiatu	Liczba sklepów	S t a n n e z y n n y					S t a n b i e r n y												
			Roczna sprzedaż towarów	Gotówka w kasie	Wartość towarów w dłu lustracyi	Wierzytelności towarowe i pieniężne	Wartość inwentarza i budynków	Niedobór *)	Udziały	Fundusz rezerwow	Długi towarowe i pieniężne	Hadwizka								
1	Biała	4	1132980	5253	88554	49750	61	35759	21	2	1634	96	51855	15451	85	96321	60	14621	90	
2	Bochnia	9	248048	120546	13560	18538	22	17511	87	1	—	07	1626	9193	23	15140	44	25855	50	
3	Brodny	9	95126	46240	4727	8086	05	1470	11	—	56	07	1634	6226	23	6797	41	4219	33	
4	Brzesko	10	468255	223122	4214	31764	54	58179	38	3	4634	35	11614	42718	38	76019	25	7857	47	
5	Brzezany	3	75704	515	5590	6088	13	1024	41	1	3679	12	966	2962	47	11289	57	1679	15	
6	Brzozów	5	1098281	3430	93346	43890	81	11440	41	1	115	41	37124	23478	24	85246	71	9380	74	
7	Buczacz	5	369709	2845	35294	26026	75	16598	35	4	6984	56	3252	42127	22	29513	34	14356	07	
8	Chrzanów	5	912261	7051	33645	63472	73	11203	95	2	9618	72	6220	38002	41	51031	26	29735	39	
9	Cieszanów	5	147046	46583	29655	8259	93	5627	36	—	—	—	14830	2365	20	27639	—	4431	40	
10	Dąbrowa	9	575205	6645	67019	31959	78	32717	85	3	3218	33	26267	10836	97	92509	01	14947	80	
11	Gorlice	5	1329146	7321	88019	56629	05	17585	04	—	—	—	35523	3615	04	72925	54	25091	02	
12	Grybów	5	1041272	3076	149190	45068	93	14098	57	2	527	35	54705	8897	95	139913	33	8414	59	
13	Jarosław	5	68500	32797	4819	7889	84	1822	24	1	26	03	2364	5932	71	2113	73	6507	56	
14	Jasło	8	4361434	5909	2032203	147918	01	134615	99	3	4461	33	42417	20677	43	426639	63	6373	97	
15	Kolbuszowa	2	341101	165884	9192	7178	58	17907	75	—	—	—	2588	20727	26	28349	56	3682	95	
16	Krosno	7	1024289	4726	5395	65053	78	62621	32	1	145	22	18364	40727	26	105012	41	22037	12	
17	Lisko	7	424446	165089	31167	22427	77	23754	34	—	—	—	16573	8274	57	45991	76	9931	72	
18	Lwów	5	347892	146738	11742	12287	43	2573	20	2	1435	08	4379	9106	96	10400	65	5417	30	
19	Łancut	12	437564	8092	32602	33048	05	32464	43	3	1569	33	9662	37360	82	20102	14	10651	09	
20	Mielec	4	102116	46386	9264	8265	38	2519	06	—	—	—	1534	10216	51	3769	78	5867	78	
21	Mościska	3	23160	10962	2266	3427	87	3709	59	3	872	67	1090	5518	66	33902	57	231	71	
22	Mystecze	9	117917	5392	22397	21441	21	15723	77	2	474	35	4801	30196	83	8802	40	24328	39	
23	Nadwórna	2	278008	1832	48378	14220	99	5778	78	—	—	—	16929	136	75	46628	48	3516	25	
24	Nowy Sącz	2	104648	1963	49772	1526	50	9566	11	2	663	86	31519	77	40	37066	04	7165	47	
25	Nowy Targ	14	3052958	3547328	328706	165239	55	97446	93	1	496	93	15944	112606	57	309151	54	26141	11	
26	Oświęcim	6	262668	121285	13293	11161	95	43568	25	3	2264	37	1934	29184	70	27433	22	15116	80	
27	Podhajce	3	57797	133	2987	4625	94	521	43	—	—	—	1858	6301	30	2283	77	77	27	
28	Przemysł	8	583414	6178	23017	27919	16	9922	41	1	571	75	8010	24289	76	21892	88	13416	27	
29	Radziechów	5	67674	363	16618	4025	01	2307	59	2	1552	67	15236	2081	63	6776	53	822	72	
30	Rehаты	2	310447	115182	26033	12653	74	5401	06	—	—	—	15236	2081	63	6776	53	822	72	
31	Ropczyce	3	1685040	712032	78182	82464	29	220556	46	3	181	94	47862	5266	99	23324	83	2986	81	
32	Rzeszów	7	108358	2898	17033	22159	59	12959	89	1	502	14	11066	18394	78	11639	06	13614	89	
33	Sambor	4	392460	15740	58940	23743	87	6520	45	1	58	74	10618	9192	35	49780	95	13421	91	
34	Sanok	4	582957	287800	60138	33969	36	2960	44	—	—	—	16188	54897	17	22005	11	12368	95	
35	Stryków	5	20160	1456	24255	16085	29	6462	30	2	1654	04	22114	6162	29	22712	13	8125	46	
36	Tarnobrzeg	5	1684678	1450	16580	96	8098	86	3	535	72	3	3117	8312	91	17793	86	3684	18	
37	Tarnopol	4	690875	312308	96892	74085	56	23558	66	3	21762	23	28103	11592	81	177654	94	2549	84	
38	Tarnów	4	39456	162951	30945	13256	30	33108	71	2	1054	33	35971	2567	12	36522	54	5255	44	
39	Trembowla	3	94956	1170	5237	6857	28	14987	47	2	3465	33	426	16635	14	7680	73	6975	78	
40	Wadowice	11	1375118	635442	99743	66516	22	51800	83	—	—	—	25075	26680	49	110274	68	44544	33	
41	Wieliczka	6	210757	90016	13531	12310	01	19612	43	1	411	42	3634	19129	82	10223	95	6137	99	
42	Zbaraż	4	187361	672	11746	18463	47	2562	76	2	2802	56	4755	2418	91	23480	83	5592	44	
43	Zborów	3	10044	67	546	4143	04	1085	89	3	1987	30	1748	956	84	3871	84	1708	36	
44	Złoczów	3	790753	337637	3189	40515	86	15598	48	—	—	—	42694	8046	93	8188	02	5702	40	
45	Zydlcow	4	91680	405	9332	5541	85	1237	27	—	—	—	4982	464	79	9024	77	2044	59	
46	Zywiec	2	287913	3513	125971	90889	04	22394	27	3	1285	70	50497	31477	11	112210	86	16839	87	
47	Inne powiaty	16	1328265	4016	103442	94	7807	87	33456	61	4	206	66	42875	37331	11	112210	68	28250	34
48	Prywatne przeds.	2	92522	177	9278	54	7587	93	1241	53	1	984	98	5850	1378	58	12051	36	—	—
Razem		266	31323072	164653	2378272	72	1585675	18	1170823	79	86015	70	988961	878150	09	3011754	33	508574	79	

*) Cyfry znajdujące się po lewej stronie w tej rubryce oznaczają ilości sklepów, w których okazał się niedobór.

trembowelskim: 51) Łoszniów,
wadowickim: 52) Leńcze, 53) Wysoka,
wielickim: 54) Radziszów,
zbaraskim: 55) Hrycowce, 56) Kretowce, 57) Ma-
ksymówka, 58) Stryjówka, 59) Wałachówka,
60) Zarudzie,
zborowskim: 61) Bukowina, 62) Kamionka, 63)
Trościaniec,
złoczowskim: 64) Biały Kamień, 65) Kniaże, 66)
Skwarzawa, 67) Usznia,
żydaczowskim: 68) Antoniówka,
żywieckim: 69—71) Lachowice, 72) Moszczanica,
73) Rajcza, 74) Wieprz.

P. Joachim Sołtys w powiatach:

bocheńskim: 1) Bessów, 2) Brzeźnica, 3) Gawłó-
wek, 4) Jazy, 5) Okulice, 6) Wiśnicz stary,
brzeskim: 7) Borzęcin, 8) Przybysławice, 9) Szczu-
rowa, 10) Wał-Ruda, 11) Zaborów,
brzozowskim: 12) Dylągowa,
chrzanowskim: 13) Byczyna, 14) Paczółtowiec, 15)
Wola filipowska,
cieszanowskim: 16) Oleszyce stare, 17) Zabiała,
jarosławskim: 18) Krasne, 19) Laszki, 20) Majdan
sieniawski, 21) Morawsko, 22) Pawłowa,
jaworowskim: 23) Wielkie Oczy,
krakowskim: 24) Rybna,
krośnieńskim: 25) Kombornia, 26) Krościenko niż-
ne, 27) Odrzykoń, 28) Potok, 29) Turaszówka,
limanowskim: 30) Niedźwiedz,
liskim: 31) Bóbrka, 32) Czaszyn, 33) Ropienka, 34)
Tarnawa górna, 35) Tarnawa dolna,
łańcuckim: 36) Grodzisko dolne,
myślenickim: 37) Bieńkówka, 38) Biertowice, 39)
Bystra, 40) Krzyszkowice, 41) Sułkowice,
niskim: 42) Kopki,
pilźnieńskim: 43—44) Siedliska-Bogusz,
sanockim: 45) Nowosielce-Gniewosz,
stryjskim: 46) Daszawa,
wadowickim: 47) Baczyn, 48) Brzezinka, 49) Po-
nikiew, 50) Przytkowice górne, 51) Przytko-
wice dolne, 52) Rzyki, 53) Spytkowice, 54)
Targanica I., 55) Zembrzyce,
wielickim: 56) Bieńkowice, 57) Stojowice, 58) Za-
kliczyn,
żywieckim: 59) Cisiec, 60) Wieprz.

P. Jan Tyczyński w powiatach:

bialskim: 1) Biała,
bocheńskim: 2—5) Łapczyca, 6) Zbydniów,
borszczowskim: 7) Mielnica,
brzeskim: 8) Łysa góra, 9) Okocim,
brzeżańskim: 9) Kozłów, 10) Taurów,
brzozowskim: 11) Brzozów,
buczackim: 12) Buczacz, 13) Korościatyn, 14) Por-
chowa,
dąbrowskim: 15) Bieniaszowice, 16) Jadowniki mo-
kre, 17) Miechowice małe, 18) Sikorzyce, 19)
Zalipie,
doliniańskim: 20) Dolina,

gorlickim: 21) Łosie, 22) Szymbark,
jasielskim: 23) Jasło,
krośnieńskim: 24) Krościenko wyżne, 25) Luba-
tówka, 26) Równe,
lwowskim: 27—28) Kleparów, 29) Krotoszyn,
łańcuckim: 30) Czarna I., 31) Palikówka, 32) Stra-
żów,
mieleckim: 33) Chorzelów, 34) Ruda, 35) Rzo-
chów, 36) Tuszów narodowy,
mościskim: 37) Balice, 38) Dołhomociska,
nadwórniańskim: 39) Nadwórna,
nowo-tarskim: 40—41) Nowy Targ,
podgórskim: 42) Tyniec,
podhajeckim: 43) Siemikowce, 44) Złotniki,
przemyskim: 45) Przemysł — Lwów: przedmie-
ście, 46) Przemysł — Zasanie,
rohatyńskim: 47) Sarnki dolne, 48) Skomorochy
stare,
rzeszowskim: 49) Łąka, 50) Rudna mała, 51) Ter-
liczka, 52) Trzciana,
strzyżowskim: 53) Baryczka, 54) Łąki,
tarnopolskim: 55) Tarnopol,
tłumackim: 56) Jezierzany, 57) Ottynia,
trembowelskim: 58) Łoszniów, 59) Warwaryńce,
zaleszczyckim: 60) Hołowczyńce, 61) Myszków, 62)
Różanówka,
zbaraskim: 63) Czahary, 64) Prosońce,
złoczowskim: 65) Sassów, 66) Złoczów.

P. Józef Warywoda w powiatach:

limanowskim: 1) Mszana dolna,
sanockim: 2—3) Rymanów,
tłumackim: 4) Tłumacz.

P. Zygmunt Wojaczyński w powiatach:

bialskim: 1) Biała,
brzeskim: 2) Brzesko,
brzozowskim: 3—4) Brzozów, 5) Dynów,
chrzanowskim: 6) Powiatowy Związek handlowy
K. r. w Chrzanowie, 7) Ciężkowice,
cieszanowskim: 8) Cieszanów,
dąbrowskim: 9) Szczucin,
gorlickim: 10) Biecz,
grybowski: 11) Ciężkowice, 12) Grybów,
jasielskim: 13—15) Jasło,
kałuskim: 16) Kałusz,
kołomyjskim: 17) Kołomyja,
liskim: 18) Poraż, 19) Ustrzyki dolne,
lwowskim: 20) Tow. spożywcze pracowników T.
K. R.,
nowo-tarskim: 21) Bukowina, 22—23) Ciche, 24)
Czarny Dunajec, 25) Dzianisz, 26) Nowy Targ,
27) Poronin, 28) Szczawnica, 29—31) Zako-
pane,
przemyskim: 32) Dubiecko, 33) Przedmieście du-
bieckie,
ropczyckim: 34) Dębica,
sanockim: 35) Sanok,
strzyżowskim: 36) Strzyżów,
tarnopolskim: 37) Tarnopol,

tarnowskim: 38) Tuchów,
wadowickim: 39—40) Kalwarya,
zbaraskim: 41) Zbaraż.

P. Jan Einbacher w powiatach:
lwowskim: 1) Kleparów,
nowo-tarskim: 2) Olcza.

II. Praktyczne kursa handlowe w Ciężkowicach.

Praktyczne kursa handlowe w Ciężkowicach założone zostały staraniem Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych dnia 1. lipca 1911 przy Składnicy Kółka rolniczego w Ciężkowicach koło Tarnowa.

Celem tychże kursów było przygotowanie odpowiedniego personelu tak żeńskiego, jak i męskiego dla wykonywania czynności handlowych w Składnicach i Sklepach Kółek rolniczych.

Personal ten rozmieszczano po ukończonych kursach po przedsiębiorstwach handlowych Towarzystwa.

Program nauki obejmował:

1. rachunki kupieckie,
2. ksiązkowość,
3. towaroznawstwo,
4. organizację Tow. Kółek rolniczych oraz zasady handlu współdzielczego,
5. przepisy prawno-handlowe,
6. korespondencję handlową,
7. praktyczne zajęcia w Składnicy.

W rachunkach kupieckich zwracano szczególną uwagę na obliczanie towarów przy sprzedaży drobniarzowej i hurtownej z uwzględnieniem miar i wag, na wystawianie not i faktur przy sprzedaży hurtownej, obliczanie procentów we wszystkich przemianach, zamiany miar na wagi i odwrotnie, obliczanie odsetek od kapitału, wyszukiwanie stopy procentowej kalkulacji, rachunek spółki i mieszany obliczanie faktur nadeszłych i cen w nich zawartych, wyprowadzanie ceny nabycia poszczególnych towarów, mających zastosowanie w Składnicach Kółek rolniczych, a następnie ustanawianie cen sprzedaży hurtownej, oraz drobniarzowej, przy odpowiednio zastosowanym zysku brutto wyrażonego w procentach.

Książkowość wykładana na kursach była ściśle zastosowaną do wymagań Składnic oraz Sklepów Kółek rolniczych. W ciągu trwania nauki wszystkie te książki były prowadzone równoległe przez każdą z uczennic lub też uczniów, w szczególności prowadzono następujące książki i zapiski handlowe:

1. podręcznik kredytowy dla wpisu towaru wydanego na kredyt i notowania dokonanych wpłat gotówkowych odbiorców, biorących towar na kredyt;
2. księgę wierzytelności towarowych i pieniężnych do przekontowania wszystkich zaszłości handlowych z podręcznika kredytowego;
3. księgę towarową do wpisu na podstawie oryginalnych faktur wszystkich towarów, wcho-

dzących do przedsiębiorstwa tak w cenie nabycia, jak i w cenie sprzedaży; służy ona zarazem do ewidencji obciążania kierownika Składnicy lub sklepikarza w Sklepie Kółka rolniczego, tudzież do kontroli obrotów towarowych;

4. cennik towarowy uwidaczniający szczegółowo wszystkie towary w cenie własnej nabycia, hurtownej i drobniarzowej;
5. księgę długów towarowych i pieniężnych do kontowania zaszłości handlowych odnośnie do firm handlowych, dostarczających towary oraz instytucji kredytowych dostarczających kredytu pieniężnego;
6. dziennik kasowy do zapisywania obrotów kasowych tak w dochodach, jak i w rozchodach;
7. księgę udziałów do prowadzenia ewidencji złożonych lub wycofanych udziałów;
8. księgę administracyjną do prowadzenia ewidencji wypłaconych kosztów administracyjnych;
9. asygnataryusze dochodowe i rozchodowe;
10. księgę utargów do wpisu chronologicznie uzyskanych utargów dziennych;
11. księgę potrzeb administracyjnych strat i odpisów cen przy hurtownej sprzedaży.

Z końcem kursu robi się z uczenicami inwenturę towarów zamyka księgi i zestawia zamknięcie rachunkowe, a więc rachunek kierownika bilans oraz rachunek zysków i strat.

Nauka towaroznawstwa obejmuje wszystkie grupy towarów znajdujących się w Składnicach i Sklepach Kółek rolniczych. Ze względu na krótki okres nauki każdego kursu kładzie się nacisk na poznanie źródeł nabycia, właściwości zewnętrzne poszczególnych towarów odróżnianie produktów naturalnych od falsyfikatów sposób opakowania, cenę towaru kosztą przesyłki i cła nie wchodząc natomiast w analizy chemiczne.

Do spełnienia tychże zadań służył bogato wyposażony gabinet towarowy.

Pouczenia, odnoszące się do organizacji Towarzystwa Kółek rolniczych miały na celu zapoznanie słuchaczek z poszczególnymi gałęziami pracy jego z czynnościami przy organizowaniu Kółek rolniczych, Sklepów oraz Składnic, z wewnętrznym ustrojem Towarzystwa oraz z instrukcjami, wydanymi przez Zarząd główny dla Składnic i Sklepów Kółek rolniczych.

W zakresie przepisów prawno-handlowych zaznajamiane były uczennice z ustawami handlowymi, które mają zastosowanie w przedsiębiorstwach handlowych Towarzystwa Kółek rolni-

czych, a w pierwszym rzędzie Sklepów i Składnic Kółek rolniczych.

Zakres wykonywania czynności praktycznych handlowych obejmował wszystkie czynności ekspedycyjne w sklepie, należyte utrzymywanie czystości i porządków w sklepie, magazynach, piwnicach i t. p., sortowanie, układanie i obchodzenie się z towarami, celem ich należytej konserwacji.

Każdy kurs kończył się egzaminem pod przewodnictwem delegata Zarządu głównego przy udziale inspektora handlowego oraz dwóch nauczycieli kursów.

Po egzaminie teoretycznym uczennice wykazywały się znajomościami nabytymi przy praktycznych zajęciach w sklepie, magazynach i piwnicy.

Podczas trwania kursów, dokonywali wizytacji kursów p. dr. Bronisław Dulęba jako kurator kursów oraz inspektor handlowy, celem sprawdzenia postępu udzielanej nauki na kursach.

Uczestnicy lub uczestniczki kursów przez czas trwania kursów ulokowani byli w Internacie praktycznych kursów handlowych, urządzonym staraniem Zarządu głównego, gdzie otrzymywali całkowity wikt, złożony ze śniadania, obiadu, podwieczorku i kolacji.

Nauki na kursach udzielali w r. 1913 pp.: Kazimierz Skocki Konstanty Abłamowicz i Józef Warywoda, który objął czynności po p. Abłamowiczu z dniem 3. lipca 1913.

Od założenia praktycznych kursów handlowych w Ciężkowicach wykłady liczyły: na I. kursie od 1/7—30/9 1911 roku 16 uczennic, na II. kursie od 1/10—31/12 1911 roku 17 uczennic, na III. kursie od 1/1—30/3 1912 roku 19 uczennic, na IV. kursie od 10/4—31/7 1912 roku 17 uczennic, na V. kursie od 1/9—10/12 1912 roku 17 uczennic, na I. kursie 10-dniowym od 3/8—12/8 1912—22 słuch., na II. kursie 10-dniow. od 20/8—30/8 1912—18 słuch., na VI. kursie od 2/1—15/5 1913 roku 22 uczennic, na VII. kursie od 3/7—22/10 1913 roku 19 uczennic.

Z e s t a w i e n i e :

Ogółem uczęszczało na kursa	110 uczennic,
„ „ „ „	17 uczennic.
„ „ „ „	40 kierow. skl. K. r.
Razem . .	167 słuchaczy.

Wykaz szczegółowy uczennic

praktycznych kursów handlowych w Ciężkowicach w okresie sprawozdawczym od 1/1—22/10 1913 r.

Kurs VI. od 2/1 do 15/5 1913 r.:

1. Głębówna Marya, Dębica, pow. Pilzno.
2. Gogulska Wanda, Laszki murów., pow. Lwów.
3. Guniówna Marya, Biała, pow. Biała.

4. Hawliczek Stanisława, Delatyn, p. Nadwórna.
5. Kasztelewicz Wiktorya, Grybów, p. Grybów.
6. Klichówna Marya, Tarnów, p. Tarnów.
7. Lubojemska Kaz., Stanisławów, p. Stanisławów.
8. Labno Helena, Stróże wyżnie, p. Grybów.
9. Medveczky Wanda, Nadwórna, p. Nadwórna.
10. Mordarska Stefania, Grybów, p. Grybów.
11. Muchówna Salomea, Grabno, p. Brzesko.
12. Müllerówna Julia, Jasło, p. Jasło.
13. Ossnerówna Marya, Draganówka, p. Tarnopol.
14. Podworska Marya, Kalwarya, p. Wadowice.
15. Robakówna Jaonna, Staromieście, p. Rzeszów.
16. Rogalska Franciszka, Sieniawa, p. Jarosław.
17. Romanówna Agnieszka, Tuchów, p. Tarnów.
18. Rzaska Marya, Siołkowa, p. Grybów.
19. Salamak Stanisława, Brzozów, p. Brzozów.
20. Smalcówna Irena, Kołomyja, p. Kołomyja.
21. Szajnerówna Marya, Nowy Targ, p. N. Targ.
22. Szmydówna Antonina, Krosno, p. Krosno.

Kurs VII. od 3/7 do 22/10 1913 r.:

1. Bogaczewiczówna Ant., Brzozów, p. Brzozów.
2. Bojarska Stanisława, Ptaszkowa, p. Grybów.
3. Darochówna Bronisł., Sokołów, p. Kolbuszowa.
4. Furdynówna Ant., Tuszów narodowy, p. Mielec.
5. Gnatówna Henryka, Miłówka, p. Żywiec.
6. Gomółkówna Michalina, Grybów, p. Grybów.
7. Gryzbówna Stanisława, Brzozów, p. Brzozów.
8. Kozaczka Ewa, Gruszów mały, p. Dąbrowa.
9. Kubajówna Karolina, Tarnopol, p. Tarnopol.
10. Merklingerówna Janina, N. Sącz, p. N. Sącz.
11. Moskalska Marya, Żywiec, p. Żywiec.
12. Mussakowska Anna, Sambor, p. Sambor.
13. Patrońska Marya, Tarnów, p. Tarnów.
14. Polciwna Helena, Dąbrówka, p. Tarnów.
15. Sajewiczówna Wikt., Kołomyja, p. Kołomyja.
16. Stehrówna Józefa, Sambor, p. Sambor.
17. Szubianka Janina, Nowy Sącz, p. Nowy Sącz.
18. Zychowiczówna Janina, Nowy Sącz, p. N. Sącz.
19. Baszczowska Tekla, Bachórzec, p. Przemysł.

Koszta kursów przedstawiają się następująco:

Płace nauczycieli i internat . . .	14.441 K 28 h
Druki, portorya i stemple	123 K 18 h
Zwroty kosztów podróży, ubezpieczenia pensyjne i inne	836 K 36 h
Przewóz inwentarza kursowego . .	152 K 19 h
Razem . .	15.553 K 01 h

Na pokrycie częściowe złożyły się:	
Oplaty uczennic i dopłata Składnicy za kierownictwo sklepu w kwocie	2.359 K -- h
Dopłata przez Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych	13.194 K 01 h
Razem . .	15.553 K 01 h

Z powodu braku odpowiednich funduszków Zarząd główny był zmuszony z dniem 22. października czasowo zwinąć praktyczne kursa handlowe.

III. Pożyczki z funduszu krajowego.

Krajowy fundusz pożyczkowy, ustanowiony uchwałą Sejmu krajowego z dnia 27. listopada 1890, jako fundusz pożyczek bezprocentowych, zmieniono następnie o tyle, że oprocentowuje się udzielane pożyczki na 3%, o czym Zarząd główny reskrypsem z dnia 17. września 1910 r. do l. 37.271 został powiadomiony.

Według zmienionych przepisów otrzymały 3 proc. pożyczki z funduszu krajowego w r. 1913 następujące Kółka rolnicze: (liczba w nawiasie podaje kwotę żądanej przez Kółko rolnicze pożyczki, liczba bez nawiasu wysokość otrzymanej pożyczki).

Kółko rolnicze Leszczyny (pow. Biała)	(10.000 K)	K 5.000
Kółko rolnicze Monasterzyska (pow. Buczacz)	(6.000 K)	K 3.000
Powiatowy Związek handlowy Kółek rolniczych w Chrzanowie (pow. Chrzanów)	(12.000 K)	K 5.000

Kółko rolnicze Siersza (pow. Chrzanów)	(2.000 K)	K 800
Składnica towarowa Kółka rolniczego w Żabnie (pow. Dąbrowa)	(5.000 K)	K 2.500
Składnica towarowa Kółka rolniczego w Kałuszu (pow. Kałusz)	(10.000 K)	K 5.000
Składnica towarowa Kółka rolniczego w Krośnie (pow. Krosno)	(12.000 K)	K 5.000
Składnica towarowa Kółka rolniczego w Ustrzykach dolnych (pow. Lisko)	(8.000 K)	K 4.000
Kółko rolnicze Brzezna (pow. Nowy Sącz)	(4.000 K)	K 2.500
Kółko rolnicze Olcza (pow. Nowy Targ)	(3.000 K)	K 1.000
Składnica towarowa Kółka rolniczego w Dębicy (pow. Ropczyce)	(4.000 K)	K 1.500
Kółko rolnicze Wieprz (pow. Żywiec)	(3.000 K)	K 1.000
<u>Razem (74.000 K)</u>		<u>K 36.300</u>

Dział Związku ekonomicznego Kółek rolniczych.

I. Pośrednictwo przy zakupie w dziale rolniczym.

Troska o podniesienie i rozwój kultury rolniczej nie może poprzestać na propagowaniu postępu przez nauczanie, wykłady, kursa itp. środki wychowawcze; koniecznym uzupełnieniem tej propagandy jest staranie o dostarczenie rolnikowi najlepszych środków produkcji możliwie najmniejszym kosztem. Oświata rolnicza jest podstawowym warunkiem powodzenia w uprawie roli i z tej oświaty czerpie rolnik przekonanie o potrzebie doskonalenia środków i sposobów produkcji; pośrednictwo w nabywaniu tych różnych narzędzi, nasion i nawozów jest więc nieodłącznym skutkiem szerzenia oświaty rolniczej; tym związkiem tłumaczy się też uprawnienie naszego Towarzystwa do ujęcia handlu rolniczego.

Oprócz tego głównego tytułu opiera się nasze pośrednictwo w hadlu rolniczym na całkiem jasnych wskazaniach użyteczności. Przy nabywaniu środków produkcji rolniczej chodzi o nabycie najlepszych artykułów jak najmniejszym kosztem. Do tego celu nadają się najlepiej zalecone w naszym statucie zbiorowe zamówienia członków Kółka rolniczego; takie zbiorowe zamówienie jest bardzo prostym, a jednak znakomitym wynalazkiem, gdyż pozwala nabywać artykuły rolnicze rzeczywiście najtaniej. W drodze takich zbiorowych zamówień łączy się zapotrzebowanie poszczególnych rolników w imponujące swą wielkością ilości, które pozwalają wyrzucić skuteczny nacisk na dostawców i uzyskać najlepsze warunki i gwarancję dobroci towaru; z drugiej zaś strony takie zbiorowe zamówienie nie wymaga żadnych prawie kosztów i żadnego aparatu administracyj-

nego, — gdyż na to potrzeba tylko dobrej woli i arkusza papieru na spisanie zamówienia, a zresztą rozdział towaru po nadejściu nie sprawia żadnych wydatków.

Wszystkie zamówienia Kółek rolniczych na artykuły rolnicze skupia w sobie i załatwia Związek ekonomiczny Kółek rolniczych, którego dostawy w tym dziale przedstawiają się jak następuje:

A) Nawozy sztuczne:

W czasie od 1. stycznia do 28. grudnia 1913 r. Związek ekonomiczny dostarczył Kółkom rolniczym 66.325 q różnych nawozów sztucznych o wartości 483.380 koron, a mianowicie:

żuźli o zawartości og. kw. fosf. 24.700 q	
żuźli o zawartości cytr. kw. fosf. 28.292 q	
razem	52992 q
superfosfatów i mąki kostnej	8293 q
saletry chilijskiej	128 q
solii potasowej	337 q
kainitu	4233 q
wapna azotowego	4 q
wapna nawozowego	338 q
<u>Ogółem</u>	<u>66325 q</u>

czyli 663¹/₄ wagonów o łącznej wartości K. 483.380.

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym dostarczono o 38 wagonów więcej.

B) Nasiona:

W roku sprawozdawczym 1913 Związek ekonomiczny dostarczył 190.684 kg. różnych nasion, a mianowicie:

koniczyny czerwonej	95441 kg
koniczyn różnych	1503 kg
traw różnych	3336 kg
seradeli	855 kg
buraków pastewnych	10807 kg
marchwi pastewnej	234 kg
końskiego zębu	4413 kg
łubinu, grochu i wyki	12416 kg
szporku, sorga i rzepy	113 kg
ziemniaków i bulw	46000 kg
konopi	729 kg
lnu inflandzkiego	2210 kg
zbóż kłosowych	12400 kg
warzyw	227 kg
razem	190684 kg

o wartości 295.861 koron.

C) Maszyny i narzędzia rolnicze:

W ciągu roku 1913 dostarczono następujących narzędzi:

Pługi przewrotne: 5 sztuk, pługi Vacka samochodowe 4, pługi Vacka czterokib. 5, pługi zwykłe (i części pojedyn. do nich) 15, spulchniacze 6, brony sprężynowe 11, brony łąkowe 13, brony do roli 6, planetów nr. 8 i nr. 20—42, plewiaczy 11, siewników do koniczyny 6, siewników rzędowych Zdik 13, siewników rzęd. Agricola 4, grabiarek konnych 5, grabi ręcznych 1, młynków do czyszczenia zboża 8, tryerów do czyszczenia zboża kl. I. m. I. 10, Tryerów do czyszczenia zboża kl. II. m. I. 3, młocarń kieratowych 9, kieratów samych 8, młocarń ręcznych 13, sieczkarń kieratowych 1, sieczkarń ręcznych 23, żmijki do zboża 2, buraczarka 1, maszynka do kapusty 1, (przybory mleczarskie) i wirówka 1, pompy drągowe 2, kasy ogniotrwałe 2, parników nr. 2 — szt. 23, nr. 3 — szt. 30.

D) Nabywanie pasz treściwych:

W roku sprawozdawczym dostarczono 104 wagonów otrąb i omiecicy o wartości 124.800 K; ilość ta odnosi się jednak głównie do okresu wiosennego. Normalne dostawy na późną jesień i początek

zimy zostały do pewnego stopnia powstrzymane rządową akcją zapomogową. Niestłychana klęska elementarna, jaka w postaci nadzwyczajnych deszczów i powodzi nawiedziła w ubiegłym roku kraj cały i której rozmiary zostały już w ciągu września stwierdzone ze znaczną dokładnością, — kazała przy wszelkich zakupach liczyć się z rządową akcją zapomogową, jako z rzeczą zupełnie pewną. Pod wpływem tych przewidywań i podaży i popyt były nadzwyczaj ostrożne, ceny były ogromnie chwiejne i każdy wstrzymywał się od stanowczego zakupu w obawie, że lada chwila ukaże się pomoc rządowa w postaci subwencyonowanych otrąb. W istocie też pod koniec roku rozwinęła się bardzo wydatna akcja zapomogowa, która w dalszym przebiegu objęła w stosunku do wszystkich korporacji rolniczych imponującą cyfrę około półtrzecia tysiąca wagonów, — ale do czasu rozpoczęcia tej akcji zwyczajny ruch jesienny w otrąbach był prawie zupełnie wstrzymany i stąd też pochodzi fakt, że normalne dostawy otrąb nie przekraczają cyfry poprzednich sprawozdań.

E) Jesienna akcja zapomogowa:

Akcja zapomogowa nie mieści się w granicach normalnego obrotu handlowego, niemniej jednakże zatrudnia cały aparat handlowy i to zazwyczaj znacznie silniej, niż w normalnych warunkach, gdyż w krótkim przeciągu czasu trzeba pokonać bardzo silny obrót handlowy. Jesienna akcja zapomogowa dotyczyła dostawy nasion zbóż ozimych i ziemniaków i jest właściwie drobną stosunkowo częścią całego wielkiego programu rządowej akcji zapomogowej, która przypada przeważnie na rok 1914. — W tem miejscu podajemy pokrótce cyfrowe wyniki tej akcji zapomogowej na jesieni 1913 roku. Fundusz zapomogowy na subwencyonowanie zbóż nam przydzielony wynosił K 205.000; przy pomocy tego funduszu dostarczyliśmy 15.587 q żyta i 5.728 q pszenicy, czyli razem 212 wagonów o łącznej wartości (z frachtem i z worami) w kwocie K 558.312. Ziemniaków zaś dostarczyliśmy przy pomocy subwencji 1.582 wagonów o łącznej wartości (z frachtem) K 799.412.

II. Pośrednictwo w dziale spożywczym.

1) Składnice Kółek rolniczych.

Składnicę Kółek rolniczych są organizacją pośrednią naszego handlu współdzielczego i powstały, jak już z poprzednich sprawozdań wiadomo, z połączenia potrzeb wsi i miasta, które dało konieczną w stosunku do dostawców siłę i pozwala z korzyścią dla odbiorców uregulować obrót towarów spożywczych.

Składnice postępują wytrwale naprzód po tej linii rozwoju rozszerzając swój terytoryalny za-

kres działania i utrwalając podstawy swego istnienia. Naturalnie, jak w każdej pracy społecznej na szerszą skalę — działalność handlowa Składnic nie jest oparta o samą siebie, lecz o całą organizację Towarzystwa Kółek rolniczych i korzysta z całego aparatu naszych urzędów, celem osiągnięcia swych własnych zadań. W tym kierunku Zarząd główny stara się o ścisłe zespolenie potrzeb gospodarczych poszczególnych Kółek rolniczych i

sklepów wiejskich z działalnością handlową Składcnic. Funkcye zaś techniczne, ściśle handlowe, objął Związek ekonomiczny Kółek rolniczych.

Wszystkie Składnice zrozumiały już, że przyjęcie przez nie formy stowarzyszenia zarejestrowanego jest rzeczą konieczną tak dla pewności obrotu jak i skutecznego wystąpienia na zewnątrz; obecnie w organizacjach naszych posiadamy 23 zarejestrowanych Składnic w następujących miejscowościach: Brzozów, Cieszanów, Dębica, Gorlice, Grybów, Jarosław, Jasło, Kałusz, Kołomyja, Krosno, Mszana dolna, Nadwórna, Nowy Sącz, Nowy Targ, Rohatyn, Ropczyce, Rymanów, Stary Sącz, Sucha, Tarnopol, Tłumacz, Ustrzyki, Zakonane; wśród reszty Składnic ugruntuowało się już dostatecznie przekonanie o potrzebie zarejestrowania tak, że niebawem wszystkie Składnice zarejestrują swoją firmę. — Co do nowo powstających Składnic — tworzy się je tylko po dokładnem zbadaniu wszystkich warunków i uzyskaniu pewności, że pomyślny rozwój Składnicy jest zapewniony. Do tych warunków należy zapewnienie odpowiedniego kapitału zakładowego, zapewnienie odpowiedniego pola zbytu i wreszcie zarejestrowanie Składnicy. Wogóle wszystkie większe urzędy handlowe i przemysłowe powstają obecnie tylko w formie stowarzyszeń zarejestrowanych. — Nadmieniamy przytem, że oprócz Składnic, stowarzyszeniami zarejestrowanemi są utworzone w łonie naszej organizacji Spółki producentów bydła i trzody chlewnej w liczbie 9, dalej Towarzystwo spożywcze pracowników Towarzystwa Kółek rolniczych i wreszcie centralny organ handlowy, tj. Związek ekonomiczny Kółek rolniczych we Lwowie. — Razem zatem istnieje w organizacji Tow. Kółek rolniczych 34 stowarzyszeń zarejestrowanych.

W zakresie działalności handlowych Składnic spełniają coraz energiczniej i intensywniej swe posłannictwo uzdrowienia handlu wiejskiego i rolę łącznika pomiędzy potrzebami wsi i miasta. — Składnice działają przedewszystkiem w kierunku uregulowania cen i tępienia lichwy towarowej; zapewniają dobrą jakość towaru i rzetelną obsługę, a wreszcie głosząc hasła współdzielcze i opierając swą działalność przedewszystkiem na czynnikach moralnych — podnoszą tem samem poziom całej kultury gospodarczej. — Zestawienia rachunkowe Składnic: wykazują coraz więcej faktur w hurtownej sprzedaży i świadczą temsamem o właściwym zrozumieniu przez nie swego posłannictwa. Tym sposobem bowiem wytwarza się tak bardzo pożądana jedność gospodarcza całego społeczeństwa będąca niezbędną podstawą dla wytworzenia i ujęcia własnego handlu, a w dalszym ciągu dla poparcia i wytworzenia własnego przemysłu. — Z całym też zadowoleniem stwierdzić można, że zrozumienie tej zasady jedności gospodarczej rozszerza się i pogłębia coraz bardziej i jest widocznem tak we wzajemnym stosunku pomiędzy Skła-

dnicami jak i w stosunku Składnic do Związku ekonomicznego.

Poniżej podajemy tablice i zestawienia, które wykazują stały i nieustanny wzrost obrotów handlowych w zakresie całego handlu spożywczego i poprzedzamy je następującymi krótkimi uwagami.

Stałem naszym dążeniem jest popierać o ile możliwości przemysł krajowy i swojski. Niestety czasem można się spotkać z zupełnie bezpodstawnymi zarzutami, że Kółka rolnicze bardzo dużo towarów pobierają z zagranicy, chociaż jest do rozporządzenia towar krajowy; jest to zarzut pozbawiony wszelkiej podstawy i jest przeciwny nawet zwykłemu rachunkowi gospodarczemu. Nasza działalność handlowa jest skierowana głównie na zaspokojenie zapotrzebowania artykułów w każdym gospodarstwie niezbędnych i prostych, a nie na dostarczenie przedmiotów zbytku, wytwarzanych głównie za granicą. Już z tej prostej zasady wynika, że ogromna większość naszych artykułów musi być pobierana ze źródeł najbliższych, a przedewszystkiem krajowych, gdyż inaczej po prostu wypadłyby za drogo.

W szczególności wprost złośliwy jest zarzut, że popieramy firmy pruskie; stamtąd pobieramy tylko aparaty naftowe najlepszego typu, które są opatentowane i znikąd indziej takich aparatów dostać nie można, tudzież w drobnych stosunkowo rozmiarach ryby morskie i marynaty, których także skądinąd korzystnie sprowadzać nie można.

Odnosnie do poszczególnych artykułów spożywczych zauważamy co następuje. — Dostawa cukru rozwija się stale dzięki dobrze zrozumianemu interesowi własnemu naszych odbiorców. Cukier pobieramy wyłącznie z fabryk krajowych i to głównie z Przeworska, a po części także z nowej fabryki chodorowskiej. Usilnem naszym staraniem jest także skierować całe zapotrzebowanie mąki do młynów krajowych; niestety jednak ze względu na stosunki produkcyjne i konstelacje cen, znaczna część zapotrzebowania musiała być pokryta w najbliższych młynach węgierskich; jakkolwiek nie oszczędziliśmy usiłowań, aby nakłonić młyny krajowe do zastosowania możliwej polityki cen. Ponadto handel węgierski rozporządza wprost doskonałym aparatem pośrednictwa. Stąd głównie pochodzi łatwość, z jaką mąka węgierska wchodzi do kraju, tudzież ta okoliczność, że nasze dostawy mąki nie rozwinęły się jeszcze tak, jakby stosunki na to pozwalały. Role pośredników obiegają wprost wszystkich większych odbiorców mąki i zachęcają do kupna na wszelki możliwy sposób; Związek ekonomiczny zaś usiłując popierać i wprowadzać mąkę krajową często wprost nawet traci odbiorców, gdyż niejedna Składnica nie chce korzystać z droższej oferty krajowej i zwraca się po towar węgierski.

Znaczny wzrost zapotrzebowania okazują tłuszcze, szczególnie słonina i smalec, których Związek ekonomiczny dostarcza z pierwszorzędných źródeł zakupna.

Główne daty dotyczące Składcnic

Liczba porządk.	Siedziba Składnicy lub Sklepu	Rok założenia	Ilość członków udziałowych	Okres bilansowy za miesiąc	Składnica prowadzi Sklepow	Kapitał udziałowy		Ruch pieniężny	
						K	h	K	h
1	Sanok	1903	68	12	3	14895	56	485163	74
2	Krosno r	1905	132	12	3	13910	23	865214	34
3	Dynów	1905	21	14	1	7836	75	131630	16
4	Zakopane r	1905	142	12	5	21717	—	697326	09
5	Brzesko	1905	92	12	1	6501	16	286856	68
6	Monasterzyska	1905	63	12	3	621	43	131020	69
7	Buczacz	1906	69	6	4	940	46	65952	72
8	Zaleszczyki	1906	86	15	1	7247	41	228557	20
9	Gorlice	1907	234	12	3	12881	47	491246	86
10	Ciężkowice	1907	97	10	1	8295	41	179285	98
11	Poronin	1907	25	12	1	18933	28	154374	58
12	Dubiecko	1907	81	12	1	2750	87	124698	06
13	Zbaraż	1907	64	12	1	2878	88	208430	82
14	Witków nowy	1908	41	5	1	7368	04	9636	10
15	Zydaczów	1908	73	12	1	4654	93	78688	53
16	Zabno	1908	40	8	1	2918	97	76204	16
17	Wadowice	1908	236	13	1	14337	26	501736	30
18	Szczawnica	1908	75	12	2	9170	58	184572	32
19	Krościenko nad Dunajcem	1908	81	13	1	3209	33	124286	63
20	Dąbrowa r	1909	192	13	1	18068	95	262474	49
21	Jaśło r	1909	156	18	4	12076	63	1202368	26
22	Tarnopol r	1909	312	14	3	14000	74	512400	—
23	Strzyżów	1910	29	13	1	7557	93	149264	56
24	Kalwarya	1910	161	12	1	7264	68	420960	64
25	Nowy Targ r	1910	273	12	3	28925	69	696348	94
26	Rohatyn r	1910	141	15	1	10505	45	190826	89
27	Czarny Dunajec	1910	97	12	1	17785	01	254513	96
28	Biecz	1910	146	12	1	9255	46	359739	71
29	Ottynia	1910	125	9	1	6898	79	99017	68
30	Mielnica	1910	30	10	1	7707	50	65481	17
31	Brzozów r	1911	48	12	2	3238	75	419579	14
32	Kołomyja r	1911	217	12	1	14698	33	410256	08
33	Zywiec	1911	118	15	1	21211	08	369304	34
34	Ropczyce r	1911	139	12	1	11539	98	347823	52
35	Ustrzyki dolne r	1911	103	12	1	9540	—	267184	40
36	Dębica r	1912	193	12	1	23378	71	649287	46
37	Łańcusz r	1912	195	12	2	15076	27	379740	10
38	Biała	1912	682	12	1	27021	23	429862	30
39	Złoczów	1912	269	11	2	21094	40	306705	18
40	Cieszanów	1912	133	12	1	13713	62	267199	20
41	Tuchów	1912	467	12	1	31234	53	409583	70
42	Nadworna r	1912	117	12	2	9467	—	268671	83
43	Grybów r	1912	167	12	5	18482	88	405979	01
44	Sambor	1912	478	12	2	18968	95	775185	02
45	Nowy Sącz r	1912	196	5	2	30919	—	334328	85
46	Radomyśl nad Sanem	1912	43	12	1	2314	77	71090	13
47	Jarosław r	1913	376	4	1	38770	75	447923	87
48	Mszana dolna r	1913	229	5	1	17972	—	203175	56
49	Tłumacz r	1913	155	5	1	10580	—	205410	50
50	Rymanów r	1913	326	5	1	24195	83	304699	98
51	Sucha r	1914	181	2	1	17402	25	113136	91
52	Stary Sącz r) **	1914	269	—	1	17059	—	—	—
53	Kosów r)	1914	112	—	1	12000	—	—	—
Razem . . .		1912/13	8595	—	86	710995	18	16624398	33
Daty porównawcze za rok		1911/12	6704	—	—	551153	45	13921512	37
" " " "		1910/11	3397	—	—	266866	30	6324517	89
" " " "		1909/10	2582	—	—	188605	41	4604807	71

*) Tłusta litera „r“ obok miejscowości oznacza, że składnica została zarejestrowana. — Składnice oznaczone

i większych Sklepów Kółek rolniczych.

Roczny zakup towarów	Stały zapas towarów	Wartość urządzenia Składnicy	Wartość własnych budynków	Fundusz rezerwy	% wypłaconej dywidendy	% wypłaconej premii konsumcyjnej	Ilość faktur przy sprzedaży hurtowej	Ilość personelu handlowego				
									K		h	
									K	h	K	h
216178	69	52627	63	1378	57	—	—	—	—			
386711	28	41559	48	5332	85	46461	34	42734	73			
51866	61	17473	50	1364	06	—	—	21288	52			
277381	93	63010	74	8520	41	—	—	3770	06			
146771	91	31355	01	2476	70	—	—	68	50			
58153	43	14392	42	855	90	10889	28	9452	92			
25891	19	12678	96	1014	45	—	—	17958	41			
105581	62	22281	55	2178	92	—	—	13944	92			
179631	96	38927	95	8701	85	—	—	6048	15			
73762	—	27008	69	1790	14	—	—	20850	17			
63801	23	27986	67	1000	31	30644	68	4231	70			
54727	05	8047	37	702	48	—	—	23126	79			
97157	21	17262	86	2148	77	—	—	6590	68			
9464	06	6129	13	1098	63	—	—	4759	83			
35217	42	8554	84	1008	48	—	—	124	79			
32730	43	15597	79	971	80	—	—	—	—			
239541	18	51345	30	4365	59	—	—	—	—			
88736	46	20788	73	1384	42	12850	03	10030	27			
47404	—	7594	90	898	57	9692	11	26539	86			
115234	96	27188	77	3130	15	6972	81	6972	81			
490918	43	63188	62	5506	34	21436	11	3021	27			
195400	62	44415	74	4635	67	51503	84	947	36			
66203	04	17957	45	1059	51	—	—	—	—			
180094	—	44380	20	2476	12	600	—	3563	—			
338209	72	68322	66	6826	10	—	—	19673	—			
80557	56	23429	11	2236	43	—	—	6875	49			
118773	66	39880	48	2300	42	—	—	2259	74			
91656	34	18853	45	3007	95	—	—	3744	73			
41723	12	13448	46	1485	94	—	—	4011	55			
27317	38	10732	88	594	43	—	—	1535	45			
178160	13	27516	75	3549	24	—	—	800	54			
177788	86	32244	91	3879	19	—	—	10252	32			
152125	13	33622	19	2978	12	—	—	63	16			
231721	31	30696	03	4073	28	—	—	2259	78			
103598	87	19953	73	2443	66	15523	04	—	—			
279495	65	41317	83	7764	89	32543	90	902	05			
181092	14	42969	40	5766	03	100000	—	147	54			
180272	16	30660	20	4620	83	64104	25	1926	25			
138881	14	40796	30	6201	24	—	—	—	—			
125050	53	34398	17	3247	72	—	—	266	42			
187985	20	30002	31	2589	32	27223	04	1483	70			
127709	33	24353	03	2654	67	—	—	1254	74			
180547	36	47130	28	4451	65	—	—	74	75			
388208	66	71669	52	4831	88	—	—	1044	68			
175833	78	49312	72	7435	16	—	—	—	—			
31085	70	12363	99	711	36	—	—	77	40			
251321	83	84218	94	9034	42	2635	—	568	49			
113512	15	41029	73	3460	82	—	—	358	—			
120514	86	32786	88	4283	35	—	—	102	—			
147451	67	50000	—	3450	56	—	—	221	—			
69633	57	43011	52	4638	48	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
7478788	52	1676475	77	172517	73	426106	62	285927	52			
6196942	89	1336215	13	131586	30	265456	34	253894	10			
2992025	28	611023	79	62175	—	42598	04	148861	31			
1900519	56	552804	47	47262	07	34517	61	96488	51			

gwiazdkami (**) puszczzone zostaną w ruch w czerwcu b. r.

Wykaz dostaw w roku 1913 w porównaniu z dostawami w roku 1911 i 1912.

Pozycja	Przedmiot	1911		1912		1913	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
Artykuły spożywcze:							
1	ciasta i pierniki	6691	79	16972	73	41635	76
2	cukier	677352	26	1023957	28	1128167	70
3	cukierki	27801	88	52840	—	54660	49
4	cykorya	12729	40	27266	96	32649	47
5	czekolada i kakao	18330	39	31948	48	61835	08
6	czosnek i cebula	—	—	970	15	337	50
7	delikatesy	15426	76	32094	69	24448	60
8	drożdże	8566	—	1801	64	1268	27
9	grzybki	2567	40	3395	50	5949	08
10	herbata	26268	40	28985	92	44697	75
11	kapusta	573	68	377	04	2558	49
12	kasza	21462	49	57418	—	40823	50
13	kawa	44801	10	87867	35	121667	52
14	konserwy i jarzyny	—	—	3518	17	859	55
15	korzenie	8307	06	32558	25	36779	28
16	kunerol i ceres	19881	49	36716	90	68062	33
17	mak	—	—	1356	04	628	40
18	makarony	1150	72	2267	53	3408	12
19	marynaty	2735	73	18533	71	11221	43
20	marmolada i soki	2931	16	5249	54	6921	13
21	masło	1584	50	20366	54	45414	82
22	mąka	284602	95	364735	—	558569	56
23	miód patoka	1054	22	5849	08	6730	61
24	miód do picia	2353	85	4864	68	642	82
25	ocet i musztarda	6590	81	11479	79	15272	31
26	ogórki	1345	40	1164	94	346	48
27	olej konopny	74	—	17	06	142	80
28	owoce południowe	54299	74	61635	51	87827	18
29	owoce strączkowe	1967	58	3033	73	13152	16
30	pieczywo	—	—	272	—	681	—
31	powidła	13045	33	25753	07	26852	14
32	przyprawy do zupy	4752	63	13317	25	22246	—
33	ryż	78499	60	191004	—	230640	—
34	ser i bryndza	2025	44	7648	22	14283	14
35	śliwki	12720	74	21615	45	1088	72
36	śledzie	11510	69	14514	13	18090	75
37	słonina i smalec	50438	97	90068	28	205515	62
38	wędliay	3500	65	9374	41	92	80
39	wino i wódki	56874	42	64600	17	56307	99
40	woda mineralna	—	—	955	71	1502	50
	Razem	1484819	23	2378364	90	2993978	85
Artykuły domowego użytku:							
1	atrament i przybory do pisania	9120	93	13988	25	16164	14
2	drogueryjne artykuły	6436	20	6862	60	6384	91
3	drewniane wyroby	1620	32	2699	48	812	72
4	farbka do bielizny	3207	89	5586	71	5550	29
5	krochmal	5105	12	15372	14	19138	45
6	knoty	542	67	427	97	643	40
7	kartki	453	68	396	84	586	27
8	koszyki	553	53	702	56	115	—
	Do przeniesienia	27040	34	46036	55	49395	18

Pozycja	Przedmiot	1911		1912		1913	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
	Z przeniesienia	27040	34	46036	55	49395	18
9	lampy	—	—	2223	45	1284	47
10	mydło	51077	89	97867	33	109541	61
11	miotły	3690	54	3263	21	4538	70
12	metalowe wyroby	2394	36	3273	15	2292	22
13	naczynia kamienne	4768	11	9131	47	10302	68
14	naczynia emaliowane	12008	44	32901	63	31778	92
15	nafta	89592	70	150877	46	224167	74
16	nici	3124	—	8804	75	9371	43
17	norymberskie wyroby	10498	66	9982	90	9352	11
18	olej rzepakowy	18496	90	38117	23	31518	25
19	obuwie	1777	18	464	41	1447	74
20	parasele	815	21	1572	95	1997	20
21	pasta do obuwia	8768	80	19995	15	24756	29
22	plótno i torby ceratowe	421	26	87	—	921	05
23	pokost lniany	648	28	1878	07	3453	78
24	porcelana	4715	95	4952	93	1062	97
25	proszek na owady i tanglefot	1543	92	1336	97	1069	—
26	świece	27476	47	38305	25	81655	41
27	skórzane wyroby	4049	03	5865	53	5493	52
28	soda	2449	50	5081	72	6358	67
29	spirytus denaturowany	2238	10	19726	74	20044	79
30	szkło	1158	75	5808	56	9356	16
31	szczotki	5562	22	14695	85	14210	68
32	tutki i bibułki	4856	19	4560	55	7326	74
33	torby	1552	60	503	61	3850	53
34	waselina	1642	42	2270	10	3590	89
35	zapałki	21717	63	22548	18	33942	10
	Razem	314085	45	552132	70	704080	83
	Artykuły gospodarskie:						
1	aparaty na naftę	4316	68	5791	70	6404	26
2	cement, wapno i gips	—	—	436	—	1306	23
3	czernidło	4506	24	2532	62	2050	01
4	klej stolarski	661	05	1270	92	1107	20
5	korki	1014	84	916	38	852	17
6	kosy	1760	34	13324	06	1021	98
7	lakiery i farby	—	—	9881	57	6587	79
8	oliwa do maszyn	1513	76	1718	79	2885	67
9	papier i torby kupieckie	16707	08	14957	72	12962	58
10	powroźnicze wyroby	4636	67	7415	62	11349	98
11	smar	1475	29	1154	27	2197	16
12	wosk	—	—	650	05	127	96
13	żelazo	5804	55	3817	89	34581	22
14	żer dla ptaków	—	—	883	35	1328	68
	Razem	42396	50	64750	94	84762	89
	Artykuły różne:						
	różne	5430	—	482	28	3951	87
	Zestawienie:						
	artykuły spożywcze	1484819	23	2378364	90	2993978	85
	„ domowego użytku	314085	45	552132	70	704080	83
	„ gospodarskie	42396	50	64750	94	84762	89
	„ różne	5430	—	482	28	3951	87
	Razem	1846731	18	2995730	82	3786774	44

2) *Opał i światło.*a) **Węgiel.**

Dostawa opału ogranicza się do węgla z tego powodu, że jest to obecnie najtańszy środek opałowy i że dostawa drzewa na opał jest z powodu braku odpowiedniego popytu i właściwości tego handlu ogromnie utrudniona.

Zakupno i dostawa węgla są z jednej strony ułatwione przez skonsolidowanie produkcji, z drugiej jednak strony trudność i przeszkodę bardzo znaczną stanowią częste opóźnienia w dostawie, spowodowane nieregularnym przebiegiem produkcji i nadzwyczajnym w niektórych porach popytem; Związek ekonomiczny dołożył wszelkich starań, aby zapewnić swoim odbiorcom rychłą i stałą dostawę — jednakże musiał od czasu do czasu zgodzić się na nieuniknione i równe dla wszystkich opóźnienia; w każdym razie sposób dostawy poprawia się z każdym rokiem — równoległe ze wzrostem zamówień.

Nadmienić przytem musimy, że przyczyna opóźnień leży często po stronie zamawiających, którzy domagają się małych wagonów po 10.000 kg.; jednakże takich małych wagonów jest brak dotkliwy i kopalnie, mając węgiel gotowy do załadowania, muszą nieraz długo czekać, aż koleją dostawi taki mały wagon; dlatego też stale doradzamy naszym odbiorcom zamawiać większe wagony po 15.000 kg.

Dostawy węgla należą do typu zbiorowych zamówień Kółek rolniczych, przy którym nie trzeba żadnego aparatu administracyjnego; jest to ułatwieniem ogromnem i Kółka rolnicze powinny powszechnie zrozumieć, że na tej drodze należy kierować wszystkie zamówienia węgla do Związku ekonomicznego, który nawzajem ze wzrostem popytu uzyska najlepsze i najdogodniejsze warunki.

W roku sprawozdawczym dostawy węgla objęły 1.977 wagonów, z której to ilości przypada 53% na węgle krajowe, a 47% na węgle górnośląskie. Stosunkowe zmniejszenie dostaw węgla krajowego stąd pochodzi, że kopalnia „Saturn“ wstrzymała zupełnie wysyłki węgla, a w kopalni „Krystyna“ nastąpiły trudności w produkcji właśnie w czasie najsilniejszego zapotrzebowania;

ponadto nie możemy dotąd uzyskać zastępstwa kopalni „Jaworzno“ i „Sobieski“ na zachodnią część kraju, gdyż wyłączne zastępstwo jednej i drugiej marki należy mianowicie do innych firm.

Poniżej podajemy zestawienie dostaw węgla w ubiegłym dziesięcioleciu (1903—1913 r.) z wykazaniem równocześnie ilości wagonów i ceny w koronach:

1903	93	9.611.—
1904	173	18.005.—
1905	177	20.365.—
1906	416	52.021.—
1907	787	135.210.—
1908	704	104.956.—
1909	694	92.888.—
1910	665	87.975.—
1911	890	117.828.—
1912	996	140.663.—
1913	1947	283.762.—

b) **Nafta.**

Nafty dostarczyliśmy 103 wagony, czyli 5.755 beczek w 552 przesyłkach o wartości 224.167 kor.

Obrót nafty był ułatwiony bardzo niskim poziomem cen; z drugiej strony jednak targ nafty w całym tym okresie odznaczał się nadzwyczajną niepewnością cen; powodu szukać należy w braku wszelkiego porozumienia pomiędzy rafineriami i w silnej pomiędzy nimi walce konkurencyjnej, która doprowadziła do tego, że ceny nafty wydatnie spadły w czasie, gdy cena surowca poszła silnie w górę.

Dla uwidocznienia wzrostu obrotów podajemy następujące zestawienie dostaw w czasie 1908—1913 r.:

1908	45.474.—
1909	83.753.—
1910	71.573.90
1911	89.592.70
1912	150.877.46
1913	224.167.74

Dział naftowy dostarczył ponadto w roku sprawozdawczym 193 beczek oleju rzepakowego, 10 beczek oliwy animalicznej i 20 beczek pokostu, co przedstawia w obrocie kwotę 34.972 kor.

Ogólne zestawienie dostaw, uskuteczniionych w r. 1913 przez Związek ekonomiczny Kółek rolniczych, jako centralny organ handlowy Towarzystwa.

Działalność handlowa Towarzystwa uwydatnia się w różnych kierunkach, przedstawionych szczegółowo w poprzednich działach niniejszego sprawozdania. Jako konieczne uzupełnienie poszczególnych zestawień — przedkładamy na tem miejscu ogólne zestawienie wszystkich dostaw, — aby dać pogląd i cyfrowy obraz całości naszej akcyi handlowej.

Zestawienie to zawiera następujące dostawy z roku 1913, oraz dla porównania odpowiednie cyfry z lat 1911 i 1912.

A) Dostawy zwyczajne:

a) w dziale handlu rolniczego:

		rok 1911	rok 1912	rok 1913
1) nawozów sztucznych	za K.	344.489	401.366	483.380
2) nasion	„ „	186.545	144.015	296.861
3) maszyn i narzędzi	„ „	89.929	112.858	49.205
4) pasz treściwych zboża i ziemniaków	„ „	145.161	196.284	124.800 *)
5) drzewek i krzewów owocowych	„ „	12.518	10.788	11.205

b) w dziale handlu spożywczego:

1) różnych towarów	„ „	1185.726	2995.730	3786.774
2) środków opału i oświetlenia	„ „	117.828	140.663	283.762
		<u>2752.196</u>	<u>4001.704</u>	<u>5035.987</u>

B) Dostawy zapomogowe:

1) zboża			za K.	558.312
2) ziemniaków			„ „	799.412
			<u>Razem Koron</u>	<u>6393.711</u>

Powyższe zestawienie wykazuje **ogólną kwotę normalnych dostaw w roku 1913 na Koron 5035987**, z uwzględnieniem zaś nadzwyczajnych dostaw zapomogowych, **suma wszystkich dostaw wynosi 6393711 Kor.**

Po rozpatrzeniu cyfr dotyczących dostaw normalnych okazuje się, że **dostawy w r. 1913 wzrosły w porównaniu z r. 1912 o K. 1034283, a zatem okragło o 25%, w porównaniu zaś z r. 1911 o K. 2283791, czyli okragło o 83%.**

W powyższym wzroście obrotu uczestniczą poszczególne działy w porównaniu z rokiem poprzednim w następujący sposób: **w dziale rolniczym wzrosły dostawy o 100140 Kor. a w dziale handlu spożywczego o 934143 Kor.**

*) Pozycja ta za rok 1913 obejmuje tylko pasze treściwe.

VI. Organizacja handlu materiałem rzeźnym i sprawozdanie o Spółkach zbytu bydła i trzody chlewnej, zorganizowanych przy Tow. Kółek rolniczych.

Sprawozdanie niniejsze jest szóstym w tym dziale naszej pracy. — W poprzednich latach mogliśmy wykazać zupełnie normalny rozwój tej organizacji, gdy przeciwnie rok 1913 dał w stosunku do lat poprzednich mniej pomyślne wyniki.

Złożyły się na to 3 poprzednie lata. W roku 1911 epidemia „pryszczycy“ utrudniła bardzo całą hodowlę i handel trzodą, co wpłynęło bardzo ujemnie na pomnażanie chlewni. Znaczny spadek cen z wiosną 1912, spowodowany masową wysprzedażą gotowego materiału, zaraz po zniesieniu kontumacji w całym kraju, zniechęcił rolników do hodowli trzody. Bezpośrednio po „pryszczycy“ nastąpiły pamiętne lata klęsk, które całą hodowlę trzody przeszło o połowę zmniejszyły.

Do niedawna bo jeszcze do roku 1911 Galicya była jednym z głównych dostawców towaru mięsnego na targi zachodnie. Dzisiaj schodzi już na plan drugi, a miejsce jej poczynają zajmować kraje węgierskie, zwłaszcza Siedmiogród, który w r. 1912 wysłał na targ wiedeński 36.630 sztuk świń mięsnych, zaś w roku 1913 40.261 sztuk, gdy do roku 1911 w Węgrzech nie hodowano wcale świń mięsnych.

Mimo to jak dotąd Węgry nie potrafiły pokryć niedoboru spowodowanego redukcją hodowli u nas. — Niedobór ten spowodował też znaczną wyższkę cen, bo, gdy w roku 1908 przeciętne ceny roczne na targu wiedeńskim za towar galicyjski wynosiły 95 do 100 h. za 1 kg. żywej wagi, to w roku 1913 płacono za taki towar przeciętnie po 125 do 130 h.

Zestawienie spędów i dowozów na targ wiedeński w porównaniu z rokiem 1912 da nam dokładny obraz zastoju w tym dziale gospodarstwa krajowego.

I tak: spędzono z Galicyi na targ wiedeński w 1912 roku 537.812 świń, zaś w 1913 roku 265.295, czyli o 272.517 sztuk mniej, co procentowo równa się 51%, zaś w świniach bitych o 16.185 sztuk mniej, czyli 62%, a mięsa wieprzowego o 1,876.888 kg. mniej, czyli, ubytek procentowy wynosi 49%.

Nic też dziwnego, iż nasza działalność w minionym roku wykazuje pewien zastój, lecz tylko co do ilości uskuteczionych ładug i ilości wysłanych sztuk.

Natomiast co do pogłębienia pracy możemy się poszczycić dosyć znacznym dorobkiem, gdyż w minionym roku na miejsce luźnych organizacji założyliśmy 6 nowych Spółek, z działalności których umieszczamy poniżej sprawozdanie.

Ogółem na terenie naszej działalności (obejmującym teren c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego) w roku 1912/13 zorganizowaliśmy 9 Spółek procudentów bydła i trzody chlewnej opartych na jednolitym statucie.

W Spółkach tych zaprowadziliśmy jednolitą rachunkowość przystępną do prowadzenia nawet przez ludzi mniej wyszkolonych.

Z wyjątkiem Spółki w Łańcucie, na czele Dyrekcyi stoją sami włościanie, którzy w Stowarzyszeniach tego typu bardzo wydatnie pracują.

Z istniejących 9 Spółek w roku 1913, tylko 6 było czynnych a mianowicie uskuteczniła Spółka:

Łańcut	50 ładug z 2004 świń i 17 krów
Daszawa	4 ładug z 126 świń — krów
Łukowiec	3 ładug z 228 świń — krów
Barysz	12 ładug z 533 świń — krów
Chorostków	1 ładug z 30 świń — krów
Hadyńkowce	5 ładug z 248 świń — krów
Razem	75 ładug z 3169 świń i 17 krów

Nadto w ubiegłym roku wysłały luźne organizacje w 10 ładugach 300 sztuk i tak z powiatu:

borszczowskiego	1 ładugę z 32 świń
brodzkiego	1 ładugę z 20 świń
kamioneckiego	4 ładug z 97 świń
skłałackiego	2 ładugi z 80 świń
zbarazkiego	2 ładugi z 71 świń
Razem	10 ładug z 300 świń

Wysłano zatem ogółem w 85 ładugach 3469 sztuk świń i 17 krów. — gdy w poprzednim roku w 207 ładugach wysłano 13.063 czyli w roku 1913 uskuteczniiono o 41% ładug a o 26% sztuk mniej niż w roku 1912.

Jeżeli zważymy, iż hodowla w ogóle obniżyła się o przeszło 50%, możemy stwierdzić, iż rezultat naszej działalności wykazuje cyfry, odpowiadające stanowi hodowli w r. 1913.

W dziale organizacji handlu materiałem rzeźnym przez cały rok sprawozdawczy był czynnym jako kierownik p. August Krogulski, zaś do dnia 30. czerwca 1913 był w dziale tym pomocnym p. Władysław Wąsowicz.

Wydatki tego działu przedstawiają się następująco:

Płace kierownika i siły pomocniczej do 30. czerwca	4.680 K — h
Koszta podróży	3.090 K 40 h
Ubezpieczenie od wypadków	200 K 71 h
Lokal, światło opał	1.320 K — h
Przybory biurowe	120 K — h
Druki kasowe	736 K — h
Kulczyki	125 K — h
Zapomogi dla Spółek: na koszt założenia	610 K — h
Wpisowe do Spółek	4 K — h
Portorya pocztowe	207 K 28 h
Razem	11.093 K 39 h

Zaś dochody jak zwroty za kulczyki, druki i porta pocztowe ściągane z rachunku hodowców 501 K 92 h Utrzymanie tego działu kosztowało 10.591 K 47 h

Nadto do każdej Spółki przystąpił Zarząd główny z 20 udziałami po 10 K i na ten cel wydał dla 6 Spółek 1200 K.

Każda nowo zawiązana Spółka otrzymywała na koszt, połączone z zarejestrowaniem Spółek i sprawienie niezbędnego inwentarza zwrotną zapomogę w wysokości od 90 do 130 K. Na ten cel wydano w minionym roku 610 K.

Z wyjątkiem Spółek w Łańcucie i Hałuszczyńcach każda Spółka otrzymała wagę do ważenia trzody. Wydatku na te wagi nie uwzględniliśmy niniejszem sprawozdaniu, gdyż wagi te pozostały z dawniejszych luźnych organizacji a Spółki poniosły tylko koszty transportu i koniecznych reperacji.

Spółka w Baryszu p. Buczacz.

Zawiązana 21. stycznia 1913 r. W dniu 31-go grudnia liczy członków 66. Suma zadeklarowanych udziałów 850 K. Suma wpłaconych udziałów 359 K. Zarejestrowana w c. k. Sądzie handlowym w Stanisławowie do L. Stow. IV. 431, Firm 104/13, dnia 17-go maja 1913.

W roku 1913 skuteczniła 12 ładug — wysyłając 533 sztuk świń. Wyplaciła hodowcom 33.308 K 88 h. Udzieliła zaliczek w 20 wypadkach na kwotę 834 K.

Bilans Spółki za rok 1913:

Stan czynny:

Gotówka w kasie	701 K 12 h
Udzielone zaliczki	260 K — h
Wartość inwentarza	460 K — h
Wierzytelności	13 K 75 h
Niedobór	290 K 13 h
Razem	1725 K — h

Stan bierny:

Udziały	359 K — h
Fundusz rezerwowy	66 K — h
Subwencje	1000 K — h
Długi	300 K — h
Razem	1725 K — h

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Antoni Suszko, Stefan Byk i Franciszek Skiba.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Hipolit Partyka.

Spółka Chorostków p. Husiatyn.

Zawiązana 6. lutego 1913 r. W dniu 31. grudnia 1913 liczyła członków 49. Suma zadeklarowanych udziałów 680 K. Suma wpłaconych udziałów 362 K. Zarejestrowana w c. k. Sądzie handl. w Czortkowie do L. Stow. 1422, Firm 140/13, dnia 23/4 1913.

W roku 1913 skuteczniła 1 ładugę — wysyłając 30 sztuk świń. Wyplaciła hodowcom 1882 K 03 h. Udzieliła zaliczek w 1 wypadku na kwotę 50 K.

Bilans Spółki za rok 1913.

Stan czynny:

Gotówka w kasie	124 K 72 h
Udzielone zaliczki	50 K — h
Wartość inwentarza	142 K — h
Wierzytelności	50 K — h
Niedobór	44 K 28 h
Razem	411 K — h

Stan bierny:

Udziały	362 K — h
Fundusz rezerwowy	49 K — h
Razem	411 K — h

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Antoni Solski, Józef Dobrowolski i Paweł Wojewódzki.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Leon Bobowski.

Spółka w Daszawie p. Stryj.

Zawiązana dnia 2. listopada 1912 r. Dnia 31. grudnia 1913 liczyła członków 59. Suma zadeklarowanych udziałów 790 K. Do dnia 31/12. 1913 wpłacono udziałów 315 K. Zarejestrowana w c. k. Sądzie handlowym w Stryju do L. C. 554, Firm 302/12, dnia 2/11. 1912.

W roku 1913 skuteczniła 4 ładugi. Wysłała razem 126 sztuk świń. Wyplaciła hodowcom za towar 7731 K 02 h.

Bilans Spółki za rok 1913.

Stan czynny:

Gotówka w kasie	329 K — h
Wartość inwentarza	170 K — h
Razem	499 K — h

Stan bierny:

Udziały	315 K — h
Fundusz rezerwowy	59 K — h
Nadwyżka	125 K — h
Razem	499 K — h

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Józef Nowak, Franciszek Zdyr i Hieronim Serafin.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Wojciech Wiertelak.

Spółka w Hadyńkowcach p. Husiatyn.

Zawiązana 9. marca 1913 r. W dniu 31. grudnia liczyła członków 65. Suma zadeklarowanych udziałów 860 K. Suma wpłaconych udziałów 315 K. Dotąd niezarejestrowana.

W roku 1913 skuteczniła 5 ładug — wysyłając 248 sztuk świń, za które wyplaciła hodowcom 17.153 K 01 h. W roku 1913 udzieliła zaliczki na łączną kwotę 8953 K 40 h.

Zamknięcie rachunków i bilansu nastąpi dopiero po upływie roku administracyjnego.

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Piotr Furmaniuk, Karol Rasiewicz i Stanisław Orzelski.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Kazimierz Horodyski.

Spółka w Hałuszczyńcach p. Skafat.

Zawiązana dnia 4. czerwca 1913. Liczy członków 32. Suma zadeklarowanych udziałów 520 K. Suma wpłaconych udziałów 350 K. Dotąd niezarejestrowana i w roku 1913 nieczynna.

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Jan Zdyr, Jan Pytel i Jan Garbisz.

Prezesem Rady Nadzorczej jest ks. Andrzej Iwanczyszak.

Spółka Łańcut.

Zawiązana 28. marca 1912. Z dniem 31. grudnia 1913 liczyła członków 91. Suma zadeklarowanych udziałów 1340 K. Suma wpłaconych udziałów 701 K. Zarejestrowana w c. k. Sądzie handlowym w Rzeszowie dnia 12. października 1912 do L. 1001/12.

W roku 1913 skuteczniła 48 ładug. Wysłała sztuk 2004 świń, 17 sztuk bydła rogatego, Wyplaciła hodowcom za towar 179.967 K 82 h. Zaliczek nie udzielała.

Bilans Spółki za rok 1913.

Stan czynny:

Gotówka w kasie	1423 K 81 h
Wartość inwentarza	16 K 70 h
Razem	1440 K 51 h

Stan bierny:

Udziały	701 K — h
Fundusz rezerwowy	83 K — h
Nadwyżka	656 K 51 h
Razem	1440 K 51 h

Spółka ta rozciąga swą działalność tylko na okręg sądowy w Łańcucie. Korzysta z pomocy Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Łańcucie, który jej odstąpił czasowo bezinteresownie budkę z wagą do ważenia świń.

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Wojciech Rybak i Władysław Michno.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Zygmunt Sulimirski.

Spółka w Łukowcu p. Rohatyn.

Zawiązana dnia 7. listopada 1912 r. W dniu 31. grudnia liczyła członków 31. Suma zadeklarowanych udziałów 540 K. Suma wpłaconych udziałów 275 K. Zarejestrowana w c. k. Sądzie handlowym w Brzeżanach do L. Stow. II. 1337, Firm 9113, z dnia 28. stycznia 1913.

W roku 1913 skuteczniła ładug 3. Wysłała 228 sztuk świń. Wyplaciła hodowcom 13038 K 04 h. Zaliczek udzieliła 2 na kwotę 120 K.

Bilans Spółki za rok 1913.

Stan czynny:

Gotówka w kasie	319 K 47 h
Wartość inwentarza	11 K 23 h
Niedobór	97 K 30 h
Razem	428 K — h

Stan bierny:

Udziały	275 K — h
Fundusz rezerwowy	33 K — h
Długi	120 K — h
Razem	428 K — h

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Wojciech Dziubak, Wojciech Baran i Tomasz Stadnik.

Prezesem Rady Nadzorczej jest ks. Kamionik Antoni Moczarowski.

Spółka w Nadwórnej.

Zorganizowana dnia 9. czerwca 1913 r. Liczy członków 63. Suma zadeklarowanych udziałów 830 K. Suma wpłaconych udziałów 410 K. Dotąd niezarejestrowana. W roku 1913 nieczynna.

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Michał Pflieger i ks. Jan Pokrywka.

Prezesem Rady Nadzorczej jest ks. kanonik Tomasz Trzebunia.

Spółka w Tłustem p. Zaleszczyki.

Zawiązana 25. lutego 1913. Liczy członków 37. Suma zadeklarowanych udziałów 570 K. Suma wpłaconych udziałów 200 K. Dotąd niezarejestrowana i nieczynna.

Bilans Spółki za rok 1913.

Stan czynny:

Gotówka w kasie	206 K — h
Wartość inwentarza	139 K 17 h
Razem	345 K 17 h

Stan bierny:

Udziały	200 K — h
Fundusz rezerwowy	28 K — h
Długi	90 K — h
Nadwyżka	27 K 17 h
Razem	345 K 17 h

W skład Dyrekcyi wchodzi: pp. Józef Chmielewski, Piotr Godecki i Jan Rawicki.

Prezesem Rady Nadzorczej jest p. Kwiryn Wieluchowski.

D) Działalność oświatowa.

I. Uwagi ogólne.

Spełniając zadania wskazane statutem Zarząd główny nie pozostawia również odłogiem pola pracy nad szerzeniem wiedzy tak ogólnej, jak i zawodowej rolniczej. — Do celu dąży wszelkimi możliwymi środkami; zakłada przy Kółkach biblioteczki, pośredniczy w zakupie książek, urządza kursa i odczyty, popiera rozwój sceny ludowej.

W dążeniach swoich główny nacisk kładzie Zarząd główny na podniesienie gospodarstw włościańskich, przez pogłębienie wiedzy rolniczej. — W tej pracy najważniejszym czynnikiem jest organ

Towarzystwa „Przewodnik Kółek rolniczych“, dalej cały szereg wydawnictw Towarzystwa z dziedziny rolniczo-ekonomicznej, — i wydawnictwo Kalendarza, uznanego przez sfery miarodajne za najlepsze ludowe wydawnictwo w tym rodzaju.

Obejmując wreszcie pracą swoją całość potrzeb wsi naszej, wydaje Zarząd główny jako dodatek do Przewodnika „Obronę pożarną“ i „Przyjaciela zdrowia“.

II. Biblioteczki i czytelnie.

Rok 1913, pamiętny ciężkim przesileniem finansowym, odbił się dotkliwie i na oświatowej działalności Towarzystwa Kółek roln. Wstrzymanie wypłat subwencji krajowych zmusiło Zarząd główny do jak najdalej idących oszczędności. Byliśmy więc zmuszeni zredukować wysyłkę książek dla Kółek rolniczych. — Mimo to staraliśmy się o ile możności zasilać książkami przynajmniej nowo zawiązane Stowarzyszenia w przeświadczeniu, że Kółko bez biblioteki, bez tego łącznika,

jakim są wspólne odczyty i pogadanki nie może spełnić swych zadań.

W r. 1913 wysłał Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych bezpłatnie do 100 Kółek 4.207 książek, w tem 863 treści rolniczej i ekonomicznej, 155 książek historycznych i powieściowych i 2.289 egz. własnych wydawnictw.

Sprzedano książek i wydawnictw w roku sprawozdawczym za łączną kwotę 1.727 K 87 h.

III. Wydawnictwa Towarzystwa.

Uznając potrzebę dostarczania swym członkom popularnych a tamich dziełek o treści ekonomiczno-rolniczej, Zarząd główny wydaje co roku kilka broszurek traktujących o sprawach najbardziej aktualnych, wchodzących w zakres życia wiejskiego, a pisanych przez ludzi fachowo wykształconych.

- W r. 1913 i z początku r. 1914 wydano:
- L. 66. Andrzej Zaremba: „O wzdęciu u bydła“.
 - L. 67. T. Adamski: „O oświatowej działalności Tow. Kółek roln.“.
 - L. 68. Juluszowa Albinowska: „O pielęgnowaniu dzieci“.

IV. Przewodnik Kółek rolniczych.

„Przewodnik Kółek rolniczych“, wydawany przez Towarzystwo od roku 1886, — wychodzący z początku w bardzo szczupłych ramach raz na miesiąc, rozwijał się z każdym niemal rokiem, aż doszedł do tych rozmiarów, w jakich go obecnie

czytelnicy 3 razy na miesiąc otrzymują. Razem z rozwojem pisma wzrastała też jego poczytność i rosła liczba prenumeratorów przeważnie ze sfer włościańskich.

Treścią swoją obejmuje Przewodnik przede-

wszystkiem sprawy rolnicze i weterynaryjno-hodowlane, omawiane przez ludzi fachowych. Pomieszcza dalej artykuły ekonomiczne, z higieny, przepisy dla gospodyń wiejskich, a wreszcie poświęca dział osobny sprawom handlowym. Tak więc treścią swoją obejmuje całą działalność Kółka rolniczego, wchodzi w najdrobniejsze potrzeby życia na wsi i stara się im zadość uczynić. — Jak żywym jest zainteresowanie się czytelników Przewodnikiem, najlepszym dowodem są korespondencje i artykuły, pomieszczone w Przewodniku przez właścian w każdym niemal numerze. — Ja-

ko dodatek do Przewodnika wychodzą raz na miesiąc „Obrona pożarna“, „Przyjaciel zdrowia“ i „Ruski dodatek“.

Zestawienie dochodów i rozchodów Przewodnika zostało pomieszczone osobno w sprawozdaniu kasowem.

Redaktorem Przewodnika jest od r. 1898 dyr. Telesfor Adamski, — współpracownikami stałymi są inspektorowie biura rolniczego i urzędnicy Towarzystwa. Obok tego zasilają pismo fachowi współpracownicy z różnych działów gospodarstwa.

V. Kalendarz Kótek rolniczych.

Wydając od r. 1905 kalendarz Kótek rolniczych, starał się Zarząd główny uczynić go nie tylko rozrywką na wolne chwile, ale dać w nim zarazem czytelnikom książkę pożyteczną, o wartości aktualnej. — Pomieszczono też w kalendarzu na rok 1914. cały szereg artykułów z zakresu gospodarki rolnej i weterynaryi, oraz ekonomicznych napisanych z głęboką znajomością rzeczy, a przystępnie i wyczerpująco.

Część literacka obejmuje utwory rodzime,

między nimi przepiękne a rzewne wiersze piewów ludowych.

Kalendarz na r. 1914. stanowi książkę obejmującą 190 stron druku, oprócz części informacyjnej i działu ogłoszeń przeplatanych dekteryjkami i anegdotami, — Rozszedł się w ilości 9.000 egzemplarzy. — Zestawienie rachunku wydawnictwa kalendarzy znajduje się w sprawozdaniu kasowem.

Redakcją kalendarza kieruje redakcja „Przewodnika Kótek rolniczych“.

VI. Teatry i chóry włościańskie.

Jednym z najważniejszych czynników oświatowych na wsi jest bezwątpienia rozwój sceny ludowej, nad którym pracuje stale a skutecznie Związek teatrów i chórów włościańskich, popierany w swych dążnościach przez Towarzystwo Kótek rolniczych. — Oprócz celów pedagogicznych scena ludowa ma ogromnie doniosłe znaczenie w walce z alkoholizmem, tworząc bowiem środowisko, koło którego skupia się młodzież wiejska, odciąga ją tem samem od karczmy, podnosi i uszlachetnia.

Jak silną jest potrzeba szlachetniejszej rozrywki dowodzi, że w roku sprawozdawczym, ilość przedstawień amatorskich urządzanych przez Kółka rolnicze znacznie się wzmożła, pomimo warunków bardzo ciężkich, kiedy wobec widma nędzy, wywołanego klęskami elementarnymi, wielka część młodzieży poszła w świat szukać zarobku.

Spis Kótek rolniczych, w których w roku 1913 odbywały się przedstawienia teatralne, z wykazem odegranych sztuk.

Biała.

1. Dankowice: Przedstawienie pasyjne.
2. Hańców: Betleem polskie (2 razy), Lobzowanie, Rycerze Jadwigi (2 razy)
3. Kobiernice: Kościuszek w Petersburgu.
4. Leszczyny: (nie podano, jakie sztuki były grane).
5. Międzybrodzie lipnickie: Jasełka (3 razy).
6. Szczyrk: Betleem polskie, Hanusia krożańska.

Bochnia.

7. Cerekiew: Jasełka.
8. Kurów: X. Pawilon, Jasełka (2 razy).
9. Niegowic: Betleem polskie.
10. Rzezawa: Wóz Drzymały (3 razy), Jasełka.
11. Stanisławice: Swaty, Hanusia krożańska, Nie-skończony bój, Na Straż.
12. Wiatowice: Moc sokoła, Stary mundur.
13. Stary Wiśnicz: Jasełka (3 razy).

Borszczów.

14. Głębocek: Jasełka (2 razy).
15. Jezierzany: (nie podano, jakie sztuczki były grane).

Brody.

16. Gaje dubieckie: Wesele powstańca, Posiew wolności, Gorzałka, Błazek opętany.

Brzesko.

17. Borzęcin dolny: Pan Grajcarek idzie w kumy.
18. Grabno: Jasełka.
19. Okocim: Betleem polskie (3 razy).
20. Olszowa: Zmartwychwstanie (5 razy).
21. Paleśnica: Zmartwychwstanie.
22. Strzelce małe: Lobzowanie, Szczęście domowe.
23. Strzelce wielkie: Wesele, Zrękowiny Druzgały.
24. Wał-Ruda: Lobzowanie.
25. Zaborów: (nie podano, jakie sztuki były grane).

Brzeżany.

26. Buszcze: (nie podano, jakie sztuki były grane).
27. Kozłów: Kościuszek w Petersburgu.
28. Kuropatniki: Korale Marysi.
29. Narajów: Kosa raclawska, Sen, Werbel domowy, Cudowne leki.

Brzozów.

30. Domaradz: (nie podano, jakie sztuki były grane).
31. Humniska: Werbel domowy (2 razy), Ks. Maćkiewicz (2 razy).
32. Jasienica: Flisacy, Zaręczyny u Druzgały, Chłopi arystokraci, Jasełka, Adam i Ewa.
33. Niebocko: Za ziemię matkę, 3 Maj (3 razy).
34. Orzechówka: Chłopi arystokraci.
35. Stara wieś: Prządka pod krzyżem, Jasełka.
36. Temeszów: Dla Ojczyzny.
37. Trześniów: Za wolność i wiarę, Kominiarz i młynarz, Bartosz z pod Krakowa, Chłopi arystokraci, Żyd w beczce.
38. Turzepole: Zamęcie, Ojcowizna, O świętą ziemię, Intermedia ucieszne.
39. Wydrna: Jasełka (4 razy).
40. Wzdów: Dworek pod lasem.

Buczacz.

41. Barysz: Jasełka (7 razy), Intermedia ucieszne (3 razy), Głód (2 razy), Swaty, Hanusia krożańska, Flisacy, Zbójcy, Łupina orzecha, Perła ukryta.
42. Koropiec: (nie podano, jakie sztuki były grane).
43. Kowalówka: Jasełka, Hanusia krożańska, Błażek opętany.
44. Nagorzanka: (nie podano, jakie sztuki były grane).

Chrzanów.

45. Ciężkowice: Więzień rosyjski.
46. Grojec: Bociany, Wigilia św. Andrzeja.
47. Regulice: Jasełka.
48. Rudawa: Chłopi arystokraci.

Cieszanów.

49. Dzików stary: Łobzowanie (2 razy), Swaty, Chrapanie z rozkazu.
50. Huta różaniecka: Rycerze Jadwigi, Matka żyje, Za sztandarem, Chłopi arystokraci, Majster i czeladnik.
51. Oleszyce stare: Żyd w beczce, Gorzałka, Lustracya u pana wójta.
52. Płazów: Dworek pod lasem.
53. Ruda Różaniecka: Jasełka (2 razy), Korale Marysi, Napad na dom przez Moskali.

Czortków.

54. Biała wieś: Stary mundur (2 razy), Jasełka.
55. Kosów: Za sztandarem, Carscy bohaterowie, Cudowny doktor, Placek, Kumoszki, Matka żyje, Błażek opętany, Katorga.

56. Nagorzanka: (nie podano, jakie sztuki były grane).
57. Połowce: Werbel domowy (3 razy), Wujaszek Alfonsa, Chrzesz w ogniu, Zrękowiny u Druzgały, Za sztandarem, Michałek.
58. Skorodyńce: Skapany świat (3 razy).
59. Ułaskowce: X. Pawilon, Zrękowiny u Druzgały, Cudowne leki, Lustracya u pana wójta, Bankructwo, Cudowny doktor, Werbel domowy.

Dąbrowa.

60. Grądy: W katordze, Flisacy.
61. Jadowniki mokre: Matka żyje, Przyjaciele ludu, Żyd w beczce, Za kordonem (6 razy).
62. Mędrzechów: Jasełka.
63. Ofimów: Grube ryby, Błażek opętany, Chłopi arystokraci, Werbel domowy.
64. Wielopole moszczeńskie: Raclawice, Zaczarowany młyn.

Dobromil.

65. Kalwarya paclawska: Hanusia krożańska, Jasełka.
66. Wojtkowa: Wóz Drzymały — Intermedia ucieszne.

Drohobycz.

67. Wojtowska góra: Prima aprilis, Stary mundur, Marsz, marsz Dąbrowski, Grzmią pod Stoczkiem armaty, Hanusia krożańska.

Gorlice.

68. Biecz: Kościuszek pod Raclawicami (2 razy).
69. Kryg: Posiew wolności, Za sztandarem.
70. Libusza: Jasełka (2 razy).
71. Luźna: Jasełka (5 razy), Młynarz i kominiarz (3 razy), Zaręczyny u Druzgały (2 razy), Ojcowizna (2 razy).
72. Siary: Hanusia krożańska, Chłopi arystokraci, Grajek, Błażek opętany, Kominiarz i młynarz (po 4 razy).
73. Sokół: Matka żyje.
74. Szymbark: Zmartwychwstanie.

Gródek.

75. Czerlany: Jasełka.

Grybów.

76. Korzenna: Jasełka (3 razy).
77. Lipnica wielka: Chłopi arystokraci.
78. Ptaszkowa: Ksiądz Mackiewicz (2 razy).
79. Wilczyńska: Gorzałka (3 razy), Jasełka (3 razy).

Husiatyn.

80. Hadyńkowce: Hanusia krożańska, Chłopi arystokraci (2 razy), Za sztandarem.
81. Kociubińce: Farbiarze (3 razy), Jasełka (4 razy).
82. Kociubińczyki: Łobzowanie (3 razy), Na muzykach.
83. Żabińce: Matka żyje, X. Pawilon.

Jarosław.

84. Cieszacina mały: Wilia Bożego Narodzenia.
85. Przedmieście górno-leżajskie: Językom brechaty, ne czynom machaty, Oświdczyzny, Majster i czeladnik, Zahublene Szczastia, Perechitryła, Urlopnik.
86. Laszki: W katordze, Chłopi arystokraci, X. pawilon.
87. Majdan sieniawski: Jasełka (2 razy).
88. Munina: Święta wielkanocne, Hanusia krożańska, Żyd w becze.
89. Nielepkwice: Hanusia krożańska.
90. Rączyna I.: Poskramianie nienawiści.
91. Rozwienica: Betleem polskie.

Jasio.

92. Czerma: X. Pawilon.
93. Glinik niemiecki: Placek, Wam się łatwo śmiać, Cudowny doktor, Kostusia.
94. Olpiny: Akademik, czyli ofiara za Ojczyznę.
95. Świerchowa: Błażek opętany.
96. Trzcinią: Złote usta, Złote serce, Kominiarz i młynarz.
97. Wola dębowiecka: Posiew wolności, Chrapanie z rozkazu.
98. Wróblowa: Za sztandarem, Błażek opętany, Pierwsza ofiara, Łobzowianie.

Kałuż.

99. Kopanki: Jaki pan, taki kram, jaki sługa, taki pan.
100. Niegowce: Jasełka (3 razy), Muras, Król lasów (2 razy).
101. Podmichale: (nie podano, jakie sztuki były grane).

Kamionka strumiłowa.

102. Berbeki: Kościuszko w Petersburgu.
103. Kozłów: X. Pawilon (2 razy), Oświadczyzny, Grające skrzypki, Lunatyk.

Kolbuszowa.

104. Nienadówka: Jasełka (3 razy).
105. Raniżów: Consilium facultatis, Przysięga na kasy, Jasełka.
106. Sokołów: (nie podano, jakie sztuki były grane).
107. Trzeboń: Złote usta, Złote serce (2 razy).

Kosów.

108. Pistyń: Jasełka, Z wielkiego roku, Grzmią pod Stoczkiem armaty, Bodaj to nasza loterya, Chłop jako świadek w sądzie, Żale pana arendarza, Chrapanie z rozkazu.

Kraków.

109. Liczki: (nie podano, jakie sztuki były grane).
110. Modlnica: Na krwawy bój z r. 1863 (2 razy), Król kochany, Nie sprzedam ci ziemi.
111. Mydlniki: Poskromniona nienawiść, X. Pawilon, Łobzowianie.

Krosno.

112. Bratkówka: Swaty, Powrót taty.
113. Iwonicz: (Oddział kobiecy) Matka żyje, Za sztandarem, Błażek opętany.
114. Jasionka: Za sztandarem, Jasełka.
115. Korczyzna: (Oddział kobiet) Jasełka.
116. Krościenko niżne: X. Pawilon, Majster i czeladnik, Na naszej glebie, Hanusia krożańska.
117. Suchodół: Jasełka, Błażek opętany.
118. Turaszówka: Nieskończony bój, Sybiracy.
119. Wojkówka: Wesele krakowskie.

Lwów.

120. Dawidów: Żyd w becze, W katordze, Matka żyje.
121. Dublany: Zrękowiny u Druzgały, Dworek pod lasem, X. Pawilon.
122. Hodowica: Jasełka (4 razy).
123. Hołosko wielkie: Nikt mnie nie zna, Łobzowanie, X. Pawilon, Jasełka.
124. Kulparków: Jasełka.
125. Prusy: Jasełka.
126. Rzęsna polska: Grzmią pod Stoczkiem armaty (3 razy).
127. Sichów: Jasełka, Hanusia krożańska, W białym dworku, Zmartwychwstanie.
128. Wołów: Sen.
129. Zagórze: Jasełka.
130. Zboiska: Damy i huzary, Kominiarz i młynarz.

Łańcut.

131. Albigowa: Sen.
132. Brzoza królewska: Jasełka (2 razy), Urlopnik (2 razy), Łobzowanie.
133. Grodzisko dolne: Jasełka (3 razy).
134. Hamdzłówka: Swaty, Dziady, Jasełka, Łobzowanie.
135. Jelna: Kościuszko pod Raclawicami.
136. Strażów: Czary, Bogata wdowa.

Mielec.

137. Chorzelów: Gorzałka, Posiew wolności, Przyjaciele ludu, Złote usta, Złote serce i in.
138. Czajkowa: Za sztandarem.
139. Gliny małe: (nie podano, jakie sztuki były grane).
140. Rzemień: X. Pawilon, Ojcowizna, Jasełka.
141. Trzeń: Jasełka, Błażek opętany, Żyd w becze, Za sztandarem.
142. Wola pławska: Grzmią pod Stoczkiem armaty, Jeszcze Polska nie zginęła.

Mościska.

143. Dołhomosciska: Jasełka, Noc wigilijna w roku 1863.
144. Husaków: (12 przedstawień) Za sztandarem, Zrękowiny u Druzgały i inne.
145. Stojące: X. Pawilon.
146. Tamanowice: Jasełka.
147. Złotkowice: (nie podano, jakie sztuki były grane).

Myślenice.

148. Bieńkówka: Franek szpieg, Swaty.

Nisko.

149. Golce: Jasełka, Powrót taty, X. Pawilon, Kominiarz i młynarz.
150. Jeżowe: Jasełka, Bernadetta, Powrót taty (5 razy), Wóz Drzymały.
151. Raclawice: Chłopi arystokraci.

Nowy Sącz.

152. Roszkowice: Jasełka.
153. Tylicz: Jasełka (3 razy).
154. Wielogłowy: Wesele powstańca (2 razy), Onufry.

Nowy Targ.

155. Poronin: Jasełka (4 razy).
156. Szczawnica: Kucie kos (2 razy), W karczmie na muzycie.

Oświęcim.

157. Polanka wielka: Betleem polskie, Chłopi arystokraci, Za sztandarem.
158. Przeciszów: Powstanie styczniowe.
159. Smolice: Powstanie z r. 1863.
160. Włosienica: Zrękowiny u Druzgały (2 razy), Carscy bohaterowie.

Pilzno.

161. Błaszkowa: Raclawice i Powstanie z r. 1863 (3 razy).
162. Gębiczyna: Jasełka.

Podhajce.

163. Dryszczów: Zrękowiny u Druzgały, Za sztandarem, W katordze, Jasełka.
164. Nowosiółka: Cudowne leki, Swaty, Cześć ziemi polskiej, Zmartwychwstanie.
165. Panowice: Żyd w beczce.
166. Toustobaby: Jasełka.
167. Wiśniowczyk: X. Pawilon, Swaty, Kościuszkow w Petersburgu, Całus, Cudowny doktor, Wspomnienie, Michałek.

Przemysł.

168. Babice: Kościuszkow pod Raclawicami, Za sztandarem.
169. Bachórzec: Jasełka (2 razy), Za wiarę ojców naszych (2 razy).
170. Drohobyczka: Chłopi arystokraci, Kominiarz i młynarz, Żyd w beczce.
171. Grochowce: Jasełka.
172. Krasieczyn: Hanusia krożańska (2 razy), Pod pantoflem.
173. Kuńkowce: Jasełka (2 razy), Jeszcze Polska nie zginęła, Wóz Drzymały, Chłopi arystokraci.
174. Lipowica: X. Pawilon, Nad Wartą, Błażek opętany.

175. Lętownia: Urlopnik (3 razy), Dla świętej ziemi (3 razy), Hanusia krożańska, Chłopi arystokraci.
176. Medyka: (nie podano, jakie sztuki były grane).
177. Miżyniec: Tajemnica, W białym dworku, Nad Wartą, Przed siedmiu wiekami.
178. Niżankowice: Karpaccy górale, Chłopi arystokraci.
179. Prałkowce: W wielkopolskiej chacie, Błażek opętany.
180. Przemysł: Dla świętej ziemi, Gwałtu, co się dzieje, Hanusia krożańska, Grzmią pod Stoczkiem armaty, Młynarz i jego córka.
181. Wyszatyce: Jasełka.

Przemysłany.

182. Białe: Kominiarz i młynarz.
183. Hanaczów: Wieczera wigilijna, Chłopskie wesele.
184. Krosienko: Cześć walczącym.
185. Stanimirz: Jasełka.
186. Wyżniany: Za sztandarem, Chrzest w ogniu, Kościuszkow w więzieniu.
187. Zagumienka: Nad Wartą.
188. Zeniów: Za sztandarem (2 razy).

Przeworsk.

189. Kańczuga: Kosynierzy, Zmartwychwstanie, Gwiazda Syberyi.
190. Manasterz: Zmartwychwstanie (2 razy), Hanusia krożańska, Poskromiona nienawiść.
191. Markowa: Majster i czeladnik, Wilia św. Andrzeja, Narzeczona.
192. Nowosielce: Urlopnik, Złote usta, złote serce.
193. Siedlecza: Wesele na Prądniku, Swaty, Przyjaciele ludu.
194. Urzejowice: Chłopi arystokraci, Jasełka (4 razy).

Rohatyn.

195. Firlejów: Jasiek sierota, Pod Wawelem.
196. Sarnki dolne: Łobzowianie, Zmartwychwstanie, Bartek w sieni piekielnej.

Ropczyce.

197. Będziemyśl: Za sztandarem (2 razy).
198. Brzeziny: Dwóch głuchych, Błażek opętany, Werbel domowy, Kominiarz i młynarz, Wspomnienie, Chrześcijaństwo.
199. Glinik: Posiew wolności, Karpaccy górale.
200. Góra ropczycka: X. Pawilon, Chłopi arystokraci.
201. Lopuchowa: Za sztandarem (3 razy).
202. Nagoszyn: Wóz Drzymały, Książdz Mackiewicz.
203. Niedźwiada: (nie podano, jakie sztuki były grane).
204. Paszczyna: X. Pawilon, Werbel domowy, Matka żyje, Łobzowianie, Jasełka.
205. Wielopole: Stary mundur.

Rudki.

206. Dołobów: (nie podano, jakie sztuki były grane).
207. Rumno: (nie podano, jakie sztuki były grane).

Rzeszów.

208. Biała: Powrót taty, Łobzowanie, Chłopi arystokraci, Brzytwa swatem, Adam i Ewa, Błażek opętany, X. Pawilon.
209. Błażowa górna: O mur graniczny i X. Pawilon (po 2 razy).
210. Boguchwała: Dla ziemi świętej (3razy), Jasełka (2 razy).
211. Chmielnik: Za sztandarem, Matka żyje, Ks. Piotr Skarga, Urlopnik (po 3 razy).
212. Dąbrowa: Nieskończony bój, Pod sztandarem.
213. Jawornik polski: Jasełka, (2 razy), Gorzałka.
214. Lubenia: Żyd w beczce, Swaty, Kostusia.
215. Lutoryż: Błażek opętany, Matka żyje, Werbel domowy, Żyd w beczce, Flisacy, Na wygnaniu.
216. Pogwizdów: Zrękowiny u Druzgały (2 razy), Pobratymca, Gorzałka.
217. Rudna mała: Wesele powstańca, Wóz Drzymały.
218. Zwienczyca: Jak chłop zredagował gazetę rolniczą.

Sambor.

219. Brześciany: (kolonia polska): Cudowne leki.
220. Nadyby: Za wiarę świętą, Jasełka.
221. Sambor-Powodowa: Powstanie styczniowe, (5 razy), Gorzałka i Urlopnik (po 2 razy), Matka, Kościuszko w Petersburgu.
222. Sambor-Średnia: Jasełka.
223. Siekierzyce: (nie podano, jakie sztuki były grane).
224. Wojutyce: Za Ojców naszych, ziemię świętą, Jasełka (2 razy).

Sanok.

225. Bażanówka: Chrapanie z rozkazu, Nieskończony bój, W zimową noc.
226. Głębokie: Hanusia Prokopa, Powrót taty.
227. Jaćmierz: (nie podano, jakie sztuki były grane).
228. Pisarowce: Jasełka (2 razy).
229. Posada górna: Urlopnik (4 razy), Wesele powstańca, Hanusia krożańska, Łobzowanie.
230. Strachocina: Przyjaciele ludu.
231. Zagorze: Jasełka, Noc listopadowa.
231. Zagórze: Jasełka, Noc listopadowa.

Skafat.

232. Dorofijówka: Jasełka, X. Pawilon.
233. Krasne: Błażek opętany (2 razy).
234. Soroczko: Jasełka (2 razy).

Stanisławów.

235. Delejów: Przybłęda.

236. Halicz: Betleem polskie.
237. Maryampol: Zmartwychwstanie.

Stary Sambor.

238. Felsztyn: W katordze, Na ziemi ojców, Jasełka (2 razy).
239. Wołcza dolna: Chłopi arystokraci (3 razy), Jasełka, Janek z pod Ojcową, Korale Marysi.

Stryj.

240. Daszawa: Dworek pod lasem (2 razy).
241. Gwoźnica górna: Wóz Drzymały, Chłopi arystokraci.
242. Kalemбина: Za matkę ziemię (5 razy).
243. Kozłówek: Za sztandarem.
244. Łączki: Kominiarz i młynarz.
245. Łęki: (nie podano, jakie sztuki były grane).
246. Połomyja: Łobzowanie, X. Pawilon.
247. Wojaszówka: Urlopnik, Grajek, Wicek i Wacek.
248. Wysowa: Zmartwychwstanie.
249. Wysoka-Grodeczna: Janek biały (3 razy).
250. Wyżne: Pod borem Żyzyna, Błażek opętany.

Tarnobrzeg.

251. Machow: Jasełka.
252. Radomyśl: (nie podano, jakie sztuki były grane).
253. Sokolniki: nie podano, jakie sztuki były grane).
254. Trześń: Wesele na Prądniku (2 razy), Dworek pod lasem.
255. Wola rzeczycka: Chłopi arystokraci.
256. Wrzawy: X. Pawilon, Żmuda.

Tarnopol.

257. Borki wielkie: Za sztandarem, Gwałtu, co się dzieje, Karpaccy górale.
258. Draganówka: (nie podano, jakie sztuki były grane).
259. Ihrowica: Pacjent z prowincyi, Na przekor.
260. Ładyczyn: Władysław Łokietek (3 razy), Piotr Skarga.
261. Płotycz: Za sztandarem, Nikt mnie nie zna, Błażek opętany.
262. Zagrobela: X. Pawilon.

Tarnów.

263. Jastrzabka nowa: Jasełka.
264. Szynwałd: (nie podano, jakie sztuki były grane).
265. Zaczarnie: Jasełka (3 razy).

Tłumacz.

266. Chocimierz: (nie podano, jakie sztuki były grane).
267. Mołodółów: W noc zimową.
268. Niżniów: Hanusia krożańska (3 razy), Uroki.
269. Tarnawica polna: Łobzowanie, Jasełka.

Trembowla.

270. Boryczówka: X. Pawilon, Wesele powstańca, Za sztandarem.
 271. Hleszczawa: Chłopi arystokraci (3 razy), Na przekór, Hanusia krożańska, w Katordze.
 272. Iwanówka: Wigilia Bożego Narodzenia, Urlopnik, Hanusia krożańska i inne.
 273. Nowy Tyczyn: Zmartwychwstanie (2 razy), Karpaccy górale.
 274. Tiutków: Kościuszko pod Raclawicami (3 r.).

Wadowice.

275. Barwałd średni: Jasełka.
 276. Brzeziny: Jasełka.
 277. Głębowice: Wóz Drzymały (2 razy).
 278. Inwałd: Jasełka, Powstanie, Flisacy, Żyd w beczce.
 279. Lanckorona: Błażek opętany (6 razy), Konsylium facultatis, Chłopi arystokraci, Za sztandarem.
 280. Marcyporęba: Jasełka, Wóz Drzymały, Błażek opętany, w Katordze, X. Pawilon.
 281. Rzyki: Święty Afer.
 282. Stryków: Przysięga na kosę, Aby handel szedł.

Wieliczka.

283. Bierzanów: Powrót taty.
 284. Czasław: Błażek opętany, Pan Balcer w Brazylii.
 285. Gaj: Kościuszko pod Raclawicami, Zrękowiny u Druzgały, Jasełka.
 286. Grabie: Łobzowianie (4 razy), Chłopi arystokraci.
 287. Kobierzyn: Pod borem Żyzyna (5 razy),

Zmartwychwstanie (2 razy), Żyd w beczce (2 razy), Wilia św. Andrzeja, Wóz Drzymały, Łobzowianie (2 razy).

288. Mogilany: Bartosz Głoswacki pod Raclawicami, Jasełka, Błażek opętany.
 289. Nowa wieś: Zmartwychwstanie (2 razy).

Zbaraż.

290. Berezowica mała: Pod borem Żyzyna.
 291. Koszlaki: Za sztandarem, Łobzowianie, Na przekór.
 292. Medynia: Żyd w beczce (4 razy), Urlopnik.
 293. Strykówka: Karpaccy górale, Żyd w beczce, Jasełka.

Złoczów.

294. Biały Kamień: Chłopi arystokraci, Karpaccy górale, Tamten, Pan Wścibicki.
 295. Hucisko oleskie: Zmartwychwstanie.
 296. Usznia: Chłopi arystokraci (2 razy).

Żółkiew.

297. Kłodno: Za sztandarem, Zrękowiny u Druzgały, Królowa Korony polskiej i inne.
 298. Przedrzymichy małe: Powstanie z r. 1863.
 299. Skwarzawa nowa: Łobzowianie.

Żywiec.

300. Gilowice: Powiew woności, Wigilia Bożego Narodzenia.
 301. Międzybrodzie: (nie podano, jakie sztuczki były grane).
 302. Radziechowy: Bibiński, Werbel domowy, Łobzowianie.

E) Sprawy gospodyń wiejskich.

Kursa oraz Internaty młodzieży żeńskiej włościańskiej i małomiejskiej. — Oddziały kobiet Kółek rolniczych.

Rok 1913 nie zaznaczył się w dziale kursów gospodyń wiejskich takim rozwojem, jaki wykazaliśmy w poprzednich latach. Niepomyślny ten wynik jednak nie był zależny ani od Zarządu głównego, ani od sfer domagających się kursów, lecz był wyłącznie wpływem niepomyślnych stosunków finansowych, w jakich się znaleźliśmy wskutek wstrzymania wypłat subwencji krajowych. Nie rozporządzając funduszami, zmuszeni byliśmy zakres pracy naszej na tem polu znacznie ograniczyć, a byłibyśmy nawet musieli zupełnie powstrzymać, gdyby nie ofiarność tych kół, które urządzeniem kursów były zainteresowane i mimo trudnych warunków przeprowadzenie ich umożliwiły.

Nie mając do dyspozycji funduszy subwencyjnych, skorzystaliśmy z następujących świadczeń w poszczególnych gminach:

W **Gorzycach**, powiecie tarnobrzeskim, podczas bytności reprezentanta Zarządu głównego, ksiądz proboszcz i kanonik Jancuń zadeklarował się i dał całą plebanię na kurs, a liczne kandydatki kursu zdecydowały się podwyższyć wkładkę na 30 koron i dodać naturalia jak mleko, masło, ser, jaja, jarzyny i t. p., żywo współzawodnicząc między sobą o przyjęcie na kurs.

W **Chorkówce**, powiecie krośnieńskim kandydatki na kurs zobowiązały się również do podwyższonych świadczeń, a pp. Stawiarscy odstąpili prawie cały dwór dla kursu i nie oszczędzili dalszych ofiar.

W **Biłce szlacheckiej**, powiecie lwowskim, tak Wydział Rady powiatowej, jak i Oddział c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, żądając kursu w Biłce szlacheckiej, przyczynili się subwencją w kwocie 2.000 koron.

Dopomogli także: ks. Seweryna Sapieżyna i p. Waleryan Krzeczunowicz, a filialny Zakład Sióstr Służebniczek N. P. M. odstąpił na czas trwania kursu lokal odpowiednio urządzony w Biłce szlacheckiej; zgłoszone gospodynie (30 samoistnych, a 27 pomocnic) uiściły wymagane od nich wkładki.

W ten sposób zdołaliśmy — dzięki wykaza-

nej wyżej ofiarności — powstrzymać zastój, jaki mógł powstać na tem doniosłem polu pracy.

* * *

Program każdego kursu obejmował następujące pouczenia:

1. Gotowanie, pieczywo, nabiałowe gospodarstwo i zapasowa spiżarnia. (Oddział pierwszy).

2. Pranie i prasowanie. (Oddział drugi).

3. Krój, szycie bielizny i odzieży. (Oddział trzeci).

4. Porządki w domu i na obejściu.

5. Rachunkowość zwyczajna i gospodarska z zastosowaniem miar i wag i korespondencya, potrzebna gospodyniom.

6. Ogólne zasady rolnictwa.

7. Hodowla bydła i nierogacizny.

8. Chów drobiu.

9. Sadownictwo i warzywnictwo.

10. Stosowanie przepisów zdrowotności i udzielanie pomocy w nagłych wypadkach.

11. Zasadnicze przepisy, odnoszące się do zdrowotności inwentarza żywego i ratowania go w nagłych wypadkach.

12. Wykonywanie obowiązków względem Boga, rodziny i społeczeństwa.

13. Zapoznanie z zadaniami Towarzystwa Kółek rolniczych i warunkami organizacyi i działalności Oddziału kobiecego Kółka rolniczego.

14. Śpiew.

Zgodnie z tym programem odbyły się kursa:

24-ty z rzędu kurs gospodyń wiejskich w Handzlówce, powiatu łańcuckiego, w czasie od 7. stycznia do 15. marca 1913, przy udziale 55 uczenic. Prócz lokalu i urządzeń koszta tego kursu wynosiły łącznie 2.385 K 01 h

Zarząd główny przyczynił się do pokrycia kosztów kwotą 1.050 K 45 h

25-ty kurs w Rogach, powiecie krośnieńskim, od 7. stycznia do 18. marca 1913, przy udziale 40 uczenic. Koszta kursu wynosiły (prócz lokalu i urządzeń) 2.345 K 43 h

Zarząd główny przyczynił się do pokrycia kosztów kwotą 1.145 K 43 h

26-ty kurs w Korczyni, powiatu krośnieńskiego, w czasie od 13. stycznia do 29. marca 1913, przy udziale 43 uczenic, pokryty został w części przez Zarząd Zgromadzenia S. S. Sercanek, w części przez podejmujących kurs, a to z uiszczonych wkładek przez uczennice kursu, tudzież z świadczeń gminy i Spółki Oszczędności i pożyczek. Organizacją kursu zajmował się krośnieński Zarząd powiatowy Tow. Kółek rolni. przy pomocy Zarządu głównego.

27-my kurs w Gorzycach, powiatu tarnobrzezkiego, od 14. października do 22. grudnia 1913, przy udziale 49 uczenic. — Koszta kursu wynosiły (prócz lokalu i urzędzeń) 2.980 K 99 h Zarząd główny przyczynił się do kosztów kwotą 355 K 57 h

28-my kurs w Chorkówce, powiatu krośnieńskiego, od 28. października 1913 r. do 10. stycznia 1914 r., przy udziale 44 uczenic; koszta tego kursu wynosiły (prócz lokalu i urzędzeń) 2.614 K 40 h Zarząd główny przyczynił się do kosztów kwotą 605 K 77 h

W roku 1914 odbył się:

29-ty kurs w Biłce szlacheckiej, powiatu lwowskiego, od 13. stycznia do 4. kwietnia 1914 r., przy udziale 57 uczenic; koszta kursu (prócz lokalu i urzędzeń) wynosiły 3.797 K 52 h Zarząd główny przyczynił się do pokrycia kosztów kwotą 433 K 52 h

Stałymi nauczycielkami na kursie w Handzlówce, Rogach, Gorzycach, Chorkówce i Biłce szlacheckiej były, z pośród Zgromadzenia Sióstr Służebniczek N. P. M. w Starej wsi po trzy Siostry, które prowadziły na każdym kursie trzy Oddziały, a jedna z nich była kierowniczką.

Prócz tego udzielali pouczeń na kursach w myśl programu pozyskani prelegenci, a między tymi inspektorowie rolniczy Zarządu głównego.

W Korczyni zaś czynności stałych nauczycielek spełniały Siostry ze Zgromadzenia Sióstr Serca Jezusowego.

Obok tych kursów prowadzono dla młodzieży Internaty małorolnych gospodyń, a mianowicie w Szynwałdzie pod Tarnowem i Białym Kamieniu pod Złoczowem.

Urządzenie Internatów małorolnych gospodyń w Szynwałdzie i Białym Kamieniu oparte zostało na postanowieniach statutów organizacyjnych, wydanych w porozumieniu z Zarządem głównym Towarzystwa Kółek rolniczych, w Szynwałdzie przez Zarząd Zgromadzenia Sióstr Służebniczek N. P. M. i w Białym Kamieniu przez Zarząd Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia.

W obu Internatach zastosowano program pouczeń i praktycznych zajęć, obowiązujących na kursach gospodyń wiejskich w rozszerzonym jednakże zakresie i dopełniających wiadomościach ogólnych.

Tak w Szynwałdzie, jak i Białym Kamieniu stałymi nauczycielkami są Siostry z pośród odnośnych Zgromadzeń, a współdziałają pozyskani pre-

legenci, w szczególności także z ramienia Zarządu głównego.

W Szynwałdzie I-szy kurs dziesięcymiesięczny skończył się 7. lipca 1913 r., uczenic było 26.

W Białym Kamieniu I-szy kurs ośmiomiesięczny skończył się 30. czerwca 1913 r. — uczenic było 17.

Tak na wyżej wyszczególnionych kursach, jak i w Internatach małorolnych gospodyń, odbyły się zakończenia, połączone z egzaminami.

Odnośne szczegółowe sprawozdania umieszczono w „Przewodniku Kółek rolniczych“, a mianowicie z 1913 roku, str.: 251, 272, 319, 395, 415, 451, 481, 528, 578, 709 i z 1914 roku, str. 53 i 197.

Niezależnie od tego odbył się 3-ci kurs gospodarczy ziemianek w Szynwałdzie pod Tarnowem, za staraniem Koła Pań Ziemi sanockiej, pod przewodnictwem p. Amalii Starowiejskiej przy udziale Sióstr Służebniczek N. P. M. jako stałych nauczycielek i przy udziale pozyskanych prelegentów także z ramienia Zarządu głównego z odpowiednim zastosowaniem programowych pouczeń kursów gospodyń wiejskich, prowadzonych przez Towarzystwo Kółek rolniczych.

Kurs trwał od 15. kwietnia do 15. lipca 1913 roku przy udziale dorosłej młodzieży z pośród ziemianek.

Szczegółowe sprawozdanie z tego kursu zamieszczone jest w „Przewodniku Kółek rolniczych“ z 1913 roku, str. 636.

Niezależnie od wspomnianych kursów podjęta została sprawa urządzenia kursów dla małomieszczanek, które również, jak włościanki, wymagają tych samych wiadomości w zakresie gospodarstwa małorolnego.

Zachętą do urządzenia kursów dla małomieszczanek stały się otrzymane wyraźne zgłoszenia od Zarządu pow. Tow. Kółek rolniczych w Krośnie i od Zarządów Kółek rolniczych i Oddziałów kobiecych Kółek rolniczych w Iwoniczu i Przeworsku.

Pierwsze próbne kursa dla małomieszczanek urządzone zostały przez Zarząd pow. Tow. Kółek roln. w Krośnie przy udziale 36 uczenic, w Iwoniczu przy udziale 35 uczenic i w Przeworsku przy udziale 32 uczenic.

Na tych kursach przyjęty został program, obejmujący pouczenia i praktyczne zajęcia, przepisane dla kursów gospodyń wiejskich z wyłączeniem tylko pouczeń Oddziału I-go.

Próbne te kursa powiodły się i będą dalej prowadzone przez Towarzystwo Kółek rolniczych.

Sprawozdanie z odbytych już kursów dla małomieszczanek przypadnie na rok 1914.

W poprzednim sprawozdaniu rocznem objeśliśmy dane 43 zawiązanych i czynnych Oddziałów kobiecych Kółek rolniczych w Baryszu, Brniku, Biłce szlacheckiej, Bachórzcu, Błażowej górnej, Budziwóju, Białymkamieniu, Chorzelowie, Czernichowie mazowieckim, Dąbrowie, Dębowcu, Dublanach, Dobrzechowie, Draganówce, Głównieńce, Gaci, Handzlówce, Iwoniczu, Jacowej, Kosinie,

Krasiczynie, Leżanach, Niebocku, Niedźwiadzie, Mądrzechowie, Muszynie, Odrzykoniu, Pistyniu, Prusach, Przybówce, Poczapińcach, Rzemieniu, Starej wsi, Suchodole, Świerzawie polskiej, Świlczy, Szywałdzie, Tyśmienicy, Wrocance, Włosienicy, Wyznianach, Żydatyczach, Żurawicy.

W roku 1913 zorganizowane zostały dalsze Oddziały kobiece Kółek rolniczych, a w szczególności:

Powiat Biała:

44. Witkowiec, op. Kęty, od 23/II. 1913 r., czł. 40. — Przew. Anna Wurmur, zast. przew. Agnieszka Zemlak, sekr. Jadwiga Sobkowiczówna, kas. Marya Kobosowiczówna.

Powiat Brzozów:

45. Domaradz, op. loco, od 5/V. 1913 r., czł. 43. — Przew. Marya Niewolkiewiczowa, zast. Anna Strzała, sekr. Wiktorya Kręcińska, kas. Rozalia Fic.

Powiat Buczacz:

46. Byszkowce, op. Zwiniacz, od 6/III. 1913 r., czł. 41. — Przew. Józefa Cielecka, zast. przew. Marya Bałabuch, sekr. S. M. Bernarda Berysówna, kas. Marcela Litków.

Powiat Chrzanów:

47. Grojec, op. Alwernia, od 21/IX. 1913 r., czł. 17. — Przew. Agnieszka Kadłuczkowa, zast. przew. Kazimiera Koterkówna, sekr. Stanisława Bubówna, kas. Maryanna Dzikowa.

Powiat Jarosław:

48. Cieszacinek, op. Zarzecze, od 2/II. 1914 r., czł. 23. — Przew. Zofia Zabłocka, zast. przew. Aniela Chuda, sekr. Katarzyna Nazimek, kas. Franciszka Zabłocka.

Powiat Jasło:

49. Lubla, op. Fryszak, od 1/X. 1913 r., czł. 112. — Przew. Marya Karliczkówna, zast. przew. Wiktorya Dętkoś, sekr. Eleonora Śmiałkowska, kas. Katarzyna Czarnicka.

Powiat Krosno:

50. Korczyn, op. loco, od 28/III. 1913 r., czł. 47. — Przew. Ludwika Pelczarska, zast. przew. Aniela Niziuk, sekr. Marya Barut, kas. Aniela Kuliga.

51. Krościenko niżne I, op. Krosno, od 11/XII. 1913 r., czł. 177. — Przew. Joanna Zajdel, zast. przew. Józefa Wojnar, sekr. Antonina Zajdel, kas. Aniela Gościńska.

52. Krościenko niżne II, op. Krosno, 1913 r., czł. 115.

53. Rogi, op. Miejsce piastowe, 1913 r.

Powiat Mielec:

54. Wadowice dolne, op. Wadowice górne, od 25/III. 1914 r., czł. 48. — Przew. Józefa Stec, zast. przew. Maryanna Miga, sekr. Zofia Stecówna, kas. Apolonia Morytko.

55. Wola mielecka, op. Mielec, od 6/III. 1914 r., czł. 44. — Przew. Olga Rydlowa, zast. przew. Anna Krawiec, sekr. Magdalena Dziekan, kas. Katarzyna Bąk.

Powiat Nisko:

56. Jeżowe, od 2/II. 1914 r., czł. 110. — Przew. Henryka Baumbergerowa, zast. przew. Agnieszka Chmura, sekr. Franciszka Sagan, kas. Anna Miazga.

Powiat Przemyśl:

57. Drohobyczka, op. Dubiecko, od 24/VIII. 1913 r., czł. 16. — Przew. Wiktorya Osiała, zast. przew. Julia Niedźwieć, sekr. Wanda Zapęłowicz, kas. Marya Żurawska.

58. Nienadowa, op. Dubiecko, od 26/X. 1913 r., czł. 16. — Przew. Katarzyna Smerekowa, zast. przew. Marya Dankowa, sekr. Ludwika Mięszowiczówna, kas. Katarzyna Szymańska.

59. Tarnawce, op. Krasiczyn, od 12/II. 1913 r., czł. 16. — Przew. Antonina Kulisz, zast. przew. Marya Ryglowska, sekr. Marya Buczkówna, kas. Anna Stawarz.

Powiat Przeworsk:

60. Markowa, op. loco, 1913 r.

61. Pantalowice, op. Kańczuga, od 23/XI. 1913 r. — Przew. Katarzyna Zygmuntova, zast. przew. Leonia Buczkówna, sekr. Zofia Witkowska, kas. Konstancja Fudała.

62. Przeworsk, op. loco, od 10/VII. 1913 r., czł. 64. — Przew. Anna Buczkowska, zast. przew. Eleonora hr. Lubomirska, sekr. S. Aniela (ze Zgrom. S. Miłos.), kas. Marya Bembenek.

Powiat Ropczyce:

63. Niedźwiada, op. Łączki kuch., 1913 r., czł. 31. — Przew. Katarzyna Staroń, zast. przew. Marya Król, sekr. Marya Babiczówna, kas. Marya Pocinek.

Powiat Rudki:

64. Rudki, op. loco, od 27/VI. 1913 r., czł. 19. — Przew. Julia Patroszewska, zast. przew. Marya Gajewska, sekr. Marya Kogutowa, kas. Marya Tarnawska.

Powiat Rzeszów:

65. Górką, op. Zaczernie, od 2/II. 1913 r., czł. 19. — Przew. Marya Malec, zast. przew. Katarzyna Grała, sekr. Katarzyna Rybak, kas. Maryanna Rybak.

66. Niechóbrz, op. Zgłobień, od 3/III. 1913 r., czł. 23. — Przew. Wiktorya Sikorowa, zast.

przew. Franciszka Rałowska, sekr. Bolesława Błażewska, kas. Anna Świecowa.

67. Zaczernie, op. Rzeszów, od 30/XI. 1913 r., czł. 50. — Przew. Felicya Zawałkiewiczówna, zast. przew. Aniela Polak, sekr. Leokadya Podśławska, kas. Justyna Czechowska.

Powiat Tarnobrzeg:

68. Gorzyce, op. loco, od 21/XII. 1913 r., czł. 38. — Przew. Franciszka Grzywaczowa, zast. przew. Marya Urbańska, sekr. Józefa Jaroniowa, kas. Julia Grzywaczowa.

Powiat Tarnów:

69. Wierzchosławice, op. Bogumiłowice, 1913 r. — Przew. Ludwika Wrzotkowa, zast. przew. Anna Niedojadłowa, sekr. Tekla Pawlikowa, kas. Wiktorya Śledziówna.

Powiat Zborów:

70. Jezierna, op. loco, od 1/XI. 1913 r., czł. 31. — Przew. Marya Dąbrowska, zast. przew. Marya Izak, sekr. Marya Dudar, kas. Marya Zawalinuk.

F) Sprawy obrony pożarnej.

Lustracye Ochotniczych Straży pożarnych Kółek rolniczych w roku 1913.

W roku 1913 objechał instruktor Ochotniczych Straży pożarnych Kółek rolniczych p. Józef Sroka następujące miejscowości (wyłącznie w sprawach dotyczących ochotniczych Straży pożarnych Kółek rolniczych, lub też w sprawach kursów pożarniczych urządzanych dla tychże Straży):

W powiecie białskim: 1) Bulowice, 2) Bujaków, 3) Malec, 4) Pisarzowice, 5) Witkowice, 6) Kobiernica, 7) Czaniec, 8) Komorowice.

W powiecie bocheńskim: 9) Prokszówki, 10) Krzczów.

W powiecie buczackim: 11) Barysz, 12) Korościatyn, 13) Komarówka, 14) Dubienko, 15) Słobódka dolna, 16) Berezowica, 17) Folvarki, 18) Potok złoty, 19) Jezierzany.

W powiecie jasielskim: 20) Gliniczek.

W powiecie jarosławskim: 21) Tuczepy.

W powiecie kolbuszowskim: 22) Przedbórz, 23) Huta przedborska, 24) Cmolasy, 25) Komarów, 26) Majdan, 27) Huta komorowska,

28) Trzęsówka, 29) Zarebki, 30) Kolbuszowa górna, 31) Hadykówka, 32) Komarów (drugi raz).

W powiecie lwowskim: 33) Dublany, 34) Siemianówka, 35) Malechów, 36) Zboiska, 37) Rzęsna polska.

W powiecie mościckim: 38) Lacka wola, 39) Trzcieniec.

W powiecie myślenickim: 40) Budzów.

W powiecie oświęcimskim: 41) Włosienicy, 42) Monowice, 43) Grojec.

W powiecie pilzneńskim: 44) Lubcza, 45) Jodłowa, 46) Kamienica, 47) Łęki dolne, 48) Łęki górne, 49) Chotowa, 50) Dolczówka.

W powiecie ropczyckim: 51) Będziemyśl.

W powiecie tarnowskim: 52) Szynwałd, 53) Wierzchosławice.

W powiecie żywieckim: 54) Raycza, 55) Moszczenica, 56) Rychwałd, 57) Ślemień, 58) Pietrzykowiec, 59) Lachowice, 60) Bładzonka, 61) Świnna.

Subwencye Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.

Od Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń otrzymały subwencye w roku 1913 następujące Straże pożarne Kółek rolniczych:

1) Barysz (pow. Buczacz) 100 k., 2) Czulice (pow. Kraków) 50 k., 3) Świrz (pow. Przemysły) 100 k., 4) Zaczernie (pow. Rzeszów) 100 k., 5) Bystrowice (pow. Jarosław) 50 k., 6) Nowojowa góra (pow. Chrzanów) 100 k., 7) Bachórzec (pow. Przemysły) 40 k., 8) Olszanica (pow. Kraków) 80 k., 9) Pojawie (pow. Brzesko) 50 k., 10) Siemianówka (pow. Lwów) 150 k., 11) Modlnica (pow. Kraków) 80 k., 12) Głowaczowa (pow. Pilzno) 50 k., 13) Brzezcie pow. Bochnia) 60 k., 14) Targanica II. (pow. Wadowice) 50 k., 15) Zaborów (pow. Brzesko) 60 k., 16) Roczyny (pow.

Wadowice) 30 k., 17) Pisarowice (pow. Biała) 80 k., 18) Mędrzechów (pow. Dąbrowa) 70 k., 19) Bujaków (pow. Biała) 30 k., 20) Kokutkowce (pow. Tarnopol) 40 k., 21) Wola justowska (pow. Kraków) 80 k., 22) Rumno (pow. Rudki) 100 k., 23) Bobrowniki małe (pow. Tarnów) 60 k., 24) Mydlniki (pow. Kraków) 80 k., 25) Sielec (pow. Tarnobrzeg) 120 k., 26) Bestwina (pow. Biała) 30 k., 27) Rzezawa (pow. Bochnia) 40 k., 28) Przytkowice górne (pow. Wadowice) 60 k., 29) Świątniki górne (pow. Bochnia) 30 k., 30) Zakliczyn (pow. Wieliczka) 50 k.

Nadto Zarządowi pow. Kółek rolniczych w Mielcu 100 k. na urządzenie kursu pożarnictwa. Razem 2060 koron.

Wykaz powiatowych kursów pożarnictwa.

l. p.	Miejscowość	Kurs odbył się w czasie od	Przy udziale	Z miejscowości	Nauki udzielali	Z zakresu	Szczególne sprawozdania znajdujące się w
1	Dublany	4—7 marca 1913 r.	42	10	Dr. Bronisław Dulęba Władysław Wach Józef Sroka dr. Barącz	organizacyjni teorii praktyki pierwszej pomocy	Obronie pożarnej nr. 57.
2	Tarnopol	11—14 marca 1913 r.	41	16	Dr. Bronisław Dulęba Władysław Wach Józef Sroka	organizacyjni teorii praktyki	Obronie pożarnej nr. 59.
3	Kęty	14—17 maja 1913 r.	36	20	Władysław Wach Józef Sroka Dr. Dziwoński	teorii praktyki i organ. pierwszej pomocy	Obronie pożarnej nr. 61.
4	Kolbuszowa	27—30 maja 1913 r.	18	16	Władysław Wach Józef Sroka	teorii praktyki i organ.	Przewodnik Kółek rolniczych strona 438, nr. 19.
5	Ropczyce	2—5 czerwca 1913 r.	40	17	Władysław Wach Józef Sroka Dr. Brona	teorii praktyki organizacyjni	Przewodnik Kółek rolniczych str. 437, nr. 19.
6	Pilzno	9—12 lipca 1913 r.	48	27	Władysław Wach Józef Sroka Dr. Mydlarski	teorii praktyki i organ. pierwszej pomocy	Obronie pożarnej nr. 62.
7	Barysz	22—25 października 1913 r.	14	4	Władysław Wach Józef Sroka Dr. Borysiewicz	teorii praktyki i organ. pierwszej pomocy	Obronie pożarnej nr. 65.
8	Dubiecko	5—8 listopada 1913 r.	17	6	Władysław Wach Józef Sroka	teorii praktyki i organ.	Obronie pożarnej nr. 66.
9	Siemianówka	10—13 grudnia 1913 r.	14	6	Władysław Wach Józef Sroka Dr. Kasperek	teorii praktyki i organ. pierwszej pomocy	Obronie pożarnej nr. 67.
	W 9-ciu miejscowościach	36 dni nauki	270 uczestników	122 miejscowości	9 nauczycieli	4 przedmioty	

Sprawozdanie o stanie Ochotniczych Straży pożarnych Kolek rolniczych za r. 1913 według powiatów.

L. P.	Powiat	Ilość Straży	Ilość członków	Ilość członków umundurowanych	Ilość sikawek	Ilość budynków strażackich (Pożarnie)	Wartość ogólna inwentarza Straży	Udział przy pożarach
1	Biała	6	122	146	8	6	15501	30
2	Bóbrka	1	—	—	—	—	—	—
3	Bochnia	23	419	129	23	12	28554	28
4	Brody	1	16	—	—	1	—	1
5	Brzesko	15	291	247	23	15	31496	52
6	Brzeżany	3	20	20	4	1	5000	—
7	Brzozów	18	280	89	24	12	15206	20
8	Buczacz	5	67	—	4	2	4000	6
9	Chrzanów	9	138	77	8	2	13991	8
10	Cieszanów	7	114	18	2	1	4600	13
11	Czortków	2	44	—	1	—	2000	1
12	Dąbrowa	14	195	64	11	7	8270	13
13	Dobromil	1	14	14	1	1	1018	3
14	Gorlice	6	52	14	2	1	2600	4
15	Gródek Jagielloński	2	10	—	1	—	50	—
16	Grybów	5	154	53	5	3	8634	4
17	Horodenka	1	24	—	2	—	600	—
18	Husiatyn	3	36	20	2	1	3273	2
19	Jarosław	22	303	103	23	14	13118	30
20	Jasło	26	428	107	18	7	22268	31
21	Kałusz	1	18	—	—	—	1200	—
22	Kolbuszowa	2	37	—	—	—	—	2
23	Kraków	10	165	39	5	5	8485	13
24	Krosno	13	212	129	18	5	16434	28
25	Limanowa	3	60	—	1	1	1382	7
26	Lwów	30	450	132	23	13	28440	30
27	Łańcut	8	153	36	5	4	4391	10
28	Mielec	6	78	—	1	1	4050	—
29	Mościska	18	305	7	19	13	10360	9
30	Myślenice	4	77	64	6	1	3615	2
31	Nadwórna	1	19	—	1	—	1000	—
32	Nisko	12	180	95	14	3	10850	9
33	Nowy Sącz	2	13	13	1	1	1700	1
34	Nowy Targ	2	26	—	1	—	1035	1
35	Oświęcim	11	201	166	9	7	19277	14
36	Pilzno	13	193	188	13	6	17314	11
37	Podhajce	5	115	—	7	1	800	7
38	Przemyśl	13	246	56	8	7	8194	19
39	Podgórze	1	28	—	1	1	230	—
40	Przemysłany	5	58	20	3	2	5470	1
41	Przeworsk	12	182	65	13	8	11906	21
42	Rohatyn	2	30	—	—	—	80	—
43	Ropczyce	19	298	45	11	10	14675	11
44	Rudki	19	237	—	10	4	13730	4
45	Rzeszów	28	569	199	37	13	35940	40
46	Sambor	7	208	—	12	2	6127	4
47	Sanok	9	162	46	7	6	7800	11
48	Skałat	3	54	—	1	1	400	—
49	Stanisławów	1	16	—	1	1	519	2
50	Śniatyn	1	10	—	4	1	2500	—
51	Strzyżów	10	159	54	19	4	7850	12
52	Tarnobrzeg	8	160	115	8	6	9433	19
53	Tarnów	20	339	56	21	4	20998	28
54	Tarnopol	3	30	—	1	1	500	6
55	Tłumacz	1	—	—	—	—	—	—
56	Trembowla	2	32	—	1	—	200	—
57	Wadowice	10	160	177	10	8	22975	27
58	Wieliczka	7	126	38	5	1	8720	2
59	Zaleszczyki	1	10	7	1	—	1000	—
60	Zbaraż	1	23	—	1	—	500	—
61	Złoczów	4	77	11	6	2	2738	4
62	Zółkiew	1	—	—	—	—	—	—
63	Żydaczów	1	—	—	—	—	—	—
64	Żywiec	10	113	89	7	3	12008	6
	Suma ogólna . .	510	8256	2948	475	232	504310	607

Sprawozdanie o stanie i działalności Ochotniczych Straży pożarnych Kółek rolniczych za rok 1913.

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok założ.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarz. Kor.	Udział przy pożarach	Udział przy rewirach	Ilość występow publicznych	Pożarnie	Sikawki		Weże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Becki na wodę	Bezkowozy	Osęki	Linewki	Umundur.	Sztandary
										wozowe	przenośne	ręczne	ssące									
I. Biała.																						
1	Bestwina	1913	20	10	2500	6	—	—	1	—	—	8	200	—	—	—	—	—	—	—	17	—
2	Brzeszcze	1909	32	15	1015	7	—	3	1	—	—	—	—	6	2	2	—	—	—	7	33	—
3	Bujaków	1909	17	13	5550	3	—	2	1	1	—	8	140	4	2	2	—	—	—	2	17	—
4	Bulowice	1911	21	15	3836	11	6	—	1	1	—	6	120	—	12	2	—	—	—	4	21	—
5	Witkowice	1911	18	12	2600	3	—	3	1	1	—	4	111	—	4	2	—	—	—	2	18	1
6	Pisarzowice	1912	24	3	—	—	—	7	1	1	—	8	120	6	—	2	—	—	—	2	30	—
II. Bóbrka.																						
7	Sokołówka	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Bochnia.																						
8	Brzezcie	1912	—	10	1500	1	—	1	—	1	—	8	50	5	—	—	—	—	—	3	8	—
9	Gierczyce	1911	42	16	2000	7	—	7	1	1	—	6	40	4	3	3	—	—	—	4	12	—
10	Grobla	1911	28	—	760	—	—	—	—	1	—	8	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Kłaj	1909	19	—	1200	—	—	—	—	1	1	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kobyle	1904	10	4	2000	—	4	2	1	1	—	4	35	3	1	2	—	—	—	2	15	—
13	Kolanów	1910	10	12	800	—	—	—	—	1	1	4	20	—	—	—	—	—	—	—	6	—
14	Królówka	1904	22	30	5000	4	5	4	1	1	—	4	16	—	6	3	—	1	—	—	22	—
15	Krzeczów	1911	25	9	790	2	—	1	—	1	—	5	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Łapczyca	1905	18	2	2400	2	—	6	1	1	—	4	20	4	6	2	—	1	2	—	15	—
17	Ostrów królewski	1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Preszówki	1911	20	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Targowisko	1911	47	5	637	—	—	—	—	—	—	1	6	60	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Trzciana	1904	24	8	3144	4	2	4	1	1	—	6	60	—	—	2	—	1	4	—	18	—
21	Wiśnicz stary	1904	13	4	3450	3	2	2	1	1	—	8	90	4	4	1	—	—	—	—	16	—
22	Wola batorska	1905	25	18	1600	2	—	3	1	—	—	4	8	60	2	2	1	—	1	2	14	—
23	Wrzępia	1905	28	16	600	2	2	1	1	1	—	5	45	6	6	1	—	—	—	2	—	—
24	Chełm	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Rzezawa	1912	32	10	—	—	—	—	—	1	—	1	6	50	4	4	4	—	—	3	—	—
26	Rzegucice	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Siedlec	1912	13	10	1487	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—
28	Szczytniki	1913	25	5	1158	—	—	—	—	—	1	—	8	20	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Stanisławice	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Świątniki dolne	1913	18	2	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
IV. Brody.																						
31	Ruda brodzka	1911	16	12	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Brzesko.																						
32	Bieleza	1906	15	6	880	4	—	—	1	1	—	2	6	31	4	4	1	—	—	2	15	—
33	Borzęcin dolny	1911	30	12	4000	4	2	—	1	1	—	1	8	200	—	6	2	—	—	3	4	1
34	Borzęcin górny	1905	45	—	5800	—	—	—	—	1	2	—	12	105	12	6	1	1	2	4	4	1
35	Jadowniki podgórskie	1905	28	5	5000	4	1	—	1	3	—	16	280	10	2	2	—	—	1	4	4	1
36	Maszkenice	1905	12	3	2200	5	—	5	2	2	—	6	80	4	2	2	3	—	—	2	4	12
37	Niwka	1913	12	6	1116	4	2	1	1	—	—	6	25	—	—	—	—	—	—	2	—	—
38	Pojawie	1908	15	12	915	7	—	—	1	1	—	4	25	—	—	6	—	—	—	—	15	—
39	Strzelce małe	1911	11	17	500	4	—	2	1	—	—	1	4	15	—	—	—	—	—	2	11	—
40	Strzelce wielkie	1905	30	2	2000	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Szczurowa	1905	25	6	2225	5	—	—	1	1	—	16	150	—	—	3	—	2	4	1	25	—

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok załóž.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarza	Kor.	Udział przy pożarach	Udział przy rew. z. ach	Ilość występów publicznych	Pożarnie	Sikawki			Weże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Becki na wodę	Bezkowozy	Osęki	Linewki	Umundur.	Sztandary
											wozowe	przenośne	ręczne	ssące	wyłotowe									
XIX. Jarosław.																								
123	Bystrowica	1911	15	36	426	2	—	3	1	1	—	2	4	20	2	3	1	—	—	10	—	—	—	—
124	Chorzów	1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	20	—	—
125	Cieszacin wielki	1905	20	10	700	2	4	—	—	1	—	1	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
126	Cieszacin mały	1907	22	12	600	2	—	—	1	1	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
127	Kolonia polska	1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
128	Jodłówka	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
129	Kaszyce	1907	24	4	1000	—	—	—	1	1	—	1	4	5	2	10	1	—	—	2	—	—	—	—
130	Łowce	1910	26	4	450	4	—	—	1	1	—	—	4	25	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
131	Majdan Sieniawski	1909	12	6	800	3	—	1	1	1	—	—	6	24	4	4	1	—	—	—	6	4	12	—
132	Munina	1906	26	—	710	3	—	—	—	1	1	—	2	20	4	4	2	—	—	1	2	—	10	—
133	Pawłosiów	1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
134	Rozwienica	1908	12	10	800	3	4	1	1	1	—	—	4	30	2	4	1	—	—	—	2	—	—	—
135	Rudołowice	1906	14	12	1500	—	—	—	—	1	1	—	4	27	2	6	1	—	—	—	4	6	14	—
136	Szówsko	1908	20	1	800	—	—	—	—	1	1	—	3	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
137	Tuligłowy	1911	14	12	1236	2	2	—	1	1	—	1	4	15	3	5	2	—	—	1	4	6	14	—
138	Tuczepy	1906	19	—	600	—	—	5	—	1	—	—	4	20	3	—	—	—	—	—	—	5	—	—
139	Węgiełka	1909	14	5	1226	1	—	3	1	1	—	1	4	15	4	4	3	—	—	—	—	3	—	—
140	Wiązownica	1906	20	—	350	—	—	—	—	1	1	—	8	50	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
141	Zarzecze	1906	20	12	580	5	2	4	1	1	—	—	—	12	6	2	6	—	—	—	2	4	20	—
142	Piwoda	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
143	Ręczyna	1912	13	6	1340	1	2	12	1	1	—	—	8	35	—	8	1	—	—	—	2	—	13	—
144	Wierzbna	1912	12	8	—	3	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XX. Jasło.																								
145	Bierzówka	1911	17	25	350	3	—	5	—	1	—	—	5	15	—	4	1	—	—	1	2	—	17	—
146	Bieździedza	1912	20	6	1200	1	1	1	1	1	—	—	4	20	—	4	2	—	—	—	2	—	24	—
147	Brzyaska	1912	20	12	500	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	Czeluśnica	1904	16	5	628	4	6	2	1	1	—	—	5	20	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—
149	Gliniczek	1912	25	6	590	2	1	1	—	—	—	1	4	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
150	Glinik polski	1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
151	Glinik niemiecki	1910	36	—	1200	—	—	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
152	Kęty	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
153	Lublica	1908	21	12	1000	1	—	2	1	1	—	—	5	17	4	2	5	—	—	—	—	2	21	—
154	Łajsce	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
155	Nienaszów	1919	17	—	800	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
156	Osobnica	1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
157	Potakówka	1912	18	—	700	4	—	—	—	—	—	—	4	10	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
158	Sądkową	1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
159	Sieklówka	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
160	Świerchowa	1909	17	16	1766	4	—	—	—	—	—	—	4	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
161	Szebnie	1904	15	—	800	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
162	Umieszcz	1908	20	—	1050	3	—	1	—	—	—	—	1	4	16	—	3	—	—	—	3	—	—	—
163	Ujazd	1912	18	12	97	—	—	—	7	1	1	—	4	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
164	Wola dębowiecka	1909	21	6	1827	2	—	—	—	1	1	—	4	20	4	2	—	—	—	—	—	5	2	6
165	Wrocanka	1906	26	—	1600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
166	Wróblowa	1912	25	10	1200	4	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
167	Załęże	1909	24	4	1800	2	—	3	1	1	—	—	10	50	2	4	4	—	—	—	10	—	15	—
168	Zarzecze	1906	26	6	3600	—	2	4	1	1	—	—	4	62	2	6	2	—	—	2	5	2	24	1
169	Żółków	1911	14	—	760	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
170	Żmigród stary	1910	32	6	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXI. Kałusz.																								
171	Dołha wojniłowska	1906	18	—	1200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	10	2	—

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok załóž.	Ilość człołk.	Ilość ówiceń	Wartość inwentarz. Kor.	Udział przy pożarach	Udział przy rewizjach	Ilość występow publicznych	Pożarnie	Sikawki			Weże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Becki na wodę	Beckowozy	Osęki	Linewki	Umundur.	Sztandary
										wozowe	przełoiłne	łęczne	ssące	wyłoiłowe									
XXII. Kolbuszowa.																							
172	Huta komorowska	1912	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
173	Brzostowka góra	1912	27	10	—	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
XXIII. Kraków.																							
174	Bolechowice	1913	16	19	1600	3	2	2	1	1	2	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
175	Czernichów	1906	24	—	2000	—	—	—	—	—	2	12	80	12	6	2	4	2	6	4	—	—	
176	Czulice	1912	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
177	Modlniczka	1911	25	14	1200	1	—	—	—	1	—	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
178	Mydlniki	1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
179	Olszanica	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
180	Rybna	1911	39	8	1400	4	—	—	1	—	2	10	80	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
181	Wola justowska	1912	10	4	1000	2	1	1	1	—	1	10	85	7	2	2	—	—	1	2	2	10	
182	Wyciąże	1906	7	—	360	1	—	—	1	1	—	3	14	2	—	—	—	—	1	—	—	—	
183	Tomaszowice	1912	8	8	925	2	—	—	1	1	—	3	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
XXIV. Krosno.																							
184	Brzezie	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
185	Białobrzegi	1909	14	—	2000	2	—	—	—	—	1	1	9	140	5	1	1	—	—	5	2	20	
186	Głowienka	1909	—	—	350	—	—	—	—	—	2	8	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
187	Krościenko niższe	1910	22	6	1800	3	—	—	1	1	1	6	200	8	4	4	—	—	2	2	8	22	
188	Krościenko wyższe	1910	26	16	2279	5	2	—	—	—	1	3	50	4	4	—	—	—	—	3	—	6	
189	Łęki	1910	26	10	500	—	—	—	1	1	—	14	25	4	2	—	—	—	—	2	—	—	
190	Miejsce piastowe	1910	22	5	1485	3	—	—	1	1	—	6	30	6	2	—	—	—	—	2	2	20	
191	Rogi	1910	19	—	1000	—	—	—	—	—	1	—	4	18	—	—	—	—	—	—	—	—	
192	Równe	1913	—	—	1500	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
193	Suchodół	1910	30	10	1600	4	—	—	1	1	1	4	50	6	6	2	—	—	—	6	—	—	
194	Wrocanka	1912	16	—	1200	5	—	—	1	1	—	5	40	—	—	—	—	—	—	6	—	10	
195	Wojkówka	1912	22	28	420	3	—	2	—	—	1	4	10	—	4	1	—	—	—	3	—	—	
196	Targowiska	1910	17	6	2300	3	—	—	—	—	1	1	4	20	—	3	1	—	—	3	—	16	
XXV. Limanowa.																							
197	Kamienica	1904	28	4	100	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	1	—	—	
198	Niedźwiedz	1910	20	10	682	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	
199	Zbludza	1913	12	5	600	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
XXVI. Lwów.																							
200	Basiówka	1904	15	—	900	—	—	—	1	1	—	4	15	4	2	1	—	—	—	4	—	—	
201	Biłka szlachecka	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
202	Chrusno nowe	1904	18	4	1500	—	—	2	1	1	—	—	20	2	20	1	—	—	—	—	—	13	
203	Czyszki	1905	29	4	850	7	—	3	—	1	—	5	30	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
204	Dawidów	1911	24	3	1100	1	—	—	1	1	—	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
205	Dublany	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
206	Einsiedel	1908	12	52	800	—	—	—	1	1	—	5	15	2	5	—	—	—	—	6	—	—	
207	Falkenstein	1905	17	—	1700	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
208	Glinna	1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
209	Hołosko wielkie	1904	12	14	1000	3	—	8	1	1	—	4	37	10	—	3	—	—	—	4	6	18	
210	Kamienopol	1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
211	Krotoszyn	1904	14	6	800	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
212	Krzywczyce	1904	12	—	1600	3	—	3	1	1	—	4	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
213	Kulparków	1904	16	12	1600	3	—	3	1	1	—	8	25	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
214	Łany	1910	22	4	1000	1	—	—	1	1	—	4	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
215	Malechów	1904	24	—	900	2	—	3	1	1	—	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
216	Malickowice	1010	23	—	310	—	—	—	—	—	1	—	2	8	2	5	—	—	—	3	—	1	

Liczba. porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok załóż.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarz.		Udział przy pożarach	Udział przy rewizjach	Ilość występów publicznych	Pozarnie	Sikawki			Węże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Bezki na wodę	Bezkowozy	Osęki	Linewki	Umundur.	Sztandary	
					Kor.						wozowe	przenośne	ręczne	ssące	wyłotowe										
305	Siedliska	1906	17	15	700		1	5	7		1			5	28			1			4	4	17		
306	Zwiernik	1908	16	—	900		2	—	4	1	1			4	10							1	17		
XXXVII. Podhajce.																									
307	Białokiernica	1910	24	1	600		—	—	—	—	1			3	5										
308	Małowodny	1910	29	5	—		1	—	—	1	1				8										
309	Bieniawa	1911	18	16	200		6	—	—	—	1			1	2	8	10	2	1	—	2	—	—	—	
310	Nowosiółki	1911	44	—	—		—	—	—	—	1			2	10	50			2	2	—	—	—	—	
311	Sokolniki złotniki	1911	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—			—	—	—	—	—	—	
XXXVIII. Przemyśl.																									
312	Babica	1906	18	2	800		1	—	—	—	1			—	—	—	10	10		4	10	—	—	—	
313	Bachórzec	1906	22	5	1100		2	—	7	1	1			4	22	4	4	2	—	2	11	—	22	—	
314	Bolestraszyca	1906	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
315	Drohobyczka	1906	18	30	3144		4	2	7	1	1			8	23	7	2	2	—	2	4	2	2	—	
316	Grochowce	1904	24	8	300		2	—	2	1	1			4	15	6	—	—	—	—	4	—	7	—	
317	Medyka	1908	8	6	1200		2	—	5	1	1			4	20	8	—	—	—	1	10	4	10	—	
318	Mizyniec	1911	20	—	50		1	—	1	1	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
319	Nienadowa	1909	15	12	1000		5	1	3	1	1			3	12	7	2	1	1	1	4	—	15	—	
320	Ostrów	1908	28	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
321	Prałkowce	1904	23	1	—		—	—	—	—	—			1	—	—	—	3	—	—	2	4	—	—	
322	Przedmieście dubieckie	1911	30	15	—		2	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
323	Wyszatyce	1906	40	4	600		—	—	3	1	1			7	10	25	—	—	—	—	30	—	—	—	
324	Zasanie	1908	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
XXXIX. Podgórze.																									
325	Mogilany	1911	28	14	230		—	—	—	1	1			3	60	12	—	2	—	1	2	—	—	—	
XL. Przemyślany.																									
326	Alfredówka	1905	12	—	870		—	—	—	1	1			3	15	—	—	1	1	—	12	—	—	—	
327	Chlebowice świrskie	1911	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
328	Kimirz	1908	18	4	1000		1	—	—	1	1			6	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
329	Majdan lipowski	1905	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
330	Świrz	1906	28	1	3600		—	—	—	—	1			8	65	—	12	4	—	—	8	—	20	1	
XLI. Przeworsk.																									
331	Jagiełła	1909	24	6	900		2	—	—	1	1			4	20	—	—	—	—	—	6	—	—	—	
332	Lopuszka wielka	1910	14	12	1050		2	8	5	1	1			1	5	30	10	—	5	—	1	4	—	12	
333	Manasterz	1911	14	18	1406		5	5	12	1	1			8	45	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
334	Markowa	1912	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
335	Mikulice	1905	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
336	Nowosielce	1913	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
337	Siedleczka	1012	18	12	900		3	—	1	—	1			5	40	10	—	1	—	—	3	—	—	—	
338	Sietesz	1906	26	17	2534		3	—	5	1	1			6	60	—	—	1	—	—	—	—	—	26	
339	Świątoniowa	1912	23	3	600		—	4	3	1	1			5	10	—	—	—	—	—	10	—	—	—	
340	Studziany	1911	30	8	1950		1	—	5	1	1			2	5	130	—	—	—	—	4	—	—	—	
341	Ujezna	1912	20	10	1566		3	1	3	1	1			1	6	75	—	—	—	—	—	—	—	—	
342	Tryńcza	1906	13	8	1000		2	—	4	1	1			5	30	2	—	—	—	—	2	—	2	13	
XLII. Rohatyn.																									
343	Sarnki dolne	1906	30	17	80		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
344	Słoboda konkolnicka	1912	—	—	—		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
XLIII. Ropczyce.																									
345	Borek wielki	1904	24	8	1000		2	3	4	1	1			4	15	8	4	1	—	—	2	—	—	—	

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok założ.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarz. Kor.	Udział przy pożarach	Udział przy rewirach	Ilość występów publicznych	Pożarnie	Sikawki			Weże		Wiaderka	Tumnice	Drabiny	Becki na wodę	Bezkowozy	Osęki	Linevki	Umundur.	Sziandary
										wozowe	przenośne	reżne	ssące	wyłotowe									
396	Pogwizdów	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
397	Lutoryż	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
398	Przewrotne	1910	20	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
399	Przybyszówka	1908	24	15	1390	5	—	2	—	1	—	2	4	22	—	—	—	—	—	—	2	24	—
400	Rudna wielka	1910	22	13	1313	2	—	1	—	1	—	—	6	21	8	1	—	—	—	12	—	—	—
401	Słocina	1907	38	—	1124	—	—	—	2	2	—	—	7	42	12	6	—	3	—	1	2	—	—
402	Staromieście	1910	45	4	1500	2	4	6	1	1	—	—	4	40	10	10	—	—	—	4	1	—	—
403	Stobierna	1911	37	24	5000	5	5	8	1	1	—	2	4	40	6	10	1	—	—	4	—	16	—
404	Świlcza	1906	22	10	2500	—	—	—	—	1	2	—	8	40	40	10	—	—	—	4	4	22	—
405	Staroniwa	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
406	Terliczka	1911	20	50	500	—	—	—	—	—	1	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
407	Trzciana	1908	24	19	1470	5	—	6	1	2	—	1	10	60	20	4	2	—	—	2	2	24	—
408	Zaczernie	1904	28	32	3923	1	1	4	—	1	—	—	8	40	20	4	3	—	1	3	—	28	—
409	Zgłobień	1910	16	4	517	3	—	—	1	1	—	—	4	20	4	—	—	—	—	—	—	1	—
410	Trzebowiska	1910	28	52	3601	3	4	4	1	2	—	—	8	50	10	7	1	—	—	6	—	—	—
XLVI. Sambor.																							
411	Biskowice	1904	40	5	2200	4	—	—	—	2	—	1	8	100	—	—	1	—	1	8	—	—	—
412	Czukiew	1907	18	—	1200	—	—	—	—	2	—	—	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
413	Dublany	1912	42	2	395	—	—	—	—	2	—	—	4	15	12	5	1	—	—	1	—	—	—
414	Kalinów	1907	32	6	300	—	3	2	1	1	—	1	6	20	—	6	1	—	—	1	—	—	—
415	Rakoń	1910	12	—	238	—	—	—	—	1	—	—	20	—	—	—	—	—	—	3	12	—	—
416	Strzałkowice	1909	32	12	1100	—	2	10	1	2	—	—	4	15	4	—	1	—	2	4	12	—	—
417	Wojutyce	1910	20	—	694	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLVII. Sanok.																							
418	Bazanówka	1907	12	6	1600	2	—	—	1	1	—	—	6	18	2	1	1	—	—	2	—	—	—
419	Głębokie	1906	14	4	700	1	—	8	—	—	—	1	3	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
420	Klimkówka	1906	12	—	850	4	—	—	2	1	—	—	9	50	5	—	—	—	—	—	—	—	—
421	Nadolany	1913	10	10	1200	2	—	—	—	1	—	—	8	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
422	Nowotaniec	1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
423	Pisarowce	1906	15	3	750	—	—	2	1	1	—	—	4	13	4	2	2	—	—	3	4	15	—
424	Posada jacimierska	1904	13	10	2000	1	—	10	1	1	—	—	4	60	—	1	1	—	—	2	—	13	—
425	Strachocina	1906	46	8	—	—	—	4	1	—	—	—	6	19	2	2	1	1	—	2	4	5	—
426	Zagórz	1906	40	10	700	1	—	2	—	1	—	—	4	12	4	—	2	1	1	5	2	13	—
XLVIII. Skałat.																							
427	Borki małe	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
428	Hałuszczyńce	1910	30	11	400	—	—	—	1	—	—	—	1	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—
429	Okno	1910	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLIX. Stanisławów.																							
430	Wołczków	1912	16	30	519	2	1	—	1	—	—	1	4	25	6	3	2	—	1	—	—	—	—
L. Śniatyn.																							
431	Załucze nad Czerm.	1910	10	—	2500	—	—	—	—	2	—	2	1	—	10	—	6	—	2	4	—	—	—
LI. Strzyżów.																							
432	Gogołów	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
433	Szuffarowa	1910	20	12	800	1	—	—	—	1	—	—	4	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
434	Wojaszówka	1904	34	—	150	—	—	—	—	1	—	—	—	3	16	—	—	—	—	—	—	—	—
435	Wyżne	1910	16	6	200	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	4	1	—	—	—	2	2	—
436	Łęki	1911	22	4	700	—	1	—	1	1	—	—	8	32	—	2	—	1	2	—	—	—	—

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok załoz.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarza Kor.	Udział przy pożarach	Uzależnienie przy rewizjach	Liczba występow publicznych	Pożarnie	Sikawki			Weże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Becki na wodę	Becki wozy	Oseki	Linewki	Umundur.	Sztandary
										wozowe	przynośne	ryczne	ssace	wyłotow.									
										1	2	3	4	5									
437	Dobrzechów	1912	32	12	3000	3	4	1	1	2	10	40	6	4	2	1	4	4	32				
438	Lutcza	1912	20	10	2300	3	—	7	1	—	4	4	20	10	10	4	—	—	4	2	20		
439	Godowa	1912	15	4	700	4	—	—	1	1	4	7	70	10	2	1	2	—	—	—	—		
440	Łączki	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
441	Przybówka	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
LII. Tarnobrzeg.																							
442	Majdan Zbydniów	1906	12	5	900	3	1	—	1	—	6	12	—	—	3	—	—	—	4	—	6		
443	Skowierzyn	1912	15	4	961	3	2	—	1	1	—	6	20	9	3	—	—	—	2	—	15		
444	Sokolniki	1910	12	3	1737	3	—	1	1	1	—	6	30	6	4	1	—	—	—	—	6		
445	Szlezaki	1908	14	5	650	—	3	—	1	1	—	10	20	—	2	—	—	—	—	—	17		
446	Zaleszany	1908	14	5	1200	4	3	3	1	1	—	4	20	—	2	1	—	—	4	—	14		
447	Zbydniów	1908	18	—	900	4	3	3	1	1	—	2	50	13	2	1	—	—	4	—	14		
448	Żabno	1907	62	2	985	2	—	—	—	—	1	4	20	1	1	1	—	1	2	—	30		
449	Wrzawy	1912	13	5	2100	—	3	—	1	1	—	4	20	—	1	—	—	—	—	—	13		
LIII. Tarnów.																							
450	Bobrowinki małe.	1912	15	9	1500	1	4	—	1	—	8	50	—	—	2	—	—	—	4	—	—		
451	Dąbrówka infulacka	1910	10	—	800	—	—	—	1	—	1	—	3	12	—	—	—	—	—	—	—		
452	Janowice	1908	14	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
453	Jastrząbka nowa	1908	16	20	803	3	—	7	1	1	—	4	15	—	1	—	—	—	—	—	1		
454	Jodłówka ad Wołki	1910	15	—	460	—	—	—	—	—	1	—	4	12	—	1	—	—	—	—	—		
455	Jurków	1911	14	12	1955	4	—	1	—	1	—	4	30	—	2	1	—	—	—	—	—		
456	Kobierzyn	1910	20	5	740	4	4	—	1	1	—	9	20	—	—	—	—	—	—	—	—		
457	Łękawica	1912	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
458	Zukowice stare	1910	22	—	1000	—	—	—	—	1	—	—	6	15	—	—	—	—	—	—	—		
459	Łukowa	1908	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—		
460	Niedomice	1909	11	24	5000	5	—	—	1	1	—	1	20	50	4	2	2	—	1	2	11		
461	Pawezów	1908	12	6	700	2	2	—	1	1	—	4	—	6	2	1	—	—	2	12	12		
462	Siemichów	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
463	Skrzyszów	1905	19	—	2470	—	—	—	—	—	1	—	30	35	—	1	—	—	—	—	—		
464	Szynwałd	1906	30	3	1200	3	4	—	—	1	3	—	20	10	15	—	9	—	—	6	6		
465	Wierzchosławice	1909	13	5	520	2	3	6	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	4	—	20		
466	Wróblowice	1911	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—		
467	Zalasowa	1905	19	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
468	Żukowice nowe	1908	40	4	700	1	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
469	Żukowice stare	1910	21	15	2050	3	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	10	—	—		
LIV. Tarnopol.																							
470	Czernielów mazowiecki	1913	30	40	500	6	—	—	1	1	—	2	—	2	5	—	—	—	—	—	—		
471	Kokutkowce	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
472	Poczapińce	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
LV. Tłumacz.																							
473	Hostów	1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
LVI. Trembowla.																							
474	Boryczówka	1909	32	—	200	—	—	—	1	1	3	15	2	4	—	1	2	—	—	—	—		
475	Nałuze	1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
LVII. Wadowice.																							
476	Głębowice	1912	19	50	3000	4	2	8	1	2	—	4	75	4	—	—	—	—	4	—	19		
477	Inwałd	1906	19	20	2444	4	3	—	1	—	1	4	60	4	7	—	—	—	3	4	19		
478	Jaroszewice	1906	16	10	1500	1	15	—	—	1	—	7	50	6	1	1	—	—	4	1	16		

Liczba porz.	Powiat i siedziba Ochotn. Straży pożar.	Rok założ.	Ilość członk.	Ilość ćwiczeń	Wartość inwentarz. Kor.	Udział przy pożarach	Udział przy rewizjach	Ilość występów publicznych	Pożarnie	Sikawki			Weże		Wiaderka	Tłumnice	Drabiny	Bezcki na wodę	Bezczkwozy	Osęki	Linewki	Umundur.	Sztandary
										wozowe	przenośne	rzeczne	ssące	wyfolowel									
479	Przytkowice dolne	1910	13	15	1000	2	—	—	1	1	—	—	3	20	—	—	1	—	1	3	—	13	
480	Przytkowice górne	1910	13	8	1126	4	—	—	1	1	—	—	5	40	2	4	1	—	2	2	—	13	
481	Roczyny	1911	25	10	5000	2	2	7	1	1	—	—	6	60	2	—	2	—	—	4	15	33	
482	Stryszów	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
483	Targanice II.	1906	20	14	5000	5	—	6	1	1	—	—	6	60	4	2	1	—	—	4	—	24	
484	Wieprz	1908	19	6	1905	1	—	—	1	1	—	—	10	140	20	8	6	—	—	4	—	24	
485	Zagórnik	1612	16	6	3000	4	—	3	1	1	—	—	4	30	—	—	—	—	—	—	—	16	
LVIII. Wieliczka.																							
486	Biskupice	1904	17	—	460	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4	5	—	—	—	—	—	—	
487	Brzozowa	1907	12	3	800	—	—	—	—	—	—	1	—	5	45	—	—	—	—	—	—	—	
488	Czarnochowice	1908	42	—	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
489	Grabie	1906	17	—	800	—	—	—	—	—	—	1	—	4	16	—	—	—	—	—	—	—	
490	Gruszów	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
491	Krzyszawice	1912	26	10	3000	1	—	3	1	1	—	—	6	60	4	4	1	—	—	4	2	26	1
492	Zakliczyn	1912	12	4	3200	1	—	3	—	—	—	—	4	22	—	—	—	—	—	—	—	12	
LIX. Zaleszczyki.																							
493	Słobódka	1911	10	12	1000	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	7	
LX. Zbaraż.																							
944	Kretowce	1911	23	—	500	—	—	—	—	—	—	1	—	5	15	—	—	—	—	—	—	—	
LXI. Złoczów.																							
495	Biały Kamień	1908	18	6	200	3	—	1	1	1	—	1	16	48	2	4	4	1	2	—	4	11	
496	Pietrycze	1908	18	5	300	1	2	—	1	2	—	—	3	4	10	—	—	—	—	—	—	—	
497	Usznia	1909	26	—	1200	—	—	—	—	—	—	1	—	6	20	—	—	—	—	—	—	—	
498	Wicyń	1912	15	4	1038	—	—	—	—	—	—	1	—	4	45	—	6	1	—	—	2	—	
LXII. Żółkiew.																							
499	Kłodno	1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
LXIII. Żydaczów.																							
500	Ruda Kochawina	1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
LXIV. Żywiec.																							
501	Gilowice	1908	20	12	1500	1	1	4	—	1	—	—	5	40	—	2	7	—	—	2	3	20	
502	Krzyżowa	1908	24	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
503	Cisiec	1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
504	Moszczanica	1912	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
505	Pietrzykowice	1912	24	24	2000	—	—	2	1	1	—	—	6	130	4	2	1	—	—	2	—	24	
506	Lachowice	1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
507	Radziechowy	1906	25	26	3508	—	2	6	1	2	—	2	8	140	—	—	3	—	—	6	2	25	1
508	Raycza	1911	20	—	5000	—	—	—	—	1	1	—	12	60	12	6	8	—	—	12	—	20	1
509	Ślemień	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
510	Świnna	1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

W roku 1914 do czasu wydania niniejszego sprawozdania zostało zorganizowanych 12 straży pożarnych Kółek rolniczych a mianowicie: 1. Turza, pow. Gorlice, 2. Nowa wieś, pow. Wieliczka, 3. Stare sioło, pow. Bóbrka, 4. Zabratówka, pow. Rzeszów, 5. Gostwica, pow. Nowy Sącz, 6. Otfinów, pow. Dąbrowa, 7. Ostrowsko, pow. Nowy Targ, 8. Haczów, pow. Brzozów, 9. Szczerg, pow. Złoczów, 10. Chabówka, pow. Nowy Targ, 11. Komarów, pow. Tarnów, 12. Będziemyśl, pow. Ropczyce.

Od roku 1903. do końca roku 1913. zorganizowano 510 straży.

G) Sprawy organizacyjne.

I. Karty legitymacyjne dla członków Tow. Kółek rolniczych.

Karty legitymacyjne, wydawane przez Zarząd główny dla członków Kółek rolniczych, ważne są na trzy lata. Pierwsze legitymacje opiewały na trzechlecie 1908—1910. W tym okresie wystawiono legitymacyi: 65.172.

Z końcem roku 1910 zaczęto wydawać legitymacje na trzechlecie 1911—1913.

W okresie tym wystawiono 89.561 legitymacyi.

Z dniem 1. stycznia 1914 zaczęto wydawać legitymacje na trzechlecie 1914—1916.

Na okres ten wystawiono do chwili obecnej t. j. do wyjścia sprawozdania z druku 66.958 dla 1496 Kółek rolniczych.

Wykaz kart legitymacyjnych do końca trzechlecia 1911 do 1913 r.

(Ostatnia liczba leg. 79.561).

Bochnia.

1. Barczków 19 78452—70

Brody.

2. Sydynówka 15 78829—43

Brzesko.

3. Białodoliny radł. 2 78423—4
4. Waryś ad Bielcza 30 78590—619
5. Stróże 21 78844—64
6. Lusławice 31 78922—51
7. Wesołów 18 78953—70

Brzozów.

8. Jasionów 1 79449—
9. Domaradz Ok. 43 78663—705
10. Krzywe 20 79349—68

Chrzanów.

11. Zagórze 27 78802—29
12. Regulice 25 79523—47

Czortków.

13. Ułaskowce 7 78461—7
14. Salówka 47 79302—48

Dąbrowa.

15. Otfinów 21 78620—40

Dobromil.

16. Leszczawa dolna 12 78578—89

Dolina.

17. Wołoska wieś 95 78971—79065

Jarosław.

18. Rączyna II. im. Mickiewicza 25 78777—801

Jasło.

19. Sobniów 1 79550—
20. Nawsie kołacz. 26 78552—77

Kolbuszowa.

21. Huta komor 10 78644—53
22. Hadynówka 39 79212—50
23. Anolas 23 79251—73

Kosów.

24. Szeszory 19. 78504—22

Krosno.

25. Korczyzna Ok. 14 79104—17
26. Chorkówka 1 79459—

Limanowa.

27. Zbludza 9. 78654—62
28. Janowice 2 78706—7
29. Kamionka m. 27 78425—51

Lwów.

30. Czyszki 14 78753—66
31. Kułparków 1 79460—
32. Zubrza 1 79103—
33. Żydatycze 1 79369—
34. Pasieki halickie 3 78641—3
35. „ „ 2 79451—2

Łańcut.

36. Kosina 26 78478—503

Mielec.

37. Chorzelów 2 79461—2
38. Czernim 6 79191—6
39. Dąbrówka wisł 16 79196—211
40. „ „ 23 79463—85

Myślenice.

41. Sidzina 35 79414—48

Nisko.

42. Tarnogóra 15 79118—32

Przemyślany

43. Przemyślany 29 78523—51

44. „ 9 79370—8

45. Zeniów 2 79551—2

46. „ 3 79563—5

Przeworsk.

47. Głogowiec 1 79149—

Rohatyn.

48. Zagórze konkol. 37 79066—102

49. Bursztyn 28 79274—301

50. „ 2 79457—8

Rzeszów.

51. Trzebowisko 41 79150—90

52. Biała 4 79453 -6

Tarnobrzeg.

53. Dęba 1 79561—

54. Kołmierzów 5 79556—60

Tarnopol.

55. Zabojski 16 79133—48

56. Skrzyszów 1 79450—

Zborów.

57. Olejów 1 79548—

Żywiec.

58. Oczków 79466—522

Kółka rolnicze zawiązane w roku 1913.

W roku 1913 zawiązało się 125 Kółek w 49 powiatach.

Po 1 Kółku rolniczem zawiązano w 18 powiatach: Brzeżany, Buczacz, Cieszanów, Czortków, Dąbrowa, Dolina, Kosów, Kraków, Lwów, Nowy Targ, Przemyślany, Sambor, Sokal, Stanisławów, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Złoczów.

Po 2 Kółka w 13 powiatach: Brody, Drohobycz, Grybów, Jaworów, Krosno, Limanowa, Lisko, Mościska, Przeworsk, Rohatyn, Sanok, Żydaczów, Żywiec.

Po 3 Kółka w 7 powiatach: Gorlice, Jasło,

Nowy Sącz, Przemyśl, Ropczyce, Tarnów, Zbaraż.
Po 4 Kółka w 4 powiatach: Brzozów, Chrzanów, Dobromil, Mielec.

Po 5 Kółek w 2 powiatach: Jarosław, Strzyżów.

Po 6 Kółek w 3 powiatach: Bochnia, Kolbuszowa, Wieliczka.

Po 8 Kółek w 2 powiatach: Brzesko, Rzeszów.

Wykaz Kółek rolniczych zawiązanych w roku 1913 według powiatów.

I. Bochnia.

1. L. 3141. Barczów, czł. 19; 2. L. 3195 Kopaliny, czł. 10; 3. L. 3193. czł. 32, (zaw. w r. 1884 up. w r. 1902, zaw. na nowo). 4. L. 3113. Lipnica dolna, czł. 46; 5. L. Niegowce, czł. 35, (zaw. w r. 1884, up. w r. 1901, zaw. na nowo). 6. L. 3102. Wiatowice, czł. 40.

II. Brody.

7. L. 3101. Maliniska, czł. 21; 8 L. 3154 Sydynówka, czł. 15.

III. Brzesko.

9. L. 3167. Kończyska, czł. 23; 10. L. 3216. Kwików, czł. 12. 11. L. 3150. Lusławice, czł. 38; 12. L. 3166. Faściszowa, czł. 18; 13 L. 3168. Słona, czł. 26; 14. L. 3153. Stróże, czł. 21; 15. L. 3140. Waryś, czł. 30; 16. L. 3151: Wesołów, czł. 18.

IV. Brzeżany.

17. L. 3200. Kozowa, czł. 25; (zaw. w r. 1890, up. zaw. na nowo).

V. Brzozów.

18. L. 5196. Jabłonica polska, czł. 21; 19. L. 3169, Jachonka, czł. 24; 20. L. 3159. Krzywe, czł. 20, (zaw. w r. 1898. up. w r. 1906, zaw. na nowo); 21. L. 3214. Obarzyn, czł. 40.

VI. Buczacz.

22. L. 3179. Wojciechowska, czł. 32.

VII. Chrzanów.

23. L. 3173. Kościelec, czł. 35; 24. L. 3164. Regulice, czł. 30. (zaw. w r. 1885, up. w r. 1901. zaw. na nowo); 25. L. 3192. Rozkochów, czł. 11. (zaw. w r. 1890. up. zaw. na nowo). 26. L. 3152. Zagórze, czł. 27. (zaw. w r. 1892. up. w r. 1911. zaw. na nowo).

VIII. Cieszanów.

27. L. 3191. Horyniec, czł. 32.

IX. Czortków.

28. L. 3156. Salówka. czł. 103.

X. Dąbrowa.

29. L. 2119. Wólka mędrzechowska, czł. 12.

XI. Dobromil.

30. L. 3202. Bircza, czł. 18; 31. L. 3175. Dobromil, czł. 27. (zaw. w r. 1866. up. zaw. na nowo); 32. L. 3211. Korzeniec, czł. 21; 33. L. 3139. Leszczawka, czł. 12.

XII. Dolina.

34. L. 3148. Wołoska wieś, czł. 92.

XIII. Drohobycz.

35. L. 3205. Lipowiec, czł. 28; 36. L. 3132. Wojtowska góra, czł. 22.

XIV. Gorlice.

37. L. 3203. Biesna, czł. 20; 38. L. 3215. Bieśnik, czł. 12; 39. L. 3116. Strzeszyn, czł. 42.

XV. Grybów.

40. L. 3197. Kruźlowa wyżna, czł. 41; 41. L. 3136. Siekierczyna, czł. 20, (zaw. w r. 1897. up. w r. 1902. zaw. na nowo).

XVI. Jarosław.

42. L. 3147. Jankowice, czł. 57; 43. L. 3123. Kramarzędka, czł. 24; 44. L. 3114. Pruchnik, czł. 20, (zaw. w r. 1899. up. w r. 1910. zaw. na nowo); 45. L. 3131. Radymno, czł. 41; 46. L. 3149. Rączyna II, czł. 23.

XVII. Jasło.

47. L. 3204. Brzyszczyki, czł. 16; 48. L. 3208. Cieklin, czł. 43; (zaw. w r. 1892, up. w r. 1907. zaw. na nowo); 49. L. 3138. Nawsie kołaczyckie, czł. 26.

XVIII. Jaworów.

50. L. 3106. Bonów, czł. 50, (zaw. w r. 1903. up. w r. 1910. zaw. na nowo); 51. L. 3198. Świ-dnica, czł. 40.

XIX. Kolbuszowa.

52. L. 3157. Cmolasy, czł. 23, (zaw. w r. 1891. up. w r. 1906. zaw. na nowo); 53. L. 3100. Dzi-kowiec, czł. 34, (zaw. w r. 1891. up. w r. 1911. zaw. na nowo); 54. L. 3142. Majdan kolbuszowski, czł. 25, (zaw. w r. 1894. up. w r. 1903. zaw. na nowo); 55. L. 3158. Hadykówka, czł. 39; 56. L. 3143. Płazówka, czł. 14; 57. L. 3206. Poręby dymarskie, czł. 22.

XX. Kosów.

58. L. 3137. Szeszory, czł. 19.

XXI. Kraków

59. L. 3176. Brzeziny, czł. 31.

XXII. Krosno.

60. L. 3185. Czarnorzeki, czł. 40; 61. L. 3182. Niżna Łąka, czł. 31.

XXIII. Limanowa.

62. L. 3219. Stara wieś, czł. 24, (zaw. w r. 1889, up. w r. 1912. zaw. na nowo); 63. L. 3121. Wysokie, czł. 16.

XXIV. Lisko.

64. L. 3180. Tarnawa dolna, czł. 26, (zaw. w r. 1898. up. w r. 1906. zaw. na nowo); 65. L. 3184. Tarnawa górna, czł. 20, (zaw. w r. 1899. up. zaw. na nowo).

XXV. Lwów.

66. L. 3145. Pasieki halickie, czł. 11.

XXVI. Mielec

67. L. 3160. Dąbrówka wisłocka, czł. 16; 68. L. 3170. Górki, czł. 27; 69. L. 3115. Wola mielecka, czł. 34, (zaw. w r. 1895. up. w r. 1906. zaw. na nowo); 70. L. 3130. Wola wadowska, czł. 28.

XXVII. Mościska.

71. L. 2113. Dołhomociska, czł. 20, (zaw. w r. 1907. up. w r. 1912. zaw. na nowo); 72. L. 3162. Mościska, czł. 18, (zaw. w r. 1906. up. w r. 1913. zaw. na nowo).

XXVIII. Nowy Sącz.

73. L. 3187. Łącko, czł. 47; 74. L. 3118. Stary Sącz, czł. 38. (zaw. w r. 1883. up. w r. 1911. zaw. na nowo); 75. L. 3112. Tropie, czł. 30.

XXIX. Nowy Targ.

76. L. 3165. Maniowy, czł. 37, (zaw. w r. 1893. up. w r. 1911. zaw. na nowo).

XXX. Przemyśl.

77. L. 3211. Korzeniec, czł. 21; 78. L. 3133. Lipowiec, czł. 17; 79. L. 3209. Przemyśl, czł. 11.

XXXI. Przemyślany.

80. L. 3217. Dąbrowa, czł. 16.

XXXII. Przeworsk.

81. L. 3128. Chodakówka, czł. 21; 82. L. 3177. Przeworsk, czł. 72.

XXXIII. Rohatyn.

83. L. 3161. Bursztyn, czł. 45; 84. L. 3155. Zagórze konkolnickie, czł. 30, (zaw. w r. 1892. up. zaw. na nowo).

XXXIV. Ropczyce.

85. L. 3117. Chechły, czł. 148, (zaw. w r. 1904. up. w r. 1908. zaw. na nowo); 86. L. 8186. Czarna, czł. 26; 87. Łączki kucharskie, czł. 21.

XXXV. Rzeszów.

88. L. 3210. Drabinianka, czł. 41; 89. L. 3199. Lecka, czł. 12; 90. L. 3110. Lisi Kął, czł.

62; 91. L. 3171. Matysówka, czł. 66; 92. L. 3112. Nosówka, czł. 63; 93. L. 3111. Pogwizdów, czł. 28; 94. L. 3222. Wilkowyja, czł. 33; 95. L. 3223. Wola rafałowska, czł. 51.

XXXVI. Sambor.

96. L. 3218. Łanowice, czł. 52.

XXXVII. Sanok.

97. L. 3105. Pobiedno, czł. 44; 98. L. 3145. Posada jaśliska czł. 24.

XXXVIII. Sokal.

99. L. 3181. Prusinów, czł. 21.

XXXIX. Stanisławów.

100. L. 3183. Jezupol, czł. 40.

XL. Strzyżów.

101. L. 3201. Konieczkowa, czł. 55; 102. L. 3220. Pułanki, czł. 23; 103. L. 3107. Szufnarowa dolna, czł. 80; 104. L. 3174. Tułkowice, czł. 30; 105. L. 3212. Żarnowa, czł. 27, (zaw. w r. 1906. up. w r. 1911. zaw. na nowo).

XLI. Tarnopol.

106. L. 3108. Czołhańszczyzna, czł. 27.

XLII. Tarnów.

107. L. 3135. Bobrowniki małe, czł. 30; 108. L. 3190. Siedlec, czł. 20; 109. L. 3172. Strusina,

czł. 12, (zaw. w r. 1896. up. w r. 1906. zaw. na nowo).

XLIII. Trembowla.

110. L. 3125. Nowy Tyczyn, czł. 14.

XLIV. Wieliczka.

111. L. 3124. Jurczyce, czł. 34; 112. L. 3120. Nowa wieś, czł. 30; 113. L. 3109. Przebieczany, czł. 20; 114. L. 3127. Sieraków, czł. 15; 115. L. 3104. Siepraw, czł. 34; 116. L. 3146. Trąbki, czł. 16.

XLV. Zaleszczyki.

117. L. 3126. Nagórzany, czł. 16.

XLVI. Złoczów.

118. L. 3178. Krasne, czł. 37.

XLVII. Zbaraż.

119. L. 3221. Czumale, czł. 16; 120. L. 3207. Stary Zbaraż, czł. 26; 121. L. 3134. Zarudzie, czł. 27, (zaw. w r. 1895. up. zaw. na nowo).

XLVIII. Żydaczów.

122. L. 3194. Młyniska, czł. 24; 123. L. 2129. Zabłotowce, czł. 69.

XLIX. Żywiec.

124. L. 3163. Oczków, czł. 57, (zaw. w r. 1895. up. w r. 1907. zaw. na nowo); 125. L. 3189. Zwardoń, czł. 75.

Sprawozdanie z rachunków

Zarządu głównego

Towarzystwa Kółek rolniczych

oraz

Związku ekonomicznego Kółek rolniczych

za rok 1913.

**Zamknięcie rachunkowe Zarządu gło-
wnego Towarzystwa Kółek rolniczych**
za czas od 1. stycznia 1913

PRZYCHODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano		Wpłynęło	
	K	h	K	h
Pozostałość z roku 1912	9732	15	9732	15
<i>I. Własne dochody.</i>				
a) Wkładki członków wspierających	13200	—	14401	12
b) Opłaty członków Kółek roln. za karty legitymacyjne	600	—	747	98
c) Zwroty Kółek rolniczych za lustracje handlowe	12000	—	29323	15
d) Zwroty Kółek rolniczych za zboże do doświadczeń	3600	—	3707	66
e) Zwroty Kółek rolniczych za drób	400	—	—	—
f) Odsetki od chwilowej lokacji gotówki i udziałów	1000	—	1074	21
g) Z prenumeraty i ogłoszeń Przewodnika	19600	—	21227	94
h) Ze sprzedaży i ogłoszeń Kalendarza	7000	—	6593	25
i) Ze sprzedaży wydawnictw	1600	—	1037	52
j) Ze sprzedaży ksiąg handlowych	1200	—	3714	45
k) Wkładki Straży pożarnych	1000	—	778	—
l) Odsetki od funduszu żelaznego	1600	—	1600	—
ł) Dywidenda od wkładki w Związku ekonomicznym Towarzystwa Kółek rolniczych	733	—	733	33
<i>II. Subwencye.</i>				
a) Krajowe	96300	—	31000	—
b) Państwowe	90350	—	74630	—
c) Z traktatów handlowych	110610	—	100000	—
d) Inne	8850	—	8815	—
<i>III. Przychody nieobjęte preliminarzem.</i>				
a) Składki na budowę domu	—	—	54	20
b) Wkładki członków założycieli	—	—	250	—
c) Zwroty Kółek rolniczych za książki	—	—	689	87
d) Zwroty za kursa i wykłady rolnicze	—	—	130	—
e) Opłaty uczestników kursu rolniczego	—	—	1770	47
f) Zwroty uczestn. kursów gospodyń wiejskich	—	—	1900	—
g) Subwencye na kursa pożarnicze	—	—	1050	—
h) Rada pow. Lwów na wykłady rolnicze	—	—	1000	—
i) Subwencya Spółki zbytu jaj na propagandę zbytu jaj	—	—	500	—
<i>IV. Pożyczki.</i>				
Pożyczka zaciągnięta w Związku ekonomicznym Kółek rol.	—	—	29503	07
Do przeniesienia	379375	—	345963	37

wnego Towarzystwa Kółek rolniczych
do 31. grudnia 1913 roku.

ROZCHODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano		wydano	
	K	h	K	h
<i>A. Ogólne koszty Zarządu.</i>				
a) Najem lokalu i na zwroty pożyczek domu	7000	—	5800	—
b) Opał i światło	700	—	1025	04
c) Druki i litografie	3500	—	6045	24
d) Portorya, podatki, stemple, ogłoszenia	6000	—	5523	07
e) Przybory biurowe	4000	—	8656	69
f) Podróże delegatów	1800	—	2264	84
g) Koszta Ogólnej Rady	1500	—	1874	97
h) Porada prawna i taryfowa	800	—	725	86
i) Nadzwyczajne i nieprzewidziane	1600	—	586	—
j) Płace biura ogólnego	29860	—	25460	—
k) Płace woźnych i ubranie	3240	—	2949	60
l) Opłata kasy chorych	360	—	98	34
ł) Ubezpieczenia urzędników	2880	—	2868	94
m) Uzupełnienie inwentarza	800	—	1118	95
<i>B) Koszta działu rolniczego.</i>				
<i>I. Ogólno rolnicze.</i>				
a) Pola doświadczałne	22500	—	11069	05
b) Kursa rolniczo-weterynaryjno-hodowlane	12000	—	9913	06
c) Propaganda doborowych nasion	1000	—	4349	62
d) Nagrody za ulepszone obchodzenie się z obornikiem	6000	—	8536	50
e) Subwencye na maszyny rolnicze do wspólnego użytku	10000	—	11630	05
f) Nagrody za konkursowe opracowanie rolnicze	1000	—	892	50
g) Premiowanie gospodarstw	4000	—	—	—
h) Pensye działu rolniczego	39995	—	34843	28
i) Pensye inspektora mleczarskiego	3960	—	3960	—
j) Propaganda mleczarstwa	2000	—	444	08
k) Pensye inspektora sadownictwa	2880	—	2880	—
l) Badania stosunków i propaganda sadownictwa	3800	—	1363	57
ł) Pomoc przy zakupie drzew owocowych	800	—	391	49
m) Propaganda pszczelnictwa	800	—	552	37
n) Propaganda hodowli drobiu rasowego	500	—	206	22
o) Udzielanie fachowej pomocy handlowej	4000	—	—	—
p) Propaganda używania krów do zaprzęgu	2000	—	367	05
r) Lokal biura rolnego i na zwroty pożyczek domu	5000	—	5000	—
s) Opał i światło biura rolniczego	700	—	807	75
t) Usługa biura rolniczego	840	—	1378	20
u) Druki biura rolniczego	560	—	206	20
w) Portorya, podatki i ogłoszenia biura rolniczego	800	—	2083	62
z) Uzupełnienie inwentarza biura rolniczego	600	—	484	89
ż) Ubezpieczenia urzędników biura rolniczego	3000	—	2888	30
ź) Kasa chorych biura rolniczego	360	—	141	10
<i>II. Gospodarstwo kobiece.</i>				
a) Prowadzenie i propaganda organizacji kobiet	1600	—	1638	95
b) Kursa gospodarstwa wiejskiego	13600	—	10609	99
Do przeniesienia	208335	—	181635	38

WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano		Wpłynęło	
	K	h	K	h
Z przeniesienia	379375	—	345963	37
	379375	—	345963	37

Za zgodność po dokładnem

Komisya

Lwów, 11. maja 1914.

*Leopold Wilimowski mp.,
Franciszek*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano		Wydano	
	K	h	K	h
Z przeniesienia	208335	—	181635	38
<i>C. Koszta działu handlowego.</i>				
a) Koszta lustracyi handlowych	30000	—	34247	51
b) Kursa handlowe	17000	—	13194	01
c) Pensye lustratorów i asystenta	21480	—	21760	—
d) Ubezpieczenia	2160	—	2214	24
e) Kasa chorych	120	—	73	—
f) Księgi handlowe	1200	—	5746	11
g) Druki	820	—	943	54
<i>D. Koszta działu oświatowego.</i>				
a) Księgi dla bibliotek	3800	—	1646	82
b) Wydawnictwa	2200	—	1199	80
c) Przewodnik Kółek rolniczych	28000	—	32705	38
d) Kalendarz Kółek rolniczych	7000	—	7701	66
e) Rozbudzanie życia towarzyskiego	500	—	—	—
f) Płaca urzędnika, ubezpieczenie i kasa chorych	2200	—	2181	50
<i>E. Organizacye powiatowe.</i>				
a) Udział wkładek członów wspierających	4000	—	2544	—
b) Koszta organizacyi Zarządów powiatowych	2400	—	1712	59
c) Druki organizacyjne	400	—	270	—
d) Zasiłki dla Zarządów powiatowych	22000	—	6760	10
<i>F. Obrona pożarna.</i>				
a) Lustracye i kontrola Ochotniczych Straży pożarnych	2200	—	1756	38
b) Opłaty za Straże do Związku	1400	—	1386	—
c) Kursa pożarnicze	2400	—	2603	90
d) Pensye instruktorów	3800	—	3577	95
e) Druki	400	—	129	—
<i>G. Organizacya zbytu materiału rzeźnego.</i>				
a) Pensye urzędników	4380	—	4680	—
b) Koszta podróży	3120	—	2966	20
c) Koszta administracyjne oraz zakładania Spółek	2500	—	3000	92
<i>H. Fundusz żelazny.</i>				
a) 30% wkładek członków wspierających	3960	—	4317	94
b) Odsetki od funduszu żelaznego	1600	—	1600	—
c) Składki na dom			54	20
d) Wpłaty członków założycieli			250	—
<i>I. Rozchody niepreliminowane.</i>				
a) Udziały w składnicach i spółkach zbytu bydła			1400	—
b) Koszta stawiennictwa na termina			205	24
c) Propaganda zbytu jaj			500	—
d) Wykłady rolnicze w pow. lwowskim: a. wydano			475	85
b. przeniesiono na r. 1914			524	15
	379375	—	345963	37

zbadaniu ksiąg i alegatów

rewizyjna:

**Wincenty Witos mp.,
Garczyński mp.**

Preliminarz budżetu Towarzystwa Kółek rolniczych na rok 1914.

Przychód	Kor.
1. Własne dochody (zest. I)	87.250
2. Subwencye krajowe (zest. II.) . .	93.500
3. Subwencye państwowe (zest. III).	89.700
4. Subwencye z traktatów handlow. (zest. IV.)	86.667
5. Inne subwencye i wpływy (zest. V.)	8.700
Razem .	365.817

Rozchód	Kor.
1. Ogólne koszta Zarządu (zest. A.) .	62.447
2. a) Koszta działu rolniczego i ubocz- nych działów gospodar. (zest. B.)	121.680
b) Kursa dla gospodyń wiejskich .	10.480
3. Koszta działu handlowego (zest. C.)	76.760
4. Koszta działu oświatowego (zest. D.)	38.400
5. Organizacye powiatowe (zest. E.) .	30.350
6. Obrona pożarna (zest. F.)	9.500
7. Organizacya handlu materiałem rzeźnym (zest. G.)	10.000
8. Fundusz żelazny (zest. H.)	6.200
Razem .	365.817

Szczegółowe zestawienie do preliminarza.

Preliminarz przychodu na rok 1914.

Zestawienie I.

Własne dochody:

a) Wkładki członków wspierających:	
1) Kółek rolniczych	11.600 K
2) Instytucyi, stow. i osób prywat.	2.700 „
b) Opłaty członków Kółek rolniczych za karty legitymacyjne	5.000 „
c) Zwroty K. r. za lustracye handlowe	30.000 „
d) Zwroty K. r. za zboża do doświadczeń	400 „
e) Odsetki od chwilow. lokacyi gotówki	-500 „
f) Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewo- dnika“	25.000 „
g) Ze sprzedaży i ogłoszeń Kalendarza	6.600 „
h) Ze sprzedaży wydawnictw	1.200 „
i) Wkładki straży pożarnych	1.000 „
j) Odsetki funduszu żelaznego	2.000 „
k) Dywidenda od udziału w Związku ekonomicznym Kółek rolniczych	1.250 „
	87.250 K

Zestawienie II.

Subwencye krajowe:

a) Na koszta zakładania Kółek rolni- czych i ich lustracye	15.000 K
b) Na koszta administracyjne	4.000 „
c) Na lustratorów handlowych	11.000 „
d) Na praktyczne kursa handlowe	4.000 „
e) Na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rol- niczych	20.000 „
f) Na utrzymanie i koszta podróży dwóch wędrownych nauczycieli rol- niczych	9.000 „
g) Na „Przewodnik Kółek rolniczych“	3.000 „
h) Na popieranie działalności Kółek rolniczych w poszczególnych po- wiatach	27.500 „
	93.500 K

Zestawienie III.

Subwencje państwowe:

a) Na lustracje rolnicze przez c.k. Towarzystwo gospodarskie	13.600 K
b) Na wzorowe gnojownie i uprawę roślin pastewnych przez c. k. Towarzystwo gospodarskie	4.500 „
c) Na rośliny pastewne przez c.k. Towarzystwo rolnicze	5.800 „
Zaległość za rok 1913 c. k. Tow. rolniczego na rośliny pastewne	5.800 „
d) Na cele rolnicze przez c. k. Towarzystwo rolnicze	3.500 „
e) Na koszta administracyjne, lustracje i wydawnictwa „Przewodnika“ z ck. Ministerstwa roln. za rok 1913	30.000 „
f) Na kursa handlowe z ck. Ministerstwa rolnictwa	2.000 „
g) Na organizację handlu materiałem rzeźnym	10.000 „
h) Na subwencyonowanie maszyn	10.000 „
i) Na inspektora mleczarstwa	4.000 „
j) Na kursa gospodyń wiejskich przez c. k. T-wo gospodarskie	500 „
	<u>89.700 K</u>

Zestawienie IV.

Subwencje z traktatów handlowych:

Subwencja na rok 1914 86.667 K

Zestawienie V.

Inne subwencje i wpływy:

a) Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń na cele ogólne	600 „
b) Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń na organizację Ochotniczych Straży pożarnych	8.000 „
c) Rady powiatowe na cele ogólne	100 „
	<u>8.700 K</u>

Preliminarz rozchodu na rok 1914.

Zestawienie A.

1. Na pokrycie pożyczki na dom i na lokal	5.800 K
2. Opał i światło	1.000 „
3. Druki i litografie oraz część kosztów wydania sprawozdania rocznego	5.100 „
4. Portorya, podatki, stemple, ogłoszenia	6.000 „
5. Przybory biurowe	7.300 „
6. Podróże delegatów	2.200 „
7. Koszta Ogólnej Rady	1.800 „
8. Porada prawna i taryfowa	800 „
9. Nadzwyczajne i nieprzewidziane	1.400 „
10. Pensje urzędników działu ogólnego	24.060 „
11. Płaca 4-ch woźnych i ubrania	3.240 „
12. Opłata Kasy chorych	360 „
13. Ubezpieczenie urzędników	2.600 „
14. Uzupełnienie inwentarza biurowego	787 „
	<u>62.447 K</u>

Zestawienie B.

Koszta działu rolniczego.

I. Ogólno-rolnicze:

1. Na urządzenie pól doświadczalnych z nowymi odmianami zbóż i ziemniaków, pól okazowych z uprawą

roślin pastewnych, jak: buraki, marchew pastewna, lucerna, seradela, wyka, koński ząb, na propagandę racjonalnego płodozmianu, zastosowanego do kierunku hodowlanego w gospodarstwie. oraz na propagandę melioracji łąk i pastwisk w zakresie mechanicznej uprawy, nawożenia, podsiewania, niszczenia chwastów, oraz budzenia inicjatywy prywatnej i zbiorowej na tych wszystkich polach 18.000 K

2. Kursa rolnicze:
 - a) weterynaryjno-hodowlane i pastwiskowe 12.000 „
 - b) kursa 4-tygodniowe dla rolników włościan 2.000 „
3. Nagrody za ulepszone obchodzenie się z obornikiem 8.000 „
4. Propaganda doborowych nasion przez subwencyonowanie i rozdawnictwo 1.600 „
5. Propaganda maszyn rolniczych do wspólnego użytku 10.000 „
6. Nagrody za konkursowe opracowania rolnicze oraz nagrody za sprawozdania 1.000 „

Do przeniesienia 52.600 K

Z przeniesienia . 52,600 K

7. Na konkursa gospodarstw, wykazujących racjonalny kierunek hodowlany w całości gospodarstwa, oraz na urządzenie wystawek powiatowych lub nawet lokalnych i na wynagrodzenie wystawców, którzy wykażą wyższą kulturę hodowlaną na okazach wychowanych w racjonalnie prowadzonych gospodarstwach.	4.000 „
8. Pensya dyrektora oddziału rolniczego, 8-miu inspektorów rolniczych, i siły manipulacyjnej	37.340 „
9. Pensya instruktora mleczarstwa	4.200 „
10. Propaganda mleczarstwa	1.600 „
11. Pensya instruktora sadownictwa	2.880 „
12. Badania stosunków sadowniczych i propaganda sadownictwa	2.800 „
13. Pomoc przy zakupie drzewek owocowych	600 „
14. Propaganda pszczelnictwa przez wykłady i kursa	800 „
15. Propaganda hodowli drobiu rasowego i królików	400 „
16. Propaganda używania krów do zaprzęgu	600 „
17. Lokal	5.000 „
18. Opał i światło	800 „
19. Usługa	1.200 „
20. Druki oraz na pokrycie części kosztów sprawozdania rocznego	1.400 „
21. Portorya, podatki, ogłoszenia	1.700 „
22. Uzupełnienie inwentarza biurowego	600 „
23. Ubezpieczenie urzędników	3.000 „
24. Kasa chorych	160 „
	<u>121,680 K</u>

II. Gospodarstwo kobiece.

1. Płaca urzędniczki, kasa chorych	2.880 K
2. Koszta administracyjne, portorya, przybory i t. p.	400 „
3. Koszta podróży w sprawie kursów	1.600 „
4. Kursa gospodyń wiejskich	5.600 „
	<u>10,480 K</u>

Zestawienie C.

Koszta działu handlowego:

1. Koszta lustracyi handlowych	35.600 K
2. Kursa handlowe	12.000 „
3. Pensye lustratorów handlowych, urzędnika handlowego i siły manipulacyjnej	25.560 „
4. Ubezpieczenie	2.200 „
5. Kasa chorych	130 „
6. Druki oraz część kosztów sprawozdania rocznego	1.270 „
	<u>76,760 K</u>

Zestawienie D.

Koszta działu oświatowego:

1. Książki dla bibliotek Kótek roln.	3.200 K
2. Wydawnictwa, a przede wszystkim publikacye hodowlane	1.800 „
3. „Przewodnik Kótek rolniczych“	25.000 „
4. Kalendarz Kótek rolniczych	6.600 „
5. Urzędnik, ubezpieczenie i Kasa chorych	1.800 „
	<u>38,400 K</u>

Zestawienie E.

Organizacye powiatowe:

1. 50% wkładek członków wspierających dla Zarządów powiatowych	7.150 K
2. Koszta organizacyi Zarządów powiatowych	2.300 „
3. Druki dla organizacyi powiatowych	400 „
4. Na koszta umocnienia organizacyi powiatowych, na biura okręgowe, na zwroty za lustracye z polecenia Zarządu głównego dokonane i na koszta instrukcyjne organizacyi powiatowych	18.000 „
5. Urzędnik dla działu organizacyjnego, ubezpieczenie i kasa chorych	2.500 „
	<u>30,350 K</u>

Zestawienie F.

Obrona pożarna:

1. Lustracye i kontrola Ochotniczych Straży pożarnych	2.200 K
2. Opłaty za strażę do Kraj. Związku	1.500 „
3. Kursa pożarnictwa	2.400 „
4. Pensya instruktora pożarnictwa, ubezpieczenie i kasa chorych	2.600 „
5. Druki i część kosztów wydania sprawozdania rocznego	800 „
	<u>9,500 K</u>

Zestawienie G.

Organizacya zbytu materiału rzeźnego:

1. Płaca urzędnika, ubezpieczenie od wypadków, kasa chorych	3.600 K
2. Koszta podróży	3.200 „
3. Koszta administracyjne, t. j. lokal, opał, światło, przybory biurowe, oraz część płacy dyrektora biura	3.200 „
	<u>10,000 K</u>

Zestawienie H.

Fundusz żelazny.

1. 30% wkładek członków wspierających	4.200 K
2. Odsetki od funduszu żelaznego	2.000 „
	<u>6,200 K</u>

Rachunki „Przewodnika Kółek rolniczych“.

Przychód	w roku 1913		w roku 1912		w roku 1911		w roku 1910		w roku 1909		Rozchód		w roku 1913		w roku 1912		w roku 1911		w roku 1910		w roku 1909			
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h		
Z prenumeraty . . .	12631	16	10183	56	8301	11	9225	78	8459	95	8459	95	660	—	22306	26	660	—	660	—	660	—	660	—
Z ogłoszeń . . .	8596	78	7593	16	9039	73	8459	99	5990	14	5990	14	21821	28	1306	58	21821	28	14185	40	12975	22	13243	55
	21227	94	17776	72	17340	84	17685	77	14450	09	14450	09	121	—	301	95	90	—	948	—	131	50	308	46
Niedobór jako saldo	11477	44	11352	96	7056	82	4260	94	8417	80	8417	80	240	—	308	16	240	—	240	—	180	—	180	—
	32705	38	29129	68	24397	66	21946	71	22867	89	22867	89	5842	43	5842	43	4149	24	6015	48	4925	90	6325	91
													1740	—	1740	—	1740	—	1913	—	1740	—	1497	—
	32705	38	29129	68	24397	66	21946	71	22867	89	22867	89	32705	38	29129	68	21946	71	24397	66	21946	71	22867	89

Bilans surowy Związku Ekonomicznego Kółek roln. Stow. zar. z ogr. por. z dniem 31. grudnia 1913 r.

d. l.		NAZWA RACHUNKU		Sumy obrotowe				Salda					
				Kor.		h.		Kor.		h.			
				h.	Kor.	h.	Kor.	h.	Kor.	h.	Kor.		
1	Rachunek udziałów	40000	—	90820	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	" Kasy	1533709	71	1531975	25	1734	46	50820	—	—	—	—	—
3	" Pocz. Kasy oszczędności	1463990	55	1429271	21	34719	34	—	—	—	—	—	—
4	" bieżące: Banki	1131877	68	972916	68	158961	—	—	—	—	—	—	—
5	" " Składnice	1338242	04	1226509	87	111732	17	—	—	—	—	—	—
6	" " Kółka rolnicze	495480	87	528471	58	—	—	32990	—	—	—	71	—
7	" " Firmy	615165	37	634110	37	—	—	18945	—	—	—	—	—
8	" " Zarz. gł. Tow. Kółek roln.	163735	29	234332	22	29503	07	—	—	—	—	—	—
9	" " Administr. domu T. K. R.	45339	56	41528	93	3810	63	—	—	—	—	—	—
10	" " Różne	526042	43	577899	30	—	—	—	—	—	—	—	87
11	" " Akcyi zapomogowej.	1305437	85	1528225	28	—	—	51856	—	—	—	—	43
12	" " weksli	76047	92	15433	88	60614	04	—	—	—	—	—	—
13	" " ruchomości	4610	86	461	09	4149	77	—	—	—	—	—	—
14	" " towarów	29824	51	24829	24	495	27	—	—	—	—	—	—
15	" " depozytów	5000	—	—	—	5000	—	—	—	—	—	—	—
16	" " kosztów administracyjnych	94637	29	19375	62	75261	67	—	—	—	—	—	—
17	" " amortyzacyi ruchomości	461	09	—	47	461	09	—	—	—	—	—	—
18	" " komisowy	46296	46	153582	46	—	—	107286	—	—	—	—	01
19	" " odsetek	3224	41	7014	81	—	—	3790	—	—	—	—	40
20	" " eskontu	10	89	1218	52	—	—	1207	—	—	—	—	63
21	" " skonta	1783	79	3042	25	—	—	1258	—	—	—	—	46
		9020918	57	9020918	57	490942	51	490942	51	490942	51	490942	51
		Ogólny obrót	57										

Za Radę Nadzorczą:

Prezes:

Maryan Jaroszyński mp

Za Dyrekcyę:

Telesfor Adamski mp.

Włodzimierz Prowiński mp.

Jan Szczepański mp.

Maryan Purzycki mp.

Za Komisję rewizyjną:

S. Drozd mp.

ks. J. Bielawski mp.

Dr. M. Dalkiewicz mp.

Bilans

Związku Ekonomicznego Kółek rolniczych we Lwowie, Stowarzyszenia zarejestrowanego z ogr. poręką z dniem 31. grudnia 1913 roku.

STAN CZYNNY :

STAN BIERNY :

Kasa			1.734 46	Udziały			50.820
Pocztowa Kasa oszczęd. .			34.719 34	Wierzyciele :			
Dłużnicy :				Dostawcy	48.849 40		
Banki	158.961	—		Składnice Kółek roln.	12.252 57		
Składnice Kółek rolniczych	123.984 74			Kółka rolnicze	60.927 11		
Kółka rolnicze	27.936 40			Kółka rolnicze zadatki na dostawy akcji ratunkowej	222.787 43		
Dostawcy	29.904 40			Różni	84.891 65	429.708 16	
Różni	33.03 78			Zysk		37.819 74	
Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych .	29.503 07						
Zarząd główny Tow. Kółek roln. z domu	3.810 63	407.135 02					
Weksle		60.614 04					
Ruchomości		4.149 77					
Towary		4.995 27					
Depozyta		5.000 —					
			518.347 90				518.347 90

Lwów, dnia 6. kwietnia 1914.

Za Radę Nadzorczą :

Za Komisję rewizyjną :

Prezes :

S. Drozd m. p.

Ks. Józef Bielawski m. p.

Maryan Jaroszyński m. p.

Dr. Dalkiewicz m. p.

Za Dyрекcyę :

Telesfor Adamski m. p.

Włodzimierz Prowiński m. p.

Jan Szczepański m. p.

Maryan Purzycki m. p.

Rachunek zysków i strat.

Związku Ekonomicznego Kółek rolniczych we Lwowie, Stow. zarejestrowanego z ogr. por. za czas od 1. kwietnia do 31. grudnia 1913 r.

Rk. kosztów administracyjnych	75.261	67	Rk. komisowy	107.286	01
„ amortyzacji ruchomości .	461	09	Rk. odsetek	3.790	40
Zysk	37.819	74	Rk. odsetek eskonto weksli .	1.207	63
			Rk. skonta	1.258	46
	113.542	50		113.542	50

Lwów, dnia 6. kwietnia 1914

Za Radę Nadzorczą :

Za Komisję rewizyjną :

Prezes :

S. Drozd m. p.

Ks. Józef Bielawski m. p.

Maryan Jaroszyński m. p.

Dr. Dalkiewicz m. p.

Za Dyрекcyę :

Telesfor Adamski m. p.

Włodzimierz Prowiński m. p.

Jan Szczepański m. p.

Maryan Purzycki m. p.

II.

Sprawozdanie

o Organizacjach powiatowych Towarzystwa Kółek rolniczych.

Zarządy powiatowe Kółek rolniczych i Delegacje powiatowe Zarządu głównego.

Organizacją pośrednią Towarzystwa są Zarządy powiatowe i Delegacje powiatowe. Delegacje istnieją w tych powiatach, w których Zarządów powiatowych wskutek braku odpowiednich warunków utworzyć nie było można.

Tak jedne jak i drugie stanowią stały łącznik między Zarządem głównym a Kółkami rolniczymi. Obydwa powyższe czynniki z małymi wyjątkami ziściły pokładane w nich nadzieje. Tak w Zarządach jako też i Delegacjach powiatowych ujawniło się w roku 1913-tym życie bardzo ożywione we wszystkich kierunkach prac statutem i regulaminem Towarzystwa określonych.

Kroniki Organizacji powiatowych notują niezwykłą wydatność pracy w przygotowywaniu terenu a następnie tworzeniu w porozumieniu z Zarządem głównym nowych Kółek rolniczych. Liczba ich obecna świadczy o tem aż nadto wymownie, a skoro się zważy, iż obok tego jest już 69 Oddziałów kobiecych, głównie w roku sprawozdawczym zorganizowanych, to praca Zarządów powiatowych i Delegacji na miano wydatnej w zupełności zasługuje.

Tak samo pokażna już dzisiaj ilość (510) Straży pożarnych, zorganizowanie swoje przeważnie Zarządom powiatowym ma do zawdzięczenia.

Wydatnej również pomocy udzieliły powiatowe organizacje przy urządzaniu kursów pożarnictwa a mianowicie w powiatach: bialskim, tarnopolskim, ropczyckim, kolbuszowskim, przemyskim, buczackim i lwowskim (dwa razy). Tak samo były czynne przy urządzaniu kursów długoterminowych, n. p. gospodyń wiejskich i rolniczych. Na zaznaczenie zasługują w tym kierunku powiaty:

Łańcut, Krosno, Tarnobrzeg, Lwów i Mielec. Pomoc ta polegała nie tylko na poparciu moralnem ale i materyalnem. Wszystkie bowiem przyczyniły się w wysokim stopniu do uzyskania subwencji od miejscowych instytucji.

Nie zapominały też organizacje powiatowe o działalności asekuracyjnej. Powstanie bowiem stowarzyszeń wzajemnego ubezpieczenia była, których 34 utworzono, współpraci i poparciu tych organizacji przypisać należy. Dochody tych pośrednich organizacji stanowią subwencje Rad powiatowych i innych instytucji miejscowych. Rok 1913-ty, jako czas klęsk elementarnych i wogóle przesilenia finansowego, wykazuje w rubrykach przychodów Zarządów i Delegacji powiatowych w stosunku do lat poprzednich ogromne ubytki. Zarząd główny sam uszczuplony w swoich dochodach w roku sprawozdawczym, mimo najlepszych chęci nie był w możności zasilać ich kas subwencyami, chociaż zachodziła tego wyraźna i konieczna potrzeba. Mimo jednak tych trudności finansowej natury, rok miniony przedstawia duży dorobek w powiatowych organizacjach.

Najgłówniejsze daty tej pracy poniżej wyszczególniamy:

Biała.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Adolf Poniński, prezes;
Ks. Michał Fajfer, I. wiceprezes;
Jan Kubik, II. wiceprezes;

Ludwik Turakiewicz, sekretarz;

Józef Bobak, skarbnik.

Czynności lustratora powiatowego spełniał p. Ludwik Turakiewicz.

W roku 1913-tym urządzono jedno Zgromadzenie powiatowe i odbyło jedno posiedzenie Zarządu powiatowego.

Lustrację przeprowadzono w 16 Kółkach rolniczych.

W roku sprawozdawczym Zarząd współdziałał przy urządzaniu kursu rolniczo-hodowlanego w Witkowicach.

Sprawozdanie kasowe za rok ubiegły wykazuje w przychodach K 347-97, tyleż w rozchodach.

Bóbrka.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Dr. Bronisław Duleba;

zastępcy: Ks. Kazimierz Łoziński i Kazimierz Tollo.

Bochnia.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Adolf Albin, prezes;

Ks. Płech, I. wiceprezes;

P. Mendziński, II. wiceprezes;

Józef Mucha, sekretarz.

Funkcye lustratorów pełnili: pp. Józef Mucha, Feliks Bułaga i Jan Dziak.

W roku 1913. przeprowadzono lustrację w kilkunastu Kółkach rolniczych, zawiązano nowych 20. Urządzono 2 Zjazdy powiatowe Kółek roln.

Zarząd powiatowy odbył 2 posiedzenia. Staraniem Zarządu powiatowego odbył się kurs rolniczy w Łapczycy.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

Bohorodczony.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Maryan Jaroszyński, właśc. dóbr z Błudnik.

Borszczów.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Tadeusz Czarkowski-Golejewski, właściciel dóbr i poseł na Sejm kraj. w Wołkowcach.

Brody.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Oktaw Sala, prezes;

Artur Schnell, I. wiceprezes;

Ks. Stefan Płaszczycza, II. wiceprezes;

Antoni Łanowy, sekretarz;

Bolesław Kapłański, skarbnik.

Brzesko.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Dr. Adam Jordan, prezes;

Kazimierz Nadachowski, I. wiceprezes;

Stanisław Łukasiewicz, II. wiceprezes;

Józef Górnisiewicz, sekretarz;

Adam Marzec, skarbnik.

Czynności instruktorów spełniali pp.: Józef Gołąbek i Józef Górnisiewicz.

Zarząd powiatowy urządził w roku ubiegłym 1 Zgromadzenie powiatowe i 1 Zjazd okręgowy Kółek rolniczych. Posiedzeń Zarządu powiatowego odbyło się 4. Lustrację przeprowadzono w kilku Kółkach roln., nowych zorganizowano 7.

Staraniem Zarządu powiatowego odbył się w roku sprawozdawczym kurs pożarniczy.

Brzozów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Dr. Stanisław Biały, prezes;

Ks. Józef Borczyk, I. wiceprezes;

Marcin Nogaj, II. wiceprezes;

Adam Froń, sekretarz;

Wawrzyniec Borek, skarbnik.

Funkcye instruktora powiatowego pełnił p. Adam Froń.

W roku 1913-tym urządził Zarząd powiatowy 2 Zgromadzenia powiatowe Kółek rolniczych i odbył 4 posiedzenia Zarządu powiatowego. Posiedzeń Wydziału wykonawczego odbyło 6.

Lustracje przeprowadzono w 3 Kółkach rolniczych, zorganizowano nowych 2.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek.

Brzeżany.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Karol Wojciechowski, prezes;

Tadeusz Czajkowski, wiceprezes;

Tadeusz Charlewski, sekretarz;

Józef Scholz, skarbnik.

W roku 1913-tym Zarząd odbył cztery posiedzenia, zawiązał 2 nowe Kółka rolnicze.

Buczacz.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd pow. nowo wybrany w dniu 14. kwietnia 1912. w następującym składzie:

Władysław hr. Wołański, prezes;

Jakób Nowacki, I. wiceprezes;

Jan Znamirowski, II. wiceprezes;

Antoni Rudnicki, sekretarz;

Józef hr. Lewartowski, skarbnik.

W roku 1913. Zarząd powiatowy urządził 10 Zgromadzeń powiatowych, 3 Zjazdy okręgowe, odbył 10 posiedzeń. Zlustrowano 9 Kółek rolniczych, zawiązano nowych 3.

Przy Zarządzie powiatowym istnieje biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 740 K 49 h. w dochodach a 676 K 38 h. w rozchodach.

Chrzanów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Edward hr. Mycielski, prezes;
Dr. Karol Stanisław Smoleń, wiceprezes;
Stefan Krzysztoforski, sekretarz;
Dr. Kazimierz Woynarowski, skarbnik.

W roku 1913-tym odbyły się 2 zjazdy okręgowe i 6 posiedzeń Zarządu powiatowego. Lustracye przeprowadzono we wszystkich Kółkach, zreorganizowano 4, zawiązano nowych 2.

Przy Zarządzie powiatowym istnieje biuro porady prawnej, prowadzone przez Dra Karola Smolenia.

Cieszanów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Tadeusz Zarzycki, prezes;
Hipolit Skibiński, I. wiceprezes;
Franciszek Mierniczak, sekretarz;
Franciszek Piotrowski, skarbnik.

Zarząd powiatowy w roku ubiegłym urządził 3 Zgromadzenia powiatowe, 3 Zjazdy okręgowe. Posiedzeń Zarządu powiatowego odbyło się 3, Wydziału wykonawczego 3. W roku sprawozdawczym zreorganizowano 2 Kółka rolnicze, 2 nowe zawiązano.

Sprawozdanie kasowe wykazuje w dochodach K 254'03, zaś w rozchodach K 217'50.

Czortków.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Bronisław Krukiewicz, prezes;
Ludwik Kawecki, wiceprezes;
Zenon Dudziński, sekretarz;
Leonard Sawicki, skarbnik.

W roku tym odbyło się 1 Zgromadzenie pow., 4 posiedzeń Zarządu pow. i 6 posiedzeń Wydziału wykonawczego.

Zarząd pow. założył 4 nowe Kółka roln.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady dla członków Kółek roln.

Dąbrowa.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Włodzimierz Sroczyński, prezes;
Ks. Andrzej Konieczny, I. wiceprezes;
Piotr Koraczka, II. wiceprezes;
Stanisław Szpak, sekretarz;
Ks. Jan Zachara, skarbnik.

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno Zgromadzenie powiat. i dwa posiedzenia Zarządu.

Powiat podzielono na 3 grupy terytoryalne.

Urządzono kurs rolniczy dla mężczyzn.

Wskutek inicjatywy Zarządu powiatowego powstały 2 spółki mleczarskie i organizacja zbytu nierogaczyny.

W okręgu istnieje 12 sklepów Kółek rolniczych i 7 Straży pożarnych.

Dobromiń.

Kierownik Delegacyi powiatowej:
Ks. Józef Dziedzic, proboszcz w Nowosielcach kozickich.

Dolina.

Kierownik Delegacyi powiatowej: vacat.

Drohobycz.

Kierownik Delegacyi powiatowej: vacat.

Gorlice.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Antoni Walawender, prezes;
Henryk Groblewski, wiceprezes;
Jan Walter, sekretarz;
Ks. Antoni Walawender, skarbnik.

Gródek Jagielloński.

W roku sprawozdawczym fungowała Delegacya powiatowa, na której czele stał jako kierownik:

Ks. Michał Lachiewicz, proboszcz w Powitnie.
Delegacya urządziła 2 Zgromadzenia powiatowe, i odbyła 3 posiedzenia.

Grybów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Wincenty Śmiałowski, prezes;
Ks. Jacek Michalik, I. wiceprezes;
Ks. Jan Solak, II. wiceprezes;
Ryszard Kosiński, sekretarz i skarbnik.

Funkcyje lustratorów pełnili pp.: Ryszard Kosiński, Władysław Józefowicz i Władysław Kowalski.

Sprawozdanie kasowe wykazuje w dochodach K 458'45, a w rozchodach K 470'64.

Zarząd urządził jedno Zgromadzenie powiat. Posiedzeń Zarządu odbyło się dwa. Zawiązano 2 nowe Kółka rolnicze i 2 zreorganizowano. Zlustrowano Kółek 18-cie.

Na terenie działalności Zarządu powiatowego prosperują 2 składnice i 9 sklepów Kółek rolniczych. Zarząd dąży do zorganizowania zbytu bydła i nierogaczyny.

Horodenka.

Kierownik Delegacyi powiatowej:
Józef Froń, dyrektor szkoły rolniczej.
Instruktorzy powiatowi:
Kazimierz Baranowski i Jan Majeranowski.
Okręg podzielony na dwie grupy terytoryalne.
Instruktorzy zlustrowali 6 Kółek i wygłosili przy tej sposobności odczyty.

Husiatyn.

W roku 1913. urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Kazimierz Głowiński, prezes;
Włodzimierz Cieński, wiceprezes;
Stanisław Gliszczyński, sekretarz;
Funkcje skarbnika pełnił zastępco sekretarz.
Czynności instruktora również sekretarz.

Zarząd odbył 2 Zgromadzenia powiatowe.
Zorganizowano 2 nowe Kółka rolnicze, trzy dawniej zawiązane zlustrowano. Zarząd propagował ideę ubezpieczenia bydła.

W okręgu odbył się w Hadyńkowcach kurs weterynaryjno-hodowlany.

Utworzono 2 spółki zbytu bydła i nierogacizny. Posiedzeń Zarządu powiatowego odbyło się 4.

Jarosław.

Zarząd powiatowy urzędował w niezmiennym składzie jak w roku 1912. W miejsce zmarłego ś. p. księcia Jerzego Czartoryskiego, prezesa nowego dotąd nie wybrano.

Jan Podczaski, I. wiceprezes;
Ks. Stanisław Lechicki, II. wiceprezes;
Józef Dąbrowski, skarbnik i sekretarz.

Czynności lustratorów spełniali członkowie Zarządu.

Sprawozdanie kasowe wykazuje w dochodach K 556-21, w rozchodach K 409-24.

W roku sprawozdawczym Zarząd urządził 2 Zgromadzenia pow. i 4 zjazdy okręgowe.

Posiedzeń Zarządu odbyło się 6. Zawiązano nowych Kółek 5. Zlustrowano wszystkie. Odczyty i zebrania towarzyskie w Kółkach odbywały się bardzo często. Zarząd zorganizował 2 kursy weterynaryjno-hodowlane, współdziałał przy utworzeniu składnicy Kółek rolniczych

Na terenie działalności Zarządu istnieje 23 sklepy.

Zarząd powiatowy udziela członkom Kółek porady prawnej przez adwokata w Jarosławiu i przez notariusza w Sieniawie.

Jasło.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Zygmunt Męski, prezes;
Sebastian Drozd, I. wiceprezes;
Franciszek Kapała, II. wiceprezes;
Franciszek Kucik, sekretarz.

Funkcje instruktora spełniali pp.: Franciszek Kucik, Jan Madejczyk i Jan Cwiok.

W roku 1913. odbyło się jedno Zgromadzenie powiatowe, jeden Zjazd okręgowy, pięć posiedzeń Zarządu i ośm Wydziału wykonawczego, lustracje przeprowadzono w 6 Kółkach rolniczych, zreorganizowano 1, a zawiązano 3 nowe.

Jaworów.

Kierownik Delegacji powiatowej:
Henryk Karczewski, właściciel dóbr w Morańcu, p. Krakowiec;

Józef Myczkowski, skarbnik.

W roku sprawozdawczym urządzono 4 Zgro-

madzenia powiatowe. Zawiązano jedno nowe Kółko rolnicze. Wszystkie Kółka zlustrowano. Zarząd zorganizował kilka razy pogadanki gospodarskie.

Kałuż.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Ks. Józef Szeligiewicz, kanonik w Kałuzie;

Zastępca: p. Karol Repelowski z Kopanek;

Sekretarz: p. Wilhelm Wersler z Kałusza;

Skarbnik: Dr. Dionizy Markiewicz z Kałusza;

Kontrolor: Ks. Leopold Mikrut z Dołhy woj. niłowskiej.

Organizacja powiatowa odbyła w roku sprawozdawczym 6 posiedzeń. Nowych Kółek rolniczych zawiązano 2.

Kamionka strumiłowa.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy, w skład którego wchodził:

Józef Bartmański, prezes;

Ks. Jan Czyrek, I. wiceprezes;

Hipolit Neuman, sekretarz;

Ks. Mikołaj Kulczycki, skarbnik.

Zarząd posiada biuro porady prawnej.

Organizacja urządziła 1 Zgromadzenie powiatowe. Posiedzeń Zarządu odbyło się 2. Wszystkie Kółka w okręgu zlustrowano, 5 nowych zorganizowano.

Staraniem Związku odbył się kurs pożarny, sadowniczy i hodowli ryb. Na terenie działalności Zarządu są 2 sklepy.

Kolbuszowa.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Henryk Welfe, inspektor szkolny.

Dr. Kazimierz Czarny, zastępca;

Jan Bielak, sekretarz;

Czynności skarbnika sprawuje kierownik organizacji Henryk Welfe.

Instruktor powiatowy, Jan Bielak.

Porady prawnej udziela Dr. Kazimierz Czarny.

Organizacja urządziła w roku sprawozdawczym 2 zjazdy okręgowe. Odbyła 4 posiedzenia. W roku 1913 zorganizowano 11 nowych Kółek rolniczych, zlustrowano 9 dawniej utworzonych, zreorganizowano 2, w 15 Kółkach odbyły się odczyty. Zarząd powiatowy współdziałał przy urządzeniu kursu strażackiego. Na terenie działalności organizacji powiatowej jest 7 sklepów Kółek rolniczych.

Kosów.

Kierownik Delegacji powiatowej: vacat.

Kołomyja.

W roku 1913. funkcjonował Zarząd powiatowy złożony z następujących* osób:

Stanisław Gruszecki, prezes;

Karol Piskożub, I. wiceprezes;

Michał Plezia, II. wiceprezes;

Leopold Kosiński, sekretarz;

Marcin Seniuk, skarbnik.

Organizacya urządziła 1 Zgromadzenie powiatowe. Posiedzeń Zarządu odbyło się 7. Zorganizowano 4 nowe Kółka w powiecie, zreorganizowano 3. Zarząd urządził w Kółkach w porozumieniu z T. S. L. odczyty i zebrania towarzyskie.

Kraków.

Zarząd od roku jest nieczynny.

Krosno.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Tadeusz Śmiglewski, prezes;
Michał Mięśowicz, I. wiceprezes;
Józef Neuman, II. wiceprezes;
Maryan Bohaczek, sekretarz;
Ks. Zygmunt Szmuc, skarbnik.

Lustratorem powiatowym jest p. Maryan Bohaczek.

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno Zgromadzenie powiatowe, jeden Zjazd okręgowy, posiedzeń Zarządu pięć. Wydział wykonawczy odbywał posiedzenia każdego tygodnia. Przy Zarządzie powiatowym jest biuro porady prawnej dla członków Kółek, której udziela p. Śmiglewski.

Lustracye przeprowadzono w 23 Kółkach, zawiązano nowych 2.

Limanowa.

Kierownik Delegacyi powiatowej: vacat.

Lisko.

W roku sprawozdawczym fungowała Delegacya powiatowa, na której czele stał jako kierownik p. Mikołaj Maksyś w Lisku.

Lwów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Dr. Bronisław Duleba, prezes;
Ks. Nestor Szokalski, I. wiceprezes;
Dr. Mieczysław Dalkiewicz, II. wiceprezes;
Wiktor Bielski, sekretarz.

Powiat podzielony na 12 grup terytoryalnych. W roku 1913. Zarząd powiatowy zawiązał 3 nowe Kółka i 1 Oddział kobiecy. Zlustrowano 4 Kółka rolnicze i 4 sklepy. Organizacya powiatowa współdziałała w roku ubiegłym w kursach i wykładach rolniczych, których odbyło się w okręgu 27, także w kursach pożarnictwa, których urządzono 2. Współpracy i zabiegom Zarządu powiatowego przypisać należy urządzenie 3-miesięcznego kursu gospodyń wiejskich w Biłce szlacheckiej.

Łańcut.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Bolesław Żardecki, prezes;
Zygmunt Sulimirski, I. wiceprezes;
Józef Jachowicz, II. wiceprezes;

Wojciech Rybak, sekretarz;

Jan Kolek, skarbnik.

W roku 1913. Zarząd powiatowy odbył 2 posiedzenia, Wydział wykonawczy 6.

Zawiązano cztery nowe Kółka rolnicze. Zarząd powiatowy współdziałał w kursie gospodarczo-weterynaryjnym w Albigowej, jako też w kursie gospodyń wiejskich urządzonym przez Zarząd główny w Handzlówce.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

Mielec.

Skład Zarządu powiatowego w roku 1913-tych tworzyli:

Gustaw Szaszkiwicz, prezes;
Stanisław Śliwiński, I. wiceprezes;
Tomasz Kłoda, II. wiceprezes;
Konstanty Popiel, sekretarz;
Jan Haładej, skarbnik.

Czynności instruktorów pełnią: pp. Józef Jastrzębski, Stanisław Witek i Kazimierz Bystrowski.

Dochody Zarządu w roku sprawozdawczym wynoszą kwotę K 1.144'89, rozchody K 1.012'27.

Urządzono 2 Zgromadzenia powiatowe, 2 Zjazdy okręgowe. Zarząd odbył 4 posiedzenia. Zawiązano 6 nowych Kółek roln., zlustrowano 15. Lustracye sklepów przeprowadzono w 4 miejscowościach. W sześciu Kółkach urządzono odczyty. Na terytorium działalności organizacyi powiat. odbył się jednomiesięczny kurs rolniczy przy udziale 36 uczestników. Zarząd współdziałał w pracach przygotowawczych do utworzenia składnicy. W powiecie istnieje 13 sklepów Kółek rolniczych. Zarząd nadzoruje i czuwa nad rozwojem 62 Kółek rolniczych i 2 Oddziałów kobiecych. Zabiega około sprawy systemizowania przy pomocy Zarządu głównego stałej posady lustratora i instruktora powiatowego. Zarząd wydaje miesięcznik pod tytułem „Powiatowy Przewodnik rolniczy“.

Mościska.

W roku 1912. rozwiązano Zarząd powiatowy rozdzielono czynności na 2 okręgi powiatów sądowych, t. j. Mościcki i Sądowo-wiszeński, tworząc dwie Delegacye, a to: w Mościskach i w Sądowej Wiszni.

Kierownik Delegacyi:

Józef Litarowicz;
zastępca: Adam Younga;
sekretarz: Dr. Józef Langer;
skarbnik: Adam Witek.

Myślenice.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Dr. Andrzej Kościółek, prezes;
Ks. Józef Bienias, I. wiceprezes;
Piotr Terlikowski, II. wiceprezes;
Wacław Śmietana, sekretarz.

W roku sprawozdawczym odbył się 1 Zjazd powiatowy, Zarząd odbył 3 posiedzenia. Staraniem Zarządu powiatowego odbył się w powiecie kurs gospodarczy.

Nadwórna.

Kierownik Delegacji powiatowej:
Dr. Wincenty Markiewicz;
zastępca: Ks. Jan Pokrywka;
Zygmunt Marynowski.

Nisko.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Andrzej Rajchel, wiceprezes;
Michał Jaworowski, sekretarz i skarbnik.
Zarząd urządził 1 Zgromadzenie powiatowe. Odbyły się 3 posiedzenia Zarządu powiat. Zlustrowano 10 Kółek, nowych zawiązano 3.
Instruktorem powiatowym jest p. Leon Grzegorzak.

Nowy Sącz.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Jan Skąpski, prezes;
Adam hr. Stadnicki, I. wiceprezes;
Jan Potoczek, II. wiceprezes;
Władysław Mazur, sekretarz i skarbnik.
Funkcje instruktora pełnili pp.: Antoni Brandys, Jakób Bodziory i Władysław Mazur.
Zarząd urządził 2 Zgromadzenia powiatowe, 3 Zjazdy okręgowe, 1 posiedzenie Zarządu powiatowego, 6 Wydziału wykonawczego. Zawiązano 2 nowe Kółka rolnicze.
Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek r.

Nowy Targ.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Ks. Jan Bułat, prezes;
Jędrzej Kamiński, I. wiceprezes;
Zygmunt Wasiewicz, II. wiceprezes;
Jan Dziedzic, sekretarz;
Tomasz Buła, skarbnik.
Od 1. listopada spełnia czynności instruktora p. Tadeusz Palczewski.
Zarząd odbył 1 Zgromadzenie powiatowe, zawiązał 4 nowe Kółka rolnicze, zreorganizował 2, rozwiązał 1, zlustrował 6.

Oświęcim.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Karol Dydusiak, prezes;
Michał Baścik, I. wiceprezes;
Wacław Zajączkowski, II. wiceprezes;
Stefan Bielewicz, sekretarz;
Antonina Jakubcowa, skarbniczka.
Czynności instruktora powiatowego spełniali pp.: Józef Stanek i Franciszek Kołodziejczyk.

W r. sprawozdawczym zlustrowano wszystkie Kółka rolnicze, zreorganizowano 1, zawiązano 1 nowe.

Odbyło 8 posiedzeń Zarządu powiatowego, jedno Zgromadzenie pow. i jeden Zjazd okręgowy. Wydział wykonawczy obradował każdego tygodnia. Zarząd powiatowy podzielił prace między cztery sekcje, t. j. oświatową, handlową, obrony pożarnej i rolniczą.

Sprawozdanie kasowe za rok 1913. wykazuje w dochodach K 356, w rozchodach K 339.49.

Pilzno.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Adam Krężel, prezes;
Jan Krajewski, wiceprezes;
Jan Prymakowski, sekretarz;
Dr. Mikołaj hr. Rey, skarbnik.
Czynności instruktora pełnił p. Jan Stępek.
Zarząd powiatowy urządził w roku 1913-tym 1 Zgromadzenie powiatowe, 4 Zjazdy okręgowe, odbył 4 posiedzenia Zarządu powiatowego.
Lustracje przeprowadzono w 7 Kółkach rolniczych, zawiązano nowych 4, zreorganizowano 1.

Podhajce.

W roku sprawozdawczym w skład Zarządu powiatowego wchodził:
Władysław Serwatowski, prezes;
Władysław Jankowski, I. wiceprezes;
Ks. Stanisław Wałęga, II. wiceprezes;
Jan Żubr, skarbnik;
Michał Wójcik, sekretarz.
W łonie Organizacji powiatowej istnieją sekcje: hodowlana, rolnicza i handlowa.
Funkcje instruktora pełnił p. Franciszek Wójcik.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

W roku 1913. odbyło się 1 Zgromadzenie powiatowe, posiedzeń Zarządu 2, Wydziału wykonawczego 8.

W roku sprawozdawczym urządzono 16 odczytów po Kółkach, jedno nowe zawiązano.

Przemyśl.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Ks. Władysław Sarna, prezes;
Ks. Jakób Federkiewicz, I. wiceprezes;
Józef Midowicz, II. wiceprezes;
Karol Jakubowski, sekretarz;
Ludwik Łonicki, skarbnik.
Czynności instruktora powiatowych spełniali: pp. Jan Perenc, Franciszek Czyżewicz, Emil Malec.

Instruktorem dla obrony pożarnej jest p. Franciszek Czyżewicz.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 2.274 K 72 h przychodu i tyleż rozchodu.

W roku 1913. odbył Zarząd powiatowy 9 posiedzeń, jeden Zjazd powiatowy i jeden Zjazd okręgowy.

Urządził w dniach 3, 4 i 5 marca kurs społeczno-kooperatywny w Przemyślu, dwa kursy sadowniczo-warzywnicze a mianowicie w Wapowcach i Drohobycze, zorganizował dwa nowe Oddziały kobiece, t. j. w Tarnawce i Nienadowej.

Zarząd powiatowy w roku sprawozdawczym zorganizował 3 wycieczki naukowe a to: w Żurawicy dnia 8. czerwca, w Tarnawcach dnia 15-go i w Woli Krzywieckiej.

Bardzo znacznie postąpiła w roku minionym praca powiatowej organizacyi w kierunku tworzenia spółek młeczarskich. Usiłowania Zarządu powiatowego w celu tworzenia spółek asekuracyjnych była zostały uwieńczone skutkiem, powstały bowiem 2 spółki mianowicie: w Wyszatycach i Żurawicy.

Staraniem Zarządu przeprowadziły w roku sprawozdawczym u siebie pola doświadczalne z różnemi odmianami zbóż, roślin pastewnych i okopowych Kółka: w Babicach, Bachórze, Kruhlu małym, Kuńkowcach, Krasieczynie, Krzywcy, Miżyńcu, Nienadowej, Prałkowcach, Ujkowicach, Woli krzyw. i Żurawicy.

Na terenie działalności Zarządu istnieje 10 sklepów. W roku 1913. poczyniono przygotowania do zorganizowania 2 nowych a mianowicie: w Żurawicy i Niżankowicach.

W roku sprawozdawczym przeprowadził Zarząd powiatowy lustracje w 29 Kółkach. W powiecie istnieje 9 Kół gospodyń wiejskich. Porady prawnej udzielają adwokaci kooptowani przez Zarząd powiatowy i biuro podatników, ulg przy zakupie apteki i droguerye, ulg w honoraryach geometry i lekarze.

Zarząd powiatowy wydał za rok 1913. szczegółowe sprawozdanie z czynności drukiem.

Przemyślany.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd w skład którego wchodziłi:

Roman Tyzenhaus, prezes;
Leon Jasiński, I. wiceprezes;
Dr. Stanisław Hyżycki, II. wiceprezes;
Edward Rejcher, sekretarz; -
Franciszek Jezuit, skarbnik.

Czynności instruktora pełnił p. Edward Rejcher.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

W roku sprawozdawczym zlustrowano 19 Kółek rolniczych, zorganizowano 5 nowych. W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 Zgromadzenia powiatowe i 4 posiedzenia Zarządu.

Staraniem Zarządu powiatowego odbył się jeden kurs hodowlano-weterynaryjny.

Przeworsk.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Dr. Andrzej książę Lubomirski, prezes;
Ks. Stanisław Bulichowski, I. wiceprezes;
Wojciech Homa, II. wiceprezes.
Joachim Jarochoowski, sekretarz;
Jan Męczeński, skarbnik.

Czynności instruktora spełniał p. Józef Kiejar.

W roku sprawozdawczym odbyto jedno Zgromadzenie powiatowe, 3 Zjazdy okręgowe i 3 posiedzenia Zarządu powiatowego.

Lustrację przeprowadzono w 18 Kółkach rolniczych, jedno nowe zawiazano.

Zarząd powiatowy udziela porady prawnej członkom Kółek rolniczych.

Rawa ruska.

Kierownik Delegacyi powiatowej: vacat.

Rohatyn.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Franciszek Biesiadecki, prezes;
Jan Hoffman, wiceprezes;
Maryan Malawski, sekretarz;
Dr. Kazimierz Pawlikowski, skarbnik.

Funkcye instruktora powiatowego spełniał p. Maryan Malawski.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych. W roku sprawozdawczym odbyto jedno Zgromadzenie powiatowe i 4 posiedzenia Zarządu. Zlustrowano 11 Kółek rolniczych, zawiazano jedno nowe w Bursztynie. Zarząd propaguje usilnie sprawę organizowania sklepów i spółek zbytu nierogacizny.

Ropczyce.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Jan Chmiel, prezes;
Michał Jedynak, wiceprezes;
Jan Kwiatkowski, sekretarz;
Ks. Michał Jeż, skarbnik.

Lustratorami Kółek byli pp.: Jan Bajor, Michał Matysek i Jan Babicz.

Okręg działalności Zarządu powiatowego rozdzielony na trzy rejony.

W roku sprawozdawczym odbyło się 2 Zgromadzenia powiatowe i 4 posiedzenia Zarządu. Lustratorzy przeprowadzili lustrację we wszystkich Kółkach rolniczych. Zorganizowano 7 nowych.

Zarząd powiatowy udziela członkom Kółek rolniczych porady prawnej.

Rudki.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Karol Surówka, prezes;
Ks. Michał Wojtaś, wiceprezes;
Eugeniusz Skorupski, sekretarz.

Czynności instruktora powiatowego pełnił p. Józef Małaczyński.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 58 K 14 h do-
chodu, zaś 43 K 60 h. rozchodu.

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno
Zgromadzenie powiatowe Kółek rolniczych i 3 po-
siedzenia Zarządu powiatowego.

Lustracje przeprowadzono w 15 Kółkach rol.

Rzeszów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd
powiatowy w następującym składzie:

Jan Gumiński, prezes;

Ks. Stanisław Siara, I. wiceprezes;

Antoni Smagała, II. wiceprezes;

Edward Zabłocki, sekretarz i skarbnik.

Lustratorami Kółek byli pp.: Jan Broda, Jan
Stempek, Edward Zabłocki i Jan Kolanko.

W roku sprawozdawczym zlustrowano 24
Kółka rolnicze. Zarząd urządził 1 Zgromadzenie
powiatowe, 2 Zjazdy okręgowe a mianowicie:
w Tyczynie i Głogowie, odbył 4 posiedzenia Za-
rządu powiatowego.

Kursów odbyło się w r. 1913. 4, t. j. w Borku
nowym, Budziwoju, Świlczy i Staromieściu, po-
gadankę rolniczych 7 w poszczególnych Kółkach.
W roku sprawozdawczym powstało 7 nowych
Kółek rolniczych i 5 oddziałów kobiecych. Urzą-
dzono 1 wycieczkę do szkoły rolniczej w Miłocinie.

Zarząd powiatowy udziela porad w sprawach
organizacyjnych i rolniczych przez p. Edwarda
Zabłockiego, zaś w sprawach prawnych przez p.
Dra Kazimierza Wilusza, adwokata w Rzeszowie.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 1.292 K 84 h
w przychodach, tyleż w rozchodach.

Szczegółowo opracowane sprawozdanie za
rok ubiegły wydał Zarząd powiatowy drukiem.

Sądowa Wisznia.

W skład Delegacji wchodzi:

Jan Mars, kierownik;

Dr. Tadeusz Miksiewicz, zastępca kier.;

Michał Gładysz, sekretarz;

Jan Głuszkiewicz, skarbnik.

Funkcye instruktora spełniał p. Michał Gła-
dysz.

Odbyto dwa posiedzenia pow., na których
uchwalono zająć się reorganizacją niektórych Za-
rządów Kółek rolniczych, jak również pracą
oświatową w Kółkach.

W roku sprawozdawczym zlustrowano Kółek
rolniczych 6 i zawiązano 1 nowe.

Delegacja udzielała członkom Kółek rolni-
czych porady prawnej.

Sambor.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd
powiatowy w następującym składzie:

Ks. Ludwik Bikowski, prezes;

Stanisław Stefanowski, I. wiceprezes;

Antoni Nadybski, II. wiceprezes;

Antoni Dominikowski, sekretarz i skarbnik.

Zarząd powiatowy urządził jedno Zgroma-
dzenie powiatowe, odbył 4 posiedzenia.

W roku sprawozdawczym zlustrowano 5 Kó-
łek rolniczych 5 nowych utworzono.

Sprawozdanie kasowe wykazuje w docho-
dach kwotę K 402'88, tyleż w rozchodach.

Sanok.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd
powiatowy w następującym składzie:

Ks. Franciszek Matwijkiewicz, prezes;

Adam Pytel, I. wiceprezes;

Dr. Kurasiewicz, II. wiceprezes;

Stanisław Krogulski, sekretarz;

Adam Bratro, skarbnik.

Czynności instruktora powiatowego spełniał
p. Stanisław Krogulski.

W roku 1913. odbyto 2 Zgromadzenia powia-
towe i 3 posiedzenia Zarządu powiatowego.

Lustracje przeprowadzono w 5-ciu Kółkach
rolniczych.

Przy Zarządzie powiatowym istnieje biuro po-
rady prawnej prowadzone przez Dr. Emila Gawła.

Skalał.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd
pow. wybrany w dniu 16. lipca 1912:

Ludwik hr. Koziembrodzki, prezes;

Władysław Baldini, I. wiceprezes;

Ks. Andrzej Iwanczyszak, II. wiceprezes;

Marceli Szymański, sekretarz;

Seweryn Żukowski, skarbnik.

Lustrację przeprowadzono we wszystkich
Kółkach rolniczych, zawiązano nowych 5, zreor-
ganizowano 4.

W roku 1913. odbyto 2 posiedzenia Zarządu
powiatowego, 1 Zgromadzenie powiat. i 1 Zjazd
okręgowy Kółek rolniczych.

Śniatyn.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Dr. Mikołaj Krzysztofowicz, właściciel dóbr
w Załuczu.

Sokal.

Kierownik Delegacji powiatowej: vacat.

Stanisławów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd
powiatowy w następującym składzie:

Józef Sigmunt, prezes;

Tadeusz Burzyński, I. wiceprezes;

Dr. Ferdynand Rydel, II. wiceprezes;

Ks. Jan Pokrzywka, sekretarz;

Adela Domiczkowa, skarbniczka.

Czynności lustratora powiatowego spełniał
p. Jan Śliwiński.

W roku sprawozdawczym odbyło się 1 Zgro-
madzenie powiatowe, 2 posiedzenia Zarządu po-
wiatowego, jedno posiedzenie sekcji organiza-
cyjnej.

W roku sprawozdawczym zlustrowano wszyst-
kie Kółka w powiecie, jedno zreorganizowano.

Porady prawnej członkom Kółek rolniczych udzielał członek Zarządu powiatowego Dr. Ferdynand Rydel, adwokat krajowy w Stanisławowie.

Stary Sambor.

Kierownik Delegacji powiatowej: vacat.

Stryj.

Kierownik Delegacji powiatowej: vacat.

Strzyżów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Józef Wyżykowski, prezes;

Ks. Antoni Tenczar, wiceprezes;

Roman Harmata, sekretarz;

Kazimierz Konieczkowski, skarbnik.

Funkcye instruktorów spełniali pp.: Jan Bogdański i Karol Burghard.

Lustratorzy powiatowi zlustrowali 36 Kółek rolniczych, reorganizacyę przeprowadzono w Kółku roln. w Baryczce, a założono 6 nowych.

Zgromadzenie powiatowe odbyło się jedno, okręgowych Zjazdów 1, posiedzeń Zarządu powiatowego 5.

Tarnobrzeg.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Zbigniew Horodyński, prezes;

Adam Grzywacz, I. wiceprezes;

Dr. Zygmunt Mrowec, II. wiceprezes;

Jan Masior, sekretarz;

Antoni Bielewicz, skarbnik.

Instruktorem powiatowym był p. Jan Masior.

W roku 1913. urządził Zarząd powiatowy 1 Zgromadzenie powiatowe, 4 Zjazdy okręgowe, odbył 5 posiedzeń Zarządu.

Lustracyę przeprowadzono w 29 Kółkach rolniczych, zreorganizowano 6, zawiązano nowych 3.

W roku sprawozdawczym Zarząd powiatowy współdziałał przy urządzaniu kursów gospodarsko-weterynaryjnych a mianowicie: w Radomyślu n. Sanem i Baranowie, kursu sadowniczego w Chmielowie i kursu gospodyń wiejskich w Gorzycach.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

Tarnopol.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Dr. Celestyn Podlewski, prezes;

Józef Jurystowski, wiceprezes;

Józef Mroczkowski, sekretarz;

Stanisław Tyczyński, skarbnik.

Oprócz mężów zaufania współdziałali z Zarząd powiatowym lustratorowie powiatowi Karol Feiner i Zdzisław Kirchner. Zlustrowano 18 Kółek powiatu tarnopolskiego i 4 powiatu zbarskiego, zawiązano 3 nowe.

W roku 1913. Zarząd powiatowy urządził 3 Zgromadzenia powiatowe i 5 Zjazdów okręgowych. Posiedzeń Zarządu odbyło 5.

Zarząd powiatowy współdziałał w roku ubiegłym w urzędzeniu kursów weterynaryjno-gospodarczych w Maksymówce i Poczapińcach i kursie pożarniczym w Tarnopolu. Staraniem Zarządu powiatowego urządzono kursy szycia dla Oddziałów kobiecych Kółek rolniczych w Czarnielowie mazowieckim i Borkach wielkich.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych, której udziela Dr. Celestyn Podlewski.

Sprawozdanie kasowe za rok 1913 wykazuje 1.041 K 04 h dochodu i tyleż rozchodu.

Tarnów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Wincenty Witos, prezes;

Gabryel Dubiel, I. wiceprezes;

Filip Włodek, II. wiceprezes;

Jan Majcher, sekretarz.

Funkcye instruktorów powiatowych pełnili pp.: Józef Wróbel i Wojciech Wielgus.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 1.822 K 29 h dochodu a 774 K 90 h rozchodu.

W roku sprawozdawczym odbyło 7 posiedzeń Zarządu pow. i 1 Zgromadzenie powiatowe Kółek rolniczych.

Lustracyę przeprowadzono w 43 Kółkach rolniczych, zreorganizowano 2, zawiązano nowych 4.

Staraniem Zarządu powiatowego odbył się w roku 1913. kurs dla małorolnych w Szywnaldzie i 12 odczytów z zakresu rolnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa w poszczególnych Kółkach roln.

Tłumacz.

Kierownik Delegacji powiatowej:

Władysław Dolais, notaryusz w Tłumaczu.

Lustracyę Kółek w powiecie przeprowadzał instruktor powiatowy ze Stanisławowa.

Trembowla.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Ks. Stanisław Korzeniowski, prezes;

Julian Buciewicz, I. wiceprezes;

Franciszek Szczepan, II. wiceprezes;

Ks. Kazimierz Lagosz, sekretarz;

Ks. Walenty Puchała, skarbnik.

Czynności instruktora pełnił p. Julian Buciewicz.

W roku 1913. urządzono 1 Zjazd powiatowy. Zarząd powiatowy odbył posiedzeń 5, Wydział wykonawczy 5.

Lustracyę Kółek przeprowadzono w 7 miejscowościach, zaś nowych Kółek rolniczych zawiązano 4.

Turka.

Kierownik Delegacji powiatowej: vacat.

Wadowice.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Stefan hr. Borkowski, prezes;
Franciszek Dziobek, wiceprezes;
Stanisław Drobnowicz, sekret. i skarbnik.

Wieliczka.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Dr. Stanisław Larysz-Niedzielski, prezes;
Dr. Kazimierz Szczepański, wiceprezes;
Jan Kanty Tatała, sekretarz i skarbnik.
Funkcye lustratorów powiatowych spełniali pp.: Jan Kanty Tatała, Franciszek Helpa i Jakób Jamka.

Okręg podzielony na trzy grupy terytoryalne między 3 instruktorów.

W roku 1913. sprawozdanie kasowe wykazuje wpływy w dochodach K 1.852.13, wydatki wynoszą K 808.55.

Zjazdów powiatowych w roku sprawozdawczym odbyło się 3, wieców rolniczych w poszczególnych miejscowościach 15.

Posiedzeń Zarządu powiatowego odbyto 3. Zlustrowano w roku 1913. Kółek 27, zorganizowano 5, zreorganizowano 1.

W roku ubiegłym Zarząd współpracował intensywnie przy organizacji spółek drenarskich, których plany w 1912. roku wygotowano a mianowicie: w Radziszowie, Trąbkach, Bieńkowicach, Brzegach, Libertowie, Tyńcu i Jurczycach.

Zaleszczyki.

Kierownik Delegacji powiatowej:
Bronisław Kryczyński, dyrektor gimnazjum w Zaleszczykach.

Zbaraż.

Kółka rolnicze powiatu zbarskiego pozostały pod opieką Zarządu powiatowego w Tarnopolu. Z jego też ramienia były podejmowane lustracje Kółek w tym powiecie. Obecnie wybrano już stały Zarząd powiatowy.

Złoczów.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:
Ks. Wincenty Czaykowski, prezes;
Antoni Długiewicz, I. wiceprezes;

Kazimierz Obertyński, II. wiceprezes;
Jan Nebelski, sekretarz i skarbnik.
Funkcye instruktora pełnił p. Antoni Czechowski.

Sprawozdanie kasowe wykazuje 522 K 77 h dochodu tyleż rozchodu.

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 4 posiedzenia, Wydział wykonawczy 6, zlustrowano 12 Kółek, zawiązano nowych 9.

Zarząd powiatowy w roku sprawozdawczym wykonywał nadzór i opiekował się Kółkami rolniczymi powiatu zborowskiego.

W roku 1914. zostanie na powiat Zborów zorganizowany osobny Zarząd powiatowy.

Żółkiew.

Zarząd powiatowy od 3 lat nieczynny.

Żydaczów.

Kierownik Delegacji powiatowej:
Stanisław Orski, naczelnik Sądu w Żurawnie.
Instruktor powiatowy: Michał Moneta.

W roku sprawozdawczym zawiązano 1 nowe Kółko rolnicze a to w Lubszy, zlustrowano 4.

W roku sprawozdawczym urządzono w dn. od 3—6 lutego kurs weterynaryjno-hodowlany i sadowniczy.

Żywiec.

W roku sprawozdawczym urzędował Zarząd powiatowy w następującym składzie:

Władysław Kepiński, prezes;
Ks. Jan Sadowski, I. wiceprezes;
Stanisław Szczepański, II. wiceprezes;
Jan Ziemięcki, sekretarz;
Karol Ringer, skarbnik.

Czynności instruktora powiatowego pełnił p. Józef Barcik.

W roku 1913. urządzono 1 Zjazd powiatowy; Zarząd odbył 3 posiedzenia. Zawiązano 2 nowe Kółka rolnicze, zreorganizowano 1.

Zarząd powiatowy współdziałał przy urządzaniu kursu gospodarskiego i hodowlanego w Rajczy i Lachowicach.

Sprawozdanie kasowe za rok ubiegły wykazuje 975 K 64 h dochodu, zaś 913 K 20 h rozchodu.

Przy Zarządzie powiatowym jest zorganizowane biuro porady prawnej dla członków Kółek rolniczych.

Sprawozdanie

o stanie i działalności Kółek rolniczych w r. 1913.

SPRAWOZDANIE

o stanie i działalności Kółek rolniczych

w roku 1913.

A.

Statystyczne zestawienia

z poszczególnych Kółek rolniczych, w ugrupowaniu według powiatów, opracowane na podstawie sprawozdań, przedłożonych przez Zarządy Kółek rolniczych.

Zestawienie z Kółek rolniczych, które nadesłały sprawozdania po wyznaczonym terminie, jednak przedłożyły je jeszcze w czasie, gdy druk statystycznego zestawienia nie był ukończony, zamieszczone są dodatkowo na końcu niniejszego zestawienia.

Uwaga: W rubryce: »*Kółko rolnicze posiada na wspólny użytek maszyny*« oznacza litera »p« pług, lit. »b« bronę, lit. »wł« włóczydło lub włókę, lit. »rd« radło, lit. »wp« wypielacz, lit. »pl« plewnik, lit. »e« ekstyrpator, lit. »k« kultywator lub spulchniacz, lit. »o« ogartywacz lub pluzek, lit. »kok« kombinowany obsypnik, lit. »plt« planet, lit. »wl« walec, lit. »z« znacznik, lit. »s« siewnik rzędowy, lit. »zn« żniwiarkę, lit. »mł« młócarnię, lit. »kr« kierat, lit. »m« młynek, lit. »wln« wialnię, lit. »t« tryer, lit. »ż« żmijkę, lit. »gr« grabiarkę, lit. »sk« sieczkarnię, lit. »kt« kartoflarkę, lit. »w« wagę, lit. »sz« suszarkę, lit. »szt« szatkownicę, lit. »kk« krajaczkę do kapusty, lit. »sb« siekacz do buraków, lit. »wr« wirówkę, lit. »k« parnik, lit. »pw« przyrządy weterynaryjne, lit. »tr« trokar, lit. »r« rurę przelykową, lit. »pm« pompe, lit. »tm« taśmę mierniczą, lit. »bg« beczkę na gnojówkę, lit. »pwo« prasę do wyciskania wosku, lit. »mtr« maszyna do wyrobów trykotowych- lit. »msz« maszyna do szycia.

Liczba parządkowa	Powial i siedziba Kółka rolniczego	Liczba członków	Liczba kobiet	Liczba zebranych	Wartość własnych budynków	Czytel. Kółka rolnicze: 1) 2)		Kółko rolnicze sprawowało w r. 1913						K. r. posiada na wspólny K. r. użytek maszynowy	K. r. wprawiło			Drenowano na morgach jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego	Stajnia Kółka rolnicze		Z dzierzawy sklepni wypięto koron	Udziały członków w koronach	Przy składzie Kółka rolnicze znajdują się		Ubezpieczenie od ognia		Przy K. r. zawieszono	Złożono na cele ogólnego dobra
						dział:	czasopism:	Nasion	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych	Pasz treszczących	Węgla		zaukoron	szuk	cent.		mitr.	omdiany zboż			nałożenie łąk	rosliny pastwne	zmiany w upraw.	robotę krowami		
1. Biała.																												
1	Bestwina	52	2	54		1	1	2865	1711							1	1	1	1	1	230							
2	Bestwinka	42	18	14		1	1	74																				
3	Biała	650	70	8		1	1	1086	264																			
4	Bielany	40	5	50		2	2	1086	1320	40	100	500	m. l.															
5	Bujaków	70	14	11		2	2	515	1300																			
6	Bulowice 1)	45	1	14		1	1	590																				
7	Buły	22	3	11		2	2	590	1300																			
8	Czaniec	15	19	13		2	2	194																				
9	Dankowice	30	113	2000		2	2	1200																				
10	Halenów	33	14	8		3	3	590																				
11	Kobiernice	21	2	4		1	1	1045	1800																			
12	Komorowice	21	2	15		1	1	3196	1800																			
13	Koży	116	8	33000		5	5	938																				
14	Leszczyny	88	8	54		1	1	500	600																			
15	Łęki 2)	16	4	1300		1	1	1943	660																			
16	Malec	25	9	12000		1	1	2475	3040	156	100																	
17	Międzybrodzie 1.	53	1	7000		2	2	1943	1415																			
18	Ostiek	77	11	10		1	1	575	680																			
19	Pisarzowice	50	16	10		1	1	2378	860	18	100																	
20	Porąbka	22	1	10		2	2	2507	1483	32	105																	
21	Rybaszowice	52	1	30		1	1	5241	1320																			
22	Stara wieś	92	2	8	7500	2	2	614																				
23	Szczyrk	250	44	66	6000	2	2	1935	4781																			
24	Wilkowice	44	49	118	3400	5	5																					
25	Witkowice 3)	173	49	18																								
2. Bóbrka.																												
26	Brzostowce	46	3	14	6000	1	1	510																				
27	Stare sioło	70	1	18		2	2	1000	1300																			
28	Szpileczyna	25	1	84	7000	4	4	1250	1890																			
29	Wodniki	21	7	36		2	2		64																			
30	Wybranówka 4)	32	17	17		4	4	2314																				
3. Bochnia.																												
31	Barczków	22	3	77		2	2	148																				
32	Besów	11	1	5		3	3																					

33	Bienkowie	27	2	22		1	1																					
34	Bochnia 5)	117	50	101		6	6	3988																				
35	Bogucice	48	29	29	700	5	5	419																				
36	Brzezice	32	22	64		2	2	1503																				
37	Brzeźnica	17	13	1000		2	2	208																				
38	Buczków 6)	15	21	18		3	3	453																				
39	Chodmice Trin.	48	48	18		2	2	181																				
40	Chronów	12	20	1500		2	2	100	t. b. tr.																			
41	Cerekiew	35	34	8000		3	3	120	540																			
42	Dziwien	100	20	32		2	2	951	544																			
43	Gawłówek 7)	28	32	34		3	3	130	800																			
44	Grabie uzn.	35	50	8000		4	4																					
45	Jary	45	6			3	3																					
46	Jodłowska	38	22	22		1	1	60																				
47	Kobyle	14	23	23		1	1	55																				
48	Kolanów	34	7	54		4	4	115																				
49	Kopaliny 8)	20	1	72		2	2	26																				
50	Krzyszów	32	10	9		4	4																					
51	Kurów	44	23	23		1	1	742																				
52	Leszczyna	125	19	24		2	2	2271	2982	104	113																	
53	Lipnica dolna 9)	59	3	49		3	3	18																				
54	Lipnica mur.	54	28	28		3	3	204																				
55	Łęki	28	16	16		4	4	1024																				
56	Łapezyca	73	8	17	2451	3	3	269																				
57	Majkowie	28	30	30		3	3	175	1560																			
58	Mikuszowice 10)	73	3	6		3	3	425	1560																			
59	Niegowice	20	4	4		2	2	40																				
60	Niepołomice	26	2	2	3000	2	2	61	178																			
61	Okulice	23	58	58	500	4	4	25	138																			
62	Podgęże	44	3	9		2	2	1534																				
63	Proszówki	20	3	41		3	3	70																				
64	Rajbrot	100	3	109	1600	2	2	450																				
65	Rzeszawa	41	31	31		3	3	31																				
66	Siedlec	34	1	22		4	4	1202	749																			
67	Stanisławice	31	21	21		3	3	53	705																			
68	Świątniki dol. 11)	179	29	4000		2	2	80	2375																			
69	Szczytniki 12)	39	55	55		2	2	100																				
70	Targowisko	28	16	16		1	1	700																				
71	Tarnawa	20	45	45	70	3	3	2375																				
72	Trzciana	28	20	20	70	1	1																					
73	Uście solne	43	45	45		3	3	222	100	200																		
74	Wiślowice	36	17	4000		1	1	1060																				
75	Wisnicz stary	89	1	50	3000	4	4	250																				
76	Wola bators. 13)	27	2	2		2	2	3000																				

1) Kółko sprawowało wagon maki. 2) Kółko otrzymało subw.: żyto i otręby. 3) Kółko sprawowało nadto 5 beczek nafto i mydła za 75 K. 4) Procz tego sprawowało K. r. innych towarów za 3000 K. 5) K. r. zakupiło nadto 1 beczkę nafto i beczkę żyw. ryb. 340 kg. słoniny. Oddz. kobiece sprawowało towary korzenne i białatne. 6) K. r. korzystało z zapomogi przy akcyi zapomogowej w jez. m. eniu, owsię i otrębach. 7) Dla braku (chwilowo) lokalu czynności handlowe zostały przeniesione do K. r. 8) K. r. sprawowało nadto: 1299 kg. nafto, 570 kg. mydła, 1244 kg. cukru, 500 kg. soli, 60 kg. kawy, 120 kg. cykory, 1800 kg. maki, 150 kg.

Liczba parządkowa	Powiat i siedziba Kółka rolniczego	Liczba członków	Liczba kobiet	Ilość zebrani	Wartość własnych budynków	Czas: Kółka rolnicze liczy:		Kółko rolnicze sprawdziło w r. 1913					K. r. wpro-wadziło				Jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego		Sklepy Kółka roln.		7 dzierzawy sklepu wplynęło koron		Udziały członków w koronach		Przy skle-pie Kółka roln. znai-duje się		Ubezpieczen. od ognia		Przy K. r. zawią-zano ma sika-tek	Złożono na cele ogólnego dobra kor.				
						dziet:	czasopism:	Nastan	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych	Pasz tescowych	Węgla	za koron	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych	Pasz tescowych	Węgla	omniane zbóż	nawozenie tak	rośliny pastwne	zmiany w upraw.	robotę krowami	Drenowano na morgach	we własnym zarz.	wydzierżaw.	Udziały członków w koronach			Trafika tyton.	Sprowadz wina	Napoje słodz.	Domu
294	Maniów	35	6	2000	—	2	2	310	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
295	Medrzechów ⁶⁸⁾	33	16	—	—	3	3	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
296	Miechowiec małe	53	64	2500	—	4	4	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
297	Miechowiec w.	38	64	300	—	3	3	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
298	Nieciecza	102	6	—	—	1	1	300	1300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
299	Nieczajna	15	12	—	—	1	1	245	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	Odporyszów ⁶⁹⁾	31	70	—	—	3	3	508	624	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
301	Oleśno	27	12	—	—	2	2	96	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
302	Oleśnica	29	38	—	—	1	1	459	939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
303	Ofinów	20	20	—	—	3	3	560	1320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
304	Pańszczyce	15	33	3700	—	1	1	150	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
305	Radogisz ⁶⁹⁾	44	22	200	—	1	1	200	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
306	Radwam ⁶¹⁾	19	6	200	—	2	2	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
307	Samocice	40	13	—	—	4	4	560	1320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
308	Sieradz	27	38	—	—	1	1	468	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
309	Sikorzyce	66	16	—	—	4	4	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
310	Stupiec	29	38	12000	—	1	1	468	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
311	Stuzecin	36	19	—	—	4	4	500	20 s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
312	Szarwark	20	20	—	—	4	4	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
313	Swiebodzin	33	1	—	—	1	1	468	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
314	Ujście jezuckie	36	1	1600	—	1	1	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
315	Wielopole mosz.	50	10	—	—	5	5	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
316	Wola żelichow.	31	2	—	—	3	3	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
317	Wola żelichow.	50	10	—	—	1	1	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
318	Wólka mędrz. ⁶⁵⁾	29	2	—	—	1	1	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
319	Zalipie	18	11	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
320	Zabrze ⁶⁵⁾	40	11	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
321	Zelazówka	38	38	2000	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Dobromil.																																		
321	Bireza	22	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
322	Dobromil ⁶⁴⁾	102	4	—	—	2	2	4760	835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
323	Jureczkowa	20	5	—	—	1	1	1200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
324	Kalwaryja paol.	40	38	—	—	1	1	376	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
325	Leszczawa dolna	8	32	—	—	2	2	2550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
326	Nowe miasto	37	20	20000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
327	Paclaw	30	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
328	Posada nowom.	40	1	—	—	2	2	852	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

329	Tarnawka	23	14	2000	—	3	3	1326	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
330	Wojtkowa	30	30	—	—	5	5	6250	2500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Dolina.																																			
331	Dolina	198	10	12000	—	1	1	8600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
332	Wołoska wieś ⁶⁶⁾	197	84	66	—	2	2	5368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17. Drohobycz.																																			
333	Medenice	84	1	3000	—	5	5	4642	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
334	Lipowice ⁶⁶⁾	48	1	55	—	5	5	2045	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
335	Wojtawska g. ⁶⁷⁾	29	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18. Gorlice.																																			
336	Biecz ⁶⁸⁾	145	25	—	—	3	3	6192	3180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
337	Biesna	21	2																																

Liczba parządowa	Powiat i siedziba Kółka rolniczego	Liczba członków	Liczba kobiet	Liczba zebrań	Wartość własnych budynków	Czytel. Kółka roln. liczy:	Kółko rolnicze sprawdziło w r. 1913						K. r. posiada na wspólny użytek maszyny	K. r. wpro-wadziło				Drenowano na morgach	Jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego	Sklep Kółka roln.		Z dzierżawy sklepu wpłynęło koron	Udziały członków w koronach	Przy stałej Kółka roln. znajduje się		Ubezpieczeni.		Przy K. r. zawia-zano	kor.				
							Nasion	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Dziew owocowych	Pasz treściwych	Węgla		K. r. wpro-wadziło		Ubezpieczeni.				Przy stałej Kółka roln. znajduje się	Przy K. r. zawia-zano			och str. pożar.	ma siłwek	kor.							
														omniany zboż	nawożenie ták	rośliny pastewne	zmiány w upraw.										robotę krowami			Domu	Towarów		
																																odmiany zboż	nawożenie ták
19. Gródek Jag.																																	
366	Bar	37	11	—	—	32	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
367	Białogóra	30	8	—	—	—	1	154	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
368	Czerlany	52	34	—	—	—	1	3518	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
369	Doliniany ⁷¹⁾	25	30	—	—	30	2	240	745	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
370	Gródek	34	42	2000	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
371	Mszana k. Bort. ⁷²⁾	32	63	—	—	94	3	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
372	Obroszyn	12	66	3000	—	20	3	800	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
373	Przedmieście czertan. ⁷³⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
374	Powitno	38	4	21	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
375	Rodatyce k. Gródi.	43	33	—	—	3	3	2600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
376	Woteczuchy	9	71	600	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
377	Zatoka ⁷⁴⁾	18	2	19	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
20. Grybów																																	
378	Biała niżna	68	22	—	—	170	2	3058	1458	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
379	Biała wyżna	71	54	—	—	50	4	7162	1407	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
380	Bobowa	56	14	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
381	Brzana górna	20	10	1000	—	1	1	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
382	Gródek	78	32	—	—	7	2	2044	2712	259	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
383	Grybów ⁷⁵⁾	130	7	13	—	150	1	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
384	Jastrzębia	40	9	2500	—	6	1	1143	5355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
385	Kačłowa	88	11	15	—	—	4	—	90000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
386	Korzenna	83	4	28	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
387	Krzyłowa Wyżna ⁷⁶⁾	45	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
388	Lipnica wielka	68	10	56	—	55	1	315	1950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
389	Mogilna	19	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
390	Myszków	37	1	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
391	Polna	58	9	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
392	Ptaszkowa	127	1	71	—	36	4	1000	920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
393	Siedliska	22	6	—	—	50	1	1063	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
394	Siekierczyna	30	24	—	—	50	3	744	1980	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
395	Siodłkowa	96	3	44	—	2	2	3428	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
396	Stara Wieś ad Strzyława	23	27	—	—	45	1	1120	7169	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
397	Wilezyska ⁷⁷⁾	84	26	42	—	257	1	6287	1495	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
398	Wojnarowa	49	12	17	—	50	1	1331	1400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
399	Zborowice	30	8	—	—	—	2	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

21. Horodenka

400	Dąbki	16	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
401	Oberlyń	76	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
402	Olejowa Korol.	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
403	Rakowiec	33	4	73	—	15	2	1365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
404	Żuków	25	—	58	—	60	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
405	Żywaczów ⁷⁸⁾	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
22. Husiatyn																																			
406	Chłopówka ⁷⁹⁾	44	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
407	Choroszków ⁸⁰⁾	89	3	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
408	Hadyńkowiec	36	6	71	—	197	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
409	Hawiłów wielki	16	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
410	Jablónów	18	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
411	Kociubińce ⁸¹⁾	75	32	122	—	50	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
412	Kociubińczyki ⁸²⁾	31	3	67	—	52	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
413	Kopyczyńce	50	—	55	20000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
414	Klawince ⁸³⁾	40	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
415	Majdan	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
416	Oryszkowiec	17	—	82	—	50	4	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
417	Thustenkie ⁸⁴⁾	33	—	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
418	Wasylkowiec	20	—	62	—	56	4	543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
419	Zabuńce	46	4	76	—																														

Liczba porządkowa	Powiat i siedziba Kółka rolniczego	Ilość członków	Ilość kobiet	Ilość zebrań	Wartość własnych budynków	Czytel. Kółka roln. liczy:		Kółko rolnicze sprawdziło w r. 1913					K. r. wprzywadzilo	Drenowano na morgach	Jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego	Skłp Kółka roln.		Udziały członków w koronach	Przy sklepie Kółka roln. znajduje się		Ubezpieczen. od ognia		Przy K. r. zawiązano	Złożono na cele ogólnego dobra	
						dziet:	czasopism:	Nasion	szluczk	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych	Pasz trześciwych				Węgla	omniany zboż		nawozenie jęk	rośliny pastewne	zmiany w upraw.	robotę krowami			we własnym zarz.
1045	Siedliska-Bognusz	40	1	24	2000	150	1	400	—	—	—	—	—	—	—	1	1	750	1	1	2000	4000	1	1	147
1046	Stołowa	56	36	36	—	546	4	546	2415	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	8
1047	Wiewiórka	31	94	20	—	—	—	—	—	60	600	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
1048	Wola brzostecka	25	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1049	Zassów	33	56	56	—	—	—	—	1320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1050	Zwiernik	64	6	8	—	838	7	838	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
46. Podhajce.																									
1051	Beckersdorf	20	11	11	10000	—	—	560	—	200	100	—	—	—	—	1	2	—	—	—	5000	—	—	—	—
1052	Białokiernica	45	66	66	—	100	2	100	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1053	Bieniawa	26	70	8	—	—	3	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1054	Byszów ⁸⁰⁾	26	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1055	Dobrowody	19	19	19	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1056	Dryszczów	40	4	70	—	—	1	4000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1057	Hnileze	69	41	41	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1058	Horożanka	11	4	4	—	—	1	3065	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1059	Korząwa	30	52	72	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1060	Małowody	32	72	14	—	—	1	100	—	60	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1061	Markowa	32	14	14	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1062	Nowosiół. k. P. ⁸¹⁾	23	1	33	—	—	6	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1063	Panowice	41	47	24	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1064	Rosochowaciec	32	24	24	—	—	1	615	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1065	Siemikowce	18	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1066	Stare miasto	34	2	65	—	—	2	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1067	Toustobaby	70	3	24	—	—	3	3580	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1068	Wisłowodczyk	33	53	53	—	—	7	6000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1069	Wolica	30	16	700	—	—	2	—	—	—	150	6 ml.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1070	Zawałów ⁸²⁾	27	3	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1071	Złotniki ⁸²⁾	72	2	11	—	—	1	100	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47. Przemysł.																									
1072	Babice n. Sanem	63	8	50	—	—	3	1960	—	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1073	Bachorzec	127	29	59	3200	40	5	1449	848	44	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1074	Bolestraszyc	28	40	40	—	—	1	617	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1075	Drohobyczka	55	16	22	—	—	54	3089	—	80	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1076	Dubiecko	84	5	7	—	—	1	380	—	60	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1077	Grochowce	50	41	41	—	—	2	5453	660	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1078	Kniażyc	44	18	32	—	—	1	506	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1079	Kosziowa	26	1	5	—	—	2	1144	110	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1080	Krasieczyn	52	3	44	—	—	3	1738	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1081	Kruhel mały	48	10	70	—	—	3	800	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1082	Krzywca n. San.	24	116	21	—	—	3	494	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1083	Kunkowice	24	12	21	—	—	4	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1084	Lipowica	27	4	48	—	—	4	843	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1085	Łętownia	30	6	41	—	—	2	753	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1086	Maćkowice	15	4	27	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1087	Medyka ⁸³⁾	32	6	26	—	—	1	3879	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1088	Miżyniec ⁸⁴⁾	53	2	68	—	—	5	1398	—	—	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1089	Nienadwa	89	5	10	3000	—	2	80	1375	—	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1090	Nizankowice	69	7	33	—	—	4	295	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1091	Ostrów	46	4	66	500	—	5	3688	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1092	Pikulice	33	7	18	—	—	6	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1093	Pratkowice	60	9	45	3000	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1094	Przedmieście dub.	48	3	35	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1095	Przedmieście WONSKE	46	6	13	—	—	2	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1096	Przemysł n. Zas.	82	22	23	—	—	7	3000	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1097	Sielnica ⁸⁵⁾	—	—	—	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1098	Szechyńie	50	1	114	—	—	4	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1099	Reczpol	20	2	13	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1100	Tarnawce	50	23	36	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1101	Ujkowice	46	4	24	—	—	4	1093	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1102	Wola krzywiewcka	35	82																							

Liczba parządowa	Powiat i siedziba Kółka rolniczego	Ilość członków	Ilość kobiet	Ilość zebrani	Wartość własnych budynków	Czytel. Kółka roln. liczy:	Kółko rolnicze sprawdziło w r. 1918				K. r. posiada na wspólny użytek maszyn	K. r. wdro- wadziło				Drenowano na morgach	Jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego we własnym zarz.	Sklep Kółka roln.	Z dzierżawy sklep włynięto koron	Udziały członków w koronach	Przy skle- pie Kółka roln. znaj- duje się		Ubezpieczen. od ognia	Przy K. r. K. r. zawia- zano	Złożono na cele ogólnego dobra	kor.
							Nasion	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych		Pasz treściwych	Węgla	odmiany zbóż	nawozenie tąk						rośliny pastewne	zmiiany w upraw.				
1194	Bystrzyca dolna	28		2		32	800	2380				1	1			12	1	1						21		
1195	Chechły	57	2	80		45	2623	1394	420		500															
1196	Czarna ¹¹⁷⁾	47	1	1		1	400	660	125		300															
1197	Gawrzyłowa	53	3	13		1	800	680			20															
1198	Głbnik	35	3	13		1	1695	2109	206		20															
1199	Gnojnica ¹¹⁸⁾	52	1	36		1	1695	2109	206		20															
1200	Górnica	62	24	24		2	2154	72	291	36	25															
1201	Góra ropczycka	26	6	6		2	1166	774																		
1202	Grabiny	21	5	5		4	401	727			150															
1203	Gumniska	9	3	3		3	350	660	43		350															
1204	Iwierzyca ¹¹⁹⁾	31	13	13		3	1308	660																		
1205	Kamionka	26	14	14		3	375	743																		
1206	Korzeniów ¹²⁰⁾	54	2	72		3	896	760																		
1207	Kozodrza	41	4	72		3	1257	1572	60																	
1208	Lubzina	19	20	20		3	2454	1320	79	30																
1209	Lopuchowa ¹²¹⁾	26	1	36		3	147	990																		
1210	Łączki kucharz.	24	1	9		3	1548	336																		
1211	Mała ¹²²⁾	39	1	18		3	264	462																		
1212	Nagoszyna	46	6	11		2	295	992																		
1213	Nawście	44	12	12		3	1200																			
1214	Niedźwiada ¹²³⁾	70	20	49	700	3	480	1328																		
1215	Nockowa ¹²⁴⁾	49	28	28		5	450	550																		
1216	Osieka	118	39	70		6	1333	1804																		
1217	Okonin ¹²⁵⁾	21	4	46		4	1284	1152																		
1218	Olechowa	32	36	36		3	80	992	10																	
1219	Ostrów	27	1	5		1	300	660																		
1220	Paszczyna	40	2	18		2	1200																			
1221	Pietrzajowa	32	2	72		2	136	622	72	1200																
1222	Przedm. scdzisz.	20	14	14		3	480	1328																		
1223	Pustków ¹²⁶⁾	98	2	23		2	450	550																		
1224	Pustynia	85	13	10		3	1333	1804																		
1225	Ropczyce	133	3	8	15000	1	1200																			
1226	Sepnica ¹²⁷⁾	24	31	31		1	136	622																		
1227	Sielec	29	125	125		3	480	1328																		
1228	Skrzyszów ¹²⁸⁾	68	43	43		3	480	1328																		
1229	Stobierna	25	43	43		3	480	1328																		
1230	Wielopole skrz.	21	13	13		3	450	550																		
1231	Wiercany ¹²⁹⁾	54	1	48		4	1333	1804																		
1232	Witkowie	52	8	84		3	1284	1152	90																	

1233	Wolica ¹³⁰⁾	18		22		2	800																			
1234	Wolica piaskow.	50	1	62		3	460	366																		
1235	Zagorzycy ¹³¹⁾	37	2	28		1	156	1136	52																	
1236	Zawada	40	2	8		2			52																	
1237	Adryanów	50		52	825	2	300																			
1238	Bienkowa Wisznia	48	120	20000		6	2500		120	50																
1239	Buzwały ¹³²⁾	44	70			2	1884		153																	
1240	Chłopezyce	10	54			2	400																			
1241	Czajkowie	35	1	44	6000	4																				
1242	Czernichów	58	16	16		1																				
1243	Dołobów ¹³³⁾	10	23	23		1																				
1244	Komarno	36				55			70																	
1245	Koniuszki siem.	51	10	7758		3	1330																			
1246	Laszki zawiąz.	12		1600		3																				
1247	Łowczyce	19	66			4																				
1248	Małpa	19	4	3200		2	339																			
1249	Milezyce ¹³⁴⁾	30	57	1800		20																				
1250	Nowosiółki gośc.	44	94			6	550																			
1251	Podhajczyki ¹³⁵⁾	111	37	15		1	1889																			
1253	Rudki ¹³⁶⁾	84	22	3000		4	4731		90	100																
1254	Rumno	67	24			4	1545	754																		
1255	Babice	57	3	29		3	443	1720																		
1256	Biała ¹³⁷⁾	20	59			3	800																			
1258	Błażowa górna	74	6	59	4200	6	2379		4083																	
1259	Błażowa Wileczak	55	26			1		1308																		
1260	Błędowa tycz.	40	52			2	443																			
1261	Błędowa zglób.	50	73			2			60	56																
1262	Boguchwała ¹³⁸⁾	86	3	65	354	2																				
1263	Borek nowy	30	4	42	3000	2	1020	1320																		
1264	Borek stary	29	1	27		2	2900	1348																		
1265	Bratkowice	40	1	12		1		990																		
1266	Brzeźówka	17	3			2		660																		
1267	Budziwój	89	51	35		1	600																			
1268	Bzianka ¹⁴⁰⁾	26	3	95		1		660																		
1269	Chmielnik	128	67			4	1715	1774	31																	
1270	Cierpisz dolny	35	2	25		1	59	632																		
1271	Chmielnik Lisikół	52	80			4	2145	1176	100																	
1272	Dąbrowa	75	4	16		1	700																			

¹¹⁷⁾ Kółko w reorganizacji. ¹¹⁸⁾ Zakupiono 100 kg mydła i 50 kg sody za K 8654. ¹¹⁹⁾ Zakupiono 130 kg mydła za K 10788. ¹²⁰⁾ Kółko sprowadziło nasionna, nawozy i węgiel przez obszar dworski. ¹²¹⁾ Zakup 300 kg mydła. ¹²²⁾ K. r. kupiło beczkę nafty za 40 K i sprow. wagon wapna. ¹²³⁾ K. r. sprow. wagon wapna i wagon cementu. ¹²⁴⁾ Sprowadziło beczkę nafty. ¹²⁵⁾ Kółko sprowadziło nasionna i węgiel. ¹²⁶⁾ K. r. zakupiło radło 500 kg słomy, 20 kg kawy, 600 kg mydła i 40 kg smaru do wozów — a do majązynu wojskowego w Dębicy dostawiło 200 q owsa. ¹²⁷⁾ Zakup mydła za 178 kor., wasełny za kor. 30 i nafty za kor. 36. ¹²⁸⁾ Wszelkie towary zakupowano w składnicy ropczyckiej, jak również nasionna subwencyjnie. ¹²⁹⁾ K. r. zakupiło: kosy, ubrania robotnicze, mydła i nafty za kor. 780. ¹³⁰⁾ W. potrzebne towary zaopatruje się w debickiej składnicy. ¹³¹⁾ K. r. sprowadziło radło 273 kg mydła za kor. 180 i beczkę nafty za 40 kor. ¹³²⁾ Sprowadziło nasionna subwencyjnie. ¹³³⁾ Sprow. kukurudzę, otręby i ziemniaki. ¹³⁴⁾ Kółko jest w stadium reorganizacji i obejmuje sklep we własny zarząd. ¹³⁵⁾ Nie nadesłano sprawozdania. ¹³⁶⁾ K. r. sprowadziło 3 wagony drzewa.

Liczba porządkowa	Powiat i siedziba Kółka rolniczego	Liczba członków	Liczba kobiet	Liczba zebrani	Wartość własnych budynków	Czytel. Kółka roln. liczy:		Kółko rolnicze sprowadziło w r. 1913						K. r. wpro-wadziło	Jest członkiem c. k. Tow. gospod. lub rolniczego	Sklep Kółka roln. we własnym zarz.	Z dzierżawy sklepu wpłynęło koron	Udziały członków w koronach	Przy skie-pie Kółka roln. znaj-duje się			Ubezpieczen.-od ognia		Przy K. r. zawią-zano	Złożono na cele ogólnego dobra									
						dziet:	czasopism:	Nasion	Nawozów sztucznych	Maszyn rolniczych	Drzew owocowych	Pasz trefliwych	Węgiła						za koron	szalik	cent. mtr.	odmiany zbóż	nawożenie łąk			rośliny pastewne	zmiany w upraw.	robotę krowami	Drenowano na morgach	Tralka tyton.	Sprzedaz wina	Napoje słodz.	Domn	Towarów
1855	Laszki zawiąz. ⁷¹⁾	64	—	62	—	2	1352	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	1	1	1	1150	1100	—	—	—	—	—	—	—				
1856	Michtalewice	25	—	—	100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1857	Podhajczyk	44	—	16	1800	3	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	296	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1858	Wisłowie ⁷⁸⁾	16	—	50	—	1	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1859	Zagórze	11	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1860	Sanok	63	8	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4897	1	1	1	16000	26000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1861	Tarnopol. Zaścianka ⁸¹⁾	23	—	70	—	3	325	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1862	Zbaraż. Hryców	44	—	3	—	55	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

⁷¹⁾ Zarząd Kółka nadesłał sprawozdanie tuż przed ukończeniem druku; jednakowoż zaznacza się, iż Kółko to objęto wykazem pod lp. 1246 ⁷⁸⁾ Spro-w. zle-mniaki, żyto, pszenicę i inne nasiona po cenach subwenc. ⁷⁹⁾ Kółko ma wyjątkną sprzedaż soli na powiat sanocki, którą otrzymało od Wydziału krajow. w marcu 1913, a prowadzi ją od 1. maja 1913 r. ⁸⁰⁾ Sprowadzano wagonami drzewo opałowe.

Ogólne zestawienia.

STATYSTYKA

ZARZĄDÓW KÓŁEK ROLNICZYCH.

W 1862 Kółkach rolniczych, których sprawozdania podaliśmy, spełniali obowiązki:

Przewodniczącego: właściciele dóbr w 63 (3·4%), duchowni w 342 (18%), nauczyciele w 148 (8%), włościanie w 1131 (61%), osoby innych zawodów w 133 (7·1%), nieobsadzone w 45 (2·5%).

Zastępcy przewodniczącego: właściciele dóbr w 2 (0·1%), duchowni w 43 (2·3%), nauczyciele w 40 (2·2%), włościanie w 1547 (83%), osoby innych zawodów w 124 (6·6%), nieobsadzone w 106 (5·8%).

Sekretarza: właściciele dóbr w — (—), duchowni w 17 (0·9%), nauczyciele w 367 (19%), włościanie w 1210 (66·6%), osoby innych zawodów w 195 (10·5%), nieobsadzone w 73 (3%).

**Zestawienie maszyn,
które Kółka rolnicze posiadały na wspólny użytek członków:**

pługów 16	żniwiarek 1	wirówek 4
bron 175	młócerni 70	parników 3
włóczydeł 4	kieratów 5	przyrządów weterynaryj- nych 2
radeł 6	młynków 66	trokarów 10
wypielaczy 7	wialni 1	rur przełykowych 12
plewników 36	tryerów 172	pomp 4
ekstyrpatorów 4	żmijek 10	taśm mierniczych 5
kultywatorów 34	grabiarek 5	beczek na gnojówkę 3
ogartywaczy 118	sieczkarni 13	pras do wyciskania wo- sku 6
kombinowanych obsypni- ków 1	kartoflarek 4	maszyn do wyrobów try- kowych 3
planetów 61	wag 73	maszyn do szycia 6
walców 13	suszarek 1	
znaczników 1	szatkownic 1	
siewników 208	krajaczek do kapusty 1	
	siekaczy do buraków 3	

Ogółem w roku 1913 miały Kółka rolnicze 1168 maszyn; — w porównaniu z rokiem 1912 o 187 maszyn więcej.

Powiat autonomiczny	Ilość sprawozdań Kółek	Ilość członków	Ilość zebrań			Wartość własnych budynków	Czytelnie liczą		Kółka sprowadziły					
			ogólnych	zwyczajnych	Zarządu		dział	czasopism	za koron		maszyn	drzewek owocowych	pasz treciowych	węгля
									nasion	nawozów sztucznych				
1. Biała	25	2140	131	376	69	71900	1153	44	32870	21849	32	460	713	6500
2. Bóbrka	5	194	72	39	58	13000	355	13	4974	3254	—	—	75	200
3. Bochnia	50	2243	597	464	405	30621	2344	119	21652	7945	138	359	213	11550
4. Bohorodczany	2	43	3	38	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—
5. Borszczów	7	287	69	62	19	5200	220	14	1700	—	—	—	—	400
6. Brody	8	162	56	206	44	500	249	19	1708	995	—	123	—	—
7. Brzesko	52	2226	286	616	285	40700	1338	89	22111	11620	186	1419	400	12050
8. Brzeżany	13	506	102	311	99	340	601	30	5179	660	—	390	—	400
9. Brzozów	29	2020	174	463	332	39836	1505	59	52362	12158	863	216	700	2200
10. Buczac	24	1014	159	415	113	52450	1343	49	40774	3136	—	539	—	3650
11. Chrzanów	26	1084	91	447	153	34727	542	56	22163	3108	—	300	1253	1227
12. Cieszanów	25	793	141	486	186	8550	1327	49	20817	8219	—	427	—	1050
13. Czortków	17	631	108	590	134	60000	1081	39	3514	—	—	196	50	575
14. Dąbrowa	41	1448	407	577	199	56900	1609	81	7556	8589	—	200	48	8980
15. Dobromil	10	352	33	209	58	22000	367	19	17314	3335	—	300	300	2450
16. Dolina	2	395	4	103	30	12000	122	3	13968	—	—	—	—	—
17. Drohobycz	3	161	7	100	9	3000	101	13	6687	—	—	—	—	150
18. Gorlice	30	1845	134	340	164	48930	1107	65	100823	34364	—	1110	430	11200
19. Gródek Jag.	12	330	119	188	85	5600	186	25	7548	1405	—	328	120	300
20. Grybów	22	1312	120	292	147	6700	926	39	49218	118950	839	163	925	17200
21. Horodenka	7	207	27	166	29	—	231	14	1994	—	—	—	—	20
22. Husiatyn	14	525	230	545	154	20000	563	34	7208	—	—	120	150	1650
23. Jarosław	47	1765	438	895	434	14800	2521	106	10037	10367	1	1310	342	3410
24. Jasło	57	2129	411	836	435	114597	3401	117	44546	22430	365	574	427	9000
25. Jaworów	10	375	58	63	60	4000	484	22	1501	4239	—	—	—	2150
26. Kałusz	11	523	129	211	102	8600	413	29	22063	—	—	35	300	650
27. Kamionka str.	10	308	148	211	59	16500	1161	26	7140	—	—	34	100	—
28. Kolbuszowa	19	765	99	247	96	16000	852	45	5382	12940	—	2764	—	—
29. Kołomyja	8	336	29	195	75	—	291	20	29881	—	—	500	—	—
30. Kosów	3	142	6	112	15	1180	172	8	2013	—	—	—	—	—
31. Kraków	34	1323	165	571	196	60200	1729	82	15543	3040	—	702	843	3850
32. Krosno	40	2668	272	836	301	81584	892	88	158606	25543	—	514	2262	7975
33. Limanowa	31	1098	190	417	341	14700	1177	62	33967	34405	—	455	1600	350
34. Lisko	8	332	26	183	54	25000	467	16	9824	1809	—	—	100	—
35. Lwów	61	2301	495	1274	535	28500	1803	130	76456	6172	756	271	2843	12740
36. Łańcut	39	2447	298	529	396	59060	2164	81	52651	20082	60	1163	700	14780
37. Mielec	51	2135	318	584	347	7670	1736	88	6581	14727	600	662	178	4365
38. Mościska	24	1007	114	571	137	7000	1839	57	5747	3326	—	355	100	5750
39. Myślenice	28	1837	79	167	154	38856	803	39	23606	43970	—	370	500	2700
40. Nadwórna	4	121	15	60	8	—	111	4	1722	660	—	51	—	—

K. mają na wspólny użytek maszyn	Ilość Kółek, które wprowadziły						Drenowano na morgach	Ilość Kółek, które są członkami c. k. Tow. gospod. lub roln.	Sklepy		Z dzierżawy sklepów wpłynęło koron	Udziały w koronach	Przy sklepach znajduje się			Ubezpieczono		Przy Kółkach		Kółka rolnicze złożyły na cele ogólnego dobra
	nowe odmiany zbóż	nawożenie łąk	rośliny pastewne	zmiany w uprawie	robotę krowami	we własnym zarządzie			wydzierżawione	trafik			sprzedaży wina	sprzedaży napoi słodzonych	domy na kor.	towary na kor.	zawiązано Straży	mają sikawek		
																			Przy sklepach znajduje się	
18	6	6	7	14	7	850	13	7	6	960	2139	9	10	1	25200	23715	6	6	6	
3	2	3	—	3	1	—	3	—	3	950	—	1	1	2	—	—	1	1	—	
37	11	13	17	23	9	625	14	9	16	2045	2911	19	13	6	7630	6300	16	15	778	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	100	8362	1	2	1	—	21000	1	—	—	
3	2	2	2	1	—	—	1	3	2	68	805	4	4	2	—	7700	—	—	60	
24	19	12	17	27	14	173	23	16	6	540	3423	11	12	6	16700	23200	13	24	217	
1	2	2	8	4	2	—	2	7	1	110	1819	3	2	3	—	2100	1	—	2	
11	11	2	5	10	13	750	2	18	4	750	15052	13	12	8	12445	24288	18	20	520	
15	6	—	5	6	5	3	5	11	5	521	2325	8	9	6	27760	21500	5	32	24	
11	6	6	9	15	7	181	10	6	10	690	5766	6	6	2	7200	38500	4	3	744	
28	11	2	7	9	3	—	1	6	4	215	16276	6	6	—	3200	7774	4	4	27	
3	4	—	3	5	—	150	2	3	—	—	735	2	1	—	300	4000	1	1	—	
25	7	5	19	22	16	40	13	8	9	1645	23304	8	18	4	15300	41600	11	10	320	
3	2	1	3	6	2	—	—	2	4	580	2035	3	5	—	—	8000	1	1	14	
1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1050	—	1	—	2000	8000	—	—	—	
2	1	1	—	1	—	—	2	1	—	—	2244	—	—	—	1200	2000	—	—	—	
30	8	5	10	12	13	360	18	6	10	2725	36275	13	13	3	18200	79700	5	6	42	
10	6	2	3	6	2	—	2	—	7	1721	—	4	3	5	600	—	2	1	101	
25	9	4	5	14	16	—	8	7	3	540	4629	6	8	—	3200	8606	5	5	220	
—	1	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1220	1	1	—	—	4000	—	—	—	
8	3	—	4	5	—	—	4	1	1	80	400	2	1	1	5000	1000	3	4	50	
22	11	4	16	28	10	—	16	13	9	2524	7595	16	6	2	10700	15913	20	23	470	
36	16	21	16	32	13	1111	27	24	13	2203	28686	22	12	8	21000	24582	21	21	113	
5	4	4	4	5	2	—	1	3	1	14	940	3	1	1	4400	4000	—	—	—	
4	4	1	—	1	—	—	5	2	1	300	1950	4	3	1	13000	30400	1	—	—	
1	5	3	3	3	2	—	4	2	4	480	819	4	2	—	1400	3000	—	1	30	
3	6	8	6	8	2	—	3	3	5	33	2596	2	7	1	10000	13140	2	1	10	
5	4	—	2	3	4	—	6	1	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	
32	11	8	9	17	4	758	16	3	17	4074	2889	13	16	8	16150	4550	11	15	145	
33	11	9	11	28	17	899	15	12	11	1177	21640	17	16	5	20500	40500	11	15	604	
14	13	11	11	16	18	9	7	2	4	330	906	7	6	4	11700	4200	2	2	18	
3	3	—	—	2	—	—	2	5	3	300	4558	4	6	3	8000	2000	—	—	—	
32	24	11	23	29	5	—	15	11	15	1767	4151	19	8	10	12340	11584	21	32	71	
26	13	8	14	19	8	600	7	23	4	570	24610	16	22	14	33000	49200	8	8	149	
17	16	10	11	20	10	14	15	8	7	407	2681	6	8	1	4150	5178	8	8	150	
13	8	7	9	14	2	—	6	4	8	1159	1613	7	6	1	5900	1000	14	14	27	
29	6	4	7	10	3	—	13	7	9	2878	7567	13	12	4	9400	4600	4	1	600	
—	3	1	—	1	1	—	1	1	—	—	9467	—	1	—	—	27500	—	—	—	

Powiat autonomiczny	Ilość sprawozdań Kółek	Ilość zebrań			Wartość własnych budynków	Czytelnie liczą		Kółka sprowadziły						
		ogólnych	zwyczajnych	Zarządu		dzieł	czasopism	nasion	nawozów sztucznych	maszyn	drzewek owocowych	pasz treściwych	węgla	
														za koron
41. Nisko	28	1051	192	577	162	6950	1267	59	14213	9958	—	—	100	200
42. Nowy Sącz	36	1071	279	521	316	10165	1538	66	29825	14389	349	690	50	800
43. Nowy Targ	33	1643	212	506	216	102318	769	64	40032	70886	288	600	1713	6400
44. Oświęcim	25	1459	152	309	236	99200	826	49	40214	8331	50	1130	1155	2950
45. Pilzno	31	1094	218	518	307	3900	1680	82	18731	18985	292	628	210	2000
46. Podhajce	21	730	117	389	196	10700	398	45	17934	—	450	—	—	800
47. Przemyśl	34	1666	356	703	324	15750	2816	85	39464	3791	—	663	710	4354
48. Przemyślany	22	719	631	633	267	1600	1481	51	19579	831	906	582	150	1800
49. Przeworsk	39	2067	277	594	264	12500	3233	91	38874	27883	103	163	1532	11570
50. Rawa ruska	4	154	40	63	19	6000	—	28	1080	1540	—	—	—	150
51. Rohatyn	17	753	91	416	126	6237	641	35	5807	46	210	105	10	650
52. Ropczyce	49	2225	501	684	342	17700	1580	120	29764	28749	601	973	1085	11938
53. Rudki	25	873	238	475	151	46083	648	51	15575	—	—	483	450	1700
54. Rzeszów	71	3892	860	1215	682	27585	4406	146	62698	40683	56	5220	1181	24433
55. Sambor	27	1873	154	698	208	29780	1552	67	25611	2545	—	900	650	5375
56. Sanok	31	1957	189	517	218	51883	1559	50	32868	6193	—	775	200	1500
57. Skałat	24	661	281	684	281	3500	1319	51	3170	1060	—	594	100	2000
58. Śniatyn	1	24	2	40	3	—	160	4	186	—	—	—	—	—
59. Sokal	3	60	15	59	19	—	100	5	928	—	—	—	—	—
60. Stanisławów	18	595	132	488	207	2266	419	40	6978	240	560	100	200	700
61. Stary Sambor	4	131	10	31	13	6800	38	7	2955	660	—	184	—	350
62. Stryj	4	160	22	78	47	18000	392	—	3432	660	—	175	—	400
63. Strzyżów	40	1986	209	559	235	39582	115	86	42283	28035	—	217	900	4575
64. Tarnobrzeg	49	1767	227	665	288	10500	1835	110	7528	11023	—	259	200	1300
65. Tarnopol	40	1594	360	1183	299	23410	867	85	7207	825	—	209	331	3820
66. Tarnów	44	2133	290	659	314	52622	1854	97	31365	49022	58	895	350	8075
67. Tłumacz	11	588	67	327	144	4120	806	28	15619	330	—	150	100	500
68. Trembowla	14	573	146	451	98	13800	480	39	6857	—	370	115	100	3000
69. Turka	2	59	13	26	21	—	—	4	4715	823	—	—	—	—
70. Wadowice	36	2282	191	523	512	89320	1192	76	38062	38390	—	—	1329	8350
71. Wieliczka	62	2100	261	759	311	21100	2602	102	34926	35649	406	1074	712	12170
72. Zaleszczyki	5	193	78	150	30	—	375	17	735	—	—	—	—	200
73. Zbaraż	14	588	60	364	92	2000	442	37	4002	1061	—	86	53	3250
74. Zborów	12	357	126	361	78	1000	429	20	1304	143	—	170	—	300
75. Złoczów	16	542	111	281	85	7360	405	31	10757	1542	—	87	285	—
76. Żółkiew	9	198	62	148	113	4000	274	12	5127	1730	—	65	200	100
77. Żydaczów	7	282	38	35	70	—	186	7	3092	188	—	—	—	500
78. Żywiec	47	3312	389	532	328	43137	1288	76	53464	39380	50	754	1270	15160
Rok 1913	1862	84952	13965	31216	14172	1822064	79258	3963	1666377	888868	8589	34956	30998	290842
Rok 1912	1704	76717	8623	38832	12391	1526775	79232	3786	311171	750350	60963	49659	16757	171414

K. mają na wspólny użytek maszyn	Ilość Kółek, które wprowadziły					Drenowano na morgach	Ilość Kółek, które są członkami c. k. Tow. gospod. lub roln.	Sklepy		Z dzierżawy sklepów wpłynęło koron	Udziały w koronach	Przy sklepach znajduje się			Ubezpieczono		Przy Kółkach		Kółka rolnicze złożyły na cele ogólnego dobra	
	nowe odmiany zbóż	nawożenie łąk	rośliny pastewne	zmiany w uprawie	robotę krowami			we własnym zarządzie	wydzierżawione			trafik	sprzedaży wina	sprzedaży napoi słodzonych	domy na kor.	towary na kor.	zawiazano Straży	mają sikawek		
																				Przy sklepach znajduje się
2	12	14	8	12	7	—	3	3	11	952	1141	9	12	2	5600	3200	9	13	116	
20	13	7	11	19	15	—	15	3	7	1060	760	5	10	4	4600	2300	2	3	116	
70	5	5	1	3	5	20	14	21	10	860	142796	15	23	—	48600	201064	3	3	330	
34	6	3	4	15	1	336	10	6	7	931	1324	9	11	2	32500	6000	11	14	1010	
21	17	12	13	16	6	—	21	4	5	384	2750	10	5	1	2000	8500	16	17	265	
6	8	2	4	6	1	—	3	10	2	130	3440	4	5	2	5000	2000	6	6	—	
8	13	2	9	17	4	—	7	11	3	372	9524	10	5	2	5800	12900	11	11	383	
6	7	3	7	10	3	—	5	7	3	180	3312	12	8	2	—	7617	2	2	330	
66	11	4	12	30	7	676	20	5	10	747	1417	10	6	1	2400	1500	15	26	283	
—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	80	—	—	1	1	800	—	—	—	—	
6	4	1	6	5	2	—	3	7	4	940	4760	8	4	2	1800	11960	1	1	360	
75	22	15	23	31	10	29	22	8	7	69	846	12	7	5	3200	7550	20	17	1903	
5	3	1	2	2	—	—	7	9	5	755	5609	7	8	9	11150	7600	13	10	—	
49	32	20	24	48	20	90	51	14	11	1250	18146	18	21	7	24300	15000	32	40	467	
11	8	1	4	14	1	—	7	11	11	2000	14691	18	16	4	19000	14800	6	8	310	
11	9	4	6	14	9	277	5	12	18	3209	24978	20	10	6	35800	55600	9	8	300	
9	6	1	7	10	1	—	5	8	9	449	824	12	7	6	800	1050	3	4	4719	
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	9	1	6	8	3	—	8	2	4	600	1351	4	2	—	420	2900	2	3	320	
1	2	1	—	2	1	—	—	2	1	95	—	1	2	—	1400	—	1	2	—	
2	1	—	—	1	1	90	3	2	2	200	1006	3	2	1	12000	3034	—	—	—	
22	11	4	19	22	8	454	18	6	4	786	18263	13	14	8	22100	31361	14	21	895	
42	14	12	18	27	7	—	25	10	19	1769	2754	26	20	4	8700	18750	13	11	112	
13	12	1	15	14	2	—	9	7	10	512	16585	11	4	5	11300	42700	2	—	637	
18	17	6	17	28	13	1210	16	6	5	1175	33524	9	4	—	13000	8900	18	26	200	
1	3	1	1	3	1	—	2	4	1	415	417	6	2	—	3000	13800	3	5	121	
12	5	2	5	6	2	40	2	5	5	1170	1460	8	6	3	7200	4300	1	4	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	8	8	4	17	6	132	15	11	19	4448	17383	21	23	6	64270	94800	10	13	364	
45	14	10	9	30	18	170	18	7	13	96	2336	13	9	2	9000	6450	8	6	1433	
—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	300	4442	—	2	2	—	16000	1	1	—	
3	2	2	5	7	—	3	4	4	5	467	636	4	5	3	500	3822	1	1	—	
—	3	2	4	5	—	—	1	5	1	15	240	3	2	2	1200	2000	—	—	150	
10	9	2	4	7	3	—	2	6	3	224	3233	2	5	4	5700	8722	3	4	112	
1	3	2	3	4	3	—	2	—	2	560	—	2	—	2	3000	500	2	4	12	
5	—	—	—	1	1	—	1	3	3	666	855	2	1	—	—	650	—	—	—	
25	22	9	12	23	15	—	31	18	4	300	25637	10	13	5	34400	86365	8	8	282	
Rok 1913	168	590	335	534	881	388	10050	644	478	430	60742	619878	592	535	216	728115	1279025	467	567	20945
Rok 1912	981	544	286	591	872	364	5853	533	474	448	62930	572515	508	591	214	806235	1179485	460	491	21637

Ogólne zestawienie ze sprawozdań Kółek rolniczych.

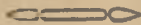
Złożyło sprawozdania z czynności za rok 1913 z 78 powiatów (w 1912 r. 1704)	1.862 Kółek rol.
Wyżej wyszczególnionych 1.862 Kółek rol. liczy członków (w tem 6.004 kobiet)	84.952
Odbłyły w r. 1913 zebrań:	
ogólnych	13.965
zwyczajnych	31.216
zarządu	<u>14.172</u>
Razem zebrań	59.353
Wartość własnych budynków Kółek roln. wynosiła	K 1,822.069
» » » wzrosła w porównaniu z r. 1912 o kwotę	» 295.294
Biblioteki Kółek rolniczych liczyły dzieł	79.258
Kółka rolnicze prenumerowały czasopism	3.963
Kółka roln. sprowadziły w r. 1913:	
nasion za kwotę (w r. 1912 za K 311.171)	» 1,666.377
nawozów sztucznych za kwotę (w r. 1912 za K 750.350)	» 888.868
maszyn i narzędzi rolniczych za kwotę (w r. 1912 za K 60.963)	» 8.589
drzew owocowych sztuk	34.956
pasz treściwych cetrnarów	30.998
węgla	290.842
Kółka rolnicze przeprowadziły drenowanie na morgach	10.050
Ilość Kółek, które są członkami c. k. Tow. gosp. lub roln.	644
Z 1862 Kółek roln. wprowadziło:	
1. odmiany zbóż	590
2. nawożenie łąk	335
3. nowe rośliny pastewne	534
4. zmiany w uprawie	881
5. robotę krowami	388
Kółka rolnicze posiadały maszyn do wspólnego użytku członków	1.168
Kółka rolnicze posiadały w r. 1913:	
Straże pożarnych	467
przy których było sikawek	567
Sklepów prowadzonych we własnym zarządzie	478
» oddanych w dzierżawę	430
Udziały, złożone na przedsiębiorstwa handl. wynosiły (w r. 1912 K 572.515)	» 619.878
Z dzierżawy sklepów wpłynęło do kasy Kółek roln. (w r. 1912 K 62.930)	» 60.742
Przy wyżej wyszczególnionych sklepach było trafik	592
» » » » » sprzedaży wina	535
» » » » » napojów słodzonych	216
Ubezpieczono od ognia:	
własne budynki Kółek rolniczych na kwotę (w r. 1912 K 806.235)	» 728.115
towary w sklepach Kółek roln. na kwotę (w r. 1912 K 1,179.485)	» 1,279.025
Kółka rolnicze złożyły na cele ogólnego dobra (w czem jest 6.336 K na kościoły)	» 20.945

PROTOKÓŁ

z XV. Ogólnej Rady Towarzystwa Kółek rolniczych w Złoczowie

w dniach 10. i 11. lipca 1913 r.

W XV. Ogólnej Radzie, zwołanej wskutek uchwały Zarządu głównego do Złoczowa na dzień 10. i 11. lipca 1913 r., wzięli udział następujący uczestnicy: 17 członków Zarządu głównego, 18 delegatów Organizacji powiatowych i 112 delegatów Kółek rolniczych.

Z członków Zarządu głównego przybyli pp.: Cielecki, dr. Dulęba, Jaroszyński, Adamski, dr. Tomalski, ks. Albin, Babicz, Biechoński, Bohaczek, Malicki, Malik, Plezia, dr. Podlewski, dr. Raczyński, ks. Siara, hr. Skarbek i Wiącek; usprawiedliwili zaś nieobecność pp.: ks. Jelonek, Orski, Sobek, dr. Stefczyk, Wójcik i Zaleski.

Obecnością swą zaszczylili zebranie pp.: radca Gubatta imieniem J. E. Pana Namiestnika, Jan Dyląg z ramienia c. k. Ministerstwa rolnictwa, starosta Leszczyński, wiceprezydent miasta Złoczowa dr. Kołaczkowski, posłowie do Sejmu i Rady Państwa: Dębski, Matakiewicz, Schnell, Tomaka, Witos, ks. Wolanin, Zamorski; tudzież reprezentanci następujących Stowarzyszeń i instytucji: c. k. Towarzystwa gospodarskiego, c. k. Towarzystwa rolniczego, Towarzystwa Wzajemnych ubezpieczeń, Akademii rolniczej w Dublinach, T. S. L., Towarzystwa oświaty ludowej, Polskiego Towarzystwa pedagogicznego, Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Krajowego Związku Ochotniczych Straży pożarnych, Gal. Spółki zbytu bydła i trzody chlewnej, Gal. Spółki zbytu jaj i drobiu, Rady powiatowej w Złoczowie, „Sokoła“ w Złoczowie, Towarzystwa gal. lekarzy weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa emigracyjnego, Organizacji bojkotu towarów pru-

skich, Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie i innych.

Następujące instytucje i osoby nadesłały życzenia pomyślnych obrad: Centralne Towarzystwo rolnicze w Królestwie Polskiem, Patronat poznańskich Kółek rolniczych, Kółka Staszycowskie z Królestwa Pol., Redakcja poznańskiego „Poradnika gospodarczego“, Patronat dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym, Lwowska Akademia weterynaryi, Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu, Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk, Związek teatrów i chórów włościańskich, Prezydium i Dyrekcya Syndykatu rolniczego, Komitet pilzneńskiego kursu pożarnictwa, Zarząd powiatowy Kółek rolniczych w Nowym Sączu, Kółko rolnicze w Haliczu; Ks. arcybiskup Bilczewski, ks. biskup Bandurski, J. E. pan Minister skarbu Zaleski, J. E. pan Minister dla Galicyi Długosz, J. E. dr. Stanisław Głabiński, J. E. hr. Zdzisław Tarnowski, prezes Wydziału krajowego radca dworu dr. Tadeusz Piłat, radca dworu dr. Dembowski, książe Andrzej Lubomirski, dr. Stefczyk, kierownik Centrali dla zbytu bydła radca rządu Schwarz, ks. Władysław Sapięha, radca Zaleski, Mikołaj hr. Rey, Jan hr. Potocki, dr. Schoennet, ks. Jelonek, Orski, Sobek, Wójcik, Wahal, Wolański.

Obrady odbywały się w sali złoczowskiego „Sokoła“; reprezentanci władz i instytucji, tudzież delegaci, uprawnieni do głosowania, zajęli salę; uczestnicy zaś bez prawa głosowania zajęli łoże i galerie.

Porządek dzienny obrad był następujący:

1. Zagajenie.
2. Odczytanie i przyjęcie protokołu z XIV. Ogólnej Rady we Lwowie.
3. Sprawozdanie Zarządu głównego z czynności Towarzystwa Kółek rolniczych za rok 1912 i sprawozdanie o wnioskach, przekazanych przez Ogólną Radę we Lwowie.
Sprawozdanie to objęło następujące referaty:
 1. Sprawy organizacyjne, handlowe oraz fundusów Towarzystwa — referent sekretarz Telestor Adamski.
 2. Sprawy oświatowe, a w szczególności sprawy kursów i internatów dla gospodyń, kursów handlowych i obrony pożarnej, tudzież kursów dla rolników włościan — referent wiceprezes dr. Bronisław Dulęba.
 3. Sprawy rolnicze i handlu pośredniczącego — referent dr. Jakób Tomalski.
 4. Sprawozdanie Komisji rewizyjnej z rachunków za rok 1912.
 5. Wybór Komisji rewizyjnej na rok 1913.
 6. Wnioski Zarządu głównego w sprawie zmiany statutu Towarzystwa Kółek rolniczych — referent dr. Bronisław Dulęba — koreferent nadinżynier Haładej.
 7. Wnioski zgłoszone na XV. Ogólną Radę Towarzystwa Kółek rolniczych.

Ogólna Rada rozpoczęła się — po wysłuchaniu Mszy św. w kościele parafialnym — dnia 10. lipca o godzinie 9 i pół przed południem.

Wiceprezydent miasta Złoczowa dr. Kołaczkowski wita zgromadzonych imieniem miasta, podnosi z naciskiem oświatową działalność Towarzystwa Kółek roln. i jego misję narodową i składa życzenia, by obrady wydały dla Towarzystwa i dla społeczeństwa jak najlepsze wyniki. Następnie przewodniczący prezes Cielecki otworzył obrady następującem przemówieniem:

„Szanowne Zgromadzenie! Zanim przystąpię do porządku dziennego Ogólnej Rady, pozwolę sobie zwrócić na to uwagę, że w tym roku upływa 50 rocznica naszego powstania styczniowego. Wszelka polityka jest i powinna być naszymu Towarzystwu obca, ale przeszłość narodu i jego historia obcymi nam być nie mogą; postanowiliśmy przeto podobnie, jak wszystkie inne Towarzystwa, uczcić tę rocznicę powstania 1863 roku. Gdy naród nasz uciskiem wrogów do rozpacz doprowadzony wstrząsnął potężnie kajdany swymi, wówczas to młodzież nasza, pełna zapału, w imię naszych ideałów, ale niestety nie przygotowana, rzuciła się prawie bez broni na działa i bagnety. Wynik tej walki nie mógł być wątpliwy; ciężkie potem nieszczęścia spadły na naszą ojczyznę; ale znaczna część kary za winy ojców spełnioną została; kielich goryczy przepełnił się po kresy. Wówczas to duch narodu w nieszczęściu dojrzał, a uszlachetniony wglądał sam w siebie i wskazał nam drogę, po której idąc, dojdziemy do odrodzenia, do zwycięstwa; drogę pracy nad

uświadomieniem ludu, nad podniesieniem etycznym i materyalnem narodu. Cześć nieśmiertelna bohaterom, bohaterom i ofiarom 1863 roku. Pamięć o nich niech nigdy w sercach naszych nie zgaśnie! Ale pamiętajmy, że wtedy naród doczeka się dnia szczęścia i swobody, jeżeli będzie silny i szlachetny na duchu, zahartowany pracą, a w sercu mieć będzie miłość Boga, Ojczyzny i bliźniego. „Bo upaść może i naród wielki, zmarnieć tylko nikczemny!“.

Przemówienia prezesa wysłuchali zgromadzeni stojąc.

Po przemowie zawiesił prezes posiedzenie na 5 minut. Po przerwie zaś witał zgromadzonych następującemi słowy:

Witam serdecznie panów delegatów naszego Towarzystwa, tutaj zgromadzonych. Przemówienie moje będzie krótkie, aby nie zabrać dużo czasu, gdyż mamy ważne sprawy przed sobą. Macie panowie, przypuszczam wszyscy, sprawozdanie naszego Towarzystwa, z którego poznaliście stan Towarzystwa i wiecie, że się ono stale rozwija i naprzód postępuje. Zwracam więc uwagę tylko na kilka ważniejszych szczegółów. Od początku roku 1912 przybyło nam 9.600 członków tak, że dziś liczymy prawie 80.000 członków, zaopatrzonych w legitymacje. Kółek rolniczych, które nadsyłają sprawozdania, jest coraz więcej; w roku sprawozdawczym było ich 1.700. Oświata rolnicza rozwija się dzięki działalności naszego Towarzystwa coraz bardziej po Kólkach rolniczych i wsiąka w całą ludność włościańską, pomnażając jej dobrobyt. Składnice nasze wykazują stały postęp i rozwój interesów; obrót pieniężny 46 składnic wynosił przeszło 13 milionów koron. Niedawno utworzony Związek ekonomiczny, który stanowi naszą centralę handlową, dostarczył w roku sprawozdawczym towarów za przeszło 4 miliony koron. W 185 ziustrowanych sklepach Kółek rolniczych wynosił obrót pieniężny około 16 milionów koron; gdy zaś wszystkich sklepów we własnym zarządzie mamy 474, przeto można śmiało przypuszczać, że obrót w sklepach Kółek rolniczych wynosił 30, a może i 40 milionów koron.

Coraz więcej kobiet, gospodyń wiejskich, garnie się do naszego Towarzystwa i szerzonej w nim oświaty; powstają też oddziały kobiece przy Kólkach rolniczych, których obecnie jest 43. Silnym jest również stan i rozwój Ochotniczych Straży pożarnych przy Kólkach rolniczych, których liczymy obecnie 483. Z radością stwierdzić mogę, że rozwój naszego Towarzystwa jest stały i ciągły; pomimo wszystko jednak nie jesteśmy jeszcze dość silni; trzeba nam się wzmocnić i skonsolidować, aby nikt nam w Kólkach wyłomu czynić nie mógł. Do tego wiedzie nowy poprawiony statut, ułożony przez Komisję Ogólnej Rady wspólnie z Zarządem głównym, który to statut będąc miał zaszczyt przedłożyć Szanownemu Zgromadzeniu. Przystąpiliśmy także do wzmocnienia Związku ekonomicznego.

cznego Kółek rolniczych przez przekształcenie go na stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką na podstawie ustawy z r. 1873, aby mógł się oprzeć nie tylko na nielicznych osobach i składnicach, ale także na całej naszej rzeszy Kółek rolniczych. Obowiązkiem naszym jest wspierać zawsze całą naszą działalność i wzmacniać się w Kółkach rolniczych.

Dochody własne naszego Towarzystwa dosięgły w roku sprawozdawczym 68.000 koron, jednakowoż w znacznej części opieramy się także na subwencyach krajowych i państwowych i na subwencyach niektórych życzliwych nam stowarzyszeń. W roku bieżącym jednakże otrzymaliśmy z subwencji krajowych, preliminowanych na normalną kwotę 96.600 koron, tylko kwotę 15.500 tytułem zaliczki. Nie mogę inaczej powiedzieć, jak tylko otwarcie stwierdzić, że stan funduszków naszego Towarzystwa jest wskutek wstrzymania tych subwencji krajowych niewyraźny; dlatego też powinniśmy się tem chętniej i silniej skupić w Związku ekonomicznym, który może nam dać podstawę niezależnej egzystencji.

Zanim przystąpię do powitania reprezentantów stowarzyszeń, przypomnę przedtem, że jeżeli mamy możliwość pracy nad odrodzeniem naszego narodu, nad podniesieniem ludności włościańskiej, to zawdzięczamy to jedynie miłościwie nam panującemu Monarsze, który z władców porozbiorowych jedyny uznał prawa naszego narodu i pozwolił nam dla jego rozwoju pracować; to też pełni wdzięczności wnieśmy okrzyk: Najjaśniejszy Pan Cesarz i Król nasz Franciszek Józef I. niech żyje, niech żyje, niech żyje!

Miło mi powitać przedstawiciela rządu w osobie pana radcy Gubatty, delegata c. k. Ministerstwa rolnictwa w osobie p. Jana Dyląga, przedstawiciela konsystorza tarnowskiego w osobie ks. Albina, p. starostę Leszczyńskiego, wiceprezydenta miasta p. Kołaczkowskiego, p. marszałka Rady powiatowej posła Schnella, przedstawicieli c. k. Towarzystwa Gospodarskiego i Rolniczego, tudzież panów delegatów wszystkich innych Towarzystw, którzy zaszczylili obrady swą obecnością.

Na sekretarzy Ogólnej Rady pozwalam sobie zaprosić pp.: ks. Wawrzyńca Kondzielewicza, dr. Stanisława Gawlikowskiego i Bronisława Malika.

Nastąpiły powitalne przemówienia reprezentantów władz i instytucji. P. Radca Gubatta witał Zjazd imieniem pana Namiestnika, p. Jan Dyląg jako delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa, p. Maurizio jako reprezentant c. k. Towarzystwa rolniczego, poseł Dębski imieniem złoczowskiego Zarządu powiatowego Kółek rolniczych i Komitetu przyjęć, poseł Schnell imieniem c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego i Rady powiatowej, p. Mohr imieniem T. S. L., p. Wójcikiewicz jako delegat Krajowego Związku Ochotniczych Straży pożarnych, dr. Lubecki imieniem Towarzystwa Oświaty ludowej, dr. Gawlikowski, jako prezes „Sokoła“ złoczowskiego i gospodarz gmachu, p. Kor-

necki w imieniu Polskiego Towarzystwa pedagogicznego i dr. Biliński imieniem Galicyjskiego Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych.

Po tych przemówieniach prezes Cielecki wygłosił następujące wspomnienie pośmiertne:

Zanim przystąpimy do porządku dziennego, spełnię jeszcze smutny obowiązek; chcę mianowicie wspomnieć o tych, których śmierć nielitościwa wyrwała z pośród nas.

Pod koniec roku ubiegłego zmarł Jerzy ks. Czartoryski; był on przykładem cnót obywatelskich. Z rodu i tradycyi arystokrata, z przekonania swych demokrata, z serca prawdziwy przyjaciel ludu, pracował dla kraju, dla ludu i ojczyzny. Był on członkiem założycielem naszego Towarzystwa; w Kółkach naszych pracował pomimo sędziwego wieku do ostatnich dni swoich. Cześć Jego pamięci!

Ubył też z pośród członków założycieli naszego Towarzystwa Stanisław hr. Badeni, jeden z najznakomitszych mężów, jakich kraj w ostatnim wieku wydał, obdarzony niezwykłym zmysłem administracyjnym; cechą jego była praca i zawsze miał na myśli i w sercu dobro kraju; Towarzystwo nasze wspierał stale i widzieliśmy go wśród nas niemal na wszystkich zgromadzeniach Ogólnej Rady. Cześć Jego pamięci!

Niedawno zmarł ks. prałat Lenkiewicz. Mąż niepospolitej wiedzy, rozumu i z serca prawdziwy obywatel kraju, który był niegdyś członkiem naszego Zarządu.

We wrześniu ubiegłego roku umarł Antoni Szczerbowski, dyrektor krajowego Związku Ochotniczych Straży pożarnych, który współdziałając z naszym Towarzystwem w organizowaniu Straży pożarnych wielkie położył dla kraju zasługi.

Oprócz tego ubyło z naszych szeregów wielu mniej znanych i mniej głośniejszych członków Towarzystwa, którzy jednak wydatnie w Kółkach naszych pracowali. Trudno ich wszystkich wyliczać. Cześć ich pamięci, niech ziemia, którą tak kochali, będzie im lekką!

Obecnie przystępujemy do porządku dziennego, a więc naprzód do odczytania i przyjęcia protokołu poprzedniej Ogólnej Rady we Lwowie. Ponieważ protokół był wydrukowany w sprawozdaniu i wszyscy go czytali, przeto sądzę, że można by nas uwolnić od czytania, a jeżeli by kto miał jakie poprawki, to może się zgłosić. Wobec tego, że nikt się nie zgłasza, uważam, że Szanowne Zgromadzenie przyjmuje i zatwierdza protokół XIV. Ogólnej Rady we Lwowie.

Po tem przemówieniu przewodniczący udzielił głosu wiceprezesowi dr. Dulębie, który wygłosił referat o sprawach oświatowych, a w szczególności o sprawach kursów i internatów dla gospodyń, kursów handlowych i obrony pożarnej, tudzież kursów dla rolników włościan. Referent rozpoczął swoje sprawozdanie od przedstawienia sprawy oświatowej w organizacji Kółek rolniczych. Na pierwszy plan wysuwa się tu, jako stały

i przychylny doradca członków Towarzystwa, jego organ „Przewodnik Kółek rolniczych“, którego rozmiary z roku na rok wzrastają. Znaczenie tego organu i oddziaływanie jego na postęp oświaty i kultury rolniczej w kraju tak powszechnie znane, że odpada potrzeba bliżej je przedstawiać. Do „Przewodnika“ należą także dwa dodatki „Obrona pożarna“, traktująca o sprawach Ochotniczych Straży pożarnych Kółek rolniczych i „Przyjaciel zdrowia“, który, redagowany przez Komitet lekarzy, ma na celu rozszerzyć naukę i zrozumienie dla spraw zdrowotności wśród mieszkańców wsi naszej.

Drugim sposobem szerzenia oświaty są wydawnictwa Zarządu głównego w formie broszur, traktujące głównie o tematach rolniczych. Oprócz tego Zarząd główny zakłada biblioteczki przy nowo powstałych Kólkach rolniczych i uzupełnia biblioteki istniejących już Kółek; i w tym kierunku dorobek ich jest znaczny, gdyż jak to wykazuje sprawozdanie Kółka rolnicze posiadają 4.000 czasopism i 80.000 książek. Mówiąc o zasadniczych kierunkach działalności oświatowej nie można też pominąć działalności teatrów i chórów włościańskich, istniejących przy Kólkach rolniczych.

Wyniki tej całej działalności oświatowej Towarzystwa Kółek rolniczych są bardzo znaczne; działalność ta rozszerza i pogłębia z roku na rok zrozumienie dla spraw rolnictwa, dowodem czego jest szereg głosów włościańskich, drukowanych w „Przewodniku Kółek rolniczych“, szereg sprawozdań z pól doświadczalnych, a wreszcie różne prace konkursowe opracowane przez włościan na różne temata z zakresu gospodarstwa rolnego.

Referent przypomina, że kwestya wydawnictwa „Przewodnika Kółek rolniczych“ była poruszana już dawniej w tym kierunku, aby „Przewodnik“ wychodził co tygodnia i był na niedzielę w rękach czytelników. Pewną przeszkodą jest jednak znaczne zwiększenie wydatków w takim razie i dlatego w razie przekształcenia „Przewodnika“ na wydawnictwo tygodniowe prenumerata musiałaby być znacznie powiększona. Zarząd główny zastanawia się nad tem i prawdopodobnie poweźmie w tym roku uchwałę, że „Przewodnik“ będzie wychodził co tygodnia; referent wyraża też przypuszczenie, że Rada Ogólna oświadczy się za tem, aby „Przewodnik“ począwszy od roku 1914 wychodził co tygodnia z równoczesnem podwyższeniem prenumeraty.

Co do wydawnictw, to brak funduszków nie pozwala podjąć akcji na szerszą skalę i dlatego w tym kierunku jest rzeczą wskazaną nawiązać pewne porozumienie z Towarzystwami oświatowemi w myśl poprzednich uchwał; odnosi się to szczególnie do wydawnictw treści rolniczej.

W zakresie pracy oświatowej istnieje jeszcze jedna znaczna luka, którą należy wypełnić. W statucie jest przewidziane tworzenie gospód chrześcijańskich przy Kólkach rolniczych. Sposób tworzenia takich gospód już był dawno przedmiotem roz-

ważań, w których wyniku został ułożony i uchwalony regulamin dla gospód chrześcijańskich. Regulamin ten został w r. 1911 wniesiony przez Zarząd główny do c. k. Namiestnictwa z prośbą o zatwierdzenie; niestety jednak prośba ta dotąd nie została załatwiona, a bez tego nie można przystąpić do organizowania gospód chrześcijańskich.

W dalszym ciągu referent przystępuje do przedstawienia sprawy kursów gospodyń wiejskich i małomiejskich i wogóle nauczania gospodarstwa domowego. Działalność Towarzystwa na tem polu opiera się na szeroko ujętym i dobrze ugruntowanym programie, do którego należy przede wszystkim urządzenie kursów i współdziałanie w urządzaniu internatów. Kursa urządza się przede wszystkim dla samoistnych gospodyń wiejskich; internaty natomiast są przeznaczone dla dorosłej młodzieży żeńskiej. Referent nie chce bliżej oświetlać tej działalności, której wyniki są już dobrze znane i uznawane na obszarze całego kraju i stwierdza tylko, że mimo znacznych trudności i przeszkód urządzono dotąd 12 kursów w różnych miejscowościach kraju, tudzież że ruch za urządzaniem dalszych kursów jest wprost żywiołowy i wyprzedza znacznie rozporządzenia siły Zarządu głównego. W internatach utrzymywanych przez SS. Miłosierdzia współdziała Zarząd główny na podstawie statutu organizacyjnego równorzędnie przez swoje siły fachowe. Oprócz tego Zarząd główny brał przez swoje siły fachowe udział w kursach dla ziemianek, które zrozumiały doniosłość tej nauki gospodarstwa i chętnie się do niej garna.

Wyniki tej działalności oświatowej są ogromne. Kobieta wiejska staje się w życiu gospodarczem wsi naszej czynnikiem bardzo ważnym i zaczyna oddziaływać coraz silniej na podniesienie się całego gospodarstwa i dobrobytu. Wszędzie po kursach powstają natychmiast oddziały kobiet przy Kólkach rolniczych, których zadaniem jest stale zorganizowana praca nad podniesieniem gospodarstwa; oddziałów takich jest dotąd 43 i liczą razem 1.500 członkiń, które odbywają narady nad sprawami gospodarstwa kobiecego i urządzają nawet specjalne kursa, jak n. p. w Suchodole; gdzie indziej nawet te oddziały kobiet dają impuls do drenowania gruntów, do wspólnego sprowadzania nawozów sztucznych i t. d. Jeden oddział kobiecy zaś w Świlczy urządził nawet apteczkę ratunkową.

Wobec tak wielkich wyników należałoby urządzać jak najwięcej takich kursów gospodyń wiejskich i zwiększyć wydatnie ilość internatów. Niestety brak funduszków nie pozwala na to; jeden kurs kosztuje przeciętnie 3.000 koron, a pokrycie na to ma Zarząd główny jedynie w skromnej kwocie z funduszków traktatowych. Musimy więc apelować do Wysokiego Sejmu i do Władz państwowych, aby poparły tę sprawę tak, jak na to zasługuje, przez udzielenie na to odpowiednich funduszków tembardziej, że czynniki lokalne w miejsco-

wościach kursów przyczyniają się wydatnie do ponoszenia wydatków.

W dalszym ciągu referent przedstawił sprawy kursów handlowych, które się urządza, celem wykształcenia personalu dla składnic i większych sklepów Kółek rolniczych. Do tego celu służą praktyczne kursa handlowe w Ciężkowicach, urządzone przy tamtejszej składnicy; nauka na kursach obejmuje teorię i praktykę w zastosowaniu do potrzeb i organizacji Kółek rolniczych. W ubiegłym roku odbyły się trzy kursa normalne, trwające po 3 miesiące, a dwa z nich były dla kursistek, które są nadzwyczaj pożądanym nabytkiem dla składnic, ze względu na swoją sprawność i ścisłość w pracy. Ponadto urządzono także dwa kursa dla instruktorów powiatowych, na których obznajamiano słuchaczy także z działalnością handlową Towarzystwa. Nie mniej jednak ta praca prowadzona z największym wysiłkiem funduszy i sił wymaga jeszcze uzupełnienia, gdyż trzeba koniecznie wykształcić asystentów na lustratorów, tudzież zawiadowców składnic. Ważną niestety przeszkodą jest brak funduszy na ten cel i dlatego trzeba będzie obmyśleć jakie źródła dochodów, któreby pozwoliły rozszerzyć i pogłębić tę naukę handlu.

Następnie referent przedstawił ilość i wyniki kursów rolniczych. Kursów tych istnieje już obecnie dwa typy. Jednym to są dawniejsze 3—4 dni trwające kursa gospodarczo-weterynaryjne, których w roku ubiegłym urządzono 36 i które dały jak zwykle znakomite wyniki. Oprócz tego jednak Zarząd główny urządził także dłuższy jedno-miesięczny kurs w powiecie mieleckim przy poparciu tamtejszego Zarządu powiatowego, a wyniki tego kursu przeszły wszelkie oczekiwania. Owe krótkotrwałe kursa zaostrzyły niejako apetyt słuchaczy na wiedzę rolniczą, dlatego właśnie urządzono kurs dłuższy pod naporem żądań od dołu. Obecnie jest zamierzonym urządzenie w tym roku jeszcze jednego podobnego kursu w Handzlówce. Dalsze zaś urządzenie takich kursów trzeba będzie prawdopodobnie odłożyć na rok przyszły z powodu braku funduszy.

Referent zaznacza, iż w sprawozdaniu swoim przedstawił samą rzeczywistość tak, jak się ona przedstawia i praktyczne wyniki pracy oświatowej Towarzystwa, które są najlepszą zachętą do dalszej w tym kierunku działalności.

Po tem sprawozdaniu zabrał głos profesor dr. Henryk Wielowiejski z Krakowa. Mówił o potrzebie szerzenia gruntownej zawodowej wiedzy rolniczej. Mowca, nawiązując do poprzedniego sprawozdania i do starań Towarzystwa Kółek rolniczych o szerzenie i pogłębianie wiedzy szczególnie rolniczej, podnosi ogromną doniosłość oświaty dla ludu i wskazuje na przykład kraje niemieckie, w których oświata i organizacje wśród rolników na tak wysokim stoją stopniu. Faktem jest, że władze krajowe łożą u nas rzeczywiście duże sumy na oświatę ludu; nie mniej jednak jest także faktem, że może nigdzie indziej nie

ma tyle ludzi bezrolnych, jak w krajach polskich; ci bezrolni pozbawieni zarobku w kraju muszą za granicę i pełnić służbę u obcych, którzy nieraz nimi pomiatają. Temu trzeba koniecznie zaradzić, a jedyny środek zaradczy widzi mowca w należytem organizowaniu nauki rolnictwa, w kształceniu kmiecia na kmiecia. Istnieją wprawdzie krajowe szkoły rolnicze, jednakże zdaniem mowcy i wielu innych ludzi, znających dobrze sprawy, owe szkoły nie czynią zadość swemu celowi, gdyż wychowankowie tych szkół rzadko tylko wracają do samostnej pracy na roli; potrzeba nam rzeczywistych szkół kmiecych, takich, jakie istnieją w Bawaryi i takich, które udzielają głębokiej nauki o ziemi, jej posiadaniu, o stosunkach prawnych z posiadania ziemi się wywiązujących, o zasadach narodowego gospodarstwa. Zapewne, że i taka nauka nie wstrzyma emigracyi, ale w każdym razie może ją umniejszyć. Niezależnie zaś od tego trzeba koniecznie zaopiekować się także ludem na emigracyi i w tej sprawie trzeba apelować do rządu; Koło Polskie zajmowało się tą sprawą i wypowiedziało opinię, że jest rzeczą pożądaną założenie Towarzystwa dla opieki nad emigrantami. Organizacya ta nie została dostatecznie popartą i dlatego zawiązało się później dla działania w tym kierunku stowarzyszenie zarobkowe, które jednak jest instytucją rzeczywicie humanitarną. Mowca jest silnie o tem przekonany, że wśród ludu istnieje zrozumienie dla potrzeby obszernej oświaty rolniczej i że lud chętnie i chciwie rzuca się do czerpania takiej oświaty; trzeba tylko dać temu ludowi możliwość czerpania tej oświaty w odpowiednio urządzonych szkołach kmiecych. Mowca przedstawia następującą rezolucję:

„Wobec strat znacznych, ponoszonych przez całe społeczeństwo polskie skutkiem braku wykształcenia prawniczego, administracyjnego i politycznego, szczególnie zaś braku orientacyi w interesach własnych na polu kredytu hipotecznego, oraz w polityce agrarnej, przedstawia się zadanie jak najrychlejszego uświadomienia ludu polskiego na punkcie własnych, jakoteż ogólno-narodowych spraw, w których mu dziś już rozstrzygająca przypada rola, jako najważniejszy punkt programu społecznej działalności w obecnej chwili, dążącej do wzmocnienia tego tak ważnego stanu. Mowca przedstawia wniosek domagający się: 1. założenia zimowych kilkumiesięcznych kursów dla młodzieży włościańskiej na wzór takichże w Nałęczowie, tudzież 2. — założenia kursów dopełniających dla dorosłych włościan na wzór uniwersytetu chłopskiego w Ratyźbonie, celem udzielania tymże koniecznych w prywatnem i publicznem życiu zasad gospodarstwa społecznego, prawa, administracyi, rachunkowości i nauk handlowych, oraz wciągnięcia ich do czynności praktycznych, jak prowadzenie Kółek rolniczych i Spółek handlowych i wogóle kooperatywy włościańskiej, również do przygotowania ich do służby w autonomii gminnej, powia-

towej i krajowej, a nawet państwowej, do której ludność włościańska ma pełne i niezaprzeczone uprawnienie“.

P. Doerman, reprezentant Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i Polskiego Towarzystwa emigracyjnego, zwraca uwagę na wielką doniosłość emigracji zarobkowej i na konieczność takiego pokierowania ruchem wychodźczym, aby się odbywał z jak najmniejszym dla kraju uszczerbkiem, a z jak największą korzyścią dla wychodźców i żeby chłopci nasi szli tylko wtedy po pracę za granicę, jeżeli to jest konieczne. Na tem polu działalność Towarzystwa Kółek rolniczych i Polskiego Towarzystwa emigracyjnego może się wzajemnie uzupełniać. Z chwilą uświadomienia włościanina, że może dobrze w kraju spieniężyć swoją pracę i że w kraju może dorobić się grosza i nie potrzebuje tulać się po obcych ziemiach, nastąpi z pewnością ograniczenie wychodźstwa; dlatego też mowca wyraża życzenie, aby obie instytucje współdziałały z sobą, aby Kółka rolnicze i członkowie tychże przystępowali na członków Polskiego Towarzystwa emigracyjnego i żeby na kursach i pogadankach uwzględniano także kwestyę wychodźstwa. Rezolucya mowcy brzmi jak następuje:

„Zważywszy, że emigracja polskiego ludu tak zarobkowa, jak przesiedlczą jest jednym z najdonioślejszych zagadnień społecznych obecnej chwili; zważywszy, że ujęcie tego zagadnienia i rozwiązanie jego trudności wymaga sił całego społeczeństwa i zjednoczenia usiłowań wszystkich organizacji oświatowych i gospodarczych pracujących wśród ludu; zważywszy, że Kółka rolnicze mają największą możność szerzyć wśród włościan potrzebną uświadomienie w tym kierunku, aby emigracja ograniczała się do koniecznej potrzeby, a odbywała się w sposób dający gwarancję najmniejszych strat dla jednostek i społeczeństwa, a największych korzyści, Rada Ogólna uważa najściślejsze współdziałanie Towarzystwa Kółek rolniczych z Polskiem Towarzystwem emigracyjnem za niezbędne, a to przez traktowanie spraw wychodźczych w wydawnictwach, na kursach i pogadankach, przez przystępowanie Kółek rolniczych na członków Polskiego Towarzystwa emigracyjnego, przez tworzenie kół miejscowych i sekcji Polskiego Tow. emigracyjnego i rozpowszechnianie tegoż wydawnictw“.

Dr. Antoni Matakiewicz (poseł do Rady Państwa) uznaje dążność do zakładania gospód chrześcijańskich, jednakże jest zdania, że byłoby raczej lepszą popierać w tym względzie uczciwe i szetelne jednostki, aniżeli zakładać spółki członków Kółka rolniczego, które mogłyby wnieść niebezpieczeństwa i rozdzwięk w działalność samego Kółka rolniczego. Następnie mowca prosi o wyjaśnienie, skąd się weźmie nauczycielki na kursa gospodyń wiejskich i czy internat w Szynwałdzie będzie przez Zarząd główny urządzony, jako zakład naukowy dla nauczycielek na kursa gospodyń wiejskich. W dalszym ciągu mowca poruszył ważność

dobrego przygotowania i wykształcenia zawiadowców dla składnic i większych sklepów Kółek rolniczych, gdyż zapewnienie dzielnego i sumiennego kierownika sklepu jest pierwszym warunkiem jego powodzenia. Mowca wyraża też życzenie, aby we wszystkich sklepach była jednolita rachunkowość i manipulacya, aby kredyty były ograniczone i aby popierać przedewszystkiem wyroby krajowe.

Ks. Wołanin, poseł na Sejm, zauważa, że Kółka rolnicze powołane są przedewszystkiem do szerzenia oświaty rolniczej, że jednakże w dobrze zrozumianym interesie włościan ujęły w swe ręce także handel wiejski. Otóż pod tym względem mowca wyraża życzenie, że w tym handlu powinno panować hasło: „swoj do swego“, że ten handel powinien popierać przedewszystkiem własne polskie wyroby. Często Kółka rolnicze kierują się przy zakupnie towarów tylko kosztem ich nabycia, ale nie jest to dobre postępowanie, bo taki towar tani, jest zazwyczaj lichy, a zawsze jest towarem obcym. Towar krajowy jest wprawdzie czasem nieco droższy, ale za to znacznie lepszy; trzeba to uwzględnić i iść do swoich. Dobra woła dużo może, a najlepszym przykładem jest oddział kobiet Kółka rolniczego w Głowience, który właśnie powstał pod wpływem dążeń, aby sprowadzać tylko własne wyroby krajowe.

P. Smagała, delegat Kółka rolniczego w Trzcianie, zwraca oddzielnie do poprzednich przemówień uwagę na to, że wychodźstwo nie jest częstokroć potrzebą gospodarczą, lecz raczej jakąś manią. Często się zdarza, że wychodźca mógłby dostać lepsze wynagrodzenie i znośniejszą pracę w kraju, a jednak ciągnie go za granicę. Na to może poradzić tylko oświata.

P. Bohaczek, delegat Kółka rolniczego w Krośnie, zwraca uwagę na szczególną doniosłość i potrzebę gospodarczego wykształcenia kobiet gospodyń wiejskich. W domu, gdzie nie ma dobrej gospodyni, nie ma i szczęścia. Od pewnego czasu wiele się na wsi zmieniło na lepsze, a ten postęp jest wynikiem urządzanych przez Zarząd główny kursów gospodyń wiejskich. Znaczenie tych kursów jest tem większe, że na kobiecie spoczywa częstokroć całe gospodarstwo; mąż wyjeżdża częstokroć do Ameryki, a kobieta prowadzi całe gospodarstwo i w domu i w polu. Ze względu na to tem większą i pilniejszą jest potrzeba kształcenia gospodyń wiejskich. Wykształcona, rozsądna kobieta ułatwia pracę we wszelkich dziedzinach społecznych, zwiększa jej postęp i wyniki. Zrozumienie dla kursów gospodyń wiejskich, szerzących tę oświatę jest coraz większe tak, że już nie trzeba dzisiaj nakłaniać ludności do urządzania tych kursów, gdyż ona ich sama żywiłowo się domaga. Mowca kończy apelem do popierania i urządzania takich kursów i podziękowaniem dla Zarządu głównego, a szczególnie dla protektora dr. Duleby za tak wydatną i usilną na tem polu pracę.

P. Rajzer, delegat Kółka rolniczego w Handzlówce, cieszy się z rozwoju Towarzystwa

Kółek rolniczych, który jest najlepszym dowodem jego pożytecznej i skutecznej działalności; zawdzięczać to należy głównie tej okoliczności, że Towarzystwo mające wzniosłe cele do spełnienia, potrafi zagrząć ludzi miłujących pracę społeczną doniosłością swoich zadań i skupić ich do wspólnej pracy pod swoim sztandarem. Mowcę cieszy szczególnie rozwój i wyniki kursów przez Towarzystwo urządzanych tak rolniczych, weterynaryjnych, jak i kobiecych. Mowca przemawia za dalszem szerzeniem oświaty w ten sposób, za popieraniem własnych krajowych wyrobów i za wciąganiem młodzieży wiejskiej do pracy w Kółkach rolniczych, aby zawczasu się zaprawiali do nauki i pracy społecznej.

P. Grzywacz, delegat Kółka rolniczego w Gorzycach, uznaje w zupełności doniosłość kursów dla gospodyń wiejskich i prosi koniecznie, aby przy urządzaniu takich kursów uwzględniano także więcej powiaty zachodnie, a w szczególności powiat tarnobrzeski, który od dawna już kołaczy o urządzenie takiego kursu.

Ks. Panaś, delegat Kółka rolniczego w Pieńnicach, przemawia za organizowaniem gospód chrześcijańskich przy Kółkach rolniczych, które jedynie walczyć mogą skutecznie z pijaństwem, po wsiach się szerzącem. Oddanie wyszynków w ręce jednostek nie zapobiegnie wcale szerzeniu się pijaństwa, przeciwnie pijaństwo szerzy się dalej, pomimo tego, że i katolicy mają koncesye. Szczególnie zgubne i straszne są skutki używania alkoholu w wieku dziecięcym i młodzieńczym. Są jeszcze takie okolice, że nawet dwuletnim dzieciom dają już wódkę; dzieci takie są później całkiem ogłupiałe i dla społeczeństwa stracone. Jedynym na to ratunkiem jest zakładanie gospód chrześcijańskich przy Kółkach rolniczych, pojętych jako kasyna i miejsca godziwej rozrywki dla ludności wiejskiej. Do gospód takich nie miałby przystępu alkohol, który przecież nie jest jedynym sposobem rozrywki i może być bardzo dobrze zastąpiony przez nieszkodliwe napoje, np. herbatę. Bardzo dobrym środkiem zaradczym jest także zaprowadzanie szkolnych związków abstynenckich, które działają umoralniająco na dzieci, a pośrednio także na całe rodziny. Mowca zgłasza następującą rezolucję:

„Ogólna Rada zwraca się do Polskiego Towarzystwa pedagogicznego, aby się starało wprowadzić szkolne towarzystwa abstynenckie“.

Po tych przemówieniach zabrał głos wiceprezes dr. Dułęba, po części celem uzupełnienia sprawozdania, po części zaś celem udzielenia wyjaśnień w kwestyach, poruszonych przez przedmówców.

W sprawie szkoły dla nauczycielek na kursa gospodyń wiejskich mowca podaje do wiadomości, że Zarząd główny odstąpił od zamiaru założenia takiej szkoły, wskutek tego, że Wydział krajowy przystępuje do urządzenia takiego zakładu; wobec tego w Szynwałdzie urządzono internat dla mało-rolnych gospodyń. Co do spraw dotyczących han-

dlu i poruszonych w dyskusyi, referent zwraca na to uwagę, że 12. lipca b. r. odbędzie się Zjazd reprezentantów składnic, który poruszy zapewne wszystkie doniosłe dla składnic kwestye handlowe.

Co do kursów gospodyń wiejskich mowca dziękuje za słowa uznania i zachęty i zapewnia, że najchętniej by urządził takie kursy w każdym powiecie, jeżeliby tylko były fundusze, zresztą zaś wschód i zachód są równomiernie traktowane przy urządzaniu kursów.

Co do rezolucyi ks. Panasia, aby się odnieść do Towarzystwa pedagogicznego o utworzenie szkolnych związków abstynenckich, referent uważa, że Ogólna Rada nie jest powołana do uchwalenia takiej rezolucyi i przypuszcza, że wnioskodawca z tem się zgodzi. Natomiast co do tworzenia gospód chrześcijańskich, Zarząd główny jak najchętniej do tego przystąpi, skoro tylko regulamin gospód będzie przez Namiestnictwo zatwierdzony.

Co do wniosku p. Doermanna o współdziałaniu z Polskim Towarzystwem emigracyjnem, referent uważa, że tę rezolucję należy przekazać Zarządowi głównemu.

Z rezolucyi profesora Wielowiejskiego referent wita z uznaniem propozycję urządzania kursów dopełniających dla dorosłych rolników, gdyż propozycja taka jest najlepszem stwierdzeniem ważnej roli urządzanych już przez Zarząd główny dłuższych kursów dla włościan rolników. Towarzystwo, nie mając dużych na ten cel funduszy, nie może się porywać na rzeczy zbyt wielkie, na tworzenie kosztownych zakładów i musi pozostać przy tym typie kursów, który również może oddać już znakomite krajowemu rolnictwu usługi. Co do dalszych myśli profesora Wielowiejskiego, aby tworzyć szkoły kmiecie, Towarzystwo nie może się mieszać do tego, gdyż tworzenie takich szkół należy już do władz krajowych i państwowych.

Przewodniczący prezes Cielecki stwierdza, że rezolucye pp. dr. Wielowiejskiego i Doermanna zostaną przekazane Zarządowi głównemu.

Na tem przewodniczący przerwał obrady.

Drugie posiedzenie Ogólnej Rady zostało wypełnione odczytaniem i dyskusją nad projektowanymi zmianami statutu Towarzystwa Kółek rolniczych.

Referent tej sprawy dr. Bronisław Dułęba przedstawił w krótkim wywodzie historję projektu zmiany statutu, który doszedł do skutku dzięki zgodnej pracy Komisji statutowej, wybranej przez tamtegoroczną Ogólną Radę, tudzież Wydziału wykonawczego i Zarządu głównego. Projekt odznacza się przede wszystkim przejrzystością w ułożeniu materiału i ścisłością w określeniu zakresu działania poszczególnych stopni organizacji. Organizacja podstawowa t. j. Kółko rolnicze jest wzmocnione przez ścisłe określenie działalności Zarządu Kółka rolniczego, tudzież stosunku Kółka rolniczego do różnych urzędzeń, wytwarzanych w organizacji Towarzystwa. Na polu organizacji pośredniej projekt znosi dawne

delegacje powiatowe i wprowadza jednolitą organizację w formie Związków powiatowych. W przepisach dotyczących organizacji podstawowej, jak i pośredniej znajdują się postanowienia o ewentualnym rozwiązaniu danego stopnia organizacji w razie jego bezczynności; z całego projektu też przebija dążenie do jak największego umocnienia organizacji.

W zakresie organizacji centralnej projekt podwyższa liczbę członków Zarządu głównego w myśl powszechnych życzeń do trzydziestu i rozszerza okres wyborczy Zarządu głównego na lat pięć. Odnośnie zaś do Ogólnej Rady projekt staje na stanowisku poprzedniego statutu i czyni tylko zależnem prawo wysłania delegata na Ogólną Radę od tego, aby Kółko rolnicze wypełniło swe statutowe obowiązki wobec całości organizacji.

Następnie koreferent projektu statutu p. inż. Jan H a ł a d e j przedstawił pokrótce motywy, jakie kierowały Komisją statutową przy uchwalaniu ważniejszych postanowień. Do najważniejszych postanowień należy zwiększenie liczby członków Zarządu głównego do trzydziestu i rozszerzenie okresu wyborczego do lat pięciu; oba postanowienia zostały wprowadzone celem zapewnienia ciągłości i spokoju w pracy Zarządu głównego. Zresztą chciano także ujednostajnić nomenklaturę; w rezultacie jednak pozostano przy dawnych już ustalonych i przyjętych nazwach starego statutu.

Przewodniczący prezes C i e l e c k i zaznacza, że statut musi być w całości poszczególnymi paragrafami odczytany, jeżeli zaś kto z obecnych zechce zgłosić jakąś poprawkę, to należy to uczynić przy odnośnym paragrafie; o ile po odczytaniu danego paragrafu nikt żadnej poprawki nie zgłosi, odnośny paragraf będzie przyjęty i uchwalony.

Nastąpiło odczytywanie poszczególnych paragrafów projektu statutu.

Po przeczytaniu zostały przyjęte bez zmiany §§ 1—14. włącznie. Do § zaś 15. zgłosili poprawki pp. Burzyński, delegat Kółka rolniczego w Kamionkach wielkich i p. Antoni Smagała, delegat Kółka rolniczego w Trzcianie.

Delegat Burzyński proponuje, aby w § 15. przy literze e) umieścić postanowienie, że Kółka rolnicze powinny zakładać dla swych członków osobne kasy pożyczkowe na podstawie osobnego regulaminu.

Delegat Smagała zaś żąda, aby do § 15. litera f) włączyć także pośrednictwo w handlu materiałem rzeźnym..

Referent dr. Dułęba sprzeciwił się tym poprawkom z powodu, że statut nie powinien zawierać zbyt specjalnych postanowień; w szczególności statut zawiera ogólne i zupełnie wystarczające postanowienia o krzewieniu oszczędności i o pośrednictwie w sprzedaży produktów gospodarskich.

Wobec tych wyjaśnień wnioskodawcy odstąpili od swych poprawek, poczem cały § 15. został bez zmiany przyjęty.

Po odczytaniu § 16. p. Bronisław Kryczyński, delegat Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Zaleszczykach, prosił o wyjaśnienia co do kompetencji Zarządu powiatowego odnośnie do rozwiązania Kółka rolniczego.

Referent dr. Dułęba udzielił wyjaśnień, które zadowolili interpelanta tak, że § 16. został przyjęty bez zmiany.

W dalszym ciągu zostały przyjęte po odczytaniu bez żadnej zmiany §§ 17. do 31. włącznie.

Przy § 32. p. Stanisław Krzysztofczyk, delegat Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Pilźnie, sprzeciwia się temu, aby okres urzędowania Zarządu powiatowego wynosił tylko lat trzy, podczas gdy Zarząd główny ma być wybierany na lat pięć. Mowca żąda zatem równości obu okresów wyborczych i stawia wniosek, aby § 32. był tylko wówczas przyjęty, jeżeli okresy wyborcze Zarządu powiatowego i Zarządu głównego zostaną zrównane.

Referent dr. Dułęba sprzeciwia się takiemu żądaniu i uzasadnia różnice pomiędzy okresem urzędowania Zarządu Kółka rolniczego i Zarządu powiatowego z jednej strony, a Zarządu głównego z drugiej strony, właściwościami każdego z tych stopni organizacji. Zarząd główny jest wybierany przez Kółka rolnicze z całego kraju, wszyscy też starają się, aby do tego Zarządu głównego weszli ludzie najodpowiedniejsi; zapewne podobne starania istnieją także przy wyborach do Zarządu Kółka rolniczego i Zarządu powiatowego, jednakże ze względu na mniejszy obszar działalności i na mniejsze zainteresowanie wynik tych wyborów nie zawsze musi być całkiem korzystny. Ponadto jest rzeczą konieczną, ażeby wybory do Zarządu głównego ze względu na połączone z tem zazwyczaj agitację odbywały się rzadziej, aniżeli do obu niższych stopni organizacji.

Delegat Krzysztofczyk podtrzymuje swe żądanie i wyjaśnia na zapytanie delegata Wieczorkowskiego z Duklan, że chce, aby okres wyborczy Zarządu powiatowego i Zarządu głównego wynosił po pięć lat.

Delegat Burzyński przemawia za zatrzymaniem postanowień projektu.

Prezes Cielecki wyjaśnia, jakie powody kierowały Komisją statutową i Zarządem głównym przy ustanawianiu okresów wyborczych w poszczególnych stopniach organizacji i prosi o przyjęcie postanowień projektu.

Ks. Panaś, delegat Kółka rolniczego w Pietnicach, wykazuje różnice pomiędzy Zarządem głównym a Zarządem powiatowym i Zarządem Kółka rolniczego. Zarząd główny jest rzecz można nieustannie kontrolowany przez wszystkich członków Kółek rolniczych, choćby tylko za pośrednictwem „Przewodnika Kółek rolniczych“. Natomiast nie można tego powiedzieć o Zarządach powiatowych, które często są nieczynne i z tego właśnie względu jest wskazane, aby okres wyborczy Zarządów powiatowych był krótszy, aniżeli Zarządu głównego.

Dlatego też mowca jest za tem, aby okres wyborczy Zarządu powiatowego i Kółka rolniczego wynosił tylko trzy lata.

Delegat Krzysztofczyk cofnął wobec tego swój wniosek.

Przewodniczący konstatuje zatem, że do § 32. nie ma żadnej poprawki i że ten paragraf jest przyjęty.

W dalszym ciągu przyjęto po odczytaniu bez zmiany §§ 33. do 41. włącznie.

Nad § 42. rozwinęła się następująca dyskusja:

Delegat Burzyński żąda, aby wybory do Zarządu głównego odbywały się na lat sześć i aby członków z wyboru było tylko 24 ze względu na to, że łatwiej o komplet.

Delegat ks. Panaś przemawia zatem, aby do Zarządu głównego wchodziło z wyboru 30 członków i to na lat pięć; jest to wskazane na ciągłość pracy i ze względu na to, że w terminie trzechletnim członkowie nie mogą się tak dobrze zaznajomić ze sprawami Towarzystwa, jak wówczas, gdy urzędowanie trwa pięć lat.

P. Rajer, delegat Kółka rolniczego w Handłowie wnosi, ażeby Zarząd główny był wybierany na trzy lata, a delegat Smagała popiera ten wniosek.

Wiceprezes p. Jaroszyński sprzeciwia się wyborom co trzy lata choćby ze względu na to, że każde wybory poprzedza przykra agitacja wyborcza, która wnosi zamieszanie do Towarzystwa zamiast pracy realnej. Jeżeli kto wejdzie do Zarządu głównego na trzy lata, to w tym czasie nie pozna dobrze pracy Kółek rolniczych i za pięć lat dopiero może tę pracę zgłębić. Dlatego też mowca prosi, aby przyjąć projekt ułożony przez Komisję, którą sami delegaci na zeszłorocznej Ogólnej Radzie wybrali i która się nad tem poważnie zastanawiała.

Referent dr. Dulęba broni przedłożenia Komisji, która przedłożyła swe wnioski po dokładnej rozprawie.

P. Hawlicki, delegat strzyżowskiego Zarządu powiatowego, przedstawia, że wybory mogą się śmiało odbywać co trzy lata i że ten krótszy okres wyborczy nie może zaszkodzić ciągłości pracy. Zresztą możliwym jest na tym punkcie pewien kompromis, n. p. w ten sposób, aby Rada Ogólna wybierała co sześć lat 30 członków Zarządu głównego, z którychby co trzy lata ustępowała w drodze losowania połowa tak, żeby co trzy lata przeprowadzić uzupełniający wybór połowy członków Zarządu głównego.

P. Bieniowski, delegat Kółka rolniczego w Zaleszczykach, sprzeciwia się stanowczo wszelkim poprawkom i stawia wniosek, aby uchwalił propozycje referenta.

Delegat ks. Panaś, sprzeciwia się propozycji uzupełniającego wyboru co trzy lata ze względu na to, że przez taki ubytek kompetentnych osób musiałoby odpaść wiele agend Towarzystwa.

Delegat p. Hawlicki sprzeciwia się takie-

mu pojmowaniu sprawy, gdyż nic nie przeszkadza temu, aby dobrych członków Zarządu głównego wybierać na dalszy okres urzędowania. W dalszym ciągu mowca wyraża opinię, że ustęp 5. § 42. o załatwianiu wniosków nagłych sprzeciwia się prawom Ogólnej Rady i dlatego mowca stawia wniosek, aby punkt 5. tego paragrafu 42. brzmiał: „Ogólna Rada załatwia wnioski, o ile będą poparte przez 15 członków Ogólnej Rady“.

Ponieważ delegat Burzyński cofnął swój wniosek, przeto prezes Cielecki zarządził głosowanie nad pozostałymi tylko wnioskami. W głosowaniu za wnioskiem Komisji, ażeby okres wyborczy Zarządu głównego trwał lat pięć oświadczyła się znaczna większość; natomiast za wnioskiem, ażeby wybory do Zarządu głównego odbywały się co trzy lata oświadczyła się stanowczo mniejszość. Wobec tego Ogólna Rada przyjęła punkt 1. § 42. bez zmiany według projektu Komisji.

Nastąpiła dyskusja nad wnioskiem delegata Hawlickiego o załatwianiu wniosków nagłych przez Ogólną Radę.

Referent dr. Dulęba przemawia w tej sprawie za projektem Komisji, który został dobrze obmyślany i ma na celu jedynie dobro Towarzystwa. Dotychczasowy statut uprawnia prezydium do uznania, czy dany wniosek jest nagły, czy też nie; projekt zaś nadaje to całemu Zarządowi głównemu — nie ma też żadnego powodu do powątpiewania, że Zarząd główny ważny wniosek z pewnością podda pod dyskusję.

Prezes p. Cielecki zauważa, że nie można przeprowadzać analogii pomiędzy Ogólną Radą, która jest powołana do spokojnego rozważania spraw gospodarczych, a pomiędzy ciałami parlamentarnymi, w których panuje polityka. Zarząd główny wybrany przez Ogólną Radę musi mieć przeciwko prawo do zdecydowania o nagłości i ważności danych wniosków. Dlatego też mowca byłby bardzo rad temu, gdyby delegat Hawlicki zechciał cofnąć swój wniosek.

P. Doermann, przemawiający z głosem doradczym wyraża opinię, że odebranie Zarządowi głównemu prawa decydowania o nagłości zgłoszonych wniosków mogłoby stać się zgubnym dla spokojnej egzystencji Towarzystwa; nadanie zaś takiego prawa Zarządowi głównemu w niczem nie uwłacza prawom Walnego Zgromadzenia.

Przewodniczący prezes Cielecki poddał pod głosowanie wnioski Komisji i referenta. W głosowaniu został przyjęty znaczną większością punkt 5. § 42. według projektu Komisji.

Następnie przyjęto po odczytaniu § 43. bez zmiany według projektu Komisji. — Natomiast nad § 44. rozwinęła się następująca dyskusja:

P. Kosiński, delegat grybowskiemu Zarządu powiatowego, zwraca uwagę na to, że przynajmniej połowa pracy w Kółkach rolniczych spoczywa na barkach nauczycielstwa ludowego, które mimo to nie ma ustawowo reprezentanta w Zarządzie głównym. Wobec tego mowca wnosi, aby

w § 44. przyznać nauczycielstwu ludowemu przynajmniej dwóch delegatów do Zarządu głównego.

P. W i e c z o r k o w s k i, delegat Kółka rolniczego w Dublinach, proponuje jeszcze dodać jednego delegata T. S. L. i jednego delegata Ligi Pomocy przemysłowej.

P. K l u z, delegat Kółka rolniczego w Mikulicach, popiera wniosek delegata Kosińskiego ze względu na to, że praca nauczycieli w Towarzystwie Kółek rolniczych jest bardzo ważną i wydatną; dlatego też mowca dołącza swój wniosek, aby w § 44. wprowadzono do Zarządu głównego także delegata Krajowego Związku nauczycielskiego.

Delegat B i e n i o w s k i zauważa, że Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych nie jest reprezentacją różnych interesów stanowych. Nauczyciele pracują w Kółkach przeważnie jako sekretarze i na nich w znacznej części spoczywa zasługa rozwoju Kółek rolniczych; nie można jednak łączyć tych faktów ze sprawą reprezentacji w Zarządzie głównym, który przecież nie decyduje o organizacji szkół ludowych. W Kółkach rolniczych pracują nauczyciele nie jako tacy, lecz jako pracownicy na niwie społecznej. Mowca zwraca na to uwagę, że ani Związek krajowy nauczycieli ludowych, ani Towarzystwo pedagogiczne, jako takie nie mają wspólnych punktów z Towarzystwem Kółek rolniczych i ze względu na to sprzeciwia się wnioskowi przedmówców.

Delegat K l u z podtrzymuje swój wniosek o dopuszczenie delegatów nauczycielstwa ludowego do Zarządu głównego, aby byli reprezentowani na wszystkich stopniach pracy współdzielczej.

Delegat D o e r m a n przedstawia myśl, aby upoważnić Zarząd główny do ewentualnego uzupełnienia tego paragrafu przez wprowadzenie jednego delegata Polskiego Tow. emigracyjnego.

Referent dr. D u l ę b a sprzeciwia się wnioskowi delegatów Kosińskiego i Kluz ze względu na to, że jest przecież dużo innych Towarzystw, które również z tytułu współpracy w Kółkach roln. mogłyby rościć sobie prawo wysyłania delegatów do Zarządu głównego; jeśliby więc dopuszczono reprezentację nauczycielstwa ludowego, to musiano by uwzględnić również inne instytucje i zawody, a liczba delegatów jest już i tak pokaźna. Referent oddaje hold owocnej pracy nauczycielstwa ludowego i zapewnia, że nauczycielstwo ludowe znajdzie zawsze swoich przedstawicieli w Zarządzie głównym w drodze wyboru.

Przewodniczący p. p r e z e s C i e l e c k i po dał pod głosowanie § 44. według projektu Komisji. W głosowaniu stanowcza większość przyjęła ów paragraf bez zmiany według projektu Komisji.

W dalszym ciągu odczytane zostały i przyjęte bez żadnej zmiany paragrafy od 45. do 52. włącznie.

Przewodniczący konstatuje, że wszystkie paragrafy zostały odczytane i z zachowaniem wszelkich formalności uchwalone i przyjęte. Ponieważ nikt więcej nie zgłasza się do głosu, przewodniczą-

cy konstatuje, że cały statut został przyjęty i prosi, ażeby zgromadzeni przez powstanie zechcieli potwierdzić, iż cały statut został według projektu Komisji bez zmiany uchwalony. — Wszyscy zgromadzeni łącznie z tymi, którzy poprzednio za zmianami się oświadczyli przyjęli przez powstanie cały statut.

Tak więc ta ważna reforma uchwalona została w ostatecznym wyniku jednomyślnie.

Na tem przewodniczący odroczył obrady.

Obrady dnia drugiego rozpoczęły się referatem dyrektora A d a m s k i e g o o sprawach organizacyjnych, sprawach lustracji handlowych, oraz o funduszach Towarzystwa. Referent zaznacza, że pod względem organizacji Towarzystwo jest w ciągłym rozwoju, o czym świadczy tak wzrost członków, jak i Kółek rolniczych. Podobnie wzrasta także liczba nadsyłanych sprawozdań rocznych, których w roku sprawozdawczym nadeszło 1.700; jest to znaczny postęp, jednakże trzeba zauważyć, że większa część tych sprawozdań wpłynęła dopiero wskutek urgensów, które absorbują siły i fundusze. Dlatego mowca apeluje do członków Zarządów Kółek rolniczych, aby sumiennie spełniali te swoje obowiązki.

Podobnie ma się także sprawa z legitymacjami, o które Zarządy Kółek rolniczych czasem bardzo późno się zgłaszają, a czasem znów nadesłanych legitymacji nie doręczają członkom; czasem znów Zarządy nie chcą przyjmować, lub przyjmują tylko niechętnie na członków ludzi garnących się do pracy w Kółkach rolniczych; nieraz różne osobiste zatargi i waśnie przenoszą się na teren spraw kółkowych, wstrzymując jego normalny postęp. Ważną też jest wada, że częstokroć w Zarządach Kółek rolniczych nie ma należytego podziału pracy i że całe prowadzenie Kółka rolniczego opiera się na jednej osobie, która chętnie i gorliwie sprawami Kółka się zajmuje. Nie jest to jednak fakt pożądanym, gdyż o rozwoju stowarzyszenia nie powinna decydować praca jednej osoby, tylko współpraca wszystkich członków.

W zakresie organizacji powiatowej można ogólnie zauważyć, że jej czynność jest słabsza od czynności Kółek rolniczych. Wpływa na to niestety dość często polityka, która wprowadza nieporozumienia do Zarządów powiatowych. Pewnym utrudnieniem była dotychczas okoliczność, iż Zarządy powiatowe były często zbyt wielkim ciałem; dlatego też w myśl wniosków, postawionych na poprzedniej Ogólnej Radzie ograniczono w przyjętym właśnie projekcie statutu ilość członków Zarządu powiatowego do stałej niezbyt wielkiej liczby; Zarządy powiatowe zyskają też na sprężystości przez wprowadzenie Wydziału wykonawczego.

W dalszym ciągu referent przedstawił sprawę lustracji handlowych. Na zeszłorocznej Ogólnej Radzie postawiono wniosek, aby zwiększyć znacznie liczbę lustratorów handlowych; nie można jednak temu zadość uczynić z braku funduszków. Łączne koszty lustracji handlowych, dokonanych przez

inspektora handlowego i sześciu lustratorów wynoszą blisko 54 tysięcy koron; jedyna wyraźna na to subwencja krajowa wynosi 11 tysięcy koron, z innych subwencji bierze się na ten cel około 23 tysięcy koron; braknie więc w każdym razie około 20 tysięcy koron, które musi się uzupełniać z własnych dochodów. Dlatego też musiało się wreszcie przystąpić także do ściągania kosztów lustracji handlowych, tembardziej że w bieżącym roku zawiodły subwencje krajowe; zamiast spodziewanych 93 tysięcy koron dostanie się może zaledwie 30 tysięcy koron. Nic dziwnego więc, że w takich warunkach musi się ograniczać ilość lustracji handlowych i dążyć do tego, aby lustracje same się chociaż w części opłacały. Nie można też było spełnić drugiego postulatu, który dotyczy tworzenia okręgów lustracyjnych. Nie pozwala na to zbyt mała liczba lustratorów, jak również potrzeba dostosowania indywidualnych zdolności każdego z lustratorów do poszczególnych wypadków lustracji. Jeżeli jednak będzie tylko możliwe, to Zarząd główny spróbuje utworzyć choćby jeden tylko okręg w ten sposób, że do pewnej składnicy, która zdoła przyczynić się pewną kwotą przydzielili się lustratora, aby lustrował Kółka rolnicze i dbał o utrzymanie kontaktu między nimi a składnicą. Z podobnych, jak wyżej powodów nie można było też ustanowić lustratora, któryby kontrolował i pouczał lustratorów powiatowych.

W dalszym ciągu referent przedstawił sprawę funduszków Towarzystwa. W zakresie własnych dochodów znać znaczny postęp; Kółka rolnicze płacą coraz chętniej wkładki członka wspierającego, zawsze jednak istnieją jeszcze w tej mierze pewne zaległości. Fundusze własne Towarzystwa jako całość wzrastają też coraz więcej. Fundusz żelazny wynosi obecnie K 48.800, dołączają się do niego składki na dom w kwocie K 27.560, razem więc fundusz żelazny wynosi K 76.360; oprócz tego na sprzedaży starego i kupnie nowego domu zarobiono około 100 tysięcy koron, razem więc majątek Towarzystwa ulokowany na domu wynosi — K 177.720; do tej kwoty trzeba jeszcze dołączyć udział w Związku ekonomicznym w kwocie K 27.500 i urządzenie biurowe w równej prawie kwocie tak, że całość daje około 230 tysięcy koron, czyli blisko ćwierć miliona. Jest to suma poważna, która może stanowić podstawę do dalszego finansowego umocnienia się Towarzystwa. Natomiast subwencje krajowe w bieżącym roku zawiodły, co wytworzyło bardzo przykre położenie; braknie bowiem $\frac{2}{3}$ normalnego krajowego zasiłku. Nie wiadomo, czy budżet krajowy będzie przez nowy Sejm uchwalony; dlatego też Kółka rolnicze powinny uprosić posłów swoich okręgów, aby wyjednali na każdy sposób normalne subwencje dla Towarzystwa, gdyż Towarzystwo takie pracujące bezinteresownie dla dobra ludu nie może pozostać bez funduszków i potrzebuje ich koniecznie do zrealizowania swoich licznych i ważnych zadań.

Wreszcie referent nadmienia, że prezes Towa-

rzystwa p. Cielecki ofiarował K 1.000 na fundusz samopomocy dla funkcyonaryuszy biura; za ten dar referent składa podziękowanie imieniem urzędników.

W statucie jest postanowienie, że członkom Kółek rolniczych powinno być dawane odznaki za gorliwą pracę w Kółkach; dotąd nie można było wprowadzić w czyn tego postanowienia i da się to dopiero obecnie skutecznie dzięki ofiarności wiceprezesa p. Jaroszyńskiego, który oddał na ten cel odsetki od swojego udziału w Związku ekonomicznym, ewentualnie, gdyby zaszły warunki, i cały udział w kwocie K 5.000; za tę fundację referent składa podziękowanie.

Wiceprezes dr. Dułęba podnosi, nawiązując do powyższego sprawozdania, ważną rolę oddziałów kobiecych przy Kółkach rolniczych, których działalność jest nadzwyczaj wydatna i nie ogranicza się tylko do spraw gospodarstwa domowego, lecz obejmuje wszelkie dostępne pola pracy zbiorowej organizacji wiejskiej.

P. Bohaczek, delegat Kółka rolniczego w Krośnie, zauważa w dyskusji, że Kółka rolnicze powinny bardzo starannie i ochotnie układać i nadsyłać sprawozdania ze swojej działalności rocznej; właśnie powinno to być ambycją dobrze prowadzonych Kółek rolniczych, aby sprawozdania z ich całorocznej działalności były na czas i dobrze zestawione. Podobnie każdy Zarząd Kółka rolniczego powinien dbać skrupulatnie o to, aby wszyscy członkowie Kółka byli zaopatrzeni w legitymacye.

Co się tyczy handlu Kółek rolniczych, mowca przypomina, jak to lat trzydzieści temu, prawie że nie było nic słyhać o zorganizowaniu handlu wiejskiego. Obecnie po latach trzydziestu jest już ugruntowana współdzielcza organizacja handlowa. Odnośnie do handlu wiejskiego istnieje jednak jeszcze jedna wielka bolączka, a to chęć nieuczciwych zysków po stronie niektórych sklepikarzy wiejskich, którzy dla tego niepięknego zysku omijają organizację i zaopatrują się w towary w obcych przedsiębiorstwach; ale jest w tem wina także i Zarządów odnośnych Kółek rolniczych, które jako główny organ zarządzający, powinno więcej uważać na sklepikarzy. Podobnie, jak trzeba odpowiednich ludzi, tak też trzeba i kapitału; dlatego obowiązkiem wszystkich Kółek rolniczych jest przede finanse Związku ekonomicznego Kółek rolniczych, utworzonego jako najwyższy szczebel współdzielczej organizacji handlowej całego Towarzystwa. Udział jest bardzo mały, gdyż wynosi tylko K 20; każde Kółko rolnicze i każdy zamożniejszy członek Kółka rolniczego powinien przystąpić do Związku ekonomicznego z jednym przynajmniej udziałem. Siła leży właśnie w zgodnym i rozumnym współdziałaniu, które jedynie jest podstawą wszelkiej współdzielczej działalności. Mowca zwraca się więc z gorącą prośbą do wszystkich obecnych delegatów, aby wpływali gorąco i nieustannie na członków swoich Kółek rolniczych,

żeby przystępowali z udziałami do Związku ekonomicznego.

Następnie członek Komisji rewizyjnej p. Franciszek Garczyński przedstawił, że Komisja rewizyjna przeglądała szczegółowo księgi rachunków Zarządu głównego i znalazła wszystko w najzupełniejszym porządku; dlatego też Komisja stawia wniosek, aby udzielić Zarządowi głównemu absolutorium z rachunków za rok 1912.

Zgromadzeni uchwalili jednomyślnie udzielić absolutorium, poczem p. Malik postawił wniosek, aby do Komisji rewizyjnej na rok następny wybrać ponownie p. Franciszka Garczyńskiego, Leopolda Wilimowskiego i Wincentego Witosą. — Zgromadzeni przyjęli jednomyślnie ten wniosek.

Nastąpił referat dr. Tomalskiego. Referent przedstawia najpierw w głównych zarysach działalność oświatową na polu rolnictwa, zszerzoną przez kursa gospodarzo-weterynaryjne, przez pouczenia przy sposobności zgromadzeń kółkowych, przez druki „Przewodnik Kółek rolniczych“, przez prace konkursowe z zakresu rolnictwa i przez nakłanianie do tworzenia na współdzielczości opartych spółek rolników. Oprócz tego działano przez pouczenia o sposobach podniesienia produkcji gospodarczej przez nawożenie i zastosowanie lepszej uprawy; szczególny nacisk też położono na lepsze obchodzenie się z obornikiem, ku czemu mają też służyć nagrody za ulepszone stajnie i gnojownie. Wreszcie Zarząd główny przeprowadzał pouczenia w sprawie chowu inwentarza i użycia krów do zaprzęgu. Na tem polu dałoby się dużo więcej zrobić, ale niestety brak na to funduszy. W każdym razie Towarzystwu należy się znaczna część zasługi w pracy nad ogólnym podniesieniem kultury rolniczej.

W dalszym ciągu referent przychodzi do omówienia pośrednictwa handlowego. Podawszy krótki rys historyczny powstania i rozwoju handlu w Kółkach rolniczych, referent wskazuje na konieczność oddzielenia oświatowej i rolniczej od handlowej działalności w sklepach Kółek rolniczych. Sklepy te pójda wówczas lepiej i nie będzie ich tyle, co obecnie, w dzierżawie. Co do sklepów, pozostających we własnym zarządzie Kółek rolniczych, dają się często zauważyć niedomagania z tego głównie powodu, że nie jesteśmy jeszcze dobrze przygotowani do solidarnej współpracy na polu handlu współdzielczego; zazwyczaj tak się dzieje, że sklepem rządzi jedna osoba, zamiast całego Zarządu Kółka rolniczego, jak być powinno; w tym też kierunku należy dążyć do uzdrowienia sklepów wiejskich.

Dalszym stopniem organizacji są składnice Kółek rolniczych, utworzone przede wszystkim dla zaopatrywania Kółek rolniczych we wszelkie potrzebne towary. Niestety jednak Kółka rolnicze biorą towary niechętnie w składnicach, jakkolwiek składnice dają towar pierwszorzędny i stosunkowo tani. Często Kółka rolnicze płacą drożej za towar gorszy, gdzieindziej pobrany. Stosunkom takim

trzeba koniecznie przeciwdziałać i dlatego referent apeluje do zgromadzonych, aby w ten sposób przedstawiali sprawę na Zgromadzeniach swoich Kółek rolniczych i zachęcali do pobierania towarów tylko ze składnic. Co do składnic samych, to jest ich obecnie 46, z tych jednakże tylko 15 jest zarejestrowanych, inne zaś urządzone jako luźne organizacje. Zarejestrowanie firmy składnicy przynosi znaczne korzyści, a mianowicie określa ściśle odpowiedzialność członków składnicy i jej Zarządu; dlatego też jest usiłowaniem Zarządu głównego, aby wszystkie składnice były jak najrychlejsze zarejestrowane. Działalność składnic w zakresie handlu rozwija się silnie i żywo; wyrazem tego jest także dążenie do zakładania nowych składnic; Zarząd główny jednak może udzielać pozwolenia tylko oględnie na zakładanie nowych składnic, gdyż jest rzeczą konieczną, żeby składnice już od samego początku miały zapewnione warunki rozwoju, a szczególnie odpowiedni kapitał udziałowy.

Dalszym stopniem organizacji handlowej jest Związek ekonomiczny Kółek rolniczych. Do niedawna Zarząd główny załatwiał czynności handlowe dla składnic. W miarę wzrostu agend musiano wydzielić jednak tę sferę czynności i utworzyć dla niej osobną organizację: Związek ekonomiczny, który jest niczem innym, jak tylko emanacją Zarządu głównego, częścią jego ogólnej działalności. Związek ekonomiczny jest utworzony głównie dla składnic, ale stosunek składnic do Związku nie jest jeszcze całkiem uregulowany. Składnice biorą przez Związek zaledwie czwartą część potrzebnych sobie towarów; często pomijają niesłusznie oferty Związku, chociaż ani jedna dotąd nie przekonała się o tem i nie mogła udowodnić, jakoby Związek spekulował na dostawie towarów. Zakupno towarów przez Związek jest wprost obowiązkiem składnic, obowiązkiem, który wypływa nawet z ich własnego interesu. Jeżeli bowiem skoncentruje się zakupno towarów, to wówczas da się uzyskać korzystniejsze warunki; dlatego jest rzeczą nieodzowną pracować solidarnie tak, aby składnice szły po towary do Związku ekonomicznego, a do składnic Kółka rolnicze. Składnice mają czasem zbyt wygórowane wymagania, zamawiają towary późno, a chcą dostać prędko, nadsyłają niejasne zamówienia i t. p. Otóż tego trzeba także unikać, a nie będzie sposobności do nieuzasadnionych zarzutów. Związek ekonomiczny stara się wszystko jak najlepiej załatwiać. Referent zakończył swoje przemówienie wezwaniem do krzewienia solidarności, która jedynie może utworzyć silną organizację.

P. Franciszek Garczyński zabrał głos w imieniu organizacji bojkotu towarów pruskich. Mowca przypomina, że pierwotne negatywne podstawy bojkotu, pojętego jako akt zemsty, zostały wkrótce zastąpione pozytywną zasadą ekonomicznego podniesienia własnego społeczeństwa. Kupiectwo prywatne nie jest zorganizowane i jest zawisłe od obcych, ale Kółka rolnicze, jako jedno-

lita i rozgałęziona organizacja mogą dużo zaważyć na szali i utorować drogę do rozwoju rodzimej produkcji i handlu. Nie chodzi w tem o żadne hasła negatywne, lecz o pracę gospodarczą podjętą własnymi siłami dla zwiększenia bogactwa narodowego. Dlatego jest obowiązkiem popierać przede wszystkim własną produkcję i handel; mowca ubolewa, że nie wszystkie składnice i Kółka rolnicze to czynią. Nie trzeba o tem zapominać, że oszczędność jest nakazem patriotyzmu i że nie wolno wydawać pieniędzy na obce zbytkowne towary. Mowca stawia rezolucję: „Obowiązkiem narodowym jest popieranie rodzimego przemysłu, przez żądanie towarów wyrobu produkcji polskiej i obowiązku tego mają przede wszystkim przestrzegać sklepy Kółek rolniczych, nad czem czuwać ma Związek ekonomiczny i członkowie poszczególnych Kółek w kraju“.

Delegat p. Ryszard Kosiński prosi o wyjaśnienie w sprawie obsadzania praktykantów przy składnicach, a mianowicie, czy w tej sprawie należy się zwracać do Zarządu głównego, czy do kuratorium kursów. W sprawie lustracji handlowych mowca zauważa, że brakowi lustratorów mogą po części zaradzić instruktorzy powiatowi wykształceni na odpowiednich już urządzonych kursach. Otóż mowca porusza myśl, aby Zarząd główny takim wykształconym instruktorom powiatowym poruczał sprawowanie lustracji. W dalszym ciągu mowca wskazuje na to, że Syndykat rolniczy postępuje czasem w dziwny sposób. Pewne Kółko rolnicze zauważyło, że brona sprężynowa dostarczona przez Zarząd główny z Syndykatu rolniczego była droższą, aniżeli przy zamówieniu wprost. Gdy zaś Kółko rolnicze zapytało o wyjaśnienie Syndykatu, dostało odpowiedź, że brona Zarządu głównego musi być droższa, bo Zarząd główny na tem zarabia. Wreszcie mowca prosi, aby ustrzedz składnice przed nagłym spadkiem cen. Czasem bowiem robi się wagonowe zamówienie n. p. nafty, a potem wkrótce cena spada i musi się ze stratą sprzedawać.

Wiceprezes p. Jaroszyński zauważa, że Związek ekonomiczny jest w stadyum konsolidowania się i wchodzi dopiero w tok spraw handlowych, prowadzonych dotąd przez Zarząd główny. Związek już obecnie zakupuje towary na terminowe dostawy, celem zapewnienia dogodnych warunków nabycia. Co do zakupna towarów, mowca przyznaje, że Związek był zmuszony zaopatrywać się nieraz w firmach, których za właściwe i swojskie uważać nie możemy; jest to etap przejściowy, jednakże mowca zapewnia, że Związek wogóle z takim pośrednictwem nic nie chce mieć do czynienia, o ile nie jest zmuszony. Wszystkie rezolucje są bardzo ładne, ale nie można ich wprowadzić w czyn z dnia na dzień, bo w handlu jest to rzeczą niemożliwą.

Lustratorów handlowych jest za mało i tu mowca apeluje do posłów i wyborców, aby na lustratorów handlowych żądali od Sejmu wydatniej-

szej dla nas pomocy; dopóki to nie nastąpi, nie będzie można spełnić żądań odnośnie do lustracji handlowych. Co do żądań, ażeby lustratorzy powiatowi przeprowadzali lustracje handlowe, nie jest to na razie rzeczą możliwą, gdyż praktyka wykazała, że do tego trzeba ludzi fachowych. Jednakże i w tym kierunku są pewne przygotowania, a mianowicie po zarejestrowaniu pewnej ilości składnic, utworzy się patronat, który się zajmie fachową opieką nad składnicami i przeprowadzaniem fachowych lustracji; organizacja Towarzystwa bowiem nie dałaby się zadowolnić działalnością lustracji w ścisłym znaczeniu, która ogranicza się tylko do fachowego zbadania rachunków, gdyż nasze składnice i sklepy mają nie tylko handlowe, ale i humanitarne zadanie do spełnienia.

P. Stefan Wiktor, delegat Kółka rolniczego w Radomyślu nad Sanem, przedstawia życzenie, aby towary, dostarczane przez Zarząd główny, były tańsze.

Delegat p. Rajzer wskazuje na to, że częstokroć są w Kółkach rolniczych tacy członkowie, którzy przystępują do Kółka rolniczego tylko w czasie wyborów, żeby wejść do Zarządu; należy temu przeciwdziałać i ściśle tego przestrzegać, aby każdy członek Kółka rolniczego płacił wkładkę roczną. Nad uświadomieniem ludu mogą skutecznie pracować lustratorzy powiatowi, od których jednak trzeba wymagać, aby powróciwszy z kursów, objeżdżali Kółka rolnicze i udzielali wyjaśnień. Stawiano zarzuty, że towary, dostarczane przez Zarząd główny, są czasem droższe, aniżeli przy zakupnie u handlarzy; iluż to jest takich pokątnych handlarzy, którzy sprzedają towary nawet daleko taniej, aniżeli od samych fabrykantów dostać można. Żaden uczciwy człowiek taniej od fabrykanta sprzedawać nie może, a jednak robią to ci pokątni handlarze, a to w ten sposób, że bankrutują, że fabrykom wszystko przepada, a taki handlarz potem na inne imię sklep zakłada i znów robi to samo. Uczciwa organizacja społeczna jednak w ten sposób postępować nie może. Co do sprowadzania obcych produktów, to przyczyną jest zapewne to, że obcy produkują i sprzedają towary w wielkich ilościach, a zatem taniej; przy odpowiedniej organizacji jednak i przy żądaniu tylko wyrobów krajowych, możnaby wyprzedzić towary zagraniczne. N. p. mowca przytacza produkcję wina owocowego w Handzlówce, które znakomicie zastępuje ludności wszelkie inne napoje. W sprawie lustracji handlowych mowca zaznacza jeszcze, że lustracje sklepów nie powinny być przeprowadzane tylko w obecności kierownika sklepu i przewodniczącego Kółka rolniczego, ale po lustracji powinno się zwołać wszystkich członków i przedstawić wyniki lustracji handlowej.

P. dr. Stanisław Gawlikowski, delegat złoczowskiego Zarządu powiatowego, przedstawił w dłuższem przemówieniu niektóre powody niedomagania organizacji handlowej, jak zadłu-

zenie sklepów wiejskich u firm obcych i za małe fundusze zakładowe składnic, co prowadzi do wzrastającego obdłużenia i odbija się na cenie towarów. Należy zatem dążyć wszelkimi siłami do zwiększania kapitału przez jednanie członków. Ceny towarów są czasem i przez to wysokie, że Związek ekonomiczny dostarcza towarów za drogo i nie ma każdej chwili ofert do rozporządzenia. Dalszym brakiem składnic jest także brak należyście wyszkolonego personelu, który częstokroć działa wprost na szkodę składnicy. Dlatego najważniejszym warunkiem jest pozyskanie dobrze wyszkolonych i sprawie oddanych kierowników składnic. Co się tyczy dostawy towarów, to mowca żąda jeszcze, aby w Związku ekonomicznym zamówienia i zlecenia składnic były zaraz wypełniane. Ważną rzeczą jest także uzyskanie kredytu dla składnic. Nie każda składnica może zamawiać towary w większej ilości, a mianowicie wagonami. Dlatego mowca żąda, aby dla dostaw mniejszych półwagonowych, uzyskać zniżki na cenie i przewozie towarów, a szczególnie przy mące i cukrze. Pewną radą na to byłoby wytworzenie większej spółni między składnicami, aby razem sprowadzały towary w większych ilościach. Mowca przyłącza się do apelu, aby popierać tylko firmy krajowe. Organizacja handlowa Kółek rolniczych powinna przede wszystkim do tego dążyć, a do osiągnięcia tego potrzeba, aby Zarząd główny w przypuszczeniu obliczał zapotrzebowanie składnic w różnych towarach i na tej podstawie przenosił u producentów krajowych korzystnie zakupna.

P. Adam Puteł, delegat Kółka rolniczego w Sanoku, podnosi z naciskiem wielkie znaczenie współdzielczego handlu Kółek rolniczych. Mowca czyta ze zdziwieniem w sprawozdaniach rocznych, że Zarząd główny niejako usprawiedliwiał się z podjęcia pracy na polu współdzielczego handlu; wyniki jednak mówią same za siebie i Zarząd główny nie potrzebuje się tłumaczyć, bo dokonał rzeczy wspaniałych i wypełnił jedną z najważniejszych luk w życiu społecznym, tj. brak handlu własnego. Rzeczywiście własny handel, dzierżony dotychczas przez obcych, da się założyć i urządzić tylko przez organizację zbiorową, jaka są Kółka rolnicze. W organizacji jest siła, gdyż zbiorowość nigdy zgiąć się nie da. Rzucono hasło o potrzebie zapiechania kupa towarów obcych, zagranicznych, jednak nie da się to tak długo skutecznie, jak długo nie będziemy mieć własnego handlu. Obecnie handlarze zaopatrują nasz kraj w tak zwany towar galicyjski, z Niemiec pochodzący, który jest lichy, a drogi. Poprzedni mowcy przytaczali pewne ustereki w prowadzeniu handlu przez Związek ekonomiczny; mowca rozumie dobrze, że ustereki mogą zachodzić i zauważa, że ktokolwiek zna się choć trochę na handlu, ten musi stwierdzić wprost ze zdziwieniem, że tych usterek jest tak mało, przy tak ogromnej maszyni. W dalszym ciągu mowca zwraca uwagę na ko-

nieczność zapewnienia dobrego personelu handlowego dla składnic. Organizacja musi sobie wyrobić własnych ludzi, kórzyby chętnie w niej pracowali. Mowca zwracał już na to uwagę, że jest rzeczą konieczną urządzenie we Lwowie większej składnicy, a przy niej szkoły dla kierowników składnic, ale otrzymał odpowiedź, że nie ma funduszków; sprawa takiej szkoły jest jednak bardzo pilną i ważną, a dotychczasowe kursa zastąpić jej nie zdołają. Dalej mowca wyraża zapatrywanie, że Zarząd główny powinien dwa do trzech razy w roku odbywać wspólne konferencje z dyrektorami składnic. — Co do zarzutu, że towar, sprowadzany przez Związek ekonomiczny, jest częstokroć droższy, to łatwo to wyjaśnić, choćby nasepującym przykładem: pewien hurtownik ułożył sobie z góry, że w pewnej porze zbankrutuje; sprowadził sobie wagon śledzi, za który zapłacił z góry gotówką i w ten sposób uzyskał kredyt na dalszych osiem wagonów. Skoro te wagony miał w reku, zbankrutował i towar sprzedał za bezcen; z taką spekulacją nie można współzawodniczyć. Mowca kończy apelem o utworzenie fachowej szkoły we Lwowie i wyraża uznanie dla Zarządu głównego za jego pracę w dziedzinie współdzielczego handlu.

Delegat p. Bieniowski przytacza niektóre ustereki handlowe, jakich doznała składnica w Zaleszczykach przy zakupie przez Związek ekonomiczny niektórych towarów, jak owoców polidniowych, orzechów laskowych i śledzi. Pewne braki stąd jednakże pochodzą, że poszczególne składnice muszą sprowadzać towary w cząstkowych ładunkach. Dla zarządzenia temu możnaby urządzić przy pewnych większych składnicach składy towarowe dla niezbyt wielkich okręgów. Co do zakupu towarów obcych, to rzeczywiście niektóre Kółka rolnicze nie mają zrozumienia dla potrzeby zakupu krajowych wyrobów; dlatego należałoby wezwać okólnikiem wszystkie Kółka rolnicze w sposób energiczny, ażeby dawały pierwszeństwo krajowemu wyrobom.

P. dyr. Adamski zauważa, że właściwem forum dla roztrząsania niektórych usterek handlowych są konferencje dyrektorów składnic. Mowca zaznacza jednak krótko odnośnie do Zaleszczyk, że w sprawie owoców same zawiniły, gdyż nie nadeszły na czas zamówienia mimo poprzedniego wezwania, co się zaś tyczy innych towarów, to zawiniły firmy. Niestety, zazwyczaj nie pamięta się o tem, ile dobrego świadczy Związek ekonomiczny, a natomiast wyołbrzymia się drobne całkiem ustereki. Mowca cieszy się, że delegat składnicy sanockiej, z którą od czasu do czasu są kontrowersje, wyraził zdziwienie, że liczba pomyłek w Związku ekonomicznym jest stosunkowo bardzo drobna.

Wiceprezes dr. Dulęba podnosi słuszność uwag, że składnice muszą mieć dobrze wyszkolonych i sprawie oddanych kierowników; w tym celu jest rzeczą niezbędną utworzenie przy

Zarządzie głównym odpowiednio urządzonych wyższych kursów handlowych. Na razie jest to rzeczą niemożliwą z braku funduszy i Zarząd główny robi obecnie co może, wykształcając na kursach ciężkowickich pomocnicze siły handlowe.

Mowca podnosi w dalszym ciągu ważność oświaty ogólnej i zawodowej, szerzonej przez kursa, urządzone przez Zarząd główny. Mowca ma szczególnie na myśli kursa gospodyń wiejskich, które wydają wspaniałe wyniki i przyczyniają się znakomicie do przeobrażenia w kierunku dodatnim stosunków na wsi. Niestety, ta praca chłama z powodu braku funduszy, a w takim stanie rzeczy byłoby wyjściem najlepszym zebrać odpowiednie fundusze własnymi siłami w obrębie organizacji.

Ks. Stanisław Władyka, delegat Kółka rolniczego w Nowosiólkach, przedstawia ważną rolę sklepów Kółek rolniczych, jako regulatorów cen. Należy więc dążyć do dobrego ugruntowania i rozwoju tych organizacji, niestety jednak wśród ludu powstaje nieraz z błahych przyczyn i wzajemnych zawiści nieufność i nieuzasadnione żale do całej organizacji; otóż obowiązkiem jest wszystkich ludzi światłych dążyć do tego, aby z serc ludzkich usuwać tę nieufność, a natomiast wszczepiać poczucie obowiązku. Przykrym jest także objawem, że członkowie Kółek rolniczych nie czytują „Przewodnika“; zwykle bierze go przewodniczący, czy sekretarzi i tam leży bezużytecznie w domu, a jednak „Przewodnik Kółek rolniczych“ powinien być cały przez wszystkich czytany.

P. Józef Haller, delegat Kółka rolniczego w Jurczycach, zwraca na to uwagę, że wśród Kółek rolniczych istnieje większe zainteresowanie dla handlu, aniżeli dla zawodowych spraw rolniczych; częstokroć chcą ludzie zakładać Kółka rolnicze w tym celu, aby oprzeć o nie sklepy wiejskie. Cierpi na tem zawodowa działalność rolnicza, gdyż takie Kółka rolnicze, stworzone wyraźnie dla handlu, nie mają silnej egzystencji; dlatego mowca uważa za pożądane, aby zamiast nieodpowiednich kursów kooperatywy, urządzać raczej kursa instruktorów Kółek rolniczych. Kółka rolnicze jako organizacja zawodowa rolnicza powinny dążyć do podniesienia produkcji rodzimej i podniesienia uprawy roli. Dalszą zaś ich działalnością powinna być sprawa handlu rolniczego. Wprawdzie niektóre koła występują przeciw składnicom za to, że sprzedają artykuły rolnicze, jednakże musimy się przeciw temu zastrzedz, gdyż Kółka rolnicze mają prawo do objęcia całego życia rolnika. Bardzo ważnym i korzystnym momentem jest współdziałanie kobiet w Kółkach rolniczych, jako wyraz solidarności. Najlepszym jednak wyrazem solidarności i współpracy nad podniesieniem produkcji mogą być tylko spółki własności dla podniesienia produkcji, przemysłu i handlu. Mowca wykazuje na przykładach, jak ważną jest rola spółek i jak wielkie w innych kra-

jach przez nie osiąga się korzyści; dlatego też mowca prosi zgromadzonych, aby agitowali za tworzeniem takich spółek.

Profesor dr. Niklewski, reprezentant Akademii dublańskiej, omawia nadużycia, popełniane w handlu tomasyną. Wartości tomasyny nie można sprawdzić łatwo i bezpośrednio, jak innych towarów, lecz dopiero na podstawie analizy w stacyach doświadczalnych. Fakt ten otwiera dla różnych prywatnych handlarzy szerokie pole do nadużyć. Handlarze ci sprowadzają ze specjalnych fabryk za granicą towar lichej, ogromnie nędznej, a wyrabiany specjalnie dla naszego kraju; w ten sposób dostarcza się ludności tomasyny zaledwie o 2 do 3 procent, ale po cenach nie wiele niższych od tomasyny prawdziwej. Aby się ustrzedz przed takim nadużyciem należy zakupywać tomasynę wyłącznie tylko u pewnych firm, w składnicach, za pośrednictwem Zarządu głównego, gdyż ci dostawcy dostarczają tomasyny tylko na podstawie wyników analizy.

P. Józef Mach, delegat Kółka rolniczego w Głogowcu, podnosi ważność nauki ogrodnictwa i sadownictwa, tudzież wogóle podniesienia stanu drzew owocowych w naszym kraju; byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby władze państwowe i samorządne zwracały uwagę ludności na ważność stanu drzew owocowych i na obsadzanie dróg krajowych; mowca zwraca się do Zarządu głównego z żądaniem, aby na kursach rolniczych uwzględniali więcej naukę sadownictwa i ogrodnictwa.

P. Fudała, delegat Kółka rolniczego w Pantalowicach, podnosi opóźnienia i usterki przy dostawie artykułów rolniczych, sprowadzanych za pośrednictwem Zarządu głównego z Syndykatu rolniczego. Zamówienie nasion na wiosnę nie zostało wcale wykonane; tomasyna nie przyszła na czas i była niżej procentowa; buraki zamówiono półcukrowe Vilmorina, a nadeszły inne. W dalszym ciągu mowca wyraża niezadowolenie, że materiały hodowlane, dostarczane przez Towarzystwo gospodarskie i Tow. rolnicze, był całkiem nieodpowiedni.

Delegat p. Hawlicki zwraca na to uwagę, że, jeżeli sklepikarze Kółek rolniczych są sprytni i chcą zakładać sklepy, to niech zakładają, aby mogli ugruntować rodzimy handel. Co do lustratorów, mowca uważa, że lustratorzy powiatowi mogą wcale dobrze lustrować poszczególne sklepy wiejskie Kółek rolniczych, a lustratorzy handlowi Zarządu głównego powinni się zająć składnicami. Należy także wziąć pod uwagę utworzenie stałych okręgów dla lustratorów. Co do wyszkolenia personelu handlowego, mowca jest za tem, aby utworzyć odpowiednie kursa. Do rozróżnienia na wsi sklepu Kółka rolniczego od samego Kółka rolniczego posłużą najlepiej domy ludowe. Mowcę zadowala bardzo powiedzenie, że Rada Ogólna jest ciałem prawodawczym i apeluje do Kółek rolniczych, aby na Ogólną Radę wysyłały takich delegatów, którzy się rzeczywiście zajmują szczerze

sprawami Kótek rolniczych. Do zgromadzonych zaś mowca apeluje, aby szerzyli jak najsilniej uświadomienie w swoich Kólkach rolniczych.

P. Bator, delegat Kółka rolniczego w Gumniskach, przedkłada projekt, aby przysłała Ogólna Rada urządzić na zachodzie np. w Tarnowie, celem wyrównania kosztów delegatów z różnych części kraju; dalej mowca zwraca się z żądaniem do Zarządu głównego, aby produkta na pola doświadczalne były wcześniej wysyłane.

P. Leopold Kinzhuber, delegat Kółka rolniczego w Ujeznej, stawia następujący wniosek: „Ogólna Rada przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Zarządu głównego i wyraża ponadto dyrektorowi Adamskiemu serdeczne uznanie za jego niestrudzoną i owocną pracę“.

P. Babicz zwraca uwagę na konieczność wywierania wpływu na składnice, aby zaniechały zupełnie sprowadzania towarów na własną rękę i scentralizowały swoje zapotrzebowanie w Związku ekonomicznym. Co do lustracyi handlowych zwraca mowca na to uwagę, że Zarząd główny sam wszystkiemu nie może podołać i że powinno mu dopomóc Zarządy powiatowe, do których należy zebranie funduszków i postaranie się o lustratorów powiatowych, zdolnych do przeprowadzania lustracyi w Kólkach rolniczych. Co do zakupu towarów mowca proponuje utworzenie w kraju jakiegoś składu na towary galanteryjne, które obecnie sprowadza się przeważnie z poza kraju. Wreszcie mowca wyraża życzenie, aby Wydział krajowy popierał wydatnie dążenie do melioracyi i drenowania pól; w tym celu mowca stawia następujący wniosek: „Ogólna Rada odnosi się do Wydziału krajowego z prośbą, aby uwzględnił w szerszym zakresie podania o melioracyę gruntów, a szczególnie te, które są popierane przez Kółka rolnicze“.

Ks. Mędrala, delegat Kółka rolniczego w Tuchowie, podnosi ważność organizacyi w celu zbiorowej sprzedaży produktów gospodarskich. W tamtejszym okręgu Kółka rolnicze zorganizowały zbiorową sprzedaż jaj, z początku za pośrednictwem Spółki lwowskiej, później jednak musiano odstąpić od sprzedaży za pośrednictwem tej Spółki i dostarczać towaru w drodze kołowej do Tarnowa. Ludność na tem bardzo dobrze wychodzi i jest to jednym z licznych dowodów, wykazujących znaczenie wspólnej i dobrze zorganizowanej pracy.

Delegat p. Burzyński zwraca się do zgromadzonych z prośbą, aby agitowali po Kólkach rolniczych za tworzeniem spółek asekuracyi bydła.

P. Chendyński, delegat Kółka rolniczego w Chechłach, zapytuje, czy przy większej liczbie lustratorów powiatowych jest rzeczą wskazaną co roku zmieniać okręgi poszczególnych lustratorów. Mowca jest zdania, że byłoby to rzeczą bardzo wskazaną. Mowca żąda dalej, aby legitymacye dla członków wystawiane były na trzy lata od czasu wpisania się na członka do Kółka rolniczego.

Wreszcie mowca żąda, aby lustratorzy handlowi stanowczo po odbyciu lustracyi żądali zwołania Walnego Zgromadzenia członków, celem zdania sprawy z wyników lustracyi.

Referent dr. Tomalski odpowiada na poszczególne sprawy, poruszone w dyskusyi. Co do apelu, aby pobierać wyłącznie towary krajowe, referent zapewnia, że gdzie tylko można, tam się bierze wyroby krajowe, często jednak produkt obcy jest tak wprowadzony u publiczności, że innych pobierać nie chcą. Co do zarzutu, że często używa się obcych pośredników handlowych, to niestety, na razie musi się korzystać z takich pośredników. Przyczyna, że miejscowi kupcy prywatni mają czasem towary tańsze, aniżeli składnice, leży, jak to niektórzy mowcy wykazali, w przeróżnych podstępach i dowcipach handlowych; po części jednak i w tem, że składnice nie skupiają swoich zamówień w Związku ekonomicznym. Cen wielu artykułów Związek ekonomiczny regulować nie może, gdyż są to artykuły giełdowe o cenach ustawicznie zmiennych; dlatego też składnice muszą ponosić pewne ryzyko. Co do żądania, aby Zarząd główny miał każdej chwili gotowe oferty na różne artykuły i nawet na ten sam artykuł z różnych firm, żądania takiego nie można spełnić, gdyż to zanadto zaabsorbowałoby wszystkie siły Związku ekonomicznego. Zresztą Zarząd główny stara się spełniać wszystkie możliwe życzenia składnic i częstokroć im pomaga w trudniejszym położeniu. Referent kończy swoje przemówienie apelem, aby Kółka rolnicze popierały składnice, a składnice Związek ekonomiczny.

Przewodniczący prezes Cielecki stwierdza, że rezolucya p. Garczyńskiego o popieranie wyrobów swojskich, jak również wniosek p. Babicza co do popierania melioracyi, zostały przyjęte i odesłane do Zarządu głównego, który zajmie się energicznie ich poparciem. Co do wniosku p. Kinzhubera, stwierdza, że został uchwalony przez Ogólną Radę.

Wiceprezes dr. Dulęba przedstawił dwa wnioski, zgłoszone pisemnie na Ogólną Radę przez żywiecki Zarząd powiatowy, a mianowicie:

I. „Ogólna Rada podnosi na nowo i żywo myśl zjednoczenia trzech Towarzystw roln. w kraju, przedstawioną już w poprzednich latach przez kilku wnioskodawców, a na Ogólnej Radzie w Przemysłu na wniosek samego Zarządu głównego uznaną za aktualną i jednomyślnie uchwaloną i porucza Zarządowi głównemu spieszniejsze przeprowadzenie czynności przygotowawczych do zrealizowania tej myśli“.

II. „Zważywszy, iż odległość siedziby Zarządu głównego Towarzystwa Kótek rolniczych od zachodnich powiatów kraju odbija się niekorzystnie na szybkości korespondencyi i wszelkiego porozumienia, co szczególnie daje się odczuć dotkliwie w agencjach handlowych Towarzystwa Kótek rolniczych i zraża interesowanych do Agencyi — uznaje Ogólna Rada piekącą potrzebę

odpowiedniej dyslokacji lustratorów handlowych, którzy dotąd ze stratą czasu i nadmiernym kosztem podróży swe czynności spełniają. Porucza więc Ogólna Rada Zarządowi głównemu tak pilne zabiegi w tym kierunku w bieżącym jeszcze roku, by na następnej Ogólnej Radzie można było mówić, że omawiana instytucja funguje“.

Mowca przypomina jednakże, że sprawa, poruszona w pierwszym wniosku, była przedmiotem gorących debat na Ogólnej Radzie w Przemysłu, która uchwaliła jednomyślnie następującą rezolucję: „Ogólna Rada uważa myśl zjednoczenia trzech Towarzystw rolniczych, a mianowicie gospodarskiego, rolniczego i Kółek rolniczych za aktualną z zastrzeżeniem, że Kółka rolnicze zachowują w całej pełni swą indywidualność i że w razie zjednoczenia Kółka rolnicze stanowiąc będą podstawę organizacyi od dołu, tudzież że żadne z zadań, objętych obecnym statutem Towarzystwa Kółek rolniczych i przez nie w interesie ludności włościańskiej podejmowanych, pod żadnym względem nie doznają uszczerbku“. Wobec tego wnio-

sek żywieckiego Zarządu powiatowego nie może być przyjęty.

Co do drugiego wniosku Zarząd główny zajmie się zbadaniem sprawy; w tym względzie przydadzą się może kursa dla instruktorów, ale mowca nie może się oświadczyć za jakimś podziałem kraju na ekspozytury.

Przewodniczący p. prezes Cielecki stwierdza, że porządek dzienny został wyczerpany i że nikt się już nie zgłasza do głosu, wobec czego zamyka obrady; dziękuje serdecznie wszystkim delegatom za przybycie i prosi pamiętać o tem, że żyjemy w ciężkich warunkach i że tylko w łącznej wspólnej pracy leży przyszłość nasza. Popierajmy więc zawsze i wszędzie własną organizacyę, a szczególnie Związek ekonomiczny, aby się wzmocnił i był podstawą dobrobytu dla Towarzystwa. Wreszcie przewodniczący życzy szczęśliwych i pomyślnych żniw.

Delegat p. Kryczyński składa przewodniczącemu p. Cieleckiemu podziękowanie za energiczne i celowe prowadzenie obrad, które się przyczynią do dobra Towarzystwa.

Przewodniczący :

Artur Zaremba-Cielecki mp.

Sekretarze :

Ks. Wawrzyniec Kondzielewicz mp.

Dr. Stanisław Gawlikowski mp.

Bronisław Malik mp.

SPIS RZECZY.

	Strona
Wstęp	I—II
I. Sprawozdanie z czynności Zarządu głównego:	1—104
A) Sprawy ogólne	1—21
I. Stan obecny Towarzystwa; II. Fundusze; III. Zarząd główny i biuro Zarządu oraz Związku ekonomicznego	1—6
Kronika pośmiertna	7
IV. Wykaz członków protektorów, członków założycieli i członków wspierających	8—18
V. Skład Zarządu i Wydziału wykonawczego	18—19
VI. Biuro centralne Zarządu głównego	19—20
VII. Personal Związku ekonomicznego Kółek rolniczych	20—21
B) Sprawy rolnicze	22—43
Wstęp	22—23
I. Nauczanie żywym słowem, piśmem i drukiem	24—32
II. „ demonstracyjne	32—42
III. Sadownictwo i ogrodnictwo	42—43
IV. Pszczelnictwo	43
C) Działalność handlowa	44—62
Uwagi ogólne	44
a) Dział Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych	44—51
I. Lustracje sklepów Kółek rolniczych	44—49
II. Praktyczne kursa handlowe w Ciężkowicach	49—50
III. Pożyczki z funduszu krajowego	51
b) Dział Związku ekonomicznego Kółek rolniczych	51—62
I. Pośrednictwo przy zakupie w dziale rolniczym: a) Nawozy sztuczne, b) Nasiona, c) Maszyny, d) Nabywanie pasz treściwych, e) Jesienna akcja zapomogowa	51—52
II. Pośrednictwo w dziale spożywczym: 1) Składnice Kółek rolniczych, 2) Opał i światło, 3) Ogólne zestawienie dostaw w r. 1913	52—59
III. Organizacja handlu materiałem rzeźnym i sprawozdanie o Spółkach zbytu bydła i trzody chlewnej	60—62
D) Działalność oświatowa:	63—69
I. Uwagi ogólne, II. Biblioteczki i czytelnie, III. Wydawnictwa Towarzystwa, IV. Przewodnik Kółek rolniczych, V. Kalendarz Kółek rolniczych, VI. Teatry i chóry włościańskie	63—69
E) Sprawy gospodyń wiejskich:	70—73
Kursa gospodyń wiejskich — Internaty młodzieży żeńskiej włościańskiej i małomiejskiej — Oddziały kobiet Kółek rolniczych	70—73
F) Sprawy obrony pożarnej:	74—88
Lustracje ochotniczych Straży pożarnych — Subwencje Tow. wzaj. ubezpiec. w Krakowie — Wykaz powiatowych kursów pożarnictwa	74—75
Sumaryczne zestawienie ze sprawozdań Straży pożarnych według powiatów	76
Wykaz i działalność Straży pożarnych Kółek rolniczych	77—88
G) Sprawy organizacyjne:	89—92
I. Karty legitymacyjne	89—90
II. Nowo zawiązane Kółka rolnicze	90—92
H) Sprawozdanie z rachunków Zarządu głównego oraz Związku ekonomicznego Kółek rolniczych za rok 1913	93—104
1. Zamknięcie rachunkowe Zarządu głównego za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1913	94—97
2. Preliminarz budżetu na rok 1914	98—100
3. Rachunek „Przewodnika Kółek rolniczych“	101
4. Bilans Domu Towarzystwa z dniem 31. grudnia 1913	102
5. Rachunek Administracji Domu	102
6. Fundusz żelazny	102
7. Bilans surowy Związku ekonomicznego Kółek rolniczych z dniem 31. grudnia 1913. — Bilans Związku ekonomicznego Kółek rolniczych z dniem 31. grudnia 1913. — Rachunek zysków i strat Związku ekonomicznego za czas od 1. kwietnia do 31. grudnia 1913	103—104
II. Sprawozdanie o Organizacjach powiatowych Towarzystwa Kółek rolniczych	105—114
III. Sprawozdanie o stanie i działalności Kółek rolniczych:	115—176
A) Statystyczne zestawienie Kółek według nadesłanych sprawozdań	115—168
B) Statystyka Zarządów Kółek rolniczych	171
C) Sumaryczne zestawienie ze sprawozdań Kółek rolniczych według powiatów	172—175
D) Ogólne zestawienie ze sprawozdań Kółek rolniczych	176
Protokół z XV. Ogólnej Rady w Złoczowie	I—XVII

